

**ZAKON
O ELEKTRONSKIM KOMUNIKACIJAMA***

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se oblast elektronskih komunikacija, pružanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga, zaštita prava korisnika, uslovi za gradnju i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, uslovi obezbjeđenja tržišne konkurencije, efikasno upravljanje radio-frekvencijskim spektrom i numeričkim resursima, bezbjednost elektronskih komunikacionih mreža i usluga, kao i druga pitanja od značaja za elektronske komunikacije.

Djelatnost elektronskih komunikacija

Član 2

Djelatnost elektronskih komunikacija je postavljanje, upravljanje i pružanje elektronskih komunikacionih mreža i povezane opreme, kao i pružanje elektronskih komunikacionih usluga.

Javni interes

Član 3

Pružanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga, planiranje, gradnja, održavanje, razvoj i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i upravljanje radio-frekvencijskim spektrom i numeričkim resursima, kao ograničenim resursima, su od javnog interesa.

Načela i ciljevi u oblasti elektronskih komunikacija

Član 4

(1) Djelatnost elektronskih komunikacija, upravljanje i korišćenje ograničenih resursa zasniva se na načelima objektivnosti, nepristrasnosti, transparentnosti, nediskriminatornosti i proporcionalnosti.

(2) Nezavisni regulatorni organ i drugi nadležni organi u skladu sa ovim zakonom ovlašćeni su da, u vršenju poslova iz okvira svoje nadležnosti, preduzimaju potrebne i srazmjerne mjere radi ostvarivanja sljedećih ciljeva:

1) podsticanja povezanosti i pristupa mrežama veoma velikog kapaciteta, uključujući fiksne, mobilne i bežične mreže, kao i njihovog korišćenja od strane građana i privrednih subjekata;

2) promovisanja tržišne konkurencije u pružanju elektronskih komunikacionih mreža i povezane opreme, uključujući efikasnu infrastrukturnu tržišnu konkurenciju, kao i tržišnu konkurenciju u pružanju elektronskih komunikacionih usluga i povezanih usluga;

3) doprinosa razvoju tržišta uklanjanjem preostalih prepreka i olakšavanjem konvergentnih uslova za ulaganja u elektronske komunikacione mreže i usluge, povezanu opremu i povezane usluge, kao i za njihovo pružanje, predvidljivim regulatornim pristupom, efektivnom,

efikasnom i usklađenom upotrebom radio-frekvencijskog spektra i numeričkih resursa, inovacijama, kao i pružanjem, dostupnošću i interoperabilnošću usluga i povezanošću krajnjih korisnika;

4) promovisanja interesa građana obezbjeđivanjem povezanosti i dostupnosti, upotrebe mreža veoma velikog kapaciteta, uključujući fiksne, mobilne i bežične mreže, elektronskih komunikacionih usluga, omogućavanjem najvećih mogućih pogodnosti u odnosu na izbor cijene i kvaliteta na osnovu efikasnog tržišnog nadmetanja, održavanjem bezbjednosti mreža i usluga, obezbjeđivanjem visokog stepena zaštite za krajnje korisnike, naročito u odnosu na cjenovnu pristupačnost, podsticanjem davanja jasnih obavještenja i to naročito u pogledu objavljivanja i transparentnosti cijena i uslova korišćenja elektronskih komunikacionih usluga i pružanja uporedivih obavještenja krajnjim korisnicima od strane operatora, rješavanjem potreba posebnih društvenih grupa, naročito krajnjih korisnika sa invaliditetom, krajnjih korisnika starije starosne dobi i krajnjih korisnika sa posebnim socijalnim potrebama, obezbjeđivanjem izbora i jednakog pristupa za krajnje korisnike sa invaliditetom, kao i preduzimanje svih potrebnih mjera kako bi se krajnjim korisnicima omogućio pristup uslugama i aplikacijama u skladu sa odredbama Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

(3) U ostvarivanju ciljeva iz stava 2 ovog člana, nezavisni regulatorni organ i drugi nadležni organi dužni su da:

1) podstiču regulatornu predvidljivost obezbjeđujući dosljedan regulatorni pristup;

2) obezbijede da se u sličnim okolnostima prema operatorima postupa na nediskriminatoran način;

3) primjenjuju propise Evropske unije na tehnološki neutralan način u mjeri u kojoj je to u skladu sa postizanjem ciljeva;

4) promovišu efikasno ulaganje i inovacije u novu i poboljšanu infrastrukturu na način kojim se obezbjeđuje da bilo koja obaveza pristupa obuhvata rizik ulaganja, kao i da omoguće različite ugovore o saradnji između investitora u infrastrukturu i operatora koji traže pristup kako bi se raspodijelio rizik ulaganja, obezbjeđujući pri tome zaštitu tržišne konkurencije i poštovanje načela nediskriminatornosti;

5) na odgovarajući način uzimaju u obzir razlike u uslovima koji se odnose na infrastrukturu, tržišnu konkurenciju, krajnje korisnike, a naročito potrošače u različitim geografskim područjima, uključujući i lokalnu infrastrukturu kojom upravljaju fizička lica na neprofitnoj osnovi;

6) određuju prethodne regulatorne obaveze samo u mjeri potrebnoj za obezbjeđivanje efikasne i održive tržišne konkurencije u interesu krajnjih korisnika.

(4) Nezavisni regulatorni organ i drugi nadležni organi u skladu sa ovim zakonom dužni su da, u okviru svojih nadležnosti, postupaju na nepristrasan, objektivan, transparentan, srazmjernan i nediskriminatoran način, kao i da doprinose sprovođenju politika koje imaju za cilj podsticanje slobode izražavanja i informisanja, kulturne i jezičke raznolikosti i medijskog pluralizma.

Nezavisni regulatorni organ

Član 5

Nezavisni regulatorni organ za oblast elektronskih komunikacija je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: Agencija), koja vrši javna ovlašćenja u skladu sa ovim zakonom.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 6

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 7

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) adresa je niz znakova, slova, cifara i dodatnih informacija za određivanje odredišta veze;

2) aplikativni programski interfejs (API) je softverski interfejs između aplikacija, koje su pružaoci medijskih sadržaja ili pružaoci usluga učinili dostupnim, kao i sredstva u naprednoj opremi za digitalnu televiziju za usluge digitalne televizije i digitalnog radija;

3) bezbjednosni incident je događaj koji ima stvarni negativni uticaj na bezbjednost elektronskih komunikacionih mreža ili usluga;

4) bezbjednost mreža i usluga je sposobnost elektronskih komunikacionih mreža i usluga da odolijevaju, na određenom nivou pouzdanosti, bilo kojoj radnji kojom se ugrožava dostupnost, autentičnost, integritet ili povjerljivost tih mreža i usluga, pohranjenih, prenesenih ili obrađenih podataka ili srodnih usluga koje takve elektronske komunikacione mreže ili usluge nude ili kojima se omogućava pristup;

5) bežična pristupna tačka kratkog dometa je oprema za pristup bežičnoj mreži male snage, male veličine i kratkog dometa, koja koristi radio-frekvencijski spektar za koji je izdato odobrenje ili radio-frekvencijski spektar za koji se ne izdaje odobrenje ili njihovu kombinaciju, koja se može koristiti kao dio javne elektronske komunikacione mreže, koja može da bude opremljena najmanje jednom vizuelno neupadljivom antenom i koja korisnicima omogućava bežični pristup elektronskim komunikacionim mrežama, bez obzira na to da li je osnovna mrežna topologija mobilna ili fiksna;

6) broj je niz cifara koji se koristi za usmjeravanje poziva ka terminalnoj tački mreže;

7) elektronska pošta je svaka tekstualna, govorna, zvučna ili slikovna poruka poslata preko javne elektronske komunikacione mreže, koja se može sačuvati u toj mreži dok je primalac ne preuzme ili koja je sačuvana u terminalnoj opremi primaoca;

8) elektronski programski vodič (EPG) je usluga dodata digitalnom prenosu medijskih sadržaja, koja korisniku omogućava jednostavno pretraživanje ponuđenih medijskih sadržaja i usluga;

9) e-poziv je hitni poziv koji se uspostavlja automatskim ili ručnim aktiviranjem senzora ugrađenih u vozilo i koji putem javnih mobilnih elektronskih komunikacionih mreža prenosi standardizovani minimalni skup podataka i uspostavlja poziv između vozila i broja 112;

10) fizička infrastruktura je sastavni dio infrastrukture operatora koja se koristi za postavljanje elemenata elektronskih komunikacionih mreža (cijevi, stubovi, vodovi, prostorije za nadzor, okna, ormarići, zgrade ili ulazi u zgrade, antenske instalacije i antenski stubovi i nosači), osim kablova i optičkih vlakana;

11) fizička infrastruktura u zgradi je fizička infrastruktura ili instalacije na lokaciji krajnjeg korisnika, uključujući elemente te infrastrukture ili instalacija u zajedničkoj svojini, koje su namijenjene za postavljanje žičanih i/ili bežičnih pristupnih mreža, ako preko takvih pristupnih

mreža mogu da se pružaju elektronske komunikacione usluge i da povežu pristupnu tačku zgrade sa terminalnom tačkom mreže;

12) fizička infrastruktura u zgradi prilagođena mrežama velikih brzina je fizička infrastruktura u zgradi namijenjena za smještaj elemenata elektronskih komunikacionih mreža ili omogućavanje postavljanja elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina;

13) geografski broj je broj iz nacionalnog plana numeracije čiji jedan dio cifara ima geografsko značenje vezano za određeno geografsko područje;

14) harmonizovani radio-frekvencijski spektar je radio-frekvencijski spektar za koji su na nivou Evropske unije utvrđeni harmonizovani uslovi u pogledu njegove dostupnosti i efikasnog korišćenja;

15) hitna služba je služba koja na teritoriji Crne Gore, u skladu sa posebnim propisima, pruža trenutnu i brzu pomoć u slučaju postojanja neposredne opasnosti po život pojedinca i opasnosti od tjelesnih povreda pojedinca, opasnosti za javno zdravlje i bezbjednost, kao i opasnosti za privatnu i javnu imovinu i životnu sredinu;

16) interfejs je fizička ili logička veza između dva ili više uređaja, dva ili više djelova istog uređaja ili kanala koji se koriste za prenos signala, definisana funkcionalnim karakteristikama, karakteristikama signala ili drugim odgovarajućim karakteristikama;

17) interferencija je prisustvo neželjenih signala na ulazu u prijemnik određenog telekomunikacionog sistema kao posljedica emisije, zračenja, indukcije ili njihovih kombinacija iz drugih izvora, koje se manifestuje degradacijom kvaliteta prenosa signala;

18) interkonekcija je posebna vrsta pristupa ostvarenog između operatora javnih elektronskih komunikacionih mreža, kojim se uspostavlja fizičko i logičko povezivanje javnih elektronskih komunikacionih mreža jednog ili više različitih operatora kako bi se korisnicima usluga jednog operatora omogućila međusobna komunikacija ili komunikacija sa korisnicima usluga drugih operatora ili pristup uslugama koje pružaju drugi operatori ili treća lica koja imaju pristup mreži;

19) interoperabilnost je svojstvo dva ili više sistema ili njihovih djelova da razmjenjuju i koriste podatke koji su razmijenjeni;

20) interpersonalna komunikaciona usluga je usluga koja se, po pravilu, pruža uz naknadu, a omogućava direktnu i interaktivnu razmjenu informacija između ograničenog broja lica putem elektronskih komunikacionih mreža, pri čemu lica koja zahtijevaju komunikaciju ili učestvuju u njoj određuju jednog ili više primalaca i koja ne uključuje uslugu koja omogućava interpersonalnu i interaktivnu komunikaciju samo kao manje bitnu pomoćnu funkciju koja je suštinski povezana s drugom uslugom;

21) interpersonalna komunikaciona usluga koja ne zavisi od broja je interpersonalna komunikaciona usluga koja se ne povezuje sa javno dodijeljenim numeričkim resursima, odnosno brojem ili brojevima u nacionalnim ili međunarodnim planovima numeracije ili koja ne omogućava komunikaciju sa brojem ili brojevima u nacionalnim ili međunarodnim planovima numeracije;

22) interpersonalna komunikaciona usluga zasnovana na korišćenju brojeva je interpersonalna komunikaciona usluga koja se povezuje sa javno dodijeljenim numeričkim resursima, odnosno brojem ili brojevima u nacionalnim ili međunarodnim planovima numeracije ili koja omogućava komunikaciju sa brojem ili brojevima u nacionalnim ili međunarodnim planovima numeracije;

23) javna elektronska komunikaciona usluga je elektronska komunikaciona usluga koja je javno dostupna na komercijalnoj osnovi;

24) komunikacija prema hitnim službama je komunikacija putem interpersonalnih komunikacionih usluga između krajnjeg korisnika i pristupne tačke hitnog poziva sa ciljem traženja i primanja brze pomoći od hitnih službi;

25) korisnik je fizičko ili pravno lice koje koristi ili zahtijeva pružanje javno dostupne elektronske komunikacione usluge;

26) krajnji korisnik je korisnik koji ne obavlja djelatnost elektronskih komunikacionih mreža i usluga;

27) lokalna petlja je fizički put signala elektronskih komunikacija (vod) koji povezuju terminalnu tačku mreže sa glavnim razdjelnikom ili ekvivalentnim sredstvom u javnoj fiksnoj elektronskoj komunikacionoj mreži;

28) lokalna radio mreža (RLAN) je sistem bežičnog pristupa male snage kratkog dometa i sa malim rizikom od interferencija sa drugim takvim sistemima koje su u blizini postavili ostali korisnici, koji na neeksluzivnoj osnovi koristi harmonizovani radio-frekvencijski spektar;

29) mašinski čitljiv format je format informacije strukturiran na način da softverska aplikacija može lako identifikovati, prepoznati i preuzeti podatke sadržane u tom dokumentu uključujući pojedinačne podatke i njihovu strukturu;

30) medijski sadržaji su radijski i televizijski programi, odnosno audiovizuelni medijski sadržaji, kao i sa njima povezane usluge, koji se distribuiraju i emituju, odnosno pružaju korisnicima putem elektronskih komunikacionih mreža, na osnovu programske šeme ili na zahtjev korisnika;

31) mreža veoma velikog kapaciteta je elektronska komunikaciona mreža koja se u cjelini sastoji od optičkih elemenata najmanje do razdjelne tačke na krajnjoj lokaciji ili elektronska komunikaciona mreža koja, u uobičajenim uslovima rada pri maksimalnom opterećenju, može da ostvari slične parametre mreže u pogledu propusnog opsega silazne i uzlazne veze (download, upload), otpornosti, parametara koji se odnose na greške pri prenosu, kašnjenje (latencija) i varijacije kašnjenja; parametri mreže mogu se smatrati sličnim nezavisno od toga da li se mijenja iskustvo krajnjeg korisnika zbog različitih karakteristika medijuma prenosa kojim se mreža povezuje sa terminalnom tačkom mreže;

32) najprimjereniji PSAP je PSAP koji su nadležna tijela unaprijed odredila za primanje komunikacija prema hitnim službama na određenom području ili za komunikaciju prema hitnim službama određene vrste;

33) namjena radio-frekvencijskog spektra je utvrđivanje namjene određenog radio-frekvencijskog opsega, ako je primjenljivo, za korišćenje od strane jedne ili više radiokomunikacionih službi, pod utvrđenim uslovima;

34) nedozvoljeni uređaj je svaka oprema ili softver koji je namijenjen ili prilagođen za omogućavanje pristupa zaštićenoj usluzi u razumljivom obliku, bez prethodnog odobrenja pružaoca usluge;

35) negeografski broj je broj iz nacionalnog plana numeracije koji nije geografski broj, a obuhvata, pored ostalog, brojeve u mobilnoj mreži, brojeve usluga besplatnog poziva i brojeve usluga sa dodatom vrijednošću;

36) numeracija je ograničeni resurs koji obuhvata adrese i brojeve;

37) odgovarajuća pristupna tačka hitnog poziva je pristupna tačka hitnog poziva koju su nadležni organi unaprijed odredili za prijem komunikacije prema hitnim službama u određenom području ili za komunikaciju prema hitnim službama određene vrste;

38) ograničeni resursi su radio-frekvencijski spektar, numeracija i pozicije u geostacionarnoj orbiti;

39) operator je pravno ili fizičko lice koje pruža ili koje je ovlašteno da pruža javne elektronske komunikacione mreže i/ili usluge ili povezanu opremu;

40) oprema za digitalnu televiziju su uređaji koji su namijenjeni za povezivanje na televizijski prijemnik ili integrisani digitalni televizijski prijemnik, koji mogu da primaju digitalne interaktivne televizijske usluge;

41) opšte ovlaštenje je pravni okvir kojim se propisuju uslovi pružanja elektronskih komunikacionih mreža ili usluga kao i posebne obaveze primjenljive na sve ili na određene vrste elektronskih komunikacionih mreža i usluga u skladu sa ovim zakonom;

42) podaci o lokaciji su podaci obrađeni u elektronskoj komunikacionoj mreži ili putem elektronske komunikacione usluge, koji ukazuju na geografski položaj terminalne opreme korisnika javne elektronske komunikacione usluge;

43) podaci o saobraćaju su podaci koji se obrađuju radi pružanja elektronskih komunikacionih usluga ili u svrhu obračuna i naplate pružene usluge;

44) potrošač je fizičko lice koje koristi ili zahtijeva javnu elektronsku komunikacionu uslugu u svrhe koje nijesu namijenjene njegovoj poslovnoj djelatnosti;

45) povezana oprema su povezane usluge, fizička infrastruktura i druga oprema ili elementi povezani sa elektronskom komunikacionom mrežom ili elektronskom komunikacionom uslugom kojima se omogućava ili podržava pružanje usluga pomoću te mreže ili usluge ili koji za to imaju potencijala i uključuju zgrade ili ulaze u zgrade, žičane instalacije u zgradama, antene, tornjeve i druge potporne konstrukcije, kablovsku kanalizaciju, cijevi, antenske stubove, šahtove i razvodne ormane;

46) povezane usluge su usluge povezane sa elektronskom komunikacionom mrežom ili elektronskom komunikacionom uslugom, koje omogućavaju ili podržavaju pružanje usluga, samostalno pružanje ili automatizovano pružanje usluga putem te mreže ili usluge, ili imaju takvu mogućnost, a uključuju, pored ostalog, usluge sistema za prevođenje brojeva ili sistema sa ekvivalentnom funkcionalnošću, sistema uslovnog pristupa i elektronskih programskih vodiča, kao i druge usluge, kao što je usluga utvrđivanja identiteta, lokacije i statusa korisnika na mreži;

47) povreda podataka o ličnosti je svaka povreda bezbjednosti koja uzrokuje slučajno ili nezakonito uništenje, gubitak, izmjenu, neovlašteno razotkrivanje ili pristup ličnim podacima koji se prenose, čuvaju ili na drugi način obrađuju, u vezi sa pružanjem javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga;

48) poziv je veza uspostavljena putem javno dostupne interpersonalne komunikacione usluge koja omogućava dvosmjernu govornu komunikaciju;

49) prenosivost broja je mogućnost da krajni korisnik javno dostupnih usluga govorne komunikacije, uključujući i usluge u elektronskoj komunikacionoj mreži, na lični zahtjev zadrži dodijeljeni broj nezavisno od promjene operatora;

50) pristup je omogućavanje dostupnosti opreme, infrastrukture ili usluga drugim operatorima, pod određenim uslovima, na ekskluzivnoj ili neekskluzivnoj osnovi, radi pružanja elektronskih komunikacionih usluga, uključujući elektronske komunikacione usluge putem kojih

se pružaju usluge informacionog društva ili prenose medijski sadržaji; obuhvata, pored ostalog: pristup elementima elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, a može obuhvatati priključenje opreme putem fiksnih ili mobilnih veza (naročito pristup lokalnoj petlji, kao i opremi i uslugama neophodnim za pružanje usluga preko lokalne petlje), pristup fizičkoj infrastrukturi (uključujući zgrade, kablovsku kanalizaciju i antenske stubove), pristup odgovarajućim softverskim sistemima (uključujući sisteme za operativnu podršku), pristup informacionim sistemima i bazama podataka za rezervisanje, pružanje, naručivanje, održavanje, popravke i izdavanje računa, pristup sistemima za prevođenje brojeva ili sistemima sa ekvivalentnom funkcionalnošću, pristup fiksnim i mobilnim mrežama (posebno za potrebe rominga), pristup sistemima uslovnog pristupa za usluge digitalne televizije, kao i pristup virtuelnim mrežnim uslugama;

51) pristupna tačka je fizička tačka u ili izvan zgrade, koja je dostupna operatorima, pri čemu je omogućena veza sa fizičkom infrastrukturom u zgradi koja je prilagođena elektronskim komunikacionim mrežama velikih brzina;

52) pristupna tačka hitnog poziva (PSAP) je fizička lokacija u nadležnosti nadležnog organa ili pravnog lica, određenih u skladu sa posebnim propisima Crne Gore, na kojoj se prvo prima komunikacija prema hitnim službama;

53) pružanje elektronskih komunikacionih mreža je uspostavljanje, korišćenje, nadzor ili obezbjeđivanje dostupnosti elektronskih komunikacionih mreža;

54) radio-frekvencija je osnovni fizički parametar elektromagnetnih talasa ili radio talasa koji se slobodno prostiru kroz prostor i čije se vrijednosti konvencionalno nalaze u opsegu od 9 kHz do 3000 GHz;

55) radio-frekvencijski opseg je dio radio-frekvencijskog spektra koji se nalazi između dvije određene granične radio-frekvencije;

56) radio-frekvencijski spektar je dio elektromagnetnog spektra koji obuhvata radio-frekvencije čije se vrijednosti konvencionalno nalaze u opsegu od 9 kHz do 3000 GHz;

57) radiokomunikacije su elektronske komunikacije putem elektromagnetnih talasa koji se slobodno prostiru kroz otvoreni prostor;

58) radiokomunikaciona služba je vrsta radiokomunikacija u skladu sa propisima o radiokomunikacijama Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU);

59) radio oprema je električni ili elektronski proizvod koji namjerno emituje i/ili prima radio talase u svrhu radiokomunikacije i/ili radio-determinacije ili električni ili elektronski proizvod kojem se mora dodati dodatak, kao što je antena, da bi namjerno emitovao i/ili primao radio talase u svrhu radiokomunikacije i/ili radio-determinacije;

60) radio stanica je jedan ili više predajnika ili prijemnika ili kombinacija predajnika ili prijemnika, uključujući pripadajuću opremu, koja je potrebna na jednom mjestu za rad radiokomunikacione službe;

61) sistem uslovnog pristupa je tehnička mjera ili rješenje kojim se omogućava pristup u razumljivom obliku zaštićenim medijskim sadržajima i uslugama, uz uslov plaćanja pretplate ili drugi oblik prethodnog pojedinačnog odobrenja;

62) štetna interferencija je interferencija koja ugrožava rad radionavigacione službe i drugih sigurnosnih službi ili na drugi način ozbiljno umanjuje kvalitet, ometa ili izaziva učestale prekide u radu radiokomunikacione službe koja radi u skladu sa mjerodavnim propisima;

63) terminalna oprema je oprema koja je direktno ili indirektno povezana žičanim putem, preko optičkog vlakna ili elektromagnetnim sistemom sa interfejsom javne elektronske komunikacione mreže radi slanja, obrade ili prijema podataka. Ako je oprema smještena između terminala i interfejsa mreže, povezivanje je indirektno;

64) terminalna tačka mreže je fizička tačka u kojoj krajnji korisnik ostvaruje pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži, a u mrežama koje koriste komutaciju ili usmjeravanje jednoznačno je određena mrežnom adresom, koja može biti povezana sa brojem ili imenom krajnjeg korisnika;

65) trajni medij je sredstvo koje omogućava krajnjem korisniku, odnosno operatoru da sačuva podatke za ličnu upotrebu, na način da podaci ostanu dostupni za buduću upotrebu tokom vremena primjerenog svrsi informacije i koji omogućava nepromijenjenu reprodukciju sačuvanih podataka (papir, CD i DVD diskovi, USB fleš uređaji, memorijske kartice ili hard disk računara, elektronska pošta i dr.);

66) uobičajeno dostupna brzina je brzina prenosa podataka koju bi krajnji korisnik mogao očekivati većinu vremena tokom pristupa usluzi;

67) uređaj za uslovni pristup je svaka oprema ili softver koji je namijenjen ili prilagođen za omogućavanje pristupa zaštićenoj usluzi u razumljivom obliku;

68) usluga govorne komunikacije je javno dostupna elektronska komunikaciona usluga za direktno ili indirektno slanje i primanje nacionalnih poziva ili nacionalnih i međunarodnih poziva biranjem broja ili brojeva iz nacionalnog ili međunarodnog plana numeracije;

69) usluga kompletnog razgovora je multimedijalna komunikacija u realnom vremenu koja omogućava dvosmjerni simetrični prenos videa, teksta i govora između korisnika na dvije ili više lokacija u realnom vremenu;

70) usluga sa dodatnom vrijednošću je usluga koja se pruža putem javnih elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga uz korišćenje posebnih brojeva ili posebnih kodova iz plana numeracije, koje se tarifiraju na poseban način, u svrhu ostvarivanja pristupa unaprijed određenim dodatnim sadržajima i/ili uslugama;

71) zajedničko korišćenje radio-frekvencijskog spektra je pristup dva ili više korisnika za korišćenje istih radio-frekvencijskih opsega, koji su dodijeljeni na osnovu pojedinačnog odobrenja za korišćenje radio-frekvencija ili se mogu koristiti bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, uključujući i kombinaciju prethodnog, shodno utvrđenom režimu zajedničkog korišćenja radio-frekvencija, uključujući regulatorne pristupe kao što je licencirani zajednički pristup u cilju olakšavanja zajedničkog korišćenja radio-frekvencijskog opsega, na osnovu obavezujućeg ugovora svih uključenih strana, u skladu sa pravilima zajedničkog korišćenja koja su uključena u njihova odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, odnosno uslove korišćenja radio-frekvencija bez odobrenja, kako bi se svim korisnicima garantovali predvidljivi i pouzdani modeli zajedničkog korišćenja i ne dovodeći u pitanje primjenu prava tržišne konkurencije;

72) zaštićena usluga je medijska usluga televizije i radija i druga audiovizuelna medijska usluga, kao i usluga informacionog društva koja se pruža uz naknadu i na osnovu uslovnog pristupa ili pružanje uslovnog pristupa prethodno navedenim uslugama, kao posebne usluge.

II. ELEKTRONSKE KOMUNIKACIONE MREŽE, INFRASTRUKTURA I POVEZANA OPREMA I USLUGE

Elektronska komunikaciona infrastruktura i povezana oprema, elektronska komunikaciona mreža i elektronska komunikaciona usluga

Član 8

(1) Elektronska komunikaciona infrastruktura i povezana oprema obuhvata infrastrukturu i opremu povezanu sa elektronskom komunikacionom mrežom ili elektronskom komunikacionom uslugom, koja omogućava ili podržava pružanje usluga ili se može koristiti radi pružanja usluga, uključujući i zgrade ili ulaze u zgrade, kablovsku kanalizaciju i vodove u zgradama, antene, antenske i druge stubove, potporne konstrukcije, cijevi i kanale, šahtove i razvodne ormane, kao i sisteme uslovnog pristupa i povezane usluge.

(2) Elektronska komunikaciona mreža je sistem prenosa koji se zasniva na stalnoj infrastrukturi ili centralizovanom upravljačkom kapacitetu i obuhvata, gdje je primjenljivo, uređaje za komutaciju ili usmjeravanje i druga sredstva (resursi), uključujući pasivne mrežne elemente, koji omogućavaju prenos signala pomoću žičanih, radio, optičkih ili drugih elektromagnetnih sistema, uključujući satelitske mreže, fiksne (sa komutacijom kola i paketa, uključujući internet) i mobilne mreže, elektroenergetske kablovske sisteme, u dijelu koji se koristi za prenos signala, mreže koje se koriste za prenos i distribuciju radijskih i televizijskih programa bez obzira na vrstu informacija koja se prenosi.

(3) Elektronska komunikaciona mreža koja se koristi u cjelini ili pretežno za pružanje javnih elektronskih komunikacionih usluga i omogućava prenos informacija između terminalnih tačaka mreže, u smislu ovog zakona, smatra se javnom elektronskom komunikacionom mrežom.

(4) Elektronska komunikaciona usluga je usluga koja se, po pravilu, pruža uz naknadu putem elektronskih komunikacionih mreža i obuhvata: uslugu pristupa internetu, interpersonalnu komunikacionu uslugu i usluge koje se sastoje u cjelini ili većim dijelom od prenosa signala, uključujući i pružanje komunikacionih usluga između mašina i usluge prenosa i distribucije u radiodifuznim mrežama.

(5) Usluga iz stava 4 ovog člana ne obuhvata usluge pružanja sadržaja i obavljanja uredničkog nadzora nad sadržajem koji se prenosi korišćenjem elektronskih komunikacionih mreža i usluga.

Pružanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga

Član 9

Svako fizičko ili pravno lice može graditi, pružati i koristiti elektronske komunikacione mreže, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu i pružati elektronske komunikacione usluge pod uslovima koji su utvrđeni ovim zakonom i drugim propisima, ako se time ne ugrožava život i zdravlje ljudi, životna sredina i nacionalna bezbjednost.

Primjena standarda

Član 10

(1) Elektronska komunikaciona mreža, elektronska komunikaciona infrastruktura i povezana oprema planira se, projektuje, proizvodi, gradi, održava i koristi u skladu sa crnogorskim standardima, na način da:

1) ne izaziva smetnje u radu drugih elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme;

2) licima sa invaliditetom omogući pristup i dostupnost javnih elektronskih komunikacionih usluga.

(2) Ako ne postoje crnogorski standardi u smislu stava 1 ovog člana, primjenjuju se norme i tehničke specifikacije Evropskog instituta za standardizaciju u oblasti telekomunikacija (ETSI), Evropskog odbora za normiranje (CEN) i Evropskog odbora za elektrotehničku standardizaciju (CENELEC), norme, odluke i preporuke Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO), Međunarodnog elektrotehničkog komiteta (IEC) i Evropske konferencije poštanskih i telekomunikacionih uprava (CEPT), kao i drugih relevantnih međunarodnih organizacija za standardizaciju i normiranje.

Politika razvoja elektronskih komunikacija i planiranje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme

Član 11

(1) U cilju razvoja elektronskih komunikacija u Crnoj Gori, organ državne uprave nadležan za poslove elektronskih komunikacija (u daljem tekstu: Ministarstvo) može predložiti Vladi Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) donošenje strateških dokumenata kojima se utvrđuje politika razvoja elektronskih komunikacija, određuju nacionalni prioriteti u planiranju, gradnji, postavljanju i pružanju elektronskih komunikacionih mreža i usluga, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme od posebnog interesa.

(2) Planiranje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme planskim dokumentima vrši se na način kojim se ne ograničava njihov razvoj i ne ugrožava život i zdravlje ljudi, prostor i životna sredina.

(3) Agencija i operatori dužni su da, na zahtjev nosioca pripremnih poslova na izradi i donošenju planskog dokumenta, dostave podatke o postojećim i planiranim elektronskim komunikacionim mrežama, elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi u zoni zahvata planskog dokumenta.

(4) U postupku pripreme planskog dokumenta Agenciji se dostavlja zahtjev za davanje mišljenja o usklađenosti planiranja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme sa ovim zakonom, kojim Agencija potvrđuje da se predloženim planskim dokumentom planira gradnja elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme u skladu sa ovim zakonom.

(5) Organ nadležan za donošenje planskog dokumenta dužan je da u planskom dokumentu planira elektronsku komunikacionu mrežu, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i drugu povezanu opremu na način kojim se podstiče razvoj elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione infrastrukture, uzimajući u obzir i podatke iz stava 3 ovog člana.

Geografski pregled dostupnosti elektronskih komunikacionih mreža

Član 12

(1) Agencija je dužna da, najmanje svake tri godine, sprovodi analizu i ažurira geografski pregled dostupnosti elektronskih komunikacionih mreža koje mogu da obezbijede širokopojasni pristup (u daljem tekstu: geografski pregled dostupnosti).

(2) Geografski pregled dostupnosti predstavlja pregled geografske dostupnosti postojećih širokopojasnih mreža na području Crne Gore koji je izrađen za potrebe obavljanja poslova koji su u nadležnosti Agencije, u skladu sa ovim zakonom.

(3) Podaci prikupljeni geografskim pregledom dostupnosti moraju da sadrže odgovarajući nivo razrade i geografske segmentacije, uključujući i dostupne podatke o parametrima i kvalitetu usluge.

(4) Na podatke prikupljene geografskim pregledom dostupnosti primjenjuju se odredbe člana 206 ovog zakona.

(5) Geografski pregled dostupnosti može da sadrži i procjenu dostupnosti elektronskih komunikacionih mreža koje mogu da obezbijede širokopojasni pristup u budućnosti, uključujući i mreže veoma velikog kapaciteta na području Crne Gore, za period koji utvrdi Agencija, a koji ne može biti duži od tri godine.

(6) Procjena dostupnosti iz stava 5 ovog člana mora da sadrži sve relevantne podatke, uključujući i podatke o planovima postavljanja mreža veoma velikog kapaciteta bilo kojeg operatora ili nadležnog organa, kao i podatke o značajnim nadogradnjama ili proširenjima mreža na brzine prema korisniku od najmanje 100 Mb/s.

(7) Operatori i nadležni organi dužni su da, na zahtjev Agencije, dostave podatke iz st. 5 i 6 ovog člana, u mjeri u kojoj su ti podaci dostupni, u primjerenom i razumnom roku.

(8) Agencija može odrediti područje sa jasnim geografskim granicama na kojem se, na osnovu prikupljenih podataka, utvrđuje da, tokom trajanja perioda procjene dostupnosti iz stava 5 ovog člana, ni jedan operator ni nadležni organ nije postavio, niti planira da postavi mrežu veoma velikog kapaciteta, ni znatno nadogradi ili proširi svoju mrežu tako da omogućava brzine prema korisniku od najmanje 100 Mb/s.

(9) O području iz stava 8 ovog člana, Agencija objavljuje podatke na svojoj internet stranici.

(10) Agencija može, za područje određeno u skladu sa stavom 8 ovog člana, da pozove operatore i nadležne organe da se izjasne o namjeri postavljanja mreža veoma velikog kapaciteta tokom trajanja perioda procjene dostupnosti iz stava 5 ovog člana.

(11) Ako operator ili nadležni organ izrazi namjeru postavljanja mreže veoma velikog kapaciteta, Agencija može i od drugih operatora i nadležnih organa zatražiti izjavu o namjeri postavljanja mreže veoma velikog kapaciteta ili o namjeri značajne nadogradnje ili proširenja njihove mreže tako da omogućavaju brzine prema korisniku od najmanje 100 Mb/s na tom području.

(12) Listu podataka koje mora da sadrži izjava iz stava 11 ovog člana Agencija objavljuje na svojoj internet stranici.

(13) Na osnovu prikupljenih podataka, Agencija obavještava svakog operatora ili nadležni organ koji je iskazao interes za ulaganja o tome je li područje određeno u skladu sa stavom 8 ovog člana pokriveno ili je vjerovatno da će biti pokriveno pristupnom mrežom sljedeće generacije koja omogućava brzine prema korisniku od najmanje 100 Mb/s.

(14) U obavljanju poslova iz okvira svoje nadležnosti koji se odnose na određivanje obaveza pokrivenosti povezanih sa pravima korišćenja radio-frekvencija, kao i na provjeru dostupnosti usluga obuhvaćenih obavezom pružanja univerzalne usluge, Agencija uzima u obzir rezultate geografskog pregleda dostupnosti i svakog područja određenog u skladu sa odredbama ovog člana.

Korišćenje rezultata geografskog pregleda dostupnosti

Član 13

(1) Ministarstvo i drugi nadležni organi, kao i organi nadležni za dodjelu državne pomoći, u obavljanju poslova iz okvira svoje nadležnosti koji se odnose na razvoj i postavljanje elektronskih komunikacionih mreža, kao i izradu dokumenata strateškog planiranja iz oblasti razvoja širokopojsnih mreža, uzimaju u obzir rezultate geografskog pregleda dostupnosti i svakog područja određenog u skladu sa odredbama člana 12 ovog zakona.

(2) Agencija može da dostavi rezultate geografskog pregleda dostupnosti operatorima i drugim nadležnim organima, na njihov zahtjev i uz uslov da ti operatori i nadležni organi obezbijede isti stepen zaštite povjerljivih podataka.

(3) O dostavljanju rezultata geografskog pregleda dostupnosti iz stava 2 ovog člana, Agencija obavještava operatore, odnosno nadležne organe iz člana 12 stav 7 ovog zakona koji su dostavili podatke Agenciji.

(4) Podatke prikupljene geografskim pregledom dostupnosti koji nijesu označeni kao tajni ili kao povjerljivi u skladu sa zakonom kojim se uređuje uspostavljanje i održavanje infrastrukture prostornih podataka, Agencija objavljuje na svojoj internet stranici uz obezbjeđenje da ti podaci, na odgovarajući način i u mjeri u kojoj je to potrebno, budu dostupni krajnjim korisnicima kako bi mogli odrediti dostupnost povezivosti u različitim područjima, uz pojedinosti koje im olakšavaju izbor operatora ili pružaoca elektronskih komunikacionih usluga.

Izgradnja i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža

Član 14

(1) Elektronska komunikaciona mreža, elektronska komunikaciona infrastruktura i druga povezana oprema mora se planirati, projektovati, proizvoditi, graditi, održavati i koristiti u skladu sa osnovnim zahtjevima za elektronsku komunikacionu infrastrukturu i drugu povezanu opremu.

(2) Osnovni zahtjevi za elektronsku komunikacionu infrastrukturu i elektronsku komunikacionu mrežu i opremu u toku građenja i upotrebe, u smislu zakona kojim se uređuje oblast izgradnje objekata, odnose se na sljedeće:

- 1) zaštitu u slučaju požara;
- 2) bezbjednost i pristupačnost pri upotrebi;
- 3) ekonomično korišćenje energije.

(3) Pored zahtjeva iz stava 2 ovog člana, u toku građenja i upotrebe elektronske komunikacione infrastrukture, elektronske komunikacione mreže i povezane opreme, a u skladu sa specifičnom prirodom elektronske komunikacione infrastrukture, elektronske komunikacione mreže i povezane opreme, kao i djelatnošću elektronskih komunikacija, moraju biti ispunjeni i zahtjevi koji se odnose na mehaničku otpornost i stabilnost, zaštitu zdravlja ljudi i životne sredine i zaštitu od buke.

(4) Postavljanje i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža i pružanje elektronskih komunikacionih usluga mora da zadovoljava uslove bezbjednosti mreže i interoperabilnosti elektronskih komunikacionih usluga.

(5) Operator, odnosno vlasnik elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme dužan je da:

1) u roku od šest mjeseci prije početka izgradnje, dostavi pisano obavještenje Agenciji o početku izgradnje, lokaciji izgradnje i tehničkim karakteristikama planirane elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ili njihovih elemenata;

2) u roku od sedam dana od dana početka korišćenja, dostavi pisano obavještenje Agenciji o početku korišćenja i tehničkim karakteristikama elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme.

(6) Elektronske komunikacione mreže namijenjene za pružanje javnih elektronskih komunikacionih usluga, uključujući i elektronske komunikacione mreže sa korišćenjem radio-frekvencija u okviru njihovih tehničkih mogućnosti, grade se, postavljaju i koriste tako da se ne narušava kvalitet usluge, niti omogućava međusobno prisluškivanje korisnika.

(7) Na javnu elektronsku komunikacionu mrežu može se priključiti elektronska komunikaciona mreža, elektronska komunikaciona infrastruktura i povezana oprema, pod uslovom da ispunjava tehničke uslove koji omogućavaju slobodan izbor operatora i terminalne opreme, sigurnost upotrebe, bezbjednost javne elektronske komunikacione mreže i interoperabilnost javnih elektronskih komunikacionih usluga.

(8) Bliže uslove za planiranje, izgradnju, održavanje, pristup i korišćenje pojedinih vrsta elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, kao i podatke koje su s tim u vezi operatori dužni da objave, propisuje Agencija.

(9) Zahtjeve iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove prostornog planiranja i izgradnje objekata, a na predlog Agencije.

Omogućavanje vršenja nadzora

Član 15

Fizičko ili pravno lice dužno je da prilikom izgradnje i korišćenja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, kao i pružanja elektronskih komunikacionih usluga omogući potpuni nadzor i kontrolu nad izgradnjom i korišćenjem elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, kao i pružanjem elektronskih komunikacionih usluga.

Strukturalna odvojenost

Član 16

Ako je u vlasništvu ili pod kontrolom države ili jedinice lokalne samouprave pravno lice koje upravlja javnom elektronskom komunikacionom mrežom i/ili pruža javno dostupne elektronske komunikacione usluge, organ državne uprave nadležan za izdavanje građevinske dozvole, odnosno organ lokalne uprave nadležan za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova mora biti strukturalno odvojen od organa preko kojeg se ostvaruju vlasnička ili kontrolna ovlašćenja nad tim pravnim licem, uz poštovanje načela nediskriminatornosti.

Elektronska komunikaciona mreža u zgradi namijenjenoj za stanovanje i/ili obavljanje djelatnosti

Član 17

(1) Elektronska komunikaciona mreža veoma velikog kapaciteta, elektronska komunikaciona infrastruktura i povezana oprema, kao i pristupna tačka u zgradi namijenjenoj za stanovanje i/ili obavljanje djelatnosti grade se na način koji omogućava:

1) jednostavan prilaz, zamjenu, unapređenje i korišćenje svim operatorima i etažnim vlasnicima u zgradi;

2) slobodan izbor operatora;

3) pristup zgradi pod jednakim uslovima svim operatorima.

(2) Prilikom izgradnje ili rekonstrukcije zgrade namijenjene za stanovanje i/ili obavljanje djelatnosti, investitor je dužan da izgradi elektronsku komunikacionu infrastrukturu za postavljanje pristupne elektronske komunikacione mreže veoma velikog kapaciteta do granice urbanističke parcele, kao i da izgradi i postavi pristupnu tačku i fizičku infrastrukturu u zgradi prilagođenu mreži veoma velikog kapaciteta za potrebe te zgrade.

(3) Prilikom izgradnje fizičke infrastrukture u zgradi prilagođene mrežama veoma velikog kapaciteta, investitor je dužan da koristi cijevi onog presjeka i kapaciteta koji odgovaraju potrebama te zgrade.

(4) Investitor je dužan da izgradi i zajednički antenski sistem za prijem zemaljskih radio i televizijskih programa, izvede vertikalno i horizontalno kabliranje od pristupne tačke do svake pojedine stambene ili poslovne jedinice, kao i da postavi svu drugu potrebnu opremu za priključenje svih stambenih ili poslovnih jedinica koje se nalaze u zgradi na pristupnu elektronsku komunikacionu mrežu veoma velikog kapaciteta.

(5) Investitori, vlasnici poslovnog ili stambenog prostora, odnosno skupština etažnih vlasnika u izgrađenoj zgradi dužni su da, pod uslovima koji se zasnivaju na principima nediskriminatornosti, proporcionalnosti i transparentnosti, omoguće pristup i/ili korišćenje postojeće fizičke infrastrukture operatorima koji su podnijeli zahtjev, radi postavljanja, održavanja i razvoja elektronskih komunikacionih mreža veoma velikog kapaciteta, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme.

(6) Ako se u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva operatora za pristup zgradi ne postigne saglasnost za pristup od strane investitora, vlasnika poslovnog ili stambenog prostora, odnosno skupštine etažnih vlasnika u izgrađenoj zgradi iz stava 3 ovog člana, operator ima pravo da podnese zahtjev za rješavanje spora Agenciji.

(7) Agencija, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva iz stava 6 ovog člana donosi odluku o rješavanju spora, u skladu sa principima nediskriminatornosti, proporcionalnosti i transparentnosti.

(8) Ako ne postoji fizička infrastruktura u zgradi za postavljanje mreže veoma velikog kapaciteta, svaki operator javne komunikacione mreže ima pravo, o svom trošku, da završi svoju mrežu u prostorijama krajnjeg korisnika, uz njegovu saglasnost, uz uslov da se pri tome na najmanju moguću mjeru svede uticaj na imovinu trećih lica.

(9) Ako, u cilju postavljanja mreže iz stava 8 ovog člana, operator javne elektronske komunikacione mreže ima potrebu da postavi fizičku infrastrukturu u zajedničkim dijelovima zgrade, dužan je da izgradi pristupnu tačku za potrebe cijele zgrade.

(10) Agencija daje saglasnost na glavni projekat u postupku njegove revizije za elektronsku komunikacionu mrežu, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu u zgradi, za zgrade čija je površina veća od 500 m².

(11) Bliže tehničke i druge uslove za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u zgradama, propisuje Agencija.

Radovi u zoni elektronskih komunikacionih mreža

Član 18

(1) U blizini elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ne smiju se planirati novi objekti, izvoditi radovi, saditi sadnice ili preduzimati druge radnje koje ih mogu oštetiti ili ometati njihov rad.

(2) U zaštitnoj zoni ili radio-koridoru radio-stanice ne smiju se planirati novi objekti, izvoditi radovi, postavljati tehnička oprema ili obavljati druge radnje koje mogu ometati prostiranje elektromagnetnih talasa ili prouzrokovati smetnje u radiokomunikacijama.

(3) Širine zaštitnih zona i vrste radio koridora u čijoj zoni nije dopušteno planiranje drugih objekata iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Ministarstvo, u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata.

Zaštita i/ili izmještanje elektronskih komunikacionih mreža

Član 19

(1) Kad je, prilikom izvođenja radova, potrebna zaštita i/ili izmještanje elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, investitor je dužan da:

1) u skladu sa urbanističko-tehničkim uslovima i propisima kojim se uređuje izgradnja objekata izradi projekat zaštite i/ili izmještanja elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i za projekat pribavi saglasnost vlasnika;

2) najmanje 30 dana prije roka predviđenog za početak radova obavijesti vlasnika elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, kao i da mu obezbijedi pristup radi nadzora nad izvođenjem radova;

3) obezbijedi zaštitu i/ili izmještanje elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme o svom trošku.

(2) Ako elektronska komunikaciona mreža ili elektronska komunikaciona infrastruktura i povezana oprema koju treba zaštititi i/ili izmjestiti nije izgrađena u skladu sa zakonom, njena zaštita i/ili izmještanje vrši se o trošku vlasnika.

Izgradnja u pojasu saobraćajne infrastrukture

Član 20

(1) Prilikom planiranja javnih puteva, željezničke infrastrukture, aerodroma sa pripadajućom infrastrukturom i lučke infrastrukture (saobraćajna infrastruktura) planiraju se i kapaciteti za elektronsku komunikacionu mrežu, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu.

(2) Investitor infrastrukture iz stava 1 ovog člana dužan je da, 15 dana prije početka izrade projekta, dostavi Agenciji obavještenje o planiranoj izgradnji.

(3) Agencija je dužna da obavještenje iz stava 2 ovog člana, bez odlaganja, objavi na svojoj internet stranici.

(4) Agencija daje saglasnost na glavni projekat u postupku njegove revizije za građenje infrastrukture iz stava 1 ovog člana.

(5) Investitor infrastrukture iz stava 1 ovog člana dužan je da, na zahtjev operatora, pod jednakim uslovima, obezbijedi korišćenje raspoloživih kapaciteta za elektronske komunikacione mreže, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu.

Pravo eksproprijacije

Član 21

(1) Operatori imaju pravo građenja, održavanja, razvoja i korišćenja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme na cijeloj teritoriji Crne Gore, što obuhvata građenje, održavanje, razvoj i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme na dobrima od opšteg interesa, na nepokretnostima u svojini Crne Gore ili imovini jedinica lokalne samouprave, kao i nepokretnostima u svojini drugih pravnih i fizičkih lica, u skladu sa zakonom.

(2) Radi izgradnje i postavljanja elektronskih komunikacionih mreža i povezane opreme može se utvrditi javni interes za eksproprijaciju nepokretnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje eksproprijacija.

Korišćenje dobra od opšteg interesa i nepokretnosti u državnoj imovini na osnovu prava nužnog prolaza za novu elektronsku komunikacionu infrastrukturu

Član 22

(1) Ako je za građenje, održavanje, razvoj i korišćenje nove elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme potrebno zasnivanje službenosti nužnog prolaza ili zakonske službenosti u javnom interesu na dobrima od opšteg interesa, nepokretnostima u svojini Crne Gore ili imovini jedinica lokalne samouprave, odnosno nepokretnostima na kojima imovinska ovlašćenja vrše javne službe u smislu zakona kojim se uređuje korišćenje, upravljanje i raspolaganje stvarima koje pripadaju Crnoj Gori ili lokalnoj samoupravi, operator podnosi zahtjev za davanje saglasnosti za zasnivanje službenosti nužnog prolaza ili zakonske službenosti u javnom interesu radi građenja, održavanja, razvoja i korišćenja elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme organu nadležnom za vršenje imovinskih prava i ovlašćenja na toj imovini.

(2) Organ iz stava 1 ovog člana dužan je da prilikom razmatranja zahtjeva operatora postupa u skladu sa načelom nediskriminatornosti i da saglasnost za zasnivanje službenosti nužnog prolaza ili zakonske službenosti u javnom interesu da u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

(3) Ako organ iz stava 1 ovog člana ne da saglasnost za zasnivanje službenosti nužnog prolaza ili zakonske službenosti u javnom interesu u roku iz stava 2 ovog člana, smatraće se da je ta saglasnost data.

(4) Organ iz stava 1 ovog člana može odbiti zahtjev operatora ako:

1) utvrdi da na dobru od opšteg interesa ili na nepokretnosti koja je predmet zahtjeva nema tehničkih mogućnosti za građenje;

2) bi građenje narušavalo zahtjeve zaštite zdravlja stanovništva, zaštite i očuvanja prirode, prostora ili kulturnih dobara, u skladu sa posebnim propisima.

(5) Sa operatorom kojem je data saglasnost za zasnivanje službenosti nužnog prolaza, organ iz stava 1 ovog člana, u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva operatora, zaključuje ugovor kojim se uređuju međusobna prava i obaveze, plaćanje naknade za ustanovljenu službenost, odnosno imovinskopravni odnosi u svrhu građenja elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme.

(6) Ako organ iz stava 1 ovog člana ne zaključi ugovor sa operatorom u roku iz stava 5 ovog člana, operator ima pravo da Agenciji podnese zahtjev za izdavanje potvrde o pravu nužnog prolaza.

(7) Agencija operatoru izdaje potvrdu o pravu nužnog prolaza na osnovu glavnog projekta gradnje nove elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme, a nakon pribavljanja saglasnosti Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, odnosno nadležnog organa jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom.

(8) Potvrdu o pravu nužnog prolaza Agencija izdaje bez odlaganja, a najkasnije u roku od četiri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva operatora iz stava 6 ovog člana.

(9) Potvrda o pravu nužnog prolaza smatra se dokazom o riješenim imovinsko-pravnim odnosima i dokazom pravnog interesa za izdavanje potrebnih dozvola u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata.

(10) Organ iz stava 1 ovog člana dužan je da operatoru omogući ostvarivanje prava službenosti nužnog prolaza, a operator je dužan da počne da plaća naknadu za ustanovljenu službenost u roku od 30 dana od dana izdavanja potvrde o pravu nužnog prolaza, odnosno u roku od 30 dana od dana zaključivanja ugovora iz stava 5 ovog člana.

(11) Operator je dužan da, prilikom izgradnje elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme na dobrima od opšteg interesa i nepokretnostima iz stava 1 ovog člana, sprovede mjere zaštite elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme od oštećenja do kojih bi moglo da dođe redovnim korišćenjem tih dobara, odnosno nepokretnosti.

(12) Ako je u vlasništvu ili pod kontrolom države ili jedinice lokalne samouprave pravno lice koje upravlja javnom elektronskom komunikacionom mrežom i/ili pruža javno dostupne elektronske komunikacione usluge, organ iz stava 1 ovog člana mora biti strukturno odvojen od organa preko kojeg se ostvaruju vlasnička ili kontrolna ovlašćenja nad tim pravnim licem.

Primjena propisa o svojinsko-pravnim odnosima

Član 23

Na pitanja u vezi prava službenosti koja nijesu uređena ovim zakonom, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju svojinsko-pravni odnosi.

Naknada za korišćenje dobra od opšteg interesa i nepokretnosti u državnoj imovini na osnovu prava nužnog prolaza

Član 24

(1) Za ustanovljenu službenost nužnog prolaza na dobrima od opšteg interesa, odnosno nepokretnostima iz člana 22 stav 1 ovog zakona operator plaća naknadu.

(2) Visinu, način obračuna i način plaćanja naknade iz stava 1 ovog člana propisuje Agencija, vodeći računa o interesima vlasnika, nosioca prava raspolaganja, odnosno prava korišćenja nepokretnosti i interesu operatora, kao i javnom interesu za razvoj tržišta elektronskih komunikacija.

Kolokacija i zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme

Član 25

(1) Operator koji je, u skladu sa zakonom, postavio elektronsku komunikacionu infrastrukturu i drugu povezanu opremu na dobrima od opšteg interesa ili nepokretnostima u

državnoj imovini ili nepokretnostima koje su predmet privatne svojine, ima obavezu kolokacije i zajedničkog korišćenja te infrastrukture i povezane opreme, naročito radi zaštite zdravlja stanovništva, zaštite i očuvanja prirode i kulturnih dobara, zaštite prostora, izbjegavanja prekomjerne gradnje u slučajevima kad je to ekonomski neisplativo ili fizički neprikladno, kao i zaštite nacionalne bezbjednosti.

(2) Operator je dužan da drugom operatoru omogući pristup, kolokaciju i zajedničko korišćenje svoje elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme ili nepokretnosti u svom vlasništvu što obuhvata zemljište, zgrade i ulaze u zgrade, žičane instalacije unutar zgrada, antene, antenske stubove, tornjeve i druge potporne građevine, kablovsku kanalizaciju, cijevi, šahte, ulične ormare i mjere kojima se olakšava koordinacija građevinskih radova, uz naknadu i na osnovu zaključenog ugovora, ako su ispunjeni odgovarajući uslovi pristupa, kolokacije i zajedničkog korišćenja.

(3) U slučaju kad nije zaključen ugovor iz stava 2 ovog člana, operator ne može koristiti kolokaciju i elektronsku komunikacionu infrastrukturu i drugu povezanu opremu drugog operatora.

(4) Agencija može operatoru koji omogućava pristup, kolokaciju i zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme rješenjem utvrditi sljedeće obaveze:

1) primjenu načela nediskriminacije i odobravanja pristupa svim operatorima korisnicima pod jednakim uslovima;

2) primjenu načela troškovne orijentisanosti na osnovu troškova izgradnje i održavanja elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme, uz primjerenu stopu povraćaja na ulaganja;

3) izradu i objavu standardne ponude pristupa i obavezu pregovaranja o pristupu sa drugim operatorima.

(5) Operator iz stava 4 ovog člana rješava zahtjeve drugih operatora za pristup, kolokaciju i zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme prema redosljedu prijema tih zahtjeva i u zavisnosti od stepena raspoloživosti slobodnog prostora u njegovoj infrastrukturi.

(6) Ako operator iz stava 4 ovog člana ne odgovori na zahtjev drugog operatora u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva, smatra se da je odbio da zaključi ugovor iz stava 2 ovog člana.

(7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, a na zahtjev drugog operatora, Agencija će, u roku od 30 dana od dana podnošenja tog zahtjeva, utvrditi ispunjenost uslova iz st. 2 i 5 ovog člana i, ako su ti uslovi ispunjeni, donijeti odluku kojom se drugom operatoru omogućuje pristup, kolokacija i zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme operatora iz stava 4 ovog člana.

(8) U slučaju spora između operatora u vezi sa zaključenim ugovorom o pristupu, kolokaciji i zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme ili spora zbog odbijanja zaključivanja ugovora iz stava 6 ovog člana, Agencija sprovodi postupak rješavanja tog spora.

(9) Bliži način i uslove pristupa, kolokacije i zajedničkog korišćenja elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme iz stava 2 ovog člana, stepen raspoloživosti slobodnog prostora iz stava 5 ovog člana i osnovne elemente ugovora o pristupu, kolokaciji i

zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme, propisuje Agencija.

Podaci o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi i elementima mreže

Član 26

(1) Operatori su dužni da podatke o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji postojeće elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže redovno ažuriraju i dostavljaju ih Agenciji u roku od 30 dana od dana puštanja u rad.

(2) Pored podataka iz stava 1 ovog člana, operatori su dužni da redovno ažuriraju i dostavljaju Agenciji u roku od šest mjeseci prije početka izgradnje elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže i podatke o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji planirane elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže.

(3) Agencija vodi evidenciju o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji postojeće i planirane elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže.

(4) Bliži sadržaj, način dostavljanja i objavljivanja podataka iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Agencija.

III. OPŠTE OVLAŠĆENJE ZA PRUŽANJE ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIONIH MREŽA I USLUGA

Prijava početka obavljanja djelatnosti

Član 27

(1) Pružanje elektronskih komunikacionih mreža i elektronskih komunikacionih usluga je slobodno, uz obavezu podnošenja prijave prije početka obavljanja tih djelatnosti, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Na interpersonalne komunikacione usluge koje ne zavise od broja ne primjenjuju se odredbe ovog zakona.

Podnošenje prijave

Član 28

(1) Pravno ili fizičko lice dužno je da, prije početka korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga, u pisanoj ili elektronskoj formi, podnese prijavu Agenciji.

(2) Prijava iz stava 1 ovog člana podnosi se Agenciji najmanje 15 dana prije početka korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga.

(3) Prijava iz stava 1 ovog člana sadrži:

1) ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresu prebivališta za domaće fizičko lice, odnosno ime i prezime, datum i mjesto rođenja, broj pasoša ili lične karte i državu koja je izdala pasoš ili ličnu kartu za strano fizičko lice;

2) za pravno lice - naziv privrednog društva, sjedište, poreski identifikacioni broj, broj računa i ime i prezime zastupnika;

3) kratak opis javnih elektronskih komunikacionih mreža, odnosno javnih elektronskih komunikacionih usluga kojim se prikazuju karakteristike mreže, odnosno usluge;

4) predviđeni datum početka korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga;

5) podatke o kontakt osobi;

6) adresu internet stranice pružaoca, povezanu sa pružanjem elektronskih komunikacionih mreža ili usluga.

(4) Uz prijavu iz stava 1 ovog člana podnosi se dokaz da je podnosilac prijave registrovan za obavljanje djelatnosti elektronskih komunikacija.

(5) Prijava iz stava 1 ovog člana podnosi se na obrascu koji Agencija objavljuje na svojoj internet stranici.

Postupanje po prijavi

Član 29

(1) Agencija je dužna da, u roku od sedam dana od dana prijema uredne prijave iz člana 28 stav 1 ovog zakona, upiše pravno ili fizičko lice u registar operatora.

(2) Ako prijava ne sadrži podatke iz člana 28 stav 3 ovog zakona, Agencija će u što kraćem roku, a najkasnije sedam dana od dana prijema prijave, obavijestiti podnosioca prijave da prijava nije uredna i odrediti rok za dopunu prijave.

(3) Agencija je dužna da, prilikom upisa pravnog ili fizičkog lica u registar operatora, izda tom licu potvrdu o upisu u registar.

(4) Status operatora pravno ili fizičko lice stiče upisom u registar operatora.

(5) Sastavni dio potvrde iz stava 3 ovog člana je standardizovani popis prava i obaveza operatora.

(6) Operator je dužan da o promjeni podataka iz člana 28 stav 3 tač. 1 i 2 ovog zakona obavijesti Agenciju u roku od 15 dana od dana nastanka te promjene, a o promjeni podataka iz člana 28 stav 3 tačka 4 ovog zakona najkasnije 15 dana prije predviđenog datuma promjene.

Opšte i posebne obaveze po osnovu upisa u registar operatora

Član 30

(1) Opšte obaveze po osnovu upisa u registar operatora, koje moraju biti nediskriminatorne, srazmjerne i transparentne, odnose se na:

1) administrativne naknade;

2) zaštitu ličnih podataka i privatnosti u oblasti elektronskih komunikacija;

3) informacije koje treba dostaviti u postupku obavješćavanja u skladu sa čl. 204 i 205 ovog zakona;

4) omogućavanje zakonitog presrijetanja komunikacija od strane nadležnih državnih organa;

5) uslove korišćenja elektronskih komunikacionih mreža za komunikaciju državnih organa prema široj javnosti radi upozoravanja javnosti na neposrednu prijetnju i za ublažavanje posljedica katastrofe velikih razmjera;

6) uslove korišćenja elektronskih komunikacionih mreža za vrijeme katastrofa velikih razmjera ili nacionalnih vanrednih situacija kako bi se osigurala komunikacija između hitnih službi i državnih organa;

7) obavezu pristupa;

8) mjere radi obezbjeđivanja usklađenosti sa standardima i specifikacijama iz člana 10 ovog zakona;

9) obavezu transparentnosti za pružaoce javnih elektronskih komunikacionih mreža koji pružaju javno dostupne elektronske komunikacione usluge za obezbjeđivanje veze između krajnjih korisnika u skladu sa načelima i ciljevima iz člana 4 ovog zakona i, kad je to neophodno i proporcionalno, pristup nadležnih organa takvim informacijama.

(2) Pored opštih obaveza iz stava 1 ovog člana, posebne obaveze po osnovu upisa u registar operatora su sljedeće:

1) za pružanje elektronskih komunikacionih mreža:

- interkonekcija mreža;
- obaveza prenosa;
- mjere za zaštitu javnog zdravlja od elektromagnetnog polja izazvanog elektronskim komunikacionim mrežama;

- održavanje integriteta javnih elektronskih komunikacionih mreža, uključujući uslove za sprečavanje elektromagnetne interferencije između elektronskih komunikacionih mreža ili usluga;

- zaštita javnih elektronskih komunikacionih mreža od neovlašćenog pristupa;
- uslovi za korišćenje radio-frekvencija u slučaju da takvo korišćenje nije uslovljeno dodjelom individualnih prava korišćenja.

2) za pružanje elektronskih komunikacionih usluga:

- interoperabilnost usluga;
- pristup krajnjih korisnika brojevima iz nacionalnog plana numeracija i brojevima iz univerzalnih međunarodnih brojeva besplatnih telefonskih usluga;
- pravila o zaštiti potrošača karakteristična za oblast elektronskih komunikacija;
- ograničenja u vezi sa prenosom nezakonitih sadržaja i ograničenje u vezi sa prenosom štetnih sadržaja.

Prava po osnovu upisa u registar operatora

Član 31

Pravna i fizička lica po osnovu upisa u registar operatora stiču prava koja se odnose na:

- 1) pružanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga;
- 2) to da njihov zahtjev za ostvarivanje potrebnih prava na postavljanje opreme bude razmatran;
- 3) korišćenje radio-frekvencija u vezi sa elektronskim komunikacionim mrežama i uslugama;
- 4) korišćenje numeričkih resursa u vezi sa elektronskim komunikacionim mrežama i uslugama;
- 5) ostvarivanje prava službenosti u skladu sa odredbama ovog zakona;
- 6) pregovaranje o interkonekciji i, po potrebi, ostvarivanje pristupa ili interkonekcije sa drugim pružiocima javnih elektronskih komunikacionih mreža ili javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga;

7) dobijanje mogućnosti da budu određeni za pružanje univerzalne usluge ili da mrežom i uslugom pokriju različite djelove teritorije države.

Odvojeno računovodstvo

Član 32

(1) Ako pravno lice čija pretežna djelatnost nije pružanje elektronskih komunikacionih mreža ili elektronskih komunikacionih usluga namjerava da sopstvenu elektronsku komunikacionu mrežu i/ili elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu daje na korišćenje ili je koristi za pružanje javnih elektronskih komunikacionih usluga, dužno je da Agenciji podnese prijavu u skladu sa članom 28 ovog zakona.

(2) Pravno lice iz stava 1 ovog člana dužno je da osnuje posebno pravno lice u obliku privrednog društva za pružanje javnih elektronskih komunikacionih mreža i/ili elektronskih komunikacionih usluga ili da vodi odvojeno računovodstvo po djelatnostima na način da se odvojeno iskazuju prihodi i rashodi ostvareni na osnovu davanja na korišćenje elektronske komunikacione mreže i/ili elektronske komunikacione infrastrukture ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga od drugih djelatnosti.

(3) Privredno društvo koje pruža javne elektronske komunikacione mreže ili javne elektronske komunikacione usluge, kao i pravno lice koje vodi odvojeno računovodstvo po djelatnostima na način iz stava 2 ovog člana dužno je da sačinjava finansijske izvještaje i da ih, zajedno sa izvještajima o reviziji, objavljuje na svojoj internet stranici.

(4) Reviziju iz stava 3 ovog člana vrši ovlašćeni revizor, u skladu sa zakonom.

Izmjena, ograničenje i oduzimanje prava

Član 33

(1) Prava i obaveze po osnovu upisa u registar operatora i prava korišćenja radio-frekvencija ili numeričkih resursa ili prava na instalaciju opreme mogu se mijenjati samo u opravdanim slučajevima i na proporcionalan način, uzimajući u obzir, i po potrebi, posebne uslove koji se primjenjuju na prenos prava korišćenja radio-frekvencija i numeričkih resursa.

(2) Ako su predložene izmjene manjeg značaja i ako su dogovorene sa nosiocem prava ili operatorom, namjera o planiranim izmjenama uz detaljno obrazloženje mora se objaviti na internet stranici Agencije.

(3) Zainteresovanim stranama, uključujući krajnje korisnike i potrošače, odobrava se odgovarajući vremenski rok da iznesu svoje stavove o predloženim izmjenama, koji ne može biti kraći od 30 dana, osim u izuzetnim slučajevima.

(4) Pravo na postavljanje opreme ili prava korišćenja radio-frekvencija ili numeričkih resursa ne ograničavaju se i ne oduzimaju prije isteka roka za koji su odobrena, osim kad je to opravdano, i u skladu sa stavom 6 ovog člana i, prema potrebi, uz finansijsku ili drugu naknadu za oduzimanje prava.

(5) Izmjena prava korišćenja radio-frekvencija, u skladu sa ovim zakonom, ne predstavlja osnovu za oduzimanje prava korišćenja radio-frekvencija.

(6) Svaka namjera da se ograniče ili oduzmu prava po osnovu upisa u registar operatora ili pojedinačna prava korišćenja radio-frekvencija ili numeričkih resursa, bez saglasnosti nosioca prava, podliježe konsultacijama sa zainteresovanim stranama.

Prijava izmjene ili prestanka korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga

Član 34

(1) U slučaju izmjene ili prestanka režima korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga, operator je dužan da podnese prijavu Agenciji, u pisanoj ili elektronskoj formi.

(2) Na podnošenje prijave i postupanje po prijavi iz stava 1 ovog člana, shodno se primjenjuju odredbe čl. 28 i 29 ovog zakona.

Brisanje iz registra

Član 35

(1) Agencija će brisati operatora iz registra operatora u sljedećim slučajevima:

1) ako operator u pisanom obliku obavijesti Agenciju o prestanku obavljanja prijavljene djelatnosti;

2) ako operator ne obavlja prijavljenu djelatnost duže od godinu dana neprekidno;

3) drugim slučajevima, u skladu sa zakonom.

(2) Agencija je dužna da, prilikom brisanja operatora iz registra operatora, o tome izda potvrdu.

Godišnja naknada za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta

Član 36

(1) Za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta u oblasti elektronskih komunikacija Agencija od operatora naplaćuje godišnju naknadu.

(2) Visina naknade iz stava 1 ovog člana iznosi do 1,5 % ukupnog prihoda operatora ostvarenog u prethodnoj godini, po osnovu pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga i davanja na korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, do nivoa koji pokriva troškove vršenja poslova regulacije i nadzora tržišta u sektoru elektronskih komunikacija, utvrđenih finansijskim planom Agencije, na objektivan, transparentan i proporcionalan način.

(3) Visinu naknade iz stava 1 ovog člana, u procentualnom iznosu, utvrđuje Savjet Agencije posebnom odlukom za svaku kalendarsku godinu, na osnovu planiranih troškova vršenja poslova regulacije i nadzora tržišta i ukupnih prihoda svih operatora iz stava 2 ovog člana.

(4) Iznos naknade iz stava 1 ovog člana i način plaćanja Agencija operatoru utvrđuje rješenjem za svaku kalendarsku godinu.

(5) Operator je dužan da plati cjelokupan iznos naknade iz stava 1 ovog člana u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja iz stava 4 ovog člana.

(6) Agencija može odlučiti da naknadu iz stava 1 ovog člana ne naplaćuje od operatora čiji je prihod ispod određene granice ili čije poslovanje ne dostiže minimalno tržišno učešće ili koji pokrivaju veoma ograničenu teritoriju.

Prijava prihoda

Član 37

(1) Operator je dužan da, najkasnije do kraja marta tekuće godine, prijavi Agenciji visinu prihoda ostvarenih u prethodnoj godini po osnovu pružanja javnih elektronskih komunikacionih

usluga i davanja na korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme.

(2) Ako operator ne prijavi visinu prihoda u roku iz stava 1 ovog člana, Agencija kao osnovicu za obračun godišnje naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta u oblasti elektronskih komunikacija uzima ukupan prihod operatora iz prethodne godine, na osnovu podataka operatora dostavljenih organu uprave nadležnom za poslove utvrđivanja i naplate poreza.

(3) Operator koji, pored djelatnosti elektronskih komunikacija, obavlja i druge djelatnosti dužan je da vodi odvojeno računovodstvo po djelatnostima, kojim se odvojeno iskazuje prihod ostvaren po osnovu davanja na korišćenje elektronske komunikacione mreže i/ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga.

(4) Ako operator ne vodi odvojeno računovodstvo na način iz stava 3 ovog člana, Agencija kao osnovicu za obračun godišnje naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta u oblasti elektronskih komunikacija uzima ukupan prihod operatora iz prethodne godine, a na osnovu podataka operatora dostavljenih organu nadležnom za poslove utvrđivanja i naplate poreza.

(5) Ako Agencija sumnja u tačnost podataka iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, može angažovati ovlašćenog revizora koji će izvršiti provjeru tih podataka.

(6) Ako u slučaju iz stava 5 ovog člana ovlašćeni revizor utvrdi da prihod operatora odstupa za više od 3 % od prijavljenog prihoda iz stava 1 ovog člana, Agencija kao osnovicu za obračun godišnje naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta u oblasti elektronskih komunikacija uzima visinu prihoda utvrđenu od strane ovlašćenog revizora.

(7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, troškove revizije snosi operator.

IV. PRISTUP I INTERKONEKCIJA

Opšti okvir za pristup i interkonekciju

Član 38

(1) Operatori mogu pregovarati i zaključivati ugovore o tehničkim i tržišnim uslovima pristupa i/ili interkonekcije na nacionalnom i međunarodnom nivou.

(2) Operator koji zahtijeva ili daje pristup i/ili interkonekciju, a koji ne obavlja djelatnost elektronskih komunikacija na teritoriji Crne Gore, nije dužan da podnese prijavu Agenciji u skladu sa članom 28 ovog zakona.

(3) Operator ima pravo, a na zahtjev drugog operatora i obavezu da pregovara o pristupu i interkonekciji radi pružanja javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga i obezbjeđivanja njihove interoperabilnosti.

(4) Podatke koji su od interesa za obavljanje pregovora o pristupu i/ili interkonekciji operator objavljuje i ažurira na svojoj internet stranici.

(5) Operator nudi pristup i interkonekciju drugim operatorima pod uslovima i obavezama iz čl. 39, 40, 42 i 113 ovog zakona.

(6) Na zahtjev drugog operatora za pristup i/ili interkonekciju, operator je dužan da odgovori u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

(7) Operatori su dužni da zaključe ugovor o pristupu i/ili interkonekciji, kojim uređuju međusobna prava i obaveze, u roku od 45 dana od dana prijema zahtjeva iz stava 3 ovog člana.

(8) Ako operator odbije zahtjev za pristup i/ili interkonekciju drugog operatora ili u roku od 45 dana od dana prijema zahtjeva iz stava 3 ovog člana ne zaključe ugovor o pristupu i/ili interkonekciji, o spornim pitanjima pristupa ili interkonekcije odlučuje Agencija, na zahtjev jednog od operatora.

(9) Operatori su dužni da zaključe ugovor o pristupu i/ili interkonekciji u skladu sa odlukom Agencije iz stava 8 ovog člana, u roku od 15 dana od dana donošenja te odluke.

(10) Operator je dužan da primjerak zaključenog ugovora o pristupu i/ili interkonekciji sa operatorima u Crnoj Gori i sa operatorima u drugoj državi dostavi Agenciji radi evidentiranja.

(11) Operatori, koji su od drugih operatora dobili podatke prije, tokom ili nakon postupka pregovora o pristupu i/ili interkonekciji ili nakon zaključenja ugovora o pristupu i/ili interkonekciji, mogu te podatke koristiti isključivo u svrhe za koje su im dostavljeni, vodeći računa o povjerljivosti tih podataka.

(12) Podaci iz stava 11 ovog člana ne mogu se ustupati trećim licima, što naročito obuhvata druge poslovne jedinice, podružnice ili partnere kojima bi ti podaci mogli omogućiti konkurentsku prednost na tržištu.

Ovlašćenja i obaveze Agencije u vezi pristupa i interkonekcije

Član 39

(1) Agencija, radi ostvarivanja ciljeva iz člana 4 ovog zakona, podstiče i, ako je to primjereno, obezbjeđuje odgovarajući pristup i interkonekciju, kao i interoperabilnost usluga, na način da promoviše efikasnost, održivu konkurenciju, razvoj mreža veoma velikog kapaciteta, efikasnost ulaganja i inovacija, kao i najveću korist za krajnje korisnike.

(2) Agencija može, nezavisno od obaveza koje se određuju operatorima sa značajnom tržišnom snagom u skladu sa članom 113 ovog zakona, rješenjem operatorima odrediti sljedeće obaveze:

1) obavezu interkonekcije, u mjeri u kojoj je to neophodno i ako već nije uspostavljena, operatoru koji je upisan u registar operatora i koji kontroliše pristup krajnjim korisnicima, da bi se obezbijedilo povezivanje s kraja na kraj;

2) obavezu obezbjeđivanja interoperabilnosti usluga operatoru koji je upisan u registar operatora i koji kontroliše pristup krajnjim korisnicima, u opravdanim slučajevima i u mjeri u kojoj je to neophodno;

3) obavezu obezbjeđivanja interoperabilnosti usluga pružaocu interpersonalnih komunikacionih usluga koje ne zavise od brojeva i koji je dostigao značajan stepen pokrivenosti i zastupljenosti među korisnicima, u opravdanim slučajevima kad je povezanost s kraja na kraj između krajnjih korisnika ugrožena zbog nedostatka interoperabilnosti između interpersonalnih komunikacionih usluga;

4) obavezu pristupa opremi, uz pravedne, razumne i nediskriminatorne uslove, u mjeri u kojoj je to potrebno kako bi se krajnjim korisnicima obezbijedila dostupnost usluga digitalnog

radija i televizije i drugih povezanih usluga, uključujući pristup aplikativnom programskom interfejsu i elektronskom programskom vodiču.

(3) Agencija može obavezu iz stava 2 tačka 3 ovog člana odrediti isključivo u mjeri potrebnoj za obezbjeđivanje interoperabilnosti interpersonalnih komunikacionih usluga, a ta obaveza može uključiti proporcionalne obaveze pružaocima tih usluga, objavljivanje svih relevantnih informacija i omogućavanje drugim nadležnim organima i pružaocima usluga njihovo korišćenje, izmjenu i redistribuciju ili obavezu korišćenja i primjene domaćih standarda ili tehničkih specifikacija ili relevantnih evropskih ili međunarodnih standarda.

(4) Izuzetno od st. 1 do 3 ovog člana, Agencija može odrediti obavezu obezbjeđivanja pristupa, na razuman zahtjev, žičanim instalacijama, kablovima i pripadajućoj opremi unutar zgrada, odnosno do prve sabirne ili distributivne tačke, kad se ta tačka nalazi izvan zgrade.

(5) Agencija može odrediti obavezu iz stava 4 ovog člana i operatorima ili vlasnicima žičanih instalacija, kablova i prateće opreme koji nijesu operatori, ako je dupliranje takvih elemenata mreža ekonomski neefikasno ili tehnički neizvodljivo.

(6) Prilikom određivanja obaveze pristupa iz stava 4 ovog člana, Agencija rješenjem utvrđuje uslove koji se odnose na pristup elementima elektronske komunikacione mreže, povezanoj opremi i pripadajućim uslugama, kao i primjenu uslova transparentnosti, nediskriminatornosti i raspodjele troškova pristupa, koji se po potrebi prilagođavaju kako bi se uzeli u obzir faktori rizika.

(7) Bliži način omogućavanja pristupa i interkonekcije propisuje Agencija, vodeći računa, pored ostalog, da mala i srednja privredna društva i operatori sa ograničenom geografskom pokrivenošću mogu imati koristi od utvrđenih obaveza.

Ovlašćenja i obaveze Agencije u vezi proširivanja uslova koji se odnose na obavezu pristupa

Član 40

(1) Agencija može da proširi uslove koji se odnose na obavezu pristupa iz člana 39 stav 5 ovog zakona iza prve sabirne ili distributivne tačke, i to sve do tačke za koju utvrdi da je najbliža krajnjim korisnicima i pogodna za smještaj dovoljnog broja priključaka krajnjih korisnika, ako bi to bilo komercijalno održivo operatoru koji traži pristup.

(2) Agencija može rješenjem proširiti uslove koji se odnose na obavezu pristupa, kad utvrdi, a uzimajući u obzir obaveze koje proizilaze iz analize bilo kog relevantnog tržišta, da obaveza pristupa određena u skladu sa članom 39 stav 5 ovog zakona nedovoljno rješava visoke i trajne ekonomske ili fizičke barijere za replikaciju elemenata mreže, a koje su odlika postojećih ili novih okolnosti na tržištu i ograničavajući faktor razvoja konkurencije na tržištu.

(3) Prilikom donošenja rješenja u slučaju iz stava 2 ovog člana, Agencija u najvećoj mogućoj mjeri uzima u obzir relevantne preporuke BEREC-a.

(4) Agencija može odrediti i obavezu pristupa aktivnim elementima elektronske komunikacione mreže ili virtuelnog pristupa elementima elektronske komunikacione mreže, ako za to postoji opravdanje iz tehničkih i ekonomskih razloga.

(5) Agencija ne može operatorima proširiti uslove koji se odnose na obavezu pristupa, u skladu sa st. 1 do 4 ovog člana, ako utvrdi da ti operatori ispunjavaju sljedeće kriterijume:

1) operator ispunjava uslove iz člana 125 ovog zakona i omogućava pristup mreži veoma velikog kapaciteta bilo kom operatoru koji zahtijeva pristup, čime se omogućava održiv i sličan alternativni način pristupa do krajnjih korisnika pod pravednim, nediskriminatornim i razumnim uslovima, pri čemu Agencija može da primijeni ovaj izuzetak i na druge operatore koji nude pristup mreži veoma velikog kapaciteta pod pravednim, nediskriminatornim i razumnim uslovima poslovanja;

2) proširivanje tih uslova bi ugrozilo ekonomsku ili finansijsku održivost postavljanja nove elektronske komunikacione mreže, posebno u slučaju manjih lokalnih projekata.

(6) Izuzetno, Agencija može da proširi uslove koji se odnose na obavezu pristupa za operatore koji ispunjavaju kriterijume iz stava 5 ovog člana, ako se elektronska komunikaciona mreža finansira sredstvima iz državne pomoći.

(7) Agencija može odrediti operatorima obavezu zajedničkog korišćenja pasivne infrastrukture ili obavezu zaključivanja ugovora o nacionalnom romingu na određenom geografskom području, ako:

1) je to neophodno za pružanje usluga zasnovanih na korišćenju radio-frekvencija na određenom geografskom području;

2) ni jedan operator nema na raspolaganju održiva i slična alternativna sredstva pristupa krajnjim korisnicima, pod pravednim i razumnim uslovima poslovanja;

3) na određenom geografskom području, koje podliježe tim obavezama, postoje nepremostive ekonomske ili fizičke prepreke za razvoj infrastrukture za pružanje elektronske komunikacione mreže ili elektronskih komunikacionih usluga uz korišćenje radio-frekvencija, zbog čega je pristup krajnjih korisnika elektronskim komunikacionim mrežama ili elektronskim komunikacionim uslugama ozbiljno narušen ili uopšte ne postoji;

4) je mogućnost određivanja tih obaveza jasno navedena u postupku dodjele odobrenja za korišćenje radio-frekvencija.

(8) Agencija može da odredi i obavezu zajedničkog korišćenja aktivne elektronske komunikacione opreme ako obavezom pristupa i zajedničkog korišćenja pasivne infrastrukture, određenom u skladu sa stavom 7 ovog člana, krajnjim korisnicima nije omogućen pristup elektronskim komunikacionim mrežama ili elektronskim komunikacionim uslugama.

(9) Agencija određuje obaveze iz st. 7 i 8 ovog člana u skladu sa načelima objektivnosti, transparentnosti, proporcionalnosti i nediskriminatornosti, uzimajući u obzir:

1) potrebu za povećanjem povezanosti u Crnoj Gori, na glavnim putnim pravcima i u posebnim geografskim oblastima, kao i mogućnost značajnog povećanja izbora i kvaliteta usluga za krajnje korisnike;

2) efektivno korišćenje radio-frekvencija;

3) tehničku izvodljivost i uslove zajedničkog korišćenja;

4) stanje konkurencije koje se zasniva na elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i na elektronskim komunikacionim uslugama;

5) tehnološke inovacije;

6) potrebu za mjerama kojima se podstiču operatori na ulaganje u postavljanje elektronske komunikacione infrastrukture.

(10) Prilikom rješavanja sporova Agencija može da odredi operatoru, koji je korisnik prava zajedničkog korišćenja ili pristupa, obavezu iznajmljivanja prava korišćenja radio-frekvencija operatoru koji je vlasnik infrastrukture koja je predmet zajedničkog korišćenja na tom geografskom području.

(11) Prije proširivanja uslova, odnosno određivanja obaveza u skladu sa ovim članom, Agencija sprovodi postupak javnih konsultacija.

(12) Agencija je dužna da, u roku od pet godina od dana proširivanja uslova, odnosno određivanja obaveza iz ovog člana, izvrši procjenu efekata tih uslova, odnosno obaveza, kao i potrebu njihove izmjene ili ukidanja i u vezi sa izvršenom procjenom sprovede postupak javnih konsultacija.

Prenos digitalnih radio i televizijskih programa

Član 41

(1) Javne elektronske komunikacione mreže kojima se pruža usluga digitalne televizije planiraju se na način da se omogući pružanje usluge televizije širokog ekrana, kao i druge usluge digitalne televizije.

(2) Operator je dužan da u prijemu i prenosu usluga iz stava 1 ovog člana očuva format stranica slike, ako su te usluge namijenjene za prijem na proširenom televizijskom ekranu.

(3) Operator može prenositi televizijske programe i sa drugim formatom stranica slike.

(4) Operator je dužan da obezbijedi emiterima, čije programe prenosi, pristup aplikativnom programskom interfejsu i/ili elektronskom programskom vodiču objektivno, transparentno i pod jednakim uslovima.

(5) Operator je dužan da prenos digitalnih radio i televizijskih programa vrši u skladu sa standardima.

(6) Način prikazivanja elektronskog programskog vodiča i sličnih pisanih i navigacionih mogućnosti propisuje Agencija.

Sistemi uslovnog pristupa i zaštićene usluge

Član 42

(1) Sistemi uslovnog pristupa uslugama digitalne televizije i radija moraju imati potrebne tehničke mogućnosti koje operatorima omogućavaju potpunu kontrolu nad pruženim uslugama koje su zaštićene tim sistemima.

(2) Operator koji pruža uslugu sa uslovnim pristupom dužan je da svim emiterima čije programe prenosi, objektivno, transparentno i pod jednakim uslovima ponudi odgovarajuće tehničke mogućnosti kojima se obezbjeđuje pristup krajnjih korisnika tim programima, uz upotrebu odgovarajućeg uređaja za uslovni pristup.

(3) Sistemi uslovnog pristupa koje koriste operatori ne smiju sprečavati pristup krajnjih korisnika programima sa slobodnim pristupom, osim u slučaju dospelog potraživanja od krajnjeg korisnika, koja se odnosi na usluge digitalne televizije i radija, u skladu sa opštim uslovima pružanja usluga operatora.

(4) Operator koji nudi usluge sa uslovnim pristupom dužan je da za te usluge vodi odvojeno računovodstvo.

(5) Zabranjena je izrada, proizvodnja, uvoz, stavljanje u promet, prodaja, davanje u zakup ili posjedovanje nedozvoljenih uređaja i softvera koji omogućavaju pristup zaštićenoj usluzi za komercijalne svrhe.

(6) Zabranjeno je instaliranje, održavanje ili zamjena uređaja i softvera iz stava 5 ovog člana za komercijalne svrhe.

(7) Zabranjene su komercijalne komunikacije u svrhu reklamiranja, nuđenja i stavljanja u promet uređaja i softvera iz stava 5 ovog člana.

(8) Nosioци prava intelektualne svojine za uređaje i sisteme uslovnog pristupa izdaju ovlašćenja proizvođačima korisničke opreme uz pravedne, razumne i nediskriminatorne uslove, pri čemu ne mogu sprečavati proizvođače korisničke opreme da u isti uređaj ugrađuju zajedničke interfejse, koji omogućavaju povezivanje sa drugim pristupnim sistemima, uz uslov da zajednički interfejsi zadovoljavaju mjerodavne i primjerene zahtjeve koji obezbjeđuju sigurnost poslovanja operatora sistema uslovnog pristupa.

V. VANREDNE SITUACIJE

Plan mjera u vanrednim situacijama i dostupnost usluga

Član 43

(1) Operator je dužan da utvrdi plan mjera kojim se obezbjeđuje bezbjednost javne elektronske komunikacione mreže i korišćenje elektronskih komunikacionih usluga u slučajevima većeg ispada mreže, ratnog i vanrednog stanja, elementarnih nepogoda, kao i drugih vanrednih situacija.

(2) Plan mjera iz stava 1 ovog člana donosi se za kalendarsku godinu, a mjere iz plana se sprovode dok traju okolnosti zbog kojih su preduzete.

(3) Operator je dužan da plan mjera iz stava 1 ovog člana dostavi na mišljenje Ministarstvu, Agenciji, organima nadležnim za odbranu i bezbjednost, zaštitu i spašavanje, do kraja oktobra tekuće za narednu godinu.

(4) Operatori i vlasnici radio stanica dužni su da, za vrijeme vanrednih situacija i na zahjev nadležnog organa, prilagode korišćenje svojih elektronskih komunikacionih mreža i opreme nastaloj situaciji ili ih stave na raspolaganje ili upotrebu nadležnim organima.

(5) Mjerama iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje se što veća dostupnost usluga govorne komunikacije i usluga pristupa internetu, koje se pružaju putem javnih elektronskih komunikacionih mreža, u cilju neprekidnog pristupa hitnim službama i neprekidnog prenosa javnih upozorenja, u vanrednim situacijama, kao i u slučaju izuzetno teškog kvara mreže ili u slučajevima više sile.

(6) Mjere koje sadrži plan mjera iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.

Pravo prvenstva u vanrednim situacijama

Član 44

(1) Operator je dužan da svoju mrežu prilagodi korišćenju prava prvenstva komunikacija iz određenih terminalnih tačaka mreže u vanrednim situacijama.

(2) Odluku o korišćenju prava prvenstva komunikacija za vrijeme trajanja vanrednih situacija donosi Vlada.

(3) Terminalne tačke mreže i grupe korisnika koji u vanrednim situacijama imaju pravo na terminalnu tačku mreže sa pravom prvenstva određuje Vlada i, po potrebi, ažurira.

(4) Operator je dužan da najmanje jednom godišnje izvrši testiranje funkcionisanja komunikacija sa pravom prvenstva sa dostavljenim terminalnim tačkama iz stava 3 ovog člana i izvještaj o tome dostavi Ministarstvu, Agenciji, organima nadležnim za odbranu i bezbjednost, zaštitu i spašavanje u roku sedam dana od sprovođenja testiranja.

(5) Radi ostvarivanja prava prvenstva komunikacija, Vlada operatoru može da naloži privremeni prekid djelovanja drugih terminalnih tačaka ili da naredi druge mjere.

VI. UNIVERZALNA USLUGA

Opis univerzalne usluge

Član 45

(1) Univerzalna usluga, u smislu ovog zakona, je usluga odgovarajućeg širokopojasnog pristupa internetu i usluga govorne komunikacije, propisanog kvaliteta, koje su na teritoriji Crne Gore dostupne svim potrošačima po pristupačnim cijenama, bez obzira na njihov geografski položaj, uključujući i osnovni priključak na elektronsku komunikacionu mrežu na fiksnoj lokaciji.

(2) Univerzalna usluga se pruža na tehnološki neutralnoj osnovi, primjenom načela objektivnosti, transparentnosti, srazmjernosti i nediskriminatornosti i uz što manje narušavanje konkurencije na tržištu.

(3) Agencija može utvrditi i obavezu cjenovne pristupačnosti usluga iz stava 1 ovog člana koje se ne pružaju na fiksnoj lokaciji, u svrhu potpune socijalne i privredne uključenosti potrošača.

(4) Agencija utvrđuje uslugu odgovarajućeg širokopojasnog pristupa internetu, uzimajući u obzir najmanju brzinu širokopojasnog pristupa koju koristi većina potrošača i koja mora osigurati brzine pristupa potrebne za korišćenje najmanjeg skupa sljedećih usluga:

- 1) elektronska pošta;
- 2) pretraživači kojima se omogućava pretraga i pronalaženje svih vrsta podataka;
- 3) osnovni internet alati za osposobljavanje i obrazovanje;
- 4) novine ili vijesti dostupne na internetu;
- 5) kupovina ili naručivanje robe ili usluga na internetu;
- 6) alati za traženje posla;
- 7) profesionalno umrežavanje;
- 8) e-bankarstvo;
- 9) usluge e-uprave;
- 10) društveni mediji i društvene mreže i razmjena poruka;
- 11) pozivi i video pozivi standardnog kvaliteta.

(5) Potrošač može od operatora univerzalne usluge zahtijevati da mu preko priključka na elektronsku komunikacionu mrežu iz stava 1 ovog člana obezbijedi pristup samo usluzi govorne komunikacije ili samo usluzi pristupa internetu.

(6) Kod postojanja opravdanog zahtjeva za pružanje univerzalne usluge, operator univerzalne usluge dužan je da realizuje priključak u roku utvrđenom propisom Agencije.

(7) Univerzalna usluga može da obuhvati i:

1) pružanje usluge univerzalnog imenika (u daljem tekstu: univerzalni imenik) i univerzalne službe za davanje informacija o telefonskim brojevima korisnika (u daljem tekstu: univerzalna služba informacija);

2) mogućnost korišćenja javnih telefonskih govornica ili drugih javno dostupnih pristupnih tačaka za javnu govornu uslugu, u svakom momentu, u skladu sa opravdanim zahtjevima i potrebama krajnjih korisnika u pogledu geografske pokrivenosti i kvaliteta usluge, ako Agencija utvrdi potrebu obezbjeđenja dostupnosti ili cjenovne pristupačnosti ovih usluga.

(8) Područje primjene ovog člana može se proširiti na krajnje korisnike koji su preduzetnici, mala i srednja preduzeća i neprofitne organizacije.

(9) Bliži opis univerzalnih usluga, način pružanja, parametre kvaliteta, njihove granične vrijednosti i metode mjerenja, sadržaj, oblik i način objavljivanja podataka o kvalitetu univerzalne usluge, procjenu opravdanosti zahtjeva za pružanje univerzalne usluge, kao i način procjene pristupačnosti cijena univerzalnih usluga i paketa za krajnje korisnike, a naročito za lica sa invaliditetom i lica u stanju socijalne potrebe, propisuje Agencija.

(10) Vrstu povoljnosti i mjera za lica sa invaliditetom i lica u stanju socijalne potrebe propisuje Ministarstvo, po pribavljenom mišljenju organa državne uprave nadležnog za poslove socijalnog staranja.

Univerzalni imenik i univerzalna služba informacija

Član 46

(1) Univerzalni imenik, odnosno baza podataka univerzalne službe informacija obuhvata najmanje sljedeće podatke o krajnjim korisnicima koji su dali saglasnost za objavljivanje tih podataka: ime i prezime, odnosno naziv privrednog subjekta i njegov organizacioni oblik, adresu, odnosno sjedište korisnika i dodijeljeni korisnički broj.

(2) Univerzalna služba informacija daje podatke o fiksnim i mobilnim (post-paid i pre-paid) telefonskim brojevima svih korisnika koji su dali saglasnost za objavljivanje tih podataka i to po korisničkom broju ili vlasniku broja.

(3) Ako je određena usluga univerzalnog imenika i univerzalne službe informacija, operator javno dostupnih telefonskih usluga koji korisniku obezbjeđuje priključak na elektronsku komunikacionu mrežu dužan je da podatke iz stava 1 ovog člana dostavi operatoru univerzalnog imenika, odnosno univerzalne službe informacija u roku od sedam dana od dana obezbjeđivanja priključka.

(4) Operator univerzalnog imenika, odnosno univerzalne službe informacija dužan je da podatke u univerzalnom imeniku ažurira najmanje jednom u sedam dana.

(5) Operator univerzalnog imenika, odnosno univerzalne službe informacija bez odlaganja obavještava Agenciju ako operator javno dostupnih telefonskih usluga koji korisniku obezbjeđuje priključak na elektronsku komunikacionu mrežu ne dostavi podatke iz stava 1 ovog člana u roku iz stava 3 ovog člana.

(6) Pristup univerzalnoj službi informacija obezbjeđuje se svim krajnjim korisnicima, uključujući i korisnike javnih govornica.

(7) Za objavljivanje podataka u univerzalnom imeniku operator univerzalnog imenika ne može naplaćivati uslugu objavljivanja podataka o krajnjim korisnicima.

(8) Univerzalni imenik, u elektronskoj formi, objavljuje se na internet stranici operatora univerzalnog imenika.

(9) Operator univerzalnog imenika, odnosno univerzalne službe informacija pod jednakim uslovima obrađuje podatke koje dobija od operatora javno dostupnih telefonskih usluga.

Određivanje operatora univerzalne usluge

Član 47

(1) Agencija jednom u tri godine sprovodi postupak kojim utvrđuje postojanje potrebe za određivanjem operatora univerzalnih usluga.

(2) U postupku iz stava 1 ovog člana Agencija sprovodi analizu kvaliteta pružanja univerzalnih usluga, pri čemu uzima u obzir rezultate geografskog pregleda dostupnosti, ako su dostupni i, po potrebi, dodatne dokaze da se dostupnost univerzalnih usluga ne može osigurati u uobičajenim tržišnim uslovima ili putem drugih mogućih mehanizama nacionalnih javnih politika.

(3) Postupak iz stava 1 ovog člana primjenjuje se i na određivanje pristupačne cijene univerzalnih usluga.

(4) Agencija će rješenjem odrediti jednog ili više operatora univerzalne usluge na period od tri godine, na osnovu javnog konkursa, primjenom sljedećih kriterijuma: osposobljenosti za pružanje univerzalne usluge na određenom području, troškova pružanja usluge, cijene usluge i tehnološke mogućnosti mreže.

(5) Ako u postupku po javnom konkursu Agencija ne može da odredi operatora univerzalne usluge, Agencija će rješenjem odrediti jednog ili više operatora uzimajući u obzir kriterijume iz stava 4 ovog člana, primjenom načela efikasnosti, objektivnosti i transparentnosti.

(6) U rješenju o određivanju operatora univerzalne usluge iz stava 4 ovog člana Agencija određuje uslove za pružanje univerzalne usluge.

(7) Bliže uslove i način sprovođenja javnog konkursa, kao i bliže kriterijume iz stava 4 ovog člana propisuje Agencija.

Kontrola i kontinuitet pružanja univerzalne usluge

Član 48

(1) Agencija je dužna da periodično, a najmanje jednom godišnje, na osnovu podataka koje dobija o pružanju univerzalne usluge i u postupku sprovedenih javnih konsultacija, izvrši kontrolu usklađenosti pružanja univerzalne usluge sa ovim zakonom.

(2) Ako utvrdi da se univerzalna usluga ne pruža u skladu sa ovim zakonom, Agencija raspisuje javni konkurs za izbor novog operatora univerzalne usluge.

(3) Postojeći operator univerzalne usluge dužan je da nastavi sa pružanjem univerzalne usluge u skladu sa rješenjem Agencije, do određivanja novog operatora univerzalne usluge u skladu sa ovim zakonom.

Obavještenje o izdvajanju pristupne mreže

Član 49

(1) Operator univerzalne usluge dužan je da, najkasnije 90 dana prije planiranog datuma, obavijesti Agenciju o namjeri izdvajanja svoje pristupne mreže, bez obzira na vrstu, u cjelini ili značajnom dijelu u posebno pravno lice, uz promjenu svojinske strukture, radi procjene efekata namjeravanog izdvajanja na pružanje pristupa na fiksnoj lokaciji i na pružanje javno dostupnih telefonskih usluga.

(2) U slučaju iz stava 1 ovoga člana, Agencija će operatoru univerzalne usluge izmijeniti ili ukinuti rješenje o određivanju operatora univerzalne usluge.

Cijene, opšti uslovi i prava korisnika univerzalne usluge

Član 50

(1) Cijena univerzalne usluge koju pruža operator određuje se u jednakom iznosu za sve korisnike na teritoriji Crne Gore.

(2) Saglasnost na cijene univerzalne usluge daje Agencija u roku od 30 dana od dana dobijanja zahtjeva za davanje saglasnosti.

(3) Operator univerzalne usluge dužan je da ponudi cjenovne opcije ili pakete za socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom, na osnovu procjene pristupačnosti cijena univerzalne usluge za ta lica.

(4) Agencija u saradnji sa drugim nadležnim organima prati razvoj i visinu maloprodajnih cijena za univerzalne usluge koje su dostupne na tržištu i prosječnom zaradom u Crnoj Gori.

(5) Ako utvrdi da su cijene iz stava 2 ovog člana previsoke za socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom, Agencija će naložiti operatoru univerzalne usluge da ponudi posebne cjenovne opcije ili pakete za ta lica, na osnovu procjene pristupačnosti cijena univerzalne usluge za ta lica.

(6) Agencija može naložiti i drugim operatorima da ponude cjenovne opcije ili pakete koji su pristupačni za socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom za pristup uslugama širokopojasnog interneta i glasovnih komunikacija barem na fiksnoj lokaciji.

(7) Listu kategorija lica iz stava 3 ovog člana, do kraja tekuće za narednu kalendarsku godinu, utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove socijalnog staranja.

Posebne obaveze operatora

Član 51

(1) Operator univerzalne usluge dužan je da obezbijedi tehničke mogućnosti korisniku, odnosno posebne tarifne režime za kategorije socijalno ugroženih lica i lica sa invaliditetom, koji omogućavaju uvid u cijenu i kontrolu potrošnje usluge.

(2) Operator univerzalne usluge dužan je da:

1) donese opšte uslove pružanja usluga i da na računu odvojeno iskaže cijene pojedinih univerzalnih usluga koje je korisnik univerzalne usluge dužan da plati.

2) obezbijedi raščlanjivanje računa u skladu sa članom 151 ovog zakona;

3) na zahtjev korisnika, izvrši besplatnu blokadu odlaznih poziva prema određenom broju ili vrsti brojeva.

(3) Agencija može operatoru univerzalne usluge rješenjem iz člana 47 stav 4 ovog zakona naložiti da pretplatnicima obezbijedi:

1) pre-paid sistem za plaćanje pristupa do javne elektronske komunikacione mreže i korišćenje javnih elektronskih komunikacionih usluga;

2) mogućnost otplaćivanja naknade za priključenje na javnu elektronsku komunikacionu mrežu u ratama.

Kvalitet univerzalne usluge

Član 52

(1) Operator univerzalne usluge dužan je da Agenciji kvartalno dostavlja podatke o izmjerenim parametrima kvaliteta usluga, podatke o promjeni kvaliteta univerzalne usluge u roku od 30 dana od dana nastupanja te promjene, kao i da, najmanje jednom godišnje, objavi ažurirane podatke o kvalitetu tih usluga na svojoj internet stranici.

(2) Agencija može, ako sumnja u tačnost dostavljenih podataka iz stava 1 ovog člana operatora univerzalne usluge, da ovlasti stručno lice koji će izvršiti provjeru tih podataka.

(3) Ako se provjerom iz stava 2 ovog člana potvrdi tačnost dostavljenih podataka iz stava 1 ovog člana, troškove provjere plaća Agencija.

(4) Ako se provjerom iz stava 2 ovog člana utvrdi da dostavljeni podaci iz stava 1 ovog člana nijesu tačni, troškove provjere plaća operator.

(5) Ako izmjerene vrijednosti parametara kvaliteta određenog operatora univerzalne usluge, najmanje tri puta uzastopno u toku godine, ne postižu granične vrijednosti, Agencija može otpočeti postupak izbora novog operatora univerzalne usluge.

Troškovi pružanja univerzalne usluge

Član 53

(1) Agencija na zahtjev za naknadu neto troškova pružanja univerzalne usluge operatora univerzalne usluge donosi odluku da li troškovi pružanja univerzalne usluge predstavljaju nepravedan teret za operatora univerzalne usluge, pri čemu obračunava neto trošak pružanja univerzalne usluge, uzimajući u obzir neto trošak pružanja univerzalne usluge koju je operator univerzalne usluge dostavio u ponudi na javnom konkursu.

(2) Operator univerzalne usluge dužan je da, uz zahtjev za naknadu neto troškova iz stava 1 ovog člana, dostavi dokaze koji potvrđuju osnovanost tog zahtjeva.

(3) Agencija, u postupku ocjene osnovanosti zahtjeva za naknadu neto troškova iz stava 1 ovog člana, može da angažuje ovlaštenog revizora.

(4) Agencija ili ovlašćeni revizor kojeg je Agencija angažovala imaju pravo na uvid u računovodstvenu i drugu dokumentaciju podnosioca zahtjeva iz stava 1 ovog člana, na osnovu koje se mogu izračunati neto troškovi pružanja univerzalne usluge.

(5) Ako Agencija utvrdi da je zahtjev za naknadu neto troškova iz stava 1 ovog člana osnovan, donijeeće rješenje o utvrđivanju visine naknade neto troškova operatoru univerzalnih usluga.

(6) Rješenje iz stava 4 ovog člana, sa nalazom ovlaštenog revizora, Agencija objavljuje na svojoj internet stranici, uzimajući u obzir obavezu čuvanja poslovne tajne.

(7) Agencija objavljuje podatke o obračunatom neto trošku pružanja univerzalnih usluga, uključujući doprinose svih operatora i sve tržišne koristi koje bi operatori mogli ostvariti na osnovu utvrđenih obaveza pružanja univerzalnih usluga.

Obračun neto troškova pružanja univerzalne usluge

Član 54

(1) Agencija obračunava neto troškove pružanja univerzalne usluge za operatora univerzalne usluge kao razliku između neto troškova u poslovanju sa pružanjem univerzalne usluge i bez pružanja ove usluge.

(2) Obračunom neto troškova pružanja univerzalne usluge, u skladu sa posebnom metodologijom, procjenjuju se troškovi koje bi svaki operator univerzalne usluge pokušao da izbjegne da nije imao obavezu pružanja univerzalne usluge, kao i svu korist, uključujući i nematerijalnu korist, pri čemu nije dozvoljen dvostruki obračun direktne ili indirektne koristi i troškova.

(3) Operator univerzalne usluge dužan je da vodi odvojeno računovodstvo na način da odvojeno iskaže prihode i troškove nastale pružanjem univerzalne usluge od prihoda i troškova ostvarenih od drugih usluga.

(4) Operator univerzalne usluge dužan je da, do kraja drugog kvartala tekuće godine, Agenciji dostavi izvještaj o pružanju univerzalne usluge sa obračunom neto troškova i računovodstvenom evidencijom, kao i podatke na osnovu kojih je izvršen obračun neto troškova pružanja univerzalne usluge u prethodnoj godini.

(5) Ako operator univerzalne usluge ne dostavi izvještaj iz stava 4 ovog člana, nema pravo na naknadu neto troškova.

(6) Agencija može, u cilju smanjenja neto troškova pružanja univerzalne usluge, operatoru univerzalne usluge naložiti primjenu određenih tehničkih i drugih rješenja ili zaključivanje ponuđenih interkonekcionih ugovora ili saradnju sa drugim operatorima ili priznati neto trošak do iznosa koji bi nastao primjenom zahtijevanog tehničkog i drugog rješenja.

(7) Metodologiju iz stava 2 ovog člana, nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija, donosi Agencija.

Finansiranje univerzalne usluge

Član 55

(1) Naknade neto troškova univerzalne usluge obezbjeđuju se iz doprinosa koji plaćaju operatori čiji je udio u ukupnom godišnjem prihodu u oblasti elektronskih komunikacija veći od 2%.

(2) Visinu doprinosa iz stava 1 ovog člana i način plaćanja za pojedinog operatora određuje Agencija, proporcionalno udjelu njegovog prihoda od pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga, odnosno davanja na korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u ukupnom godišnjem prihodu operatora iz stava 1 ovog člana u oblasti elektronskih komunikacija.

(3) Operatori doprinos iz stava 1 ovog člana plaćaju neposredno operatoru univerzalne usluge, u visini i rokovima koje rješenjem odredi Agencija.

(4) Podatke o naknadi neto troškova univerzalne usluge, načinu njihovog raspoređivanja i korišćenja po namjenama Agencija objavljuje na svojoj internet stranici.

(5) Zbirni godišnji izvještaj o naknadama neto troškova za obezbjeđivanje univerzalne usluge Agencija objavljuje na svojoj internet stranici do 31. decembra tekuće za prethodnu godinu.

VII. RADIO-FREKVENCIJSKI SPEKTAR

Upravljanje radio-frekvencijskim spektrom

Član 56

(1) Upravljanje radio-frekvencijskim spektrom obuhvata planiranje, koordinaciju, dodjelu, monitoring i kontrolu korišćenja radio-frekvencijskog spektra, u cilju omogućavanja efektivnog i efikasnog korišćenja ovog ograničenog resursa i obezbjeđivanja rada radio stanica bez interferencije.

(2) Agencija upravlja radio-frekvencijskim spektrom i planira upotrebu satelitskih orbita u skladu sa Propisima o radiokomunikacijama (Radio Regulations) Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), drugim međunarodnim ugovorima i ovim zakonom.

(3) Prilikom strateškog planiranja, koordinacije i harmonizacije korišćenja radio-frekvencijskog spektra, Agencija saraduje sa državama članicama Evropske unije, uzimajući u obzir, pored ostalog i, ekonomske, sigurnosne i zdravstvene, aspekte javnog interesa, slobodu izražavanja, kulturne, naučne, socijalne i tehničke aspekte politika Evropske unije, kao i interese različitih vrsta korisnika radio-frekvencijskog spektra i u najvećoj mogućoj mjeri teži harmonizaciji u pogledu namjene, regulatornih i tehničkih uslova korišćenja, načina dodjele i vremenske dostupnosti za korišćenje i dodjelu radio-frekvencija za odgovarajuće primjene sa državama članicama Evropske unije, shodno interesima Crne Gore.

(4) Agencija je dužna da obezbijedi efektivno i efikasno korišćenje radio-frekvencijskog spektra u cilju omogućavanja benefita za korisnike radio-frekvencija i obezbjeđivanja tržišne konkurencije, ekonomije obima i interoperabilnosti mreža i usluga, promovisući tehnološku neutralnost u najvećoj mogućoj mjeri.

(5) Agencija podstiče harmonizovano korišćenje radio-frekvencijskog spektra za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža, u cilju postizanja zahtjeva iz stava 4 ovog člana, naročito vodeći računa o:

1) obezbjeđivanju pokrivenosti kvalitetnom širokopojasnom bežičnom mrežom velike brzine;

- 2) omogućavanju brzog razvoja novih bežičnih komunikacionih tehnologija;
- 3) obezbjeđivanju predvidljivosti i dosljednosti prilikom dodjele, produženja, izmjene, ograničavanja i oduzimanja prava korišćenja radio-frekvencijskog spektra, radi promovisanja dugoročnih ulaganja;
- 4) obezbjeđivanju sprečavanja prekograničnih i nacionalnih štetnih interferencija;
- 5) promovisanju zajedničkog korišćenja radio-frekvencijskog spektra, za slične ili različite primjene, u skladu sa principima tržišne konkurencije;
- 6) primjeni najprikladnijeg i najmanje zahtjevnog režima korišćenja u skladu sa članom 60 ovog zakona, na način da se u najvećoj mogućoj mjeri povećaju fleksibilnost, zajedničko korišćenje i efikasnost u korišćenju radio-frekvencijskog spektra.
- (6) U slučaju kad ne postoji tražnja za korišćenjem radio-frekvencijskog spektra u skladu sa harmonizovanim uslovima, Agencija može donijeti odluku kojom se dozvoljava alternativno korišćenje cjelokupnog ili dijela harmonizovanog radio-frekvencijskog opsega, uključujući i nastavak korišćenja za postojeće primjene, ako takvo alternativno korišćenje ne sprečava, niti ometa dostupnost ili korišćenje opsega u drugim državama u skladu sa harmonizovanim uslovima.
- (7) Prije donošenja odluke iz stava 6 ovog člana Agencija sprovodi javne konsultacije u cilju utvrđivanja tražnje za korišćenjem harmonizovanog radio-frekvencijskog spektra na tržištu, uključujući i procjenu buduće tražnje.
- (8) Agencija redovno, putem javnih konsultacija, preispituje alternativno korišćenje radio-frekvencijskog spektra, po pravilu svake dvije godine ili bez odlaganja, na osnovu opravdanog zahtjeva za korišćenje tog spektra u skladu sa harmonizovanim uslovima.
- (9) Ako se u postupku preispitivanja iz stava 8 ovog člana utvrdi da postoji potreba za korišćenjem radio-frekvencijskog spektra u skladu sa harmonizovanim uslovima, Agencija će ukinuti odluku iz stava 6 ovog člana i pokrenuti postupak dodjele radio-frekvencijskog spektra za korišćenje u skladu sa harmonizovanim uslovima.
- (10) Agencija saraduje sa međunarodnim organizacijama i nadležnim organima drugih država koji vrše poslove upravljanja radio-frekvencijskim spektrom, samostalno ili preko nadležnih organa.

Plan namjene radio-frekvencijskog spektra

Član 57

- (1) Planom namjene radio-frekvencijskog spektra utvrđuje se namjena radio-frekvencijskih opsega za pojedine radiokomunikacione službe, u skladu sa Propisima o radiokomunikacijama Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU).
- (2) Planom namjene radio-frekvencijskog spektra za radio-frekvencijske opsege utvrđuju se:
  - 1) namjena za jednu ili više radiokomunikacionih službi u Crnoj Gori, pri čemu pojedini radio-frekvencijski opsezi ne moraju biti namijenjeni određenim radiokomunikacionim službama (upotreba nezavisna od vrste radiokomunikacione službe);
  - 2) korišćenje u svrhu jedne ili više odgovarajućih primjena ili jedne ili više različitih tehnologija, pri čemu upotreba pojedinih radio-frekvencijskih opsega može biti nezavisna od primijenjene tehnologije (tehnološki neutralna upotreba);
  - 3) namjena u svrhu civilne i/ili vojne upotrebe;

4) uslovi korišćenja pripadajućih radio-frekvencija kojima se može upućivati na primjenu odgovarajućih odluka i preporuka Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), Evropske konferencije administracija za poštu i telekomunikacije (CEPT) i drugih nadležnih međunarodnih organizacija i institucija, kao i drugih propisa i međunarodnih ugovora.

(3) Plan namjene radio-frekvencijskog spektra objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“ i na internet stranici Agencije.

(4) Plan namjene radio-frekvencijskog spektra donosi Vlada, na predlog Agencije.

Planovi raspodjele radio-frekvencija

Član 58

(1) Planom raspodjele radio-frekvencija iz određenog opsega utvrđuje se podjela opsega na radio-frekvencijske kanale, opšti regulatorni i tehnički uslovi korišćenja, način dodjele radio-frekvencija i maksimalni period važenja odobrenja.

(2) U postupku donošenja plana raspodjele radio-frekvencija uzimaju se u obzir potrebe nacionalne i javne bezbjednosti i odbrane, zaštite od prirodnih i drugih elementarnih nepogoda, kao i potrebe hitnih službi i službi spašavanja.

(3) Prije donošenja plana raspodjele radio-frekvencija Agencija je dužna da pribavi saglasnost:

1) organa koji su, u skladu sa zakonom, nadležni za bezbjednost civilnog vazdušnog, odnosno pomorskog saobraćaja, u vezi planova raspodjele radio-frekvencija iz opsega koji su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjeni vazduhoplovnoj, odnosno pomorskoj službi, a koji se koriste za potrebe bezbjednosti civilnog vazdušnog, odnosno pomorskog saobraćaja;

2) organa državne uprave nadležnog za poslove odbrane i Vojske Crne Gore, u vezi planova raspodjele radio-frekvencija iz opsega koji su planom namjene radio-frekvencijskog spektra u cjelosti ili djelimično namijenjeni u svrhu zajedničke civilno-vojne upotrebe;

3) regulatornog organa za oblast audiovizuelnih medijskih usluga u vezi planova raspodjele radio-frekvencija iz opsega koji su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjeni radio-difuznoj službi.

(4) Planovi raspodjele radio-frekvencija objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici Agencije.

(5) Planove raspodjele radio-frekvencija donosi Agencija, nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija, vodeći računa o potrebama i zahtjevima korisnika.

Koordinacija korišćenja radio-frekvencijskog spektra i prijava dodjele radio-frekvencija

Član 59

(1) Agencija je dužna da preduzme sve potrebne mjere kako korišćenje radio-frekvencijskog spektra dodijeljenog na teritoriji Crne Gore ne bi sprečavalo države članice Evropske unije i države koje nijesu članice Evropske unije da koriste harmonizovani radio-frekvencijski spektar na njihovoj teritoriji, posebno zbog prekograničnih štetnih interferencija.

(2) U preduzimanju mjera iz stava 1 ovog člana, Agencija uzima u obzir obaveze u skladu sa međunarodnim ugovorima, a naročito Propisima o radiokomunikacijama Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), kao i posebnim sporazumima o koordinaciji radio-frekvencija čiji je potpisnik Crna Gora.

(3) Agencija saraduje sa nadležnim organima drugih država na prekograničnoj koordinaciji korišćenja radio-frekvencijskog spektra u svrhu rješavanja prepreka povezanih sa prekograničnom koordinacijom ili prekograničnim štetnim interferencijama koje onemogućavaju korišćenje harmonizovanog radio-frekvencijskog spektra na teritoriji Crne Gore.

(4) Agencija je dužna da dodjelu radio-frekvencija prijavi Međunarodnoj uniji za telekomunikacije (ITU), u sljedećim slučajevima:

- 1) ako je takva obaveza u skladu sa međunarodnim ugovorom;
- 2) ako korišćenje radio-frekvencija može da prouzrokuje štetnu interferenciju radikomunikacionoj službi druge države;
- 3) ako su radio-frekvencije namijenjene za međunarodnu radiokomunikaciju;
- 4) radi zaštite korišćenja radio-frekvencija na međunarodnom nivou.

Korišćenje radio-frekvencija

Član 60

(1) Fizička i pravna lica, po pravilu, koriste radio-frekvencije na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija koje izdaje Agencija.

(2) Organ državne uprave nadležan za poslove odbrane može da koristi radio-frekvencije koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene u svrhu vojne upotrebe bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija.

(3) Bliže podatke o korišćenju radio-frekvencija iz stava 2 ovog člana organ državne uprave nadležan za poslove odbrane dužan je da dostavi Agenciji, u roku od tri dana od dana prijema pisanog zahtjeva Agencije.

(4) Organi državne uprave nadležni za odbranu, nacionalnu bezbjednost i unutrašnje poslove mogu da koriste radio-frekvencije koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene u svrhu civilne i zajedničke civilno-vojne upotrebe bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, samo ako je Agencija, na osnovu prethodno podnesene prijave, utvrdila da takvo korišćenje radio-frekvencija neće izazvati štetnu interferenciju prema sistemima drugih korisnika.

(5) Organi državne uprave iz stava 4 ovog člana dužni su da prilikom korišćenja radio-frekvencija preduzimaju djelotvorne mjere za sprečavanje štetne interferencije prema sistemima drugih korisnika.

(6) Izuzetno od stava 1 ovog člana, radio-frekvencije se mogu koristiti bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija u skladu sa propisanim uslovima, odnosno uz obavezu prijave korišćenja radio-frekvencija prije početka korišćenja tih radio-frekvencija.

(7) Korisnik radio-frekvencija za koje je utvrđena obaveza prijave korišćenja prije početka korišćenja tih radio-frekvencija, prijavu podnosi Agenciji u pisanom ili elektronskom obliku.

(8) Fizička i pravna lica dužna su da radio-frekvencije koriste u skladu sa ovim zakonom, međunarodnim ugovorima čiji je potpisnik Crna Gora i odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija.

(9) Radio-frekvencije koje se mogu koristiti bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija i uslovi za njihovo korišćenje, kao i radio-frekvencije čije se korišćenje bez odobrenja prijavljuje prije početka korišćenja tih radio-frekvencija propisuje Agencija.

Usaglašena dodjela radio-frekvencija

Član 61

(1) Agencija može, u skladu sa ineteresima Crne Gore, izdati odobrenje za korišćenje radio-frekvencija bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja, u cilju usaglašavanja sa zajedničkom dodjelom na nivou Evropske unije, ako je korišćenje radio-frekvencija harmonizovano, uslovi za pristup spektru i procedure dodjele usaglašeni, a subjekti kojima se dodjeljuju radio-frekvencije odabrani u skladu sa međunarodnim ugovorima i pravom Evropske unije.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, Agencija neće nametati dodatne uslove niti sprovođiti postupke kojima bi se ograničila, izmijenila ili odložila ispravna implementacija zajedničke dodjele radio-frekvencija, uz uslov da su prethodno zadovoljeni uslovi korišćenja radio-frekvencija propisani ovim zakonom.

Zajednička dodjela radio-frekvencija

Član 62

(1) Agencija može saradivati sa nadležnim tijelima drugih država, a posebno država članica Evropske unije, na utvrđivanju zajedničkih aspekata postupka dodjele radio-frekvencija i, kad je to primjereno, u saradnji sa nadležnim tijelom druge države sprovesti zajednički postupak dodjele radio-frekvencija, u skladu sa iskazanim interesovanjem zainteresovanih subjekata.

(2) Prilikom utvrđivanja elemenata zajedničkog postupka dodjele radio-frekvencija iz stava 1 ovog člana, Agencija može uzeti u obzir sljedeće aspekte:

1) pokretanje i sprovođenje postupka dodjele radio-frekvencija u skladu sa zajednički dogovorenim vremenskim okvirom;

2) određivanje zajedničkih uslova i procedura za izbor nosilaca i dodjelu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, kad je to primjereno;

3) određivanje zajedničkih ili uporedivih uslova korišćenja radio-frekvencija kojima se, između ostalog, korisnicima omogućava dodjela sličnih frekvencijskih blokova, kad je to primjereno;

4) mogućnost uključivanja drugih država u zajednički postupak dodjele radio-frekvencija u bilo kom trenutku prije završetka tog postupka.

(3) Ako Agencija odluči da ne učestvuje u zajedničkom postupku dodjele radio-frekvencija, uprkos iskazanom interesovanju zainteresovanih subjekata, obavezna je da ih obavijesti o razlozima svoje odluke.

Izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 63

(1) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija izdaje Agencija, na osnovu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija.

(2) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija iz opsega za koje je odgovarajućim planom raspodjele radio-frekvencija utvrđeno da se dodjeljuju na ekskluzivnoj osnovi na čitavoj teritoriji Crne Gore za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže, odnosno kad se u skladu sa članom 68 ovog zakona utvrdi da je iskazano interesovanje veće od raspoloživih radio-frekvencijskih resursa, izdaje se na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja.

(3) Izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija zasniva se na objektivnim, transparentnim, konkurentnim, nediskriminatornim i proporcionalnim kriterijumima.

Postupak izdavanja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 64

(1) Postupak izdavanja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija pokreće se podnošenjem zahtjeva fizičkog ili pravnog lica, u pisanoj ili elektronskoj formi.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana sadrži:

1) za fizičko lice - ime i prezime, jedinstveni matični broj, adresu prebivališta, kontakt podatke (telefon, email) kad je fizičko lice državljanin Crne Gore, odnosno ime i prezime, datum i mjesto rođenja, broj pasoša ili lične karte i državu koja je izdala pasoš ili ličnu kartu, mjesto boravka i adresu stanovanja, kontakt podatke (telefon, email) za strano fizičko lice;

2) za pravno lice - naziv i oblik privrednog društva, adresu sjedišta, poreski identifikacioni broj i registarski broj, broj žiro računa i naziv banke, ime i prezime zastupnika, kontakt podatke (telefon, email);

3) podatke o radio-frekvencijskom opsegu, vrsti radiokomunikacione službe i tipu veze na koji se zahtjev odnosi;

4) obrazloženje razloga za korišćenje radio-frekvencija.

(3) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosilac zahtjeva je dužan da dostavi tehničko rješenje korišćenja radio-frekvencija.

(4) Podnosilac zahtjeva iz stava 1 ovog člana dužan je da, za obradu zahtjeva, Agenciji plati naknadu, čiju visinu utvrđuje Agencija, a koja ne može biti viša od stvarnih troškova obrade zahtjeva.

(5) Naknadu iz stava 4 ovog člana ne plaćaju podnosioci zahtjeva iz člana 89 stav 1 tač. 1, 2 i 7 ovog zakona.

(6) Obrazac i način podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana i sadržinu tehničkog rješenja iz stava 3 ovog člana propisuje Agencija.

Odlučivanje po zahtjevu

Član 65

(1) Agencija odlučuje o zahtjevima za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija po redosljedu njihovog prijema, osim kad se odobrenje za korišćenje radio-frekvencija izdaje na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja.

(2) Agencija izdaje odobrenje za korišćenje radio-frekvencija u što je moguće kraćem roku, a najkasnije u roku od 45 dana od dana prijema urednog zahtjeva i objavljuje podatke o izdatom odobrenju na svojoj internet stranici.

(3) Agencija će rješenjem odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana ako utvrdi da:

1) zahtjev nije podnijet u skladu sa članom 64 st. 2, 3 i 4 ovog zakona;

2) zahtjev nije u skladu sa planom namjene radio-frekvencijskog spektra ili odgovarajućim planom raspodjele radio-frekvencija;

3) radio-frekvencije za koje se podnosi zahtjev nijesu raspoložive;

4) odobranje radio-frekvencija nije u saglasnosti sa principima efektivnog i efikasnog korišćenja radio-frekvencijskog spektra ili može prouzrokovati štetne posljedice na rad drugih elektronskih komunikacionih sistema ili opreme;

5) odobranje radio-frekvencija ugrožava život i zdravlje ljudi, životnu sredinu ili nacionalnu bezbjednost;

6) podnosilac zahtjeva za korišćenje radio-frekvencija koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene radio-difuznoj službi ne posjeduje odgovarajuće odobrenje izdato od strane regulatornog organa nadležnog za oblast audiovizuelnih medijskih usluga.

Radio-amaterske komunikacije

Član 66

Način korišćenja radio-frekvencija koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene amaterskoj radiokomunikacionoj službi, klase radio-amatera, ispitni program i polaganje radio-amaterskog ispita, tehničke i druge uslove za upotrebu radio-amaterskih stanica propisuje Agencija.

Ograničenje broja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 67

Agencija može planom raspodjele radio-frekvencija iz pojedinog opsega uvesti ograničenje broja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija za pojedine vrste radiokomunikacionih mreža ili bežičnih pristupnih tehnologija, na principu proporcionalnosti i pod jednakim uslovima, radi:

- 1) izbjegavanja štetne interferencije;
- 2) zaštite životne sredine i zdravlja ljudi od djelovanja elektromagnetnog zračenja;
- 3) ostvarivanja maksimalne koristi za korisnike i podsticanja konkurencije;
- 4) obezbjeđivanja kvaliteta usluge;
- 5) obezbjeđivanja efikasne upotrebe radio-frekvencijskog spektra;
- 6) ostvarivanja ciljeva od javnog interesa.

Ispitivanje zainteresovanosti za korišćenje radio-frekvencija

Član 68

(1) Ako Agencija, po iskazanom interesovanju najmanje jednog fizičkog ili pravnog lica, ocijeni da može postojati povećano interesovanje za korišćenje radio-frekvencija iz opsega za koje je, u skladu sa članom 67 ovog zakona, ograničen broj odobrenja, a koje bi bilo veće od raspoloživog radio-frekvencijskog resursa, dužna je da raspiše javni poziv za izražavanje interesovanja za korišćenje predmetnih radio-frekvencija.

(2) Javni poziv iz stava 1 ovog člana objavljuje se na internet stranici Agencije.

(3) Javnim pozivom iz stava 1 ovog člana Agencija je dužna da od zainteresovanih fizičkih i pravnih lica zatraži podatke u vezi sa planiranim načinom i uslovima korišćenja radio-frekvencija, uslugama koje se namjeravaju pružati, kao i dokaze o stručnoj i finansijskoj osposobljenosti za realizaciju projekta.

(4) Rok za izražavanje interesovanja po javnom pozivu iz stava 1 ovog člana ne može biti kraći od 30 dana od dana objavljivanja javnog poziva.

(5) Agencija, u roku od 45 dana od dana izražavanja interesovanja iz stava 3 ovog člana, odlučuje o potrebi sprovođenja javnog nadmetanja u skladu sa članom 69 ovog zakona.

Postupak javnog nadmetanja

Član 69

(1) Postupak javnog nadmetanja u slučajevima iz člana 63 stav 2 ovog zakona sprovodi Agencija.

(2) Agencija odlukom pokreće postupak javnog nadmetanja, najkasnije šest mjeseci od dana donošenja odluke iz člana 68 stav 5 ovog zakona, odnosno od dana izražavanja interesovanja za korišćenje radio-frekvencija iz opsega za koje je odgovarajućim planom raspodjele utvrđeno da se dodjeljuju na ekskluzivnoj osnovi na teritoriji Crne Gore za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže.

(3) Odluka iz stava 2 ovog člana obavezno sadrži:

1) radio-frekvencije koje su predmet javnog nadmetanja, oblasti u kojoj se mogu koristiti i period važenja odobrenja;

2) metod javnog nadmetanja (tender ili aukcija);

3) uslove, zahtjeve i kvalifikacije koje učesnici u postupku javnog nadmetanja treba da ispune;

4) najniži iznos jednokratne naknade za dodjelu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija;

5) kriterijume za izbor najpovoljnije ponude i način vrednovanja ponuda u postupku javnog nadmetanja;

6) rok i način podnošenja ponude na tenderu, odnosno zahtjeva za učešće na aukciji;

7) adresu, mjesto, datum i vrijeme javnog otvaranja ponuda na tenderu, odnosno početka aukcije;

8) podatke o kontakt osobi zaduženoj za davanje informacija od značaja za postupak javnog nadmetanja;

9) cijenu otkupa, način plaćanja i način preuzimanja dokumentacije za javno nadmetanje;

10) visinu naknade za učešće na aukciji;

11) visinu garancije ponude;

12) rok u kojem će ponuđači biti obaviješteni o ishodu javnog nadmetanja.

(4) Agencija donosi odluku o izboru ponuđača u roku od 30 dana od dana javnog otvaranja ponuda na tenderu, odnosno dana završetka aukcije.

(5) Najniži iznos jednokratne naknade iz stava 3 tačka 4 ovog člana i način plaćanja, kao i visinu garancije ponude određuje Ministarstvo.

(6) Cijenu za otkup dokumentacije za javno nadmetanje iz stava 3 tačka 9 ovog člana, u visini stvarnih troškova njene izrade, kao i visinu naknade za učešće na aukciji iz stava 3 tačka 10 ovog člana, u visini stvarnih troškova sprovedena aukcije, određuje Agencija.

(7) Iznos jednokratne naknade ostvaren u postupku javnog nadmetanja uplaćuje se u budžet Crne Gore, u roku od 15 dana od dana donošenja odluke iz stava 3 ovog člana.

(8) Ministarstvo, uz prethodnu saglasnost ministarstva nadležnog za finansije, može dozvoliti plaćanje jednokratne naknade iz stava 5 ovog člana u više godišnjih rata.

(9) Bliži način podnošenja i postupak javnog otvaranja ponuda na tenderu, odnosno format, pravila i način podnošenja zahtjeva za učešće na aukciji, način vrednovanja ponuda, kriterijume za izbor ponuđača, kao i rokove pojedinih faza tih postupaka propisuje Agencija.

Rok za podnošenje ponude na tenderu, odnosno zahtjeva za učešće na aukciji

Član 70

(1) Rok za podnošenje ponude na tenderu, odnosno zahtjeva za učešće na aukciji ne može biti kraći od 30 ni duži od 90 dana od dana donošenja odluke iz člana 69 stav 2 ovog zakona.

(2) Agencija je dužna da, do isteka roka iz stava 1 ovog člana, drži u tajnosti listu učesnika u postupku javnog nadmetanja i podnešene ponude na tenderu, odnosno zahtjeve za učešće na aukciji.

Dokumentacija za javno nadmetanje

Član 71

Agencija je dužna da u dokumentaciji za javno nadmetanje precizira i pojasni uslove, zahtjeve i druge elemente odluke iz člana 69 stav 2 ovog zakona i detaljno opiše proceduru javnog nadmetanja, način podnošenja i postupak javnog otvaranja ponuda na tenderu, odnosno format, pravila i način podnošenja ponuda na aukciji, način vrednovanja ponuda, kriterijume za izbor ponuđača, kao i rokove pojedinih faza postupka.

Otvaranje i ocjenjivanje ponuda na tenderu

Član 72

(1) U postupku javnog otvaranja ponuda na tenderu Agencija razmatra samo blagovremeno pristigle ponude.

(2) Postupak iz stava 1 ovog člana obuhvata provjeru da li je ponuda podnešena u skladu sa dokumentacijom za javno nadmetanje i da li podnosilac ponude ispunjava propisane uslove.

(3) Agencija neće razmatrati ponude koje nijesu podnešene u skladu sa dokumentacijom za javno nadmetanje i ponude čiji podnosilac ne ispunjava uslove određene dokumentacijom za javno nadmetanje i ovim zakonom.

Razmatranje ponuda

Član 73

Nakon završetka postupka otvaranja i ocjenjivanja ponuda na tenderu, pristupa se razmatranju ponuda u skladu sa kriterijumima utvrđenim odlukom iz člana 69 stav 2 ovog zakona i sačinjava se rang lista ponuđača.

Razmatranje zahtjeva za učešće na aukciji

Član 74

(1) U postupku razmatranja blagovremeno pristiglih zahtjeva za učešće na aukciji Agencija ispituje kvalifikovanost podnosioca zahtjeva, odnosno vrši provjeru da li je zahtjev za učešće na aukciji podnešen u skladu sa dokumentacijom za javno nadmetanje i da li podnosilac zahtjeva ispunjava uslove u skladu sa dokumentacijom za javno nadmetanje i ovim zakonom.

(2) O kvalifikovanosti podnosioca zahtjeva za učešće na aukciji Agencija donosi odluku.

(3) Agencija će odbiti zahtjev za učešće na aukciji ako podnositelj zahtjeva ne ispunjava uslove u skladu sa dokumentacijom za javno nadmetanje i ovim zakonom.

(4) Podnositelj zahtjeva za učešće na aukciji za koga je utvrđena kvalifikovanost i koji je platio naknadu za učešće na aukciji iz člana 69 stav 3 tačka 10 ovog zakona stiče status kvalifikovanog ponuđača na aukciji.

(5) Nakon sprovedenog postupka aukcije sačinjava se rang lista kvalifikovanih ponuđača na aukciji.

Donošenje odluke

Član 75

(1) Na osnovu rang liste iz člana 73, odnosno člana 74 stav 5 ovog zakona Agencija, u roku od 45 dana od dana sačinjavanja rang liste, donosi i na svojoj internet stranici objavljuje odluku o izboru ponuđača u postupku javnog nadmetanja.

(2) Na osnovu odluke iz stava 1 ovog člana, izabrani ponuđač podnosi zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija u skladu sa članom 64 st. 2 i 4 ovog zakona.

(3) Agencija izdaje odobrenje za korišćenje radio-frekvencija na osnovu urednog zahtjeva iz stava 2 ovog člana i dokaza o uplati naknade za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, u postupku u skladu sa članom 65 ovog zakona.

Sadržaj odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 76

(1) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija sadrži podatke o:

- 1) nosiocu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija;
- 2) dodijeljenim radio-frekvencijama;
- 3) lokaciji predajnika i/ili prijemnika i oblasti pokrivanja;
- 4) tehničkim parametrima korišćenja odobrenih radio-frekvencija;
- 5) periodu važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija;
- 6) visini godišnjih naknada u vezi sa korišćenjem radio-frekvencija;
- 7) posebnim uslovima za korišćenje dodijeljenih radio-frekvencija iz člana 78 ovog zakona.

(2) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene radio-difuznoj službi, pored podataka iz stava 1 ovog člana, sadrži i identifikacioni znak audiovizuelnog medijskog sadržaja i podatke iz odobrenja za emitovanje radijskih i/ili televizijskih programa koje izdaje regulatorni organ za oblast audiovizuelnih medijskih usluga.

(3) Korisnici radio-frekvencija dužni su da obavijeste Agenciju o promjeni podataka iz stava 1 tačka 1 i stav 2 ovog člana u roku od 15 dana od dana nastanka tih promjena.

(4) Tehničko rješenje korišćenja radio-frekvencija iz člana 64 stav 3 ovog zakona smatra se sastavnim dijelom odobrenja za korišćenje radio-frekvencija.

Prijava tehničkih parametara korišćenja odobrenih radio-frekvencija

Član 77

(1) Nosilac odobrenja za korišćenje radio-frekvencija na ekskluzivnoj osnovi na čitavoj teritoriji Crne Gore za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže dužan je da Agenciji prijavi tehničke parametre korišćenja odobrenih radio-frekvencija iz člana 76 stav 1 tačka 4 ovog zakona na svakoj pojedinačnoj lokaciji.

(2) Prijava tehničkih parametara iz stava 1 ovog člana podnosi se u pisanoj ili elektronskoj formi.

(3) Nosilac odobrenja za korišćenje radio-frekvencija iz stava 1 ovog člana može da počne sa korišćenjem odobrenih radio-frekvencija ili izmijeni prijavljene tehničke parametre korišćenja odobrenih radio-frekvencija na pojedinačnoj lokaciji najranije 15 dana od dana podnošenja prijave iz stava 1 ovog člana, osim ako prije isteka tog roka od Agencije ne dobije obrazloženo obavještenje da prijavljeni parametri nijesu u skladu sa zakonom, planom namjene, planom raspodjele ili odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija.

(4) Bliži način podnošenja i obrazac prijave iz stava 2 ovog člana propisuje Agencija.

(5) Prijava iz stava 2 ovog člana smatra se sastavnim dijelom odobrenja za korišćenje radio-frekvencija.

Posebni uslovi za korišćenje odobrenih radio-frekvencija

Član 78

Agencija odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija može, u slučaju potrebe, utvrditi posebne uslove za korišćenje radio-frekvencija kojima se određuje:

1) vrsta usluge, mreže ili tehnologija za koju se dodjeljuje pravo korišćenja radio-frekvencija, uključujući zahtjeve u pogledu pokrivenosti signalom mreže i kvaliteta usluge;

2) mjere za obezbjeđivanje efektivnog i efikasnog korišćenja radio-frekvencija;

3) tehnički i operativni uslovi neophodni za izbjegavanje štetne interferencije i zaštitu od elektromagnetnog zračenja;

4) posebne obaveze koje je nosilac odobrenja preuzeo u postupku javnog nadmetanja za dodjelu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija ili u postupku produženja perioda važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija;

5) posebni uslovi za izmjenu, oduzimanje, prestanak, produženje, prenos i iznajmljivanje prava korišćenja radio-frekvencija;

6) obaveza udruživanja ili zajedničkog korišćenja radio-frekvencijskog spektra ili omogućavanje pristupa radio-frekvencijskom spektru za druge korisnike u određenim oblastima ili na nacionalnom nivou;

7) obaveze u skladu sa međunarodnim ugovorima koji se odnose na korišćenje radio-frekvencijskog spektra.

Mjere za zaštitu tržišne konkurencije

Član 79

(1) Radi omogućavanja efikasne tržišne konkurencije Agencija može, prilikom dodjele, izmjene ili produženja važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža, na osnovu objektivne procjene stanja tržišne konkurencije na

relevantnom tržištu, a naročito na osnovu procjene uslova budućeg razvoja tržišne konkurencije, uzimajući u obzir raspoložive uporedne podatke, odrediti sljedeće mjere:

1) ograničiti širinu radio-frekvencijskog spektra iz jednog ili više opsega koju je moguće dodijeliti bilo kojem korisniku ili, u opravdanim okolnostima, nametnuti obaveze, kao što je pružanje veleprodajnog pristupa, nacionalnog ili regionalnog rominga, u jednom ili više radio-frekvencijskih opsega;

2) opredijeliti određeni dio jednog ili više radio-frekvencijskih opsega za dodjelu novim učesnicima na tržištu, ako je to primjereno i opravdano na tržištu;

3) odbiti novu dodjelu radio-frekvencija iz postojećeg ili novog opsega ili nametnuti uslove u cilju sprečavanja narušavanja tržišne konkurencije prouzrokovane dodjelom, prenosom ili akumuliranjem prava korišćenja radio-frekvencijskog spektra;

4) propisati uslove kojima se zabranjuje prenos prava korišćenja radio-frekvencija ili utvrditi uslove za prenos koji ne podliježu ocjeni koncentracije u skladu sa propisima o zaštiti tržišne konkurencije, ako bi takav prenos mogao dovesti do znatnog narušavanja tržišne konkurencije;

5) izmijeniti postojeće odobrenje za korišćenje radio-frekvencija, ako je to potrebno, u svrhu naknadnog sprečavanja narušavanja tržišne konkurencije prouzrokovano bilo kakvim prenosom ili akumuliranjem radio-frekvencijskog spektra.

(2) Prilikom određivanja mjera iz stava 1 ovog člana Agencija ocjenjuje i očekivani uticaj tih mjera na postojeća i buduća ulaganja učesnika na tržištu, a naročito na izgradnju elektronskih komunikacionih mreža.

Period važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 80

(1) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija Agencija izdaje na period do deset godina.

(2) Odobrenje za ekskluzivno korišćenje radio-frekvencija na čitavoj teritoriji Crne Gore za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže Agencija izdaje na period do 20 godina, pri čemu se, kad se opseg po prvi put dodjeljuje za ove primjene, odobrenje izdaje na period od najmanje 15 godina.

(3) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija iz opsega koji su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene za radio-difuznu službu izdaje se do isteka važenja odgovarajućeg odobrenja za emitovanje radijskih i/ili televizijskih programa koje izdaje regulatorni organ nadležan za oblast audiovizuelnih medijskih usluga.

Privremeno odobrenje za korišćenje radio-frekvencija

Član 81

(1) Za korišćenje radio-frekvencija u svrhu ispitivanja, mjerenja i testiranja radio-komunikacione opreme za ograničenu oblast pokrivenosti, Agencija izdaje privremeno odobrenje, sa periodom važenja do šest mjeseci.

(2) Za korišćenje radio-frekvencija u svrhu obezbjeđivanja komunikacije u slučaju vanrednih događaja i događaja privremenog karaktera, uključujući sportske, zabavne, kulturne i naučne događaje, Agencija izdaje privremeno odobrenje, sa periodom važenja do 90 dana, a u slučaju vanredne situacije, na period dok vanredna situacija traje.

(3) Za korišćenje radio-frekvencija u svrhu povećanja kvaliteta javnih elektronskih komunikacionih usluga u slučaju sportskih, zabavnih, kulturnih, naučnih i drugih skupova sa velikim brojem učesnika na ograničenom prostoru, osim radio-frekvencija koje se dodjeljuju u postupku javnog nadmetanja, Agencija izdaje privremeno odobrenje sa periodom važenja do 90 dana, a u slučaju turističkih objekata u periodu boravka velikog broja gostiju sa periodom važenja do šest mjeseci.

(4) Privremeno odobrenje iz st. 1, 2 i 3 ovog člana izdaje se u skladu sa čl. 64 i 65 ovog zakona.

(5) Agencija će odbiti zahtjev za izdavanje privremenog odobrenja iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, osim u slučajevima iz člana 65 stav 3 ovog zakona, i ako utvrdi da je zahtjev podnesen isključivo u cilju izbjegavanja izdavanja odobrenja u skladu sa članom 64 ovog Zakona.

(6) Za privremeno korišćenje radio-frekvencija iz st. 1, 2 i 3 ovog člana plaća se naknada u skladu sa članom 88 st. 1 i 4 ovog zakona.

Produženje važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 82

(1) Važenje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija može se produžiti, na zahtjev nosioca odobrenja, ako su ispunjeni uslovi za korišćenje radio-frekvencija utvrđeni odobrenjem i ako samim odobrenjem nije isključena mogućnost produženja.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se Agenciji najranije 90, a najkasnije 30 dana prije isteka perioda važenja odobrenja.

(3) U slučaju iz stava 1 ovog člana, Agencija nosiocu odobrenja izdaje novo odobrenje za korišćenje radio-frekvencija, u skladu sa čl. 64 i 65 ovog zakona.

(4) Odobrenje za ekskluzivno korišćenje radio-frekvencija na čitavoj teritoriji Crne Gore za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže produžava se na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja, osim ako Agencija procijeni da je produženje važenja odobrenja bez sprovođenja tog postupka, za cjelokupne ili dio dodijeljenih radio-frekvencija, opravdano.

(5) U slučaju iz stava 4 ovog člana Agencija, po službenoj dužnosti ili na zahtjev nosioca odobrenja, pokreće postupak procjene opravdanosti produženja važenja odobrenja bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja, najkasnije dvije godine prije isteka perioda važenja odobrenja.

(6) U postupku procjene opravdanosti produženja važenja odobrenja bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja, Agencija uzima u obzir sljedeće:

- 1) načela iz člana 4 ovog zakona;
- 2) aktuelne tehničke uslove korišćenja radio-frekvencija utvrđene planom raspodjele;
- 3) ispunjenost uslova iz odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, naročito u pogledu pokrivanja signalom mreže i kvaliteta usluge;
- 4) potrebu podsticanja ili sprečavanja narušavanja tržišne konkurencije u skladu sa članom 79 ovog zakona;
- 5) poboljšanje efektivnosti korišćenja radio-frekvencijskog spektra u odnosu na tehnološki ili tržišni razvoj;
- 6) potrebu sprečavanja ozbiljnih prekida u pružanju usluga.

(7) U postupku iz stava 6 ovog člana, Agencija sprovodi javne konsultacije kojima se ispituje zainteresovanost za korišćenje predmetnih radio-frekvencija od strane drugih subjekata, pri čemu se moraju jasno navesti razlozi i uslovi za moguće produženje važenja odobrenja bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja, za cjelokupne ili dio dodijeljenih radio-frekvencija.

(8) Agencija donosi odluku o opravdanosti produženja važenja odobrenja iz stava 4 ovog člana bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja ili o potrebi sprovođenja postupka javnog nadmetanja najkasnije 18 mjeseci prije isteka perioda važenja odobrenja.

(9) U slučaju donošenja odluke iz stava 8 ovog člana Agencija, a nakon što nosilac odobrenja uplati cjelokupan iznos jednokratne nakande za dodjelu odobrenja, izdaje nosiocu odobrenja novo odobrenje za korišćenje radio-frekvencija u skladu sa članom 64 ovog zakona, kojim se mogu izmijeniti uslovi korišćenja radio-frekvencija, naročito u pogledu vrste usluge, mreže ili tehnologija za koju se dodjeljuje pravo korišćenja radio-frekvencija, uključujući zahtjeve u pogledu pokrivenosti signalom mreže i kvaliteta usluge.

(10) Iznos jednokratne naknade za dodjelu odobrenja iz stava 9 ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

Prenos i iznajmljivanje prava korišćenja odobrenih radio frekvencija

Član 83

(1) Pravo korišćenja cjelokupnih ili dijela odobrenih radio-frekvencija može se prenijeti ili iznajmiti drugom pravnom ili fizičkom licu, na osnovu zajedničkog zahtjeva nosioca odobrenja i lica na koje se prenosi ili kome se iznajmljuje pravo korišćenja radio-frekvencija, uz saglasnost i pod uslovima koje utvrdi Agencija.

(2) Pravo korišćenja odobrenih radio-frekvencija može se prenijeti ili iznajmiti samo pravnom ili fizičkom licu koje ispunjava uslove za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija u skladu sa ovim zakonom.

(3) Prilikom odlučivanja o davanju saglasnosti na prenos ili iznajmljivanje prava korišćenja odobrenih radio-frekvencija koje se koriste za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže, Agencija naročito vodi računa o sprečavanju narušavanja tržišne konkurencije i omogućavanja efektivnog i efikasnog korišćenja radio-frekvencijskog spektra.

(4) Za prenos ili iznajmljivanje prava korišćenja odobrenih radio-frekvencija iz opsega koji su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjeni radio-difuznoj službi, podnosilac zahtjeva je dužan da prethodno pribavi saglasnost regulatornog organa nadležnog za oblast audiovizuelnih medijskih usluga.

(5) Nakon davanja saglasnosti iz stava 1 ovog člana, Agencija licu na koje se prenosi pravo korišćenja radio-frekvencija izdaje odobrenje za korišćenje radio-frekvencija na osnovu zahtjeva iz člana 64 st. 2 i 4 ovog zakona.

(6) Prenosom prava korišćenja odobrenih radio-frekvencija, u cjelosti ili djelimično se sa prethodnog nosioca odobrenja na sljedbenika prenose prava i obaveze utvrđene prethodnim odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija.

(7) Lice kome je iznajmljeno pravo korišćenja radio-frekvencija, dužno je da iznajmljene radio-frekvencije koristi u skladu sa uslovima propisanim odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija izdatim prvobitnom korisniku i aktom Agencije iz stava 1 ovog člana.

(8) Agencija će povući saglasnost iz stava 1 ovog člana licu kome je iznajmljeno pravo korišćenja radio-frekvencija, ako te radio-frekvencije ne koristi u skladu sa uslovima iz stava 7 ovog člana.

Izmjena odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 84

(1) Agencija može da izmijeni odobrenje za korišćenje radio-frekvencija, ako:

1) dođe do izmjene plana namjene radio-frekvencijskog spektra, plana raspodjele ili propisa kojima su određeni uslovi za korišćenje radio-frekvencija;

2) se utvrdi javni interes koji se ne može ostvariti na drugi način;

3) je izmjena neophodna radi obezbjeđenja efikasnog korišćenja radio-frekvencijskog spektra;

4) štetna interferencija ili prekomjerno zračenje ne može da se otkloni na drugi način;

5) dođe do izmjena odgovarajućeg odobrenja izdatog od strane regulatornog organa nadležnog za oblast audiovizuelnih medijskih usluga;

6) je izmjena neophodna radi usklađivanja sa međunarodnim ugovorima i drugim propisima.

(2) Na postupak izmjene odobrenja za korišćenje radio-frekvencija za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža primjenjuju se i odredbe člana 33 ovog zakona.

(3) Nakon sprovedenih konsultacija sa imaoцем odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, Agencija izdaje izmijenjeno odobrenje sa primjerenim rokom u kojem je nosilac odobrenja dužan da uskladi korišćenje radio-frekvencija sa novim uslovima.

(4) U slučajevima iz stava 1 tačka 1 i tač. 3 do 6 ovog člana, nosilac odobrenja o svom trošku vrši usklađivanje korišćenja radio-frekvencija sa novim uslovima utvrđenim izmijenjenim odobrenjem.

(5) Ako se izmjena odobrenja vrši na zahtjev nosioca odobrenja, odobrenje se izdaje pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i na način kojim se ne ugrožavaju prava drugih korisnika radio-frekvencija.

Oduzimanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 85

(1) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija Agencija će oduzeti ako utvrdi da:

1) su u zahtjevu za izdavanje odobrenja i tehničkom rješenju korišćenja radio-frekvencija navedeni netačni podaci;

2) nosilac odobrenja ne poštuje uslove korišćenja radio-frekvencija u skladu sa zakonom i izdatim odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija;

3) nosilac odobrenja po nalogu Agencije nije otklonio nedostatke u utvrđenom roku;

4) u slučaju zabrane obavljanja djelatnosti u skladu sa zakonom;

5) nosilac odobrenja nije platio naknade u vezi sa korišćenjem radio-frekvencija ni nakon opomene Agencije;

6) se ne može na drugi način izbjeći štetna interferencija.

(2) Na postupak oduzimanja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža primjenjuju se i odredbe člana 33 ovog zakona.

(3) O oduzimanju odobrenja za korišćenje radio-frekvencija Agencija donosi rješenje.

(4) Naknade iz člana 88 ovog zakona, koje su plaćene za godinu u kojoj je oduzeto odobrenje za korišćenje radio-frekvencija, ne vraćaju se, osim u slučaju iz stava 1 tačka 6 ovog člana.

Prestanak važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 86

(1) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija prestaje da važi:

1) istekom perioda na koji je odobrenje izdato;

2) na zahtjev nosioca odobrenja;

3) prenosom prava korišćenja radio-frekvencija drugom licu;

4) ako nosilac odobrenja prestane da postoji;

5) ako nosilac odobrenja nije započeo da koristi radio-frekvencije u roku od godinu dana od dana izdavanja odobrenja, odnosno u roku utvrđenom odobrenjem;

6) prestankom važenja odgovarajućeg odobrenja izdatog od strane regulatornog organa nadležnog za oblast audiovizuelnih medijskih usluga, za radio-frekvencije koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene radio-difuznoj službi.

(2) O prestanku važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija u slučajevima iz stava 1 tač. 2 do 6 ovog člana Agencija donosi rješenje.

(3) Naknade iz člana 88 ovog zakona, koje su plaćene za godinu u kojoj je prestalo da važi odobrenje za korišćenje radio-frekvencija, ne vraćaju se.

Kontrola i monitoring radio-frekvencijskog spektra

Član 87

(1) Kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra vrši Agencija u skladu sa ovim zakonom i odgovarajućim propisima Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU) i Evropske konferencije administracija za poštu i telekomunikacije (CEPT).

(2) Agencija je dužna da planira, razvija i unapređuje sistem kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra.

(3) Sistem kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra od posebnog je interesa za Crnu Goru, kao dio nacionalnih kritičnih infrastruktura i sistema nacionalne bezbjednosti.

(4) Za potrebe obavljanja poslova kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra organi koji su, u skladu sa zakonom, nadležni za vršenje imovinskih prava i ovlašćenja na imovini u svojini Crne Gore ili imovini jedinica lokalne samouprave, odnosno imovini na kojoj imovinska ovlašćenja vrše javne službe u smislu zakona kojim se uređuje korišćenje, upravljanje i raspolaganje stvarima koje pripadaju Crnoj Gori ili lokalnoj samoupravi, dužni su da omogućе Agenciji uspostavljanje elemenata sistema na lokacijama koje su tehnički pogodne za obavljanje tih poslova.

(5) U postupku kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra Agencija, naročito:

1) vrši odgovarajuća mjerenja parametara radioemisija radi utvrđivanja zauzetosti pojedinih radio-frekvencijskih opsega;

2) utvrđuje izvor, lokaciju i identifikuje nelegalne radioemisije i izvore štetnih interferencija;

3) vrši odgovarajuća mjerenja parametara radioemisija radi kontrole ispunjavanja uslova za korišćenje radio-frekvencija iz odgovarajućeg odobrenja.

(6) Operatori su dužni da vrše mjerenja i ispitivanja u cilju blagovremene identifikacije štetnih interferencija unutar sopstvene elektronske komunikacione mreže i da bez odlaganja preduzimaju raspoložive mjere za njihovo otklanjanje.

(7) Poslove iz stava 5 ovog člana u odnosu na interferencije koje stvaraju elektronske komunikacione mreže, radio stanice, radio sistemi ili druga radio oprema druge države, Agencija obavlja u saradnji sa nadležnim tijelom te države.

Naknade u vezi sa korišćenjem radio-frekvencija

Član 88

(1) Nosilac odobrenja za korišćenje radio-frekvencija dužan je da Agenciji plaća godišnju naknadu za korišćenje radio-frekvencija, koja se koristi isključivo za pokrivanje troškova upravljanja i nadzora korišćenja radio-frekvencijskog spektra.

(2) Visina naknade iz stava 1 ovog člana, iskazana u bodovima, utvrđuje se odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija, prema posebnoj metodologiji.

(3) Novčanu vrijednost boda za svaku kalendarsku godinu Agencija utvrđuje odlukom na osnovu ukupnih planiranih godišnjih troškova upravljanja i nadzora korišćenja radio-frekvencijskog spektra u skladu sa finansijskim planom.

(4) Nosilac odobrenja za korišćenje radio-frekvencija dužan je da u budžet Crne Gore plaća godišnju naknadu za pokrivanje troškova administriranja radio-frekvencijskog spektra u visini 10% godišnje naknade za korišćenje radio-frekvencija.

(5) Naknade iz st. 1 i 4 ovog člana obračunavaju se od dana izdavanja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, za godinu u kojoj je odobrenje izdato, odnosno do isteka perioda važenja odobrenja, za godinu u kojoj odobrenje ističe.

(6) Iznos naknada iz st. 1 i 4 ovog člana i način plaćanja Agencija utvrđuje rješenjem za svaku kalendarsku godinu.

(7) Nosilac odobrenja za korišćenje radio-frekvencija dužan je da plati cjelokupan iznos naknada iz st. 1 i 4 ovog člana u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja iz stava 6 ovog člana.

(8) Metodologiju iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo, vodeći računa o tome da su naknade objektivno opravdane, transparentne, nediskriminatorne i proporcionalne u odnosu na predviđenu svrhu radi koje se uvode.

Izuzete od obaveze plaćanja naknada u vezi sa korišćenjem radio-frekvencija

Član 89

Naknade iz člana 88 st. 1 i 4 ovog zakona ne plaćaju:

1) nadležni organi, za radio-frekvencije koje se koriste za potrebe unutrašnjih poslova, nacionalne bezbjednosti i odbrane;

2) hitne službe, za radio-frekvencije koje se koriste za potrebe postupanja u hitnim situacijama, kao i zaštite od prirodnih i drugih elementarnih nepogoda;

3) emiteri radijskih i/ili televizijskih programa, odnosno operator predajničke multipleks mreže za digitalnu radio-difuziju, za radio-frekvencije koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene za radio-difuznu službu;

4) emiteri radijskih i/ili televizijskih programa ili drugi subjekti koji za potrebe emitera vrše dopremanje radijskog i/ili televizijskog signala do zemaljskih radio-difuznih predajnika, za radio-frekvencije koje se koriste u tu svrhu i to za stvarno potreban radio-frekvencijski resurs;

5) radioamateri, za radio-frekvencije namijenjene radioamaterskim komunikacijama;

6) korisnici radio-frekvencija na plovilima ili vazduhoplovima, za radio-frekvencije koje se koriste u slučaju opasnosti i za potrebe bezbjednosti pomorskog, odnosno vazdušnog saobraćaja;

7) korisnici koji su oslobođeni plaćanja u skladu sa međunarodnim ugovorom.

Radio oprema

Član 90

(1) Radio oprema se može slobodno proizvoditi, uvoziti, stavljati u promet i koristiti u Crnoj Gori, ako:

1) obezbjeđuje zaštitu zdravlja i sigurnosti lica i domaćih životinja i zaštitu imovine;

2) obezbjeđuje sigurnosne zahtjeve u skladu sa zakonom, ali bez primjene naponskih ograničenja;

3) obezbjeđuje nivo elektromagnetne kompatibilnosti u skladu sa zakonom;

4) efikasno upotrebljava radio-frekvencijski spektar, radi izbjegavanja štetnih interferencija; i

5) obezbjeđuje ispunjenost uslova u skladu sa propisom kojim se uređuje radio oprema.

(2) Odredba stava 1 ovog člana primjenjuje se i na druge uređaje i opremu za čiji rad se koriste radio-frekvencije ili usluge operatora.

(3) Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na:

1) radio opremu koju upotrebljavaju radioamateri u skladu sa Propisima o radiokomunikacijama Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), osim radioamaterske opreme koja je dostupna na slobodnom tržištu;

2) radio opremu namijenjenu pomorskim komunikacijama, koja ispunjava uslove utvrđene posebnim propisima;

3) radio opremu za civilne vazduhoplovne komunikacije, koja je namijenjena isključivo ugradnji u vazduhoplov;

4) radio opremu koja se upotrebljava isključivo za potrebe Vojske Crne Gore, policije i bezbjednosnih službi Crne Gore;

5) pribor za ocjenjivanje izrađen po narudžbi za stručnjake za upotrebu isključivo u te svrhe u objektima za istraživanje i razvoj.

(4) Bliže zahtjeve koje mora da ispunjava radio oprema po kategorijama ili razredima, koja se proizvodi, uvozi, stavlja u promet i koristi u Crnoj Gori, način i postupke ocjenjivanja usaglašenosti radio opreme sa usklađenim standardima ili dijelom usklađenih standarda i način označavanja radio opreme propisuje Ministarstvo.

Ograničenje jačine elektromagnetnih polja

Član 91

Radio oprema i elementi elektronskih komunikacionih mreža mogu se koristiti na način i pod uslovima kojima se obezbjeđuje da parametri elektromagnetnih polja na određenoj lokaciji ne smiju preći granice utvrđene zakonom kojim se uređuje zaštita od nejonizujućeg zračenja.

Pristup lokalnim radio mrežama (RLAN)

Član 92

(1) Agencija dozvoljava pružanje pristupa javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži putem lokalnih radio mreža (RLAN).

(2) Harmonizovani radio-frekvencijski spektar koji se koristi za uspostavljanje lokalnih radio mreža koristi se bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, u skladu sa uslovima propisanim u skladu sa članom 60 stav 9 ovog zakona.

(3) Ako pružanje pristupa putem lokalnih radio mreža nije dio privredne djelatnosti ili je pomoćna radnja u vezi sa privrednom djelatnošću ili javnom uslugom koja ne zavisi od prenosa signala posredstvom tih mreža, privredni subjekt, nadležni organ ili krajnji korisnik koji pruža takav pristup ne podnosi prijavu iz člana 27 ovog zakona.

(4) Agencija pružaocima javnih elektronskih komunikacionih mreža ili javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga omogućava da javnosti dozvole pristup svojim mrežama, putem lokalnih radio mreža koje se mogu nalaziti u prostorijama krajnjeg korisnika, pod uslovom da se pridržavaju obaveza po osnovu upisa u registar operatora i prethodno datog pristanka krajnjeg korisnika.

(5) Agencija obezbjeđuje da pružaoci javnih elektronskih komunikacionih mreža ili javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga jednostrano ne ograničavaju ili sprečavaju krajnje korisnike da:

1) pristupaju lokalnim radio mrežama koje pružaju treća lica, po sopstvenom izboru; ili

2) drugim krajnjim korisnicima dozvoljavaju recipročno ili šire pristupanje mrežama takvih pružalaca putem lokalnih radio mreža, pored ostalog i na osnovu objedinjavanja lokalnih radio mreža različitih krajnjih korisnika koji se čine javno dostupnim.

(6) Agencija omogućava krajnjim korisnicima da drugim krajnjim korisnicima dozvole recipročan ili nerecipročan pristup svojim lokalnim radio mrežama, pored ostalog i na osnovu objedinjavanja lokalnih radio mreža različitih krajnjih korisnika koje se čine javno dostupnim.

(7) Agencija ne može neopravdano da ograničava pružanje javnog pristupa lokalnim radio mrežama:

1) za organe javnog sektora ili na javnim prostorima u blizini prostorija u kojima se nalaze ti organi, kad je to pružanje pomoćna radnja uz javne usluge koje se pružaju u tim prostorijama;

2) za inicijative nevladinih organizacija ili organe javnog sektora da se lokalne radio mreže različitih krajnjih korisnika objedine i učine recipročno ili šire dostupnim, uključujući, prema potrebi, lokalne radio mreže kojima je omogućen javni pristup u skladu sa tačkom 1 ovog stava.

Postavljanje i rad bežičnih pristupnih tačaka kratkog dometa

Član 93

(1) Postavljanje bežičnih pristupnih tačaka kratkog dometa, ako su u skladu sa propisanim fizičkim i tehničkim karakteristikama, ne podliježe urbanističkim ili drugim pojedinačnim i prethodnim dozvolama od strane za to nadležnog organa.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, za postavljanje bežičnih pristupnih tačaka kratkog dometa na zgradama ili lokacijama arhitektonske, historijske, prirodne ili kulturne vrijednosti koje su zaštićene u skladu sa važećim propisima ili, po potrebi, iz razloga javne bezbjednosti, za postavljanje bežičnih pristupnih tačaka neophodno je pribaviti dozvolu od strane nadležnog organa u skladu sa zakonom.

(3) Operatori imaju pravo pristupa, pod transparentnim i nediskriminatornim uslovima, svakoj fizičkoj infrastrukturi koja je tehnički prikladna za postavljanje bežične pristupne tačke kratkog dometa ili koja je potrebna za povezivanje takvih pristupnih tačaka sa jezgrom mreže, uključujući uličnu opremu kao što su stubovi ulične rasvjete, saobraćajni znakovi, semafori, reklamni panoi i autobuska stajališta, u skladu sa zakonom kojim se uređuje korišćenje fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina.

(4) Ako se za postavljanje bežične pristupne tačke kratkog dometa iz stava 1 ovog člana naplaćuje taksa ili naknada, iznos te takse ili naknade ne smije biti veći od stvarnih troškova obrade zahtjeva za postavljanje bežične pristupne tačke kratkog dometa, ne dovodeći pri tome u pitanje bilo kakav ugovor sklopljen na tržišnoj osnovi.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, za postavljanje bežične pristupne tačke kratkog dometa iz stava 1 ovog člana na zgradama ili u prostorima u vlasništvu ili pod upravljanjem organa javne uprave na državnom ili lokalnom nivou ne plaća se nikakva taksa ili naknada.

(6) Fizičke i tehničke karakteristike bežičnih pristupnih tačaka kratkog dometa (npr. maksimalna veličina, težina, ako je primjenljivo izračena snaga, itd.), propisuje Agencija.

VIII. NUMERACIJA

Upravljanje numeričkim resursima

Član 94

(1) Agencija upravlja i vrši dodjelu numeracije kao ograničenog resursa, na osnovu plana numeracije, na način kojim se obezbjeđuje njihovo racionalno, ravnomjerno i efikasno korišćenje, poštujući načela objektivnosti, transparentnosti i nediskriminatornosti.

(2) Planom numeracije utvrđuje se namjena adresa i brojeva, omogućuje se jednaka dostupnost odgovarajućeg broja adresa i brojeva svim operatorima i privrednim subjektima koji nisu operatori, obezbjeđuju se potrebni numerički resursi za prenosivost broja i odabir operatora, uvođenje novih elektronskih komunikacionih usluga kojima se podstiče konkurentnost tržišta, kao i određivanje numeričkih resursa za pružanje posebnih usluga za privredne subjekte koji nisu operatori.

(3) Agencija može izmijeniti plan numeracije radi ispunjavanja obaveza na osnovu međunarodnih propisa, ugovora, smjernica BEREC-a ili radi zaštite raspoloživosti numeracije, vodeći računa o efektima tih izmjena, a naročito o direktnim i indirektnim troškovima prilagođavanja koje u tom slučaju mogu imati operatori ili krajnji korisnici.

(4) Ako se izmjenama ili dopunama plana numeracije bitno utiče na sistem numeracije ili nameće tehnološki zahtjevno izvođenje, rok za primjenu plana ne može biti kraći od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

(5) Plan numeracije objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“ i na internet stranici Agencije.

(6) Plan numeracije donosi Agencija, nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija, vodeći računa da potrebe operatora i privrednih subjekata koji nijesu operatori, u vezi s dodjelom numeracije, u svakom trenutku budu zadovoljene na transparentan, objektivan, ravnomjeren i nepristrasan način.

Korišćenje numeracije

Član 95

(1) Pravo na korišćenje numeracije iz plana numeracije stiče se na osnovu odobrenja za korišćenje numeracije koje izdaje Agencija.

(2) Pravo podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje numeracije ima operator a, kao i privredni subjekat koji nije operator, u svrhu pružanja posebnih usluga.

(3) Zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se Agenciji, u pisanom ili elektronskom obliku.

(4) Agencija je dužna da o zahtjevu iz stava 2 ovog člana odluči u najkraćem mogućem roku, a najkasnije u roku od 21 dan od dana prijema urednog zahtjeva.

(5) O zahtjevima iz stava 2 ovog člana Agencija odlučuje po redosljedu prijema.

(6) Privrednom subjektu iz stava 2 ovog člana Agencija može da izda odobrenje za korišćenje numeracije u zavisnosti od sposobnosti tog subjekta da koristi dodijeljenu numeraciju u skladu sa planom numeracije i raspoloživosti numeracije.

(7) Agencija može privrednom subjektu iz stava 2 ovog člana da odbije zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje numeracije, ako utvrdi postojanje rizika raspoloživosti numeracije.

(8) U postupku ocjenjivanja sposobnosti privrednog subjekta iz stava 2 ovog člana da koristi dodijeljenu numeraciju i procjene rizika raspoloživosti numeracije, Agencija uzima u obzir smjernice BEREC-a o zajedničkim kriterijumima za ocjenjivanje sposobnosti upravljanja numeričkim resursima i procjene rizika raspoloživosti numeracije.

(9) Privredni subjekat iz stava 2 ovog člana kojem je dodijeljeno pravo na korišćenje numeracije, ne smije da postupa diskriminatorno prema drugim operatorima i/ili pružaocima usluga u pogledu numeracije koja se koristi za pristup njegovim uslugama.

(10) Odobrenje za korišćenje numeracije izdaje se na period koji ne može biti duži od deset godina.

(11) Podatke o dodijeljenoj numeraciji, Agencija objavljuje na svojoj internet stranici.

Zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje numeracije

Član 96

(1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje numeracije naročito sadrži:

- 1) naziv i adresu podnosioca zahtjeva;
- 2) numeraciju čije se korišćenje zahtijeva;

3) vrstu javne elektronske komunikacione mreže ili usluge za koju se zahtijeva korišćenje numeracija;

- 4) planirani datum početka korišćenja numeracije;
- 5) period u kojem se planira korišćenje numeracije;
- 6) namjenu korišćenja numeracije.

(2) Pored podataka iz stava 1 ovog člana, Agencija može podnosiocu zahtjeva tražiti da dostavi i druge podatke neophodne u postupku rješavanja po zahtjevu.

(3) Podnosilac zahtjeva iz stava 1 ovog člana dužan je da Agenciji plati naknadu za obradu zahtjeva, čiju visinu utvrđuje Agencija, a koja ne može biti viša od stvarnih troškova obrade zahtjeva.

(4) Agencija će odbiti zahtjev iz stava 1 ovog člana ako utvrdi da:

- 1) ne sadrži sve propisane podatke;
- 2) sadrži netačne podatke;
- 3) nije podnesen u skladu sa planom numeracije;
- 4) razlozi za korišćenje ne opravdavaju dodjeljivanje traženog obima numeracije;
- 5) zahtijevana numeracija nije raspoloživa;
- 6) podnosilac zahtjeva nije platio naknadu za obradu zahtjeva iz stava 3 ovog člana;
- 7) podnosilac zahtjeva nije platio naknadu za korišćenje numeracije na osnovu ranije izdatih odobrenja.

(5) Obrazac zahtjeva iz stava 1 ovog člana propisuje Agencija.

Sadržaj odobrenja za korišćenje numeracije

Član 97

Odobrenje za korišćenje numeracije sadrži:

- 1) podatke o nosiocu odobrenja;
- 2) odobrenu numeraciju;
- 3) namjenu korišćenja odobrene numeracije;
- 4) datum početka korišćenja odobrene numeracije;
- 5) period važenja odobrenja za korišćenje numeracije;
- 6) uslove za korišćenje odobrene numeracije.

Dodjela numeracije od izuzetne ekonomske vrijednosti

Član 98

(1) Agencija može, nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija, donijeti odluku o utvrđivanju numeričkih resursa od izuzetne ekonomske vrijednosti.

(2) Pravo na korišćenje numeričkih resursa iz stava 1 ovog člana Agencija dodjeljuje na osnovu prethodno sprovedenog postupka javnog nadmetanja.

(3) Kriterijumi, na osnovu kojih Agencija bira jednog ili više podnosioca ponuda u postupku javnog nadmetanja iz stava 2 ovog člana, moraju da se zasnivaju na načelima objektivnosti, transparentnosti, srazmjernosti i nediskriminatornosti.

(4) Na osnovu kriterijuma iz stava 3 ovog člana, a nakon ocjene svih ponuda primljenih u postupku javnog nadmetanja iz stava 2 ovog člana, Agencija donosi obrazloženu odluku o:

1) izboru jedne ili više najpovoljnijih ponuda, zavisno od raspoloživih numeričkih resursa za koji je raspisano javno nadmetanje, pri čemu se tom odlukom dodjeljuju numerički resursi odabranom podnosiocu ponude; ili

2) poništavanju javnog nadmetanja, ako ni jedna ponuda primljena u postupku javnog nadmetanja iz stava 2 ovog člana ne ispunjava kriterijume iz stava 3 ovog člana.

(5) Odluku o dodjeli numeričkih resursa iz stava 4 ovog člana Agencija donosi u roku od 21 dana od dana raspisivanja postupka javnog nadmetanja, uz mogućnost produženja za najduže 21 dan.

(6) Nakon donošenja odluke iz stava 4 tačka 1 ovog člana, Agencija izdaje odobrenje za korišćenje numeracije u skladu sa čl. 95, 96 i 97 ovog zakona.

(7) Bliži način podnošenja i postupak javnog otvaranja ponuda, odnosno format, pravila i način podnošenja ponuda za javno nadmetanje, način vrednovanja ponuda, rokove pojedinih faza tih postupaka, kao i kriterijume iz stava 3 ovog člana propisuje Agencija.

Uslovi za korišćenje numeracije

Član 99

Odobrenjem za korišćenje numeracije nosiocu odobrenja određuju se:

- 1) korišćenje dodijeljene numeracije u skladu sa Planom numeracije;
- 2) namjena dodijeljene numeracije;
- 3) početak korišćenja dodijeljene numeracije u roku koji ne može biti duži od godinu dana od dana izdavanja odobrenja za korišćenje numeracije;
- 4) period važenja odobrenja;
- 5) obaveza vođenja evidencije o numeraciji koju koristi ili je dao na korišćenje i obaveza dostavljanja, na zahtjev, podataka iz evidencije Agenciji;
- 6) obaveza pružanja informacija o telefonskim brojevima korisnika;
- 7) visina godišnje naknade za korišćenje numeracije;
- 8) ispunjavanje zahtjeva korisnika za prenosivost broja, u skladu sa ovim zakonom;
- 9) mogućnost prenosa ili ustupanja korišćenja numeracije;
- 10) obaveza efektivne i efikasne upotrebe dodijeljene numeracije;
- 11) obaveze preuzete u postupku javnog nadmetanja iz člana 98 ovog zakona;
- 12) upotreba broja u skladu sa uslugom kojoj je broj namijenjen, uključujući zahtjeve povezane sa pružanjem te usluge, tarifna načela i najviše visine cijena koje se mogu primijeniti u određenom numeričkom opsegu, u svrhu zaštite krajnjih korisnika;
- 13) ispunjavanje obaveza iz međunarodnih ugovora u vezi sa numeracijom i njenom dodjelom i korišćenjem.

Prenos ili ustupanje prava na korišćenje numeracije

Član 100

(1) Nosilac odobrenja za korišćenje numeracije pravo na korišćenje numeracije može prenijeti ili ustupiti drugom operatoru ili privrednom subjektu samo uz saglasnost Agencije.

(2) Zahtjev za davanje saglasnosti za prenos ili ustupanje prava na korišćenje numeracije Agenciji zajednički podnose nosilac odobrenja za korišćenje numeracije i drugi operator ili privredni subjekat kojem se pravo na korišćenje numeracije prenosi ili ustupa.

(3) O zahtjevu iz stava 2 ovog člana Agencija odlučuje u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.

(4) U postupku odlučivanja po zahtjevu iz stava 2 ovog člana Agencija utvrđuje da li operator ili privredni subjekat na kojeg se predlaže prenošenje ili ustupanje prava na korišćenje numeracije ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom.

(5) Zahtjev iz stava 2 ovog člana naročito sadrži:

- 1) naziv i adresu podnosioca zahtjeva koji prenosi pravo na korišćenje numeracije;
- 2) naziv i adresu podnosioca zahtjeva na kojeg se prenosi pravo na korišćenje numeracije;
- 3) uslugu za koju se zahtijeva prenos prava na korišćenje numeracije;
- 4) numeraciju za koju se zahtijeva prenos prava na korišćenje;
- 5) posebnu uslugu za koju je numeracija dodijeljena, u slučaju prenosa prava na korišćenje numeracije koja je dodijeljena privrednom subjektu iz člana 95 stav 2 ovog zakona.

Izmjena i produženje važenja odobrenja za korišćenje numeracije

Član 101

(1) Odobrenje za korišćenje numeracije Agencija može izmijeniti na osnovu izmjena ili dopuna plana numeracije, u roku od 30 dana od dana početka njihove primjene.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, odobrena numeracija se zamjenjuje istim obimom i vrstom u roku koji ne može biti kraći od šest mjeseci od dana izdavanja izmijenjenog odobrenja.

(3) Odobrenje za korišćenje numeracije Agencija može izmijeniti i na zahtjev nosioca odobrenja, u skladu sa zakonom, ako se time ne dira u prava trećih lica.

(4) Važenje odobrenja za korišćenje numeracije može da se produži, na zahtjev nosioca odobrenja, ako su ispunjeni uslovi za korišćenje numeracije utvrđeni odobrenjem.

(5) Zahtjev za produženje važenja odobrenja za korišćenje numeracije podnosi se Agenciji najranije 90, a najkasnije 30 dana prije isteka važenja odobrenja.

Oduzimanje odobrenja za korišćenje numeracije

Član 102

(1) Odobrenje za korišćenje numeracije Agencija će oduzeti ako utvrdi da:

- 1) su u zahtjevu za izdavanje odobrenja za korišćenje numeracije navedeni netačni podaci;
- 2) nosilac odobrenja za korišćenje numeracije ne poštuje uslove u skladu sa ovim zakonom i izdatim odobrenjem;
- 3) nosilac odobrenja za korišćenje numeracije nije započeo da koristi dodijeljenu numeraciju u roku od jedne godine od dana izdavanja odobrenja;
- 4) godišnja naknada za korišćenje numeracije nije plaćena ni nakon opomene Agencije;
- 5) dođe do zabrane obavljanja djelatnosti, u skladu sa zakonom.

(2) Na osnovu rješenja Agencije o oduzimanju odobrenja za korišćenje numeracije, operatori su dužni da isključe tu numeraciju.

(3) Naknada za korišćenje numeracije koja je plaćena za godinu u kojoj je oduzeto odobrenje za korišćenje numeracije ne vraća se.

Prestanak važenja odobrenja za korišćenje numeracije

Član 103

Odobrenje za korišćenje numeracije prestaje da važi:

- 1) istekom perioda na koji je izdato;
- 2) na zahtjev nosioca odobrenja;
- 3) prenosom prava na korišćenje numeracije drugom licu;
- 4) ako nosilac odobrenja prestane da postoji.

Naknada za korišćenje numeracije

Član 104

(1) Nosilac odobrenja za korišćenje numeracije dužan je da Agenciji plaća godišnju naknadu za korišćenje numeracije, koja se koristiti isključivo za pokrivanje troškova upravljanja i nadzora korišćenja numeracije.

(2) Visina naknade iz stava 1 ovog člana utvrđuje se množenjem broja bodova utvrđenih odobrenjem za korišćenje numeracije, prema propisanoj metodologiji, i visine novčane vrijednosti boda za kalendarsku godinu za koju se plaća godišnja naknada.

(3) Agencija finansijskim planom utvrđuje iznos ukupnih godišnjih troškova upravljanja i nadzora korišćenja numeracije za kalendarsku godinu i posebnom odlukom utvrđuje novčanu vrijednost boda iz stava 2 ovog člana.

(4) Naknada iz stava 1 ovog člana obračunava se od dana izdavanja odobrenja za korišćenje numeracije za godinu u kojoj je odobrenje izdato, odnosno do isteka perioda važenja odobrenja, za godinu u kojoj odobrenje ističe.

(5) Iznos i način plaćanja naknade iz stava 1 ovog člana, nosiocu odobrenja za korišćenje numeracije Agencija utvrđuje rješenjem, za svaku kalendarsku godinu.

(6) Nosilac odobrenja za korišćenje numeracije dužan je da plati cjelokupan iznos naknade iz stava 1 ovog člana u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja iz stava 5 ovog člana.

(7) Naknada iz stava 1 ovog člana ne plaća se za brojeve koji se koriste za pozive prema hitnim službama i harmonizovanim evropskim brojevima iz opsega 116.

(8) Naknadu iz stava 1 ovog člana za prenesene brojeve plaća operator kojem su brojevi prenijeti, pri čemu se za obračun te naknade koristi stanje na početku godine za koju se naknada obračunava.

(9) Metodologiju iz stava 2 ovog člana i način obračuna visine godišnje naknade za korišćenje numeracije propisuje Ministarstvo, vodeći računa o tome da su naknade objektivno opravdane, transparentne, nediskriminatorne i proporcionalne u odnosu na predviđenu svrhu radi koje se uvode.

Sistem upozoravanja javnosti

Član 105

(1) Operatori interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na korišćenju brojeva u mobilnoj elektronskoj komunikacionoj mreži dužni su da, na zahtjev organa nadležnog za

jedinstveni evropski broj za pozive u hitnim slučajevima 112, bez naknade, dostavljaju javna upozorenja krajnjim korisnicima o neposrednim ili nadolazećim opasnostima putem sistema upozoravanja javnosti.

(2) Organ nadležan za jedinstveni evropski broj za pozive u hitnim slučajevima 112, u saradnji sa Agencijom, može narediti dostavljanje upozorenja iz stava 1 ovog člana putem javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga koje nijesu usluge iz stava 1 ovog člana ni usluge radio-difuzije, ili putem aplikacija za mobilne terminalne uređaje, koje se zasnivaju na usluzi pristupa internetu.

(3) Sistem upozoravanja javnosti iz stava 2 ovoga člana mora biti jednako efikasan u smislu pokrivenosti i kapaciteta za kontaktiranje krajnjih korisnika, uključujući i krajnje korisnike koji se samo privremeno nalaze na određenom području, pri čemu se u najvećoj mogućoj mjeri moraju uzeti u obzir mjerodavne smjernice BEREC-a.

Harmonizovani evropski brojevi iz opsega 116

Član 106

(1) Brojevi u okviru numeričkog opsega koji počinju sa 116 rezervisani su za određene usluge od društvenog značaja, odnosno za socijalne i humane svrhe.

(2) Broj 116000 rezervisan je za pozive prema službi nadležnoj za prijavu slučajeva nestale djece, a broj 166111 za kontakt centar za pomoć djeci.

(3) Agencija je dužna da, u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za poslove socijalnog staranja, na odgovarajući i javno dostupan način, informiše građane o postojanju i korišćenju numeričkog opsega 116.

(4) Operatori su dužni da korisnicima omoguće pozive prema brojevima iz numeričkog opsega 116.

(5) Pozive prema brojevima iz numeričkog opsega 116 korisnici ostvaruju bez naknade, s tim što naknadu za te pozive plaćaju službe koje pružaju usluge putem brojeva iz numeričkog opsega 116, u skladu sa ugovorom zaključenim sa operatorom.

(6) Bliži način korišćenja i način i uslove dodjele brojeva iz numeričkog opsega 116 propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnih za unutrašnje poslove, socijalno staranje i zdravlje.

Pristup brojevima i uslugama

Član 107

(1) Operatori su dužni da, prilikom uspostavljanja međunarodnih poziva, omoguće korišćenje standardnog međunarodnog pristupnog koda 00.

(2) Operator je dužan da, kad je to tehnički moguće i ekonomski opravdano, osim u slučaju kad je pozvani krajnji korisnik iz tržišnih razloga ograničio pristup pozivaocima iz određenih geografskih oblasti, svojim korisnicima obezbijedi:

1) pristup i korišćenje usluga putem negeografskih brojeva u Evropskoj uniji;

2) pristup svim brojevima koji se koriste u Evropskoj uniji, bez obzira na tehnologiju i uređaje koje koristi operator, uključujući i brojeve iz nacionalnih planova numeracije i univerzalne međunarodne brojeve besplatnih telefonskih usluga (UIFN).

(3) Operator koji pruža javno dostupne telefonske usluge koje omogućavaju međunarodne pozive dužan je da postupa na isti način sa svim pozivima prema brojevima i od brojeva iz

evropskog numeričkog telefonskog prostora (ETNS), po cijenama koje su uporedive sa cijenama koje se primjenjuju na pozive prema državama članicama Evropske unije.

(4) Izuzetno, Agencija može od pružalaca javnih elektronskih komunikacionih mreža ili javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga zahtijevati da blokiraju pristup krajnjim korisnicima brojevima ili uslugama, ako je od strane nadležnih organa prijavljena prevara ili zloupotreba ili ako je to potrebno radi zaštite opšteg interesa ili zaštite prava i sloboda drugih, kao i od pružalaca elektronskih komunikacionih usluga zahtijevati da u takvim slučajevima uskrate relevantne prihode od interkonekcije ili drugih usluga.

(5) Operator je dužan da obezbijedi da korisnici iz drugih država mogu pristupati negeografskim brojevima u Crnoj Gori ako je to ekonomski održivo, osim u slučaju kad je pozvani krajnji korisnik zbog tržišnih razloga ograničio pristup pozivaocima iz određenih geografskih područja.

Upravljanje nacionalnim internet domenom

Član 108

(1) Nacionalni internet domen Crne Gore je domen „.me“.

(2) Domenom „.me“ upravlja lice koje odredi Vlada i ccTLD menadžer (lice ovlašćeno za upravljanje nacionalnim internet domenom „.me“).

(3) Korišćenje domena „.me“ propisuje Vlada, u skladu sa međunarodnim standardima.

(4) Način i postupak registracije i upotrebe domena ispod nacionalnog internet domena Crne Gore propisuje Ministarstvo, u skladu sa međunarodnim standardima.

IX. ANALIZA TRŽIŠTA I ZNAČAJNA TRŽIŠNA SNAGA

Prethodna regulacija tržišta

Član 109

(1) Prethodnoj regulaciji podliježe tržište na kojem postoje strukturne, regulatorne i druge trajnije prepreke koje onemogućavaju ulazak novih konkurenata i na kojem nije moguće obezbijediti razvoj efikasne tržišne konkurencije bez prethodne regulacije (u daljem tekstu: relevantno tržište).

(2) Prethodna regulacija iz stava 1 ovog člana obuhvata određivanje posebnih uslova pod kojima operatori sa značajnom tržišnom snagom obavljaju djelatnost elektronskih komunikacija, radi obezbjeđivanja razvoja konkurencije na tržištu.

Operatori sa značajnom tržišnom snagom

Član 110

(1) Operator ima značajnu tržišnu snagu ako pojedinačno ili kao operator pod nadzorom drugog operatora ili zajedno sa drugim operatorom ili operatorima na relevantnom tržištu ima položaj koji je jednak dominaciji, odnosno ima ekonomski uticaj koji mu omogućava značajan stepen nezavisnosti u odnosu na njegove konkurente, korisnike usluga pristupa njegovoj mreži i krajnje korisnike.

(2) U postupku utvrđivanja da li dva ili više operatora imaju zajedničku značajnu tržišnu snagu na relevantnom tržištu Agencija će, u najvećoj mjeri, uzeti u obzir smjernice Evropske komisije o analizi tržišta i ocjeni značajne tržišne snage.

(3) U slučaju da jedan od operatora ima značajnu tržišnu snagu na određenom relevantnom tržištu, može se smatrati da ima značajnu tržišnu snagu i na drugom usko povezanom tržištu, ako povezivanje između tih tržišta omogućava prenos značajne tržišne snage, koja postoji na određenom relevantnom tržištu, na usko povezano tržište i time jača tržišnu snagu tog operatora.

(4) Regulatorne obaveze iz čl. 114, 115, 116 i 119 ovog zakona mogu se primijeniti i na usko povezanom tržištu.

Postupak utvrđivanja relevantnih tržišta

Član 111

(1) U postupku utvrđivanja i preispitivanja relevantnih tržišta na tržištu elektronskih komunikacija, Agencija surađuje sa nezavisnim organom nadležnim za zaštitu konkurencije.

(2) Kao relevantna tržišta utvrđuju se tržišta čije su karakteristike takve da je opravdano da budu podložna prethodnoj regulaciji, u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita konkurencije, a imajući u vidu preporuke Evropske komisije o relevantnim tržištima i smjernice Evropske komisije o analizi tržišta i ocjeni značajne tržišne snage.

(3) U skladu sa okolnostima na tržištu elektronskih komunikacija u Crnoj Gori, prethodnoj regulaciji mogu biti podložna i druga tržišta koja istovremeno ispunjavaju sljedeće kriterijume:

1) postojanje snažnih i trajnih barijera za ulazak na tržište strukturne, pravne ili regulatorne prirode;

2) struktura tržišta ne pokazuje tendencije razvoja efikasne tržišne konkurencije u odgovarajućem relevantnom vremenskom periodu, uzimajući u obzir stepen infrastrukturne konkurencije i druge faktore razvoja konkurencije uprkos preprekama ulasku na tržište;

3) primjena propisa kojima se uređuje zaštita konkurencije ne obezbjeđuje efikasno otklanjanje nedostataka na tržištu.

(4) Odluku o utvrđivanju relevantnih tržišta donosi Agencija, nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija.

Postupak definisanja i analize relevantnih tržišta

Član 112

(1) U postupku definisanja relevantnih tržišta Agencija utvrđuje opseg relevantnih usluga i proizvoda u sektoru elektronskih komunikacija i naročito relevantna geografska tržišta uzimajući u obzir, pored ostalog, okolnosti i stepen infrastrukturne konkurencije na tom području, vodeći računa o primjeni preporuka Evropske komisije o relevantnim tržištima i smjernica Evropske komisije o analizi tržišta i ocjeni značajne tržišne snage.

(2) U postupku iz stava 1 ovog člana Agencija uzima u obzir rezultate geografskog pregleda dostupnosti, ako ocijeni da su isti od važnosti za utvrđivanje relevantnog tržišta.

(3) Agencija sprovodi analizu relevantnih tržišta, u saradnji sa nezavisnim organom nadležnim za zaštitu konkurencije, pri čemu u najvećoj mjeri uzima u obzir preporuke Evropske komisije i smjernice Evropske komisije o analizi tržišta i utvrđivanju značajne tržišne snage.

(4) U postupku analize relevantnih tržišta obuhvaćenih preporukom Evropske komisije o relevantnim tržištima smatra se da su ispunjeni kriterijumi iz člana 111 stav 3 ovog zakona, osim ako Agencija utvrdi da zbog posebnih nacionalnih okolnosti nije ispunjen jedan ili više kriterijuma.

(5) U postupku analize tržišta iz stava 1 ovog člana Agencija uzima u obzir sljedeće okolnosti:

1) dinamiku događaja na tržištu koji utiču na mogućnost razvoja efikasne tržišne konkurencije na relevantnom tržištu;

2) sva značajna konkurentna ograničenja na veleprodajnom i maloprodajnom nivou, nezavisno od toga jesu li razlozi za takva ograničenja elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione usluge ili druge vrste usluga ili aplikacija koje su uporedive iz ugla krajnjeg korisnika i nezavisno od toga jesu li takva ograničenja dio relevantnog tržišta;

3) druge važeće propise ili regulatorne obaveze koje utiču na relevantno tržište ili povezano maloprodajno tržište ili tržišta, u određenom razdoblju, uključujući i obaveze određene u skladu sa čl. 25, 38, 39 i 40 ovog zakona.

4) važeće regulatorne obaveze određene na drugim relevantnim tržištima u skladu sa odredbama ovog člana.

(6) Agencija sprovodi postupak analize relevantnih tržišta najmanje jednom u pet godina u slučaju relevantnih tržišta na kojima je u ranijim postupcima odredila operatore sa značajnom tržišnom snagom, odnosno najmanje jednom u tri godine postupak analize novih relevantnih tržišta koja nijesu bila predmet regulacije, uzimajući, u najvećoj mogućoj mjeri, u obzir odgovarajuće preporuke Evropske komisije o analizi tržišta i utvrđivanju značajne tržišne snage.

(7) Operator je dužan da Agenciji, na njen zahtjev, dostavi sve podatke potrebne za sprovođenje postupka analize tržišta iz stava 1 ovog člana, uključujući i podatke o budućem razvoju mreže i usluga, koji mogu imati uticaja na usluge na veleprodajnom nivou koje su dostupne na relevantnom tržištu, kao i podatke o povezanim maloprodajnim tržištima.

(8) U pripremi akata koji se odnose na dokazivanje ispunjenosti kriterijuma iz člana 111 stav 3 ovog zakona na relevantnom tržištu i analizu relevantnih tržišta, Agencija sprovodi postupak javnih konsultacija.

Određivanje, izmjena i ukidanje regulatornih obaveza operatorima sa značajnom tržišnom snagom

Član 113

(1) Ako Agencija u postupku analize tržišta, sprovedene u skladu sa članom 112 ovog zakona, utvrdi prisustvo nedovoljno efikasne tržišne konkurencije na relevantnom tržištu, donosi rješenje o određivanju operatora koji samostalno ili zajednički imaju značajnu tržišnu snagu na tom tržištu, u skladu sa članom 110 ovog zakona, kojim će odrediti, zadržati ili izmijeniti regulatorne obaveze u skladu sa odredbama ovog člana.

(2) Agencija može operatoru sa značajnom tržišnom snagom rješenjem iz stava 1 ovog člana odrediti, ako je to primjereno, bilo koju regulatornu obavezu iz čl. 114 do 119, čl. 121 i 125 ovog zakona, pri čemu obavezu određuje u skladu sa načelima proporcionalnosti i srazmjernosti, a sve u cilju otklanjanja nedostataka utvrđenih analizom tržišta.

(3) Agencija može rješenjem iz stava 1 ovog člana odrediti obaveze iz stava 2 ovog člana ne dovodeći u pitanje odredbe čl. 25, 38, 39, 40, 42 i 107 ovog zakona, kao i međunarodne obaveze.

(4) Regulatorne obaveze određene rješenjem iz stava 1 ovog člana moraju biti:

1) adekvatne prirodi utvrđenog nedostatka na tržištu;

2) proporcionalne, uzimajući u obzir, u mjeri mogućeg, troškove i koristi primjene regulatornih obaveza;

3) opravdane, s obzirom na opšte regulatorne ciljeve; i

4) određene nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija.

(5) Ako Agencija u postupku analize tržišta iz člana 112 ovog zakona utvrdi prisustvo efikasne tržišne konkurencije na relevantnom tržištu ili kad dokaže da nijesu kumulativno ispunjeni uslovi iz člana 111 stav 3 ovog zakona, ne može odrediti operatoru ni jednu regulatornu obavezu u skladu sa odredbama ovog člana, a u slučaju postojanja prethodno određenih regulatornih obaveza, Agencija donosi rješenje o ukidanju tih regulatornih obaveza na relevantnom tržištu.

(6) U rješenju o ukidanju regulatornih obaveza iz stava 5 ovog člana Agencija određuje odgovarajući rok za obavještanje svih strana na koje se ukidanje regulatornih obaveza odnosi i kojim se obezbjeđuje održiv prelazak za korisnike tih obaveza i krajnje korisnike, kao i mogućnost izbora za krajnje korisnike, pri čemu se regulatorna obaveza ne može zadržati duže nego što je neophodno.

(7) Prilikom određivanja roka iz stava 6 ovog člana Agencija može utvrditi posebne uslove i rokove za obavještanje u vezi sa postojećim ugovorima o pristupu i interkonekciji.

(8) Agencija prati stanje i promjene na tržištu, naročito u vezi sa komercijalnim ugovorima, uključujući i ugovore o zajedničkom ulaganju koji utiču na dinamiku tržišne konkurencije i, ako procijeni da tržišna kretanja nijesu dovoljno značajna da bi iziskivala sprovođenje novog postupka analize tržišta, pristupa procjeni potrebe izmjena ili ukidanja određenih regulatornih obaveza operatoru sa značajnom tržišnom snagom ili potrebe određivanja novih regulatornih obaveza, u kom slučaju donosi odgovarajuće rješenje.

Obaveza transparentnosti

Član 114

(1) Agencija rješenjem iz člana 113 stav 1 ovog zakona operatoru sa značajnom tržišnom snagom može naložiti da objavi podatke o uslugama pristupa i/ili interkonekcije, kao što su: računovodstveni podaci, cijene, tehničke specifikacije, karakteristike mreže i očekivani razvoj mreže, rokovi i uslovi ponude i korišćenja, uključujući sve uslove kojima se mijenja pristup i/ili korišćenje usluga i aplikacija i naročito uslove prelaska sa tradicionalne infrastrukture.

(2) Agencija može operatoru sa značajnom tržišnom snagom kojem je određena obaveza nediskriminatornog postupanja naložiti i objavu referentne ponude na osnovu koje drugi operatori neće biti u obavezi da plaćaju dodatne troškove, koji nijesu nužni za pružanje zatražene usluge.

(3) Referentna ponuda iz stava 2 ovog člana mora biti detaljno raščlanjena na pojedine komponente u skladu sa potrebama tržišta i mora sadržati pripadajuće uslove, rokove i cijene usluga.

(4) Agencija može, ako ocijeni potrebnim, sprovesti postupak izmjene referentne ponude iz stava 2 ovog člana u cilju sprovođenja regulatornih obaveza koje određuje u skladu sa ovim zakonom.

(5) Osnovni sadržaj i način objave referentne ponude iz stava 2 ovog člana utvrđuju se rješenjem Agencije iz člana 113 stav 1 ovog zakona.

(6) Rješenjem iz člana 113 stav 1 ovog zakona utvrđuju se i sadržaj, nivo detaljnosti podataka, ključni indikatori uspješnosti, odgovarajući nivo kvaliteta usluge, kao i način objavljivanja referentne ponude za veleprodajni pristup elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, ako su operatoru u postupku analize tržišta određene obaveze iz čl. 117 i 118 ovog

zakona, pri čemu ta referentna ponuda mora naročito sadržati podatke utvrđene smjernicama BEREC-a o minimalnim kriterijumima kod specificiranja referentne ponude.

Obaveza obezbjeđivanja nediskriminatornosti

Član 115

(1) Agencija rješenjem iz člana 113 stav 1 zakona operatoru sa značajnom tržišnom snagom može naložiti obavezu obezbjeđivanja usluge pristupa i/ili interkonekcije, pod jednakim uslovima.

(2) Operator kojem je određena obaveza nediskriminacije dužan je da obezbijedi iste uslove u istim situacijama za druge operatore koji pružaju iste usluge, na način da je dužan da pruža usluge i podatke drugim operatorima uz jednake uslove i nivo kvaliteta usluge koju obezbjeđuje za sopstvene potrebe ili za potrebe svojih povezanih društava ili partnera.

(3) Agencija može operatoru sa značajnom tržišnom snagom odrediti obavezu da obezbijedi proizvode i usluge pristupa mreži svim operatorima, uključujući i za sopstvene potrebe, uz iste rokove i uslove poslovanja, što obuhvata i cijenu i nivo kvaliteta usluge, kao i putem istih sistema i postupaka, a u cilju obezbjeđenja nediskriminatornog pristupa.

Obaveza vođenja odvojenih računovodstvenih evidencija

Član 116

(1) Agencija rješenjem iz 113 stav 1 ovog zakona može operatoru sa značajnom tržišnom snagom naložiti obavezu vođenja odvojenih računovodstvenih evidencija radi odvojenog iskazivanja rezultata poslovnih aktivnosti koje se odnose na pružanje usluga pristupa i/ili interkonekcije, odnosno usluga na relevantnim tržištima na kojima operator ima značajnu tržišnu snagu.

(2) Agencija može, vertikalno integrisanom operatoru, u okviru obaveze iz stava 1 ovog člana, naročito naložiti da obezbijedi transparentnost svojih veleprodajnih cijena i internih transfernih cijena koje se odnose na transakcije između poslovnih jedinica, tržišta, segmenata tržišta i usluga vertikalno integrisanog operatora kako bi se osiguralo ispunjavanje obaveze nediskriminacije u skladu sa članom 115 ovog zakona ili, po potrebi, spriječilo nepravedno međusobno subvencioniranje.

(3) Agencija je ovlašćena da, radi provjere ispunjenosti obaveza transparentnosti i nediskriminatornog postupanja, traži od operatora iz stava 1 ovog člana uvid u računovodstvene podatke, uključujući i podatke o prihodima ostvarenim na tržištu od trećih lica, kao i da te podatke objavi ako bi se time doprinijelo razvoju efikasne tržišne konkurencije, vodeći računa o zaštiti tajnosti podataka u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita tajnosti podataka.

(4) Način i postupak vođenja odvojenih računovodstvenih evidencija utvrđuje Agencija.

Obaveza pristupa fizičkoj infrastrukturi

Član 117

(1) Agencija rješenjem iz člana 113 stav 1 ovog zakona može operatoru sa značajnom tržišnom snagom naložiti obavezu udovoljavanja razumnim zahtjevima za pristup i korišćenje fizičke infrastrukture što, pored ostalog, obuhvata zgrade ili ulaze u zgrade, kablove u zgradama, uključujući i vodove u zgradama, antene, antenske stubove, tornjeve i druge potporne objekte, kablovsku kanalizaciju, cijevi, okna, šahtove i ulične ormariće.

(2) Obavezu iz stava 1 ovog člana Agencija može odrediti operatoru ako na osnovu analize tržišta utvrdi da bi uskraćivanje pristupa ili davanje pristupa pod neracionalnim uslovima spriječilo razvoj efikasne tržišne konkurencije ili ugrozilo interese krajnjih korisnika.

(3) Agencija može operatoru sa značajnom tržišnom snagom odrediti obavezu pružanja pristupa fizičkoj infrastrukturi nezavisno od toga da li imovina fizičke infrastrukture iz stava 1 ovog člana, na koju se ta obaveza odnosi, pripada relevantnom tržištu u skladu sa analizom tržišta, pod uslovom da je ta obaveza nužna i proporcionalna za ostvarivanje regulatornih ciljeva.

Obaveza pristupa i korišćenja posebnih elemenata mreže i povezane opreme

Član 118

(1) Agencija rješenjem iz 113 stav 1 ovog zakona može operatoru sa značajnom tržišnom snagom naložiti obavezu udovoljavanja razumnim zahtjevima za pristup i korišćenje posebnih elemenata mreže i povezane opreme u slučajevima kad ocijeni da bi uskraćivanje pristupa ili neko drugo neprihvatljivo uslovljavanje ili ograničenje spriječilo razvoj efikasne tržišne konkurencije na maloprodajnom nivou ili ugrozilo interese krajnjih korisnika.

(2) Radi sprovođenja mjera iz stava 1 ovog člana Agencija može rješenjem operatoru naložiti i da:

1) omogućiti trećim licima, na primjeren način, pristup i korišćenje posebnih fizičkih elemenata mreže i povezane opreme, uključujući razvezani pristup lokalnoj petlji i potpetlji;

2) omogućiti trećim licima pristup određenim aktivnim ili virtuelnim elementima mreže i uslugama;

3) u dobroj vjeri pregovara sa operatorima o zahtjevima za pristup elementima mreže i njihovom korišćenju;

4) ne ukida već ostvareni pristup opremi;

5) obezbijedi određene usluge trećim licima na veleprodajnom nivou za dalju preprodaju tih usluga na maloprodajnom nivou;

6) odobri otvoreni pristup tehničkim interfejsima, protokolima ili drugim ključnim tehnologijama koje su neophodne za interoperabilnost usluga i virtuelnih mreža;

7) omogućiti kolokaciju ili druge oblike zajedničkog korišćenja elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme;

8) obezbijedi mogućnosti koje su potrebne za ostvarivanje interoperabilnosti usluga s kraja na kraj za krajnje korisnike usluga ili rominga u mobilnim mrežama;

9) obezbijedi pristup sistemima za operativnu podršku ili sličnim programskim sistemima koji su potrebni za obezbjeđivanje lojalne konkurencije u pružanju usluga;

10) međusobno povežu mreže ili mrežnu opremu; i

11) obezbijedi pristup povezanim uslugama, kao što su identifikacija, davanje podataka o lokaciji i usluge dostupnosti korisnika.

(3) U odnosu na obaveze iz stava 2 ovog člana Agencija može odrediti i dodatne uslove koji se odnose na ispunjavanje načela pravednosti, racionalnosti i pravovremenosti.

(4) Prilikom donošenja rješenja o određivanju obaveza iz stava 2 ovog člana, a naročito prilikom procjene jesu li te obaveze proporcionalne regulatornim ciljevima u skladu sa ovim zakonom, Agencija procjenjuje mogu li i drugi oblici pristupa veleprodajnim uslugama na istom

ili povezanom veleprodajnom tržištu biti dovoljni za rješavanje utvrđenog ograničenja razvoju efikasne konkurencije, a u interesu krajnjih korisnika.

(5) Procjena Agencije iz stava 4 ovog člana obuhvata ponude usluga pristupa na komercijalnoj osnovi, regulisani pristup u skladu sa čl. 39 i 40 ovog zakona i postojeći ili planirani regulisani pristup drugim veleprodajnim uslugama i/ili proizvodima iz ovog člana, pri čemu naročito uzima u obzir sljedeće:

1) tehničku i ekonomsku održivost korišćenja ili instaliranja konkurentske opreme, sa stanovišta stepena razvoja tržišta i prirode i vrste predloženog pristupa i/ili interkonekcije, uključujući održivost drugih veleprodajnih usluga pristupa, kao što je pristup kablovskoj kanalizaciji;

2) očekivani tehnološki razvoj koji ima uticaj na projektovanje, izgradnju i upravljanje mrežom;

3) potrebu osiguranja tehnološke neutralnosti koja drugim operatorima omogućava projektovanje i upravljanje sopstvenom mrežom;

4) izvodljivost omogućavanja predloženog pristupa u odnosu na raspoložive kapacitete;

5) početno ulaganje vlasnika opreme, vodeći računa o bilo kojem javnom ulaganju, naročito u mreže veoma velikog kapaciteta i o rizicima takvih ulaganja;

6) potrebu dugoročne zaštite tržišne konkurencije, s tim što će se posebna pažnja posvetiti ekonomski efikasnoj tržišnoj konkurenciji zasnovanoj na infrastrukturi i inovativnim poslovnim modelima, kao što su oni koji se baziraju na zajedničkom ulaganju u mreže;

7) zaštita prava intelektualne svojine;

8) obezbjeđivanje usluga iz međunarodnih obaveza koje je preuzela Crna Gora.

(6) Prilikom donošenja rješenja iz člana 113 stav 1 ovog zakona, kojim određuje obaveze operatoru u skladu sa članom 117 ovog zakona ili na osnovu ovog člana, Agencija prije svega ocjenjuje da li bi određivanje obaveze pristupa fizičkoj infrastrukturi bila proporcionalna regulatorna obaveza i dovoljna za promovisanje tržišne konkurencije i zaštitu interesa krajnjih korisnika.

(7) Agencija može, kod donošenja rješenja o određivanju obaveza na osnovu ovog člana, odrediti tehničke uslove koje moraju ispuniti operatori koji pružaju usluge pristupa i/ili operatori koji koriste usluge pristupa, kad je to nužno radi obezbjeđivanja redovnog rada mreže.

Obaveza nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva

Član 119

(1) Agencija rješenjem iz člana 113 stav 1 ovog zakona može operatoru sa značajnom tržišnom snagom naložiti obaveze u vezi sa naknadom troškova i nadzorom cijena, uključujući i obavezu troškovne orijentisanosti cijena i obavezu primjene troškovnog računovodstva, koje se odnose na pružanje određenih vrsta intekonekcije i/ili pristupa, u slučajevima kad se na osnovu analize tržišta utvrdi da odsustvo efikasne tržišne konkurencije omogućava određenom operatoru zadržavanje neopravdano visokog nivoa cijena ili primjenu niskih cijena kojima istiskuje konkurente na štetu krajnjih korisnika.

(2) Agencija će, prilikom određivanja obaveza iz stava 1 ovog člana, uzeti u obzir potrebu promovisanja tržišne konkurencije i dugoročne interese krajnjih korisnika u vezi sa uvođenjem i razvojem mreža sljedeće generacije, a naročito mreža veoma velikog kapaciteta.

(3) Ako ocijeni da je određivanje obaveza iz stava 1 ovog člana opravdano, Agencija će, u cilju podsticanja daljih ulaganja, uključujući i ulaganja u razvoj mreža sljedeće generacije, uzeti u obzir ulaganja operatora sa značajnom tržišnom snagom i omogućiti razumnu stopu povraćaja na ulaganja, vodeći računa o svim rizicima vezanim za ulaganja u razvoj mrežne infrastrukture.

(4) Agencija će razmotriti potrebu daljeg zadržavanja ili određivanja obaveza iz stava 1 ovog člana ako utvrdi postojanje cjenovnog konkurentskog ograničenja sa maloprodajnog nivoa i da regulatorne obaveze naložene u skladu sa čl. 114 do 118 ovog zakona, uključujući naročito test ekonomske replikacije naložen u skladu sa obavezom nediskriminatornosti, obezbjeđuju efikasan i nediskriminiratoran pristup mreži.

(5) Ako Agencija utvrdi opravdanim određivanje obaveza iz stava 1 ovog člana za usluge pristupa postojećim mrežnim elementima, uzeće u obzir prednosti predvidljivih i stabilnih veleprodajnih cijena u cilju obezbjeđenja efikasnog ulaska na tržište i dovoljnog podsticaja svim operatorima za uvođenje i razvoj novih i unaprijeđenih mreža.

(6) Agencija se stara o tome da bilo koji mehanizam naknade troškova ili metodologije određivanja cijena, koje su naložene operatoru, bude u svrhu promovisanja uvođenja i razvoja novih i unaprijeđenih mreža, podsticanja efikasne i održive tržišne konkurencije i ostvarivanja najvećih pogodnosti za krajnje korisnike, pri čemu može uzeti u obzir i cijene dostupne na uporedivim konkurentnim tržištima.

(7) Operator, kojem je određena obaveza troškovne orijentisanosti cijena, snosi teret dokazivanja da cijene njegovih usluga proizlaze iz troškova, uključujući prihvatljivu stopu povraćaja na ulaganja.

(8) Agencija može zatražiti od operatora detaljno obrazloženje cijena njegovih usluga, a prema potrebi naložiti i prilagođavanje cijena.

(9) Agencija može primijeniti metodologiju troškovnog računovodstva sa ciljem obračuna troškova efikasnog pružanja usluga nezavisno od metodologije koju primjenjuje operator.

(10) Kad se obaveza primjene troškovnog računovodstva nalaže operatoru u cilju primjene obaveze nadzora cijena, Agencija utvrđuje i objavljuje na svojoj internet stranici metodologiju sa opisom sistema troškovnog računovodstva koji minimalno treba da sadrži pregled glavnih kategorija troškova i pravila alokacije tih troškova.

(11) Godišnju provjeru usklađenosti sistema troškovnog računovodstva operatora sa sistemom troškovnog računovodstva utvrđenim metodologijom Agencije, obavlja ovlašćeni nezavisni revizor, čiju izjavu o usklađenosti Agencija objavljuje na svojoj internet stranici.

Cijene usluga završavanja poziva

Član 120

(1) Agencija određuje operatorima sa značajnom tržišnom snagom na relevantnom tržištu obavezu primjene cijena usluga završavanja govornih poziva u mobilnim i fiksnim mrežama u skladu sa propisom Evropske komisije kojim se određuje najviša cijena tih usluga.

(2) U slučaju da Evropska komisija ne donese propis iz stava 1 ovog člana, Agencija može operatorima sa značajnom tržišnom snagom na relevantnom tržištu odrediti obavezu primjene troškovno orijentisanih cijena usluga završavanja govornih poziva u mobilnim i fiksnim mrežama, na osnovu sprovedene analize iz člana 112 ovog zakona.

Regulatorni tretman novih elemenata mreže veoma velikog kapaciteta

Član 121

(1) Operatori koji su određeni kao operatori sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više relevantnih tržišta, mogu Agenciji dostaviti ponudu o preuzimanju obaveza, u skladu sa članom 124 ovog zakona, koja se odnosi na zajedničko ulaganje u izgradnju nove mreže veoma velikog kapaciteta sastavljene od optičkih elemenata do prostorija krajnjeg korisnika ili do bazne stanice.

(2) Prilikom ocjene ponude iz stava 1 ovog člana Agencija provjerava da li su ispunjeni najmanje sljedeći kriterijumi:

1) ponuda za zajedničko ulaganje otvorena je za sve operatore tokom radnog vijeka mreže na nediskriminatornoj osnovi, a operator koji je određen kao operator sa značajnom tržišnom snagom može u ponudu da uključi razumne uslove u pogledu finansijske sposobnosti svakog od operatora, tako da bi, na primjer, potencijalni koinvestitori morali da dokažu svoju sposobnost finansiranja planiranih faza projekta, kao i prihvatanje strateškog plana na osnovu kojeg se pripremaju srednjoročni planovi izgradnje mreže itd;

2) ponuda za zajedničko ulaganje je transparentna, dostupna na internet stranici operatora sa značajnom tržišnom snagom; potpuni i detaljni uslovi ponude stavljeni su na raspolaganje svakom potencijalnom ponuđaču koji je izrazio interes, uključujući pravnu formu ugovora o zajedničkom ulaganju i, po potrebi, bitne odrednice procedure upravljanja instrumentom zajedničkog ulaganja; proces, kao i plan za izgradnju i razvoj projekta zajedničkog ulaganja utvrđeni su unaprijed i pojašnjeni i predloženi svim učesnicima bez diskriminacije.

(3) Ponuda iz stava 1 ovog člana treba da omogućiti drugim operatorima koinvestitorima efikasnu i dugoročno održivu tržišnu konkurenciju na silaznim (downstream) tržištima, na kojima je podnosilac ponude određen kao operator sa značajnom tržišnom snagom, pod sljedećim uslovima:

1) svim operatorima moraju se ponuditi poštenu, razumni i nediskriminatorni uslovi za učešće u zajedničkom ulaganju, zavisno od vremena njihovog pridruživanja, pored ostalog i u pogledu finansijskog doprinosa koji je potreban za sticanje određenih prava, u smislu zaštite koja se pruža koinvestitorima na osnovu tih prava tokom faze izgradnje i tokom faze korišćenja (npr. dodjelom neotuđivih prava korišćenja tokom očekivanog radnog vijeka mreže koja je predmet zajedničkog ulaganja), kao i u pogledu uslova za pridruživanje zaključivanjem ugovora o zajedničkom ulaganju, odnosno za potencijalni raskid tog ugovora, a nediskriminatorni uslovi u ovom kontekstu ne znače da se svim potencijalnim koinvestitorima moraju ponuditi potpuno jednaki uslovi, uključujući finansijske uslove, već da razlike u tim uslovima moraju biti opravdane na osnovu istih objektivnih, transparentnih, nediskriminatornih i predvidljivih kriterijuma;

2) ponuda treba da omogućiti fleksibilnost u pogledu nivoa i vremenskog rasporeda obaveze koju preuzima svaki koinvestitor, tako da se manjim koinvestitorima sa ograničenim resursima omogućiti da pristupe zajedničkom ulaganju na razumnom minimalnom opsegu i da postepeno povećavaju svoje učešće, a utvrđivanje finansijskog doprinosa svakog koinvestitora treba da odražava činjenicu da početni investitori prihvataju veće rizike i ranije angažuju kapital;

3) uvećanje premije tokom vremena treba smatrati opravdanom za obaveze preuzete u kasnijim fazama i nove koinvestitore koji pristupaju zajedničkom ulaganju nakon početka projekta, kako bi se to odrazilo na smanjeni rizik i neutralizovao pokušaj zadržavanja kapitala u ranijim fazama projekta;

4) ugovor o zajedničkom ulaganju treba da omogući prenos stečenih prava koinvestitora drugim koinvestitorima ili trećim stranama koje žele da pristupe ugovoru o zajedničkom ulaganju, pod uslovom da je operator koji preuzima obaveze dužan da ispuni sve izvorne obaveze operatora koji prenosi obaveze na osnovu ugovora o zajedničkom ulaganju;

5) koinvestitori moraju uzajamno odobriti pravo na pravedne i razumne uslove pristupa infrastrukturi koja je predmet zajedničkog ulaganja radi pružanja usluga na silaznom tržištu, uključujući i usluge krajnjim korisnicima, u skladu sa uslovima koji treba da budu transparentni u ponudi za zajedničko ulaganje i naknadnom ugovoru, naročito ako su koinvestitori pojedinačno i zasebno odgovorni za izgradnju određenih djelova mreže, a ako se uspostavi instrument zajedničkog ulaganja, njime se mora omogućiti direktan ili indirektan pristup mreži za sve koinvestitore, na osnovu ekvivalentnog doprinosa i u skladu sa pravednim i razumnim uslovima, uključujući finansijske uslove koji odražavaju različite nivoe rizika koje su prihvatili pojedinačni koinvestitori.

(4) Agencija može utvrditi dodatne kriterijume za ocjenu ponude zajedničkog ulaganja u mjeri u kojoj su oni neophodni da bi se osigurala dostupnost zajedničkog ulaganja za potencijalne investitore, imajući u vidu specifične lokalne uslove i strukturu tržišta.

(5) Ponuda za zajedničko ulaganje treba da bude objavljena blagovremeno i to najmanje šest mjeseci prije početka izgradnje nove mreže, osim u slučaju kad se radi o operatoru koji je prisutan isključivo na veleprodajnom tržištu iz člana 125 ovog zakona.

(6) Operatori koji traže pristup elementima mreže veoma velikog kapaciteta, a ne učestvuju u zajedničkom ulaganju, mogu koristiti isti kvalitet, brzinu, uslove i pristup krajnjim korisnicima, kakvi su bili raspoloživi prije izgradnje nove mreže veoma velikog kapaciteta, u skladu sa uslovima postupnog prilagođavanja, na koje je Agencija dala prethodnu saglasnost, imajući u vidu tržišna kretanja na povezanim maloprodajnim tržištima, kojima se zadržavaju podsticaji za učešće u zajedničkom ulaganju.

(7) Operatorima koji traže pristup iz stava 6 ovog člana obezbjeđuje se, prema uslovima postupnog prilagođavanja, mogućnost pristupa elementima mreže veoma velikog kapaciteta na osnovu transparentnih i nediskriminatorskih uslova koji odražavaju stepen rizika svakog pojedinačnog koinvestitora u različitim fazama izgradnje mreže i uzimajući u obzir stepen razvoja konkurencije na maloprodajnim tržištima.

(8) Ako Agencija, uzimajući u obzir rezultate ispitivanja tržišta u postupku javnih konsultacija u skladu sa članom 124 stav 3 ovog zakona, zaključi da ponuda iz stava 1 ovog člana ispunjava sve uslove iz st. 2 i 3 ovog člana, donosi rješenje kojim ponuda o preuzimanju obaveza postaje obavezujuća, pri čemu Agencija ne može odrediti nikakve dodatne obaveze u skladu sa članom 113 ovog zakona koje se odnose na elemente mreža veoma velikog kapaciteta, a koje su predmet ponude, ako je najmanje jedan koinvestitor zaključio ugovor o zajedničkom ulaganju sa operatorom sa značajnom tržišnom snagom.

(9) Izuzetno od stava 8 ovog člana, Agencija, u opravdanim slučajevima koje posebno cijeni, može odrediti, zadržati ili prilagoditi regulatorne obaveze u skladu sa čl. 114, 115, 116 i 119 ovog zakona u odnosu na mreže veoma velikog kapaciteta, ako utvrdi da na relevantnim tržištima postoje značajne prepreke razvoju tržišne konkurencije koje se na drugi način ne mogu otkloniti.

(10) Agencija redovno prati usklađenost sa uslovima iz st. 2 i 3 ovog člana i od operatora sa značajnom tržišnom snagom može zatražiti jednom godišnje dostavljanje dokaza i podataka o usklađenosti.

(11) Nezavisno od odredbi ovog člana, Agencija je nadležna za rješavanje spora između operatora, a u vezi sa ugovorom o zajedničkom ulaganju, za koji Agencija ocijeni da ispunjava uslove u skladu sa st. 2 i 3 ovog člana.

(12) Zajedničko ulaganje iz stava 1 ovog člana, izvršeno od strane dva ili više učesnika na tržištu, može biti predmet ocjene u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita konkurencije.

Funkcionalno razdvajanje poslovnih segmenata vertikalno integrisanih operatora

Član 122

(1) Ako Agencija ocijeni da primjenom regulatornih mjera iz čl. 114 do 119 ovog zakona nije ostvarena efikasna tržišna konkurencija i da postoje značajne i trajne barijere razvoju tržišne konkurencije ili nedostaci na tržištu u vezi sa pružanjem određenih veleprodajnih usluga pristupa na relevantnom tržištu, može, izuzetno, u skladu sa članom 113 stav 1 ovog zakona, rješenjem naložiti vertikalno integrisanim operatorima obavezu razdvajanja aktivnosti povezanih sa pružanjem određenih veleprodajnih usluga pristupa u posebnu poslovnu jedinicu.

(2) U okviru posebne poslovne jedinice iz stava 1 ovog člana mora se obezbijediti pružanje proizvoda i usluga pristupa, pod jednakim uslovima, svim operatorima, uključujući i poslovne jedinice u okviru operatora iz stava 1 ovog člana i to putem istih sistema i postupaka i uz jednake rokove i uslove, uključujući i uslove u pogledu cijena i nivoa usluga.

(3) U postupku donošenja rješenja kojim se određuje obaveza iz stava 1 ovog člana Agencija sprovodi sljedeće:

1) procjenu da su izgledi za efikasnu i održivu tržišnu konkurenciju zasnovanoj na infrastrukturi unutar razumnog roka neznatni ili ne postoje;

2) analizu očekivanog uticaja funkcionalnog razdvajanja operatora iz stava 1 ovog člana na: regulaciju tržišta; poslovanje operatora iz stava 1 ovoga člana, a naročito na zaposlene u posebnoj poslovnoj jedinici; podsticaje za ulaganja na tržištu elektronskih komunikacija, kao i na tržište u cjelini, naročito uključujući očekivani uticaj na druge učesnike na tržištu i konkurenciju i mogući uticaj na krajnje korisnike;

3) analizu razloga koji opravdavaju određivanje regulatorne obaveze iz stava 1 ovog člana kao najefikasnijeg načina sprovođenja regulatornih obaveza, u cilju rješavanja utvrđenih prepreka razvoju tržišne konkurencije ili nedostataka na relevantnom tržištu.

(4) Rješenje Agencije iz stava 1 ovoga člana sadrži:

1) jasno opisanu prirodu i nivo razdvajanja, a naročito pravni status posebne poslovne jedinice;

2) određivanje imovine posebne poslovne jedinice, kao i vrstu proizvoda ili usluga koje će pružati;

3) odredbe o načinu upravljanja kojima se obezbjeđuje nezavisnost zaposlenih u posebnoj poslovnoj jedinici;

4) procedure obezbjeđivanja izvršavanja obaveza;

5) pravila za obezbjeđivanje transparentnosti sprovedenih postupaka, naročito u odnosu na druge učesnike na tržištu;

6) program praćenja usklađenosti poslovanja, što uključuje i objavljivanje godišnjeg izvještaja.

(5) Nakon donošenja rješenja iz stava 1 ovog člana, Agencija sprovodi usklađenu analizu drugih relevantnih tržišta povezanih sa pristupnom mrežom na osnovu koje će postupiti shodno odredbama člana 113 ovog zakona.

(6) Operatoru kojem se odredi regulatorna obaveza iz stava 1 ovoga člana, može se odrediti bilo koja od regulatornih obaveza iz 114, 115, 116 i 119 ovog zakona, na bilo kojem tržištu na kojem je određen kao operator sa značajnom tržišnom snagom.

Dobrovoljno razdvajanje poslovnih segmenata vertikalno integrisanih operatora

Član 123

(1) Vertikalno integrisani operator sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više relevantnih tržišta može samostalno da odluči o izdvajanju ili prenosu imovine svoje mreže za pristup ili njenog značajnog dijela u posebno pravno lice ili posebnu poslovnu jedinicu.

(2) Operator iz stava 1 ovog člana dužan je da, najkasnije 90 dana prije planiranog datuma prenosa ili formiranja posebne poslovne jedinice, obavijesti Agenciju o namjeri prenosa imovine koja čini njegovu lokalnu pristupnu mrežu, u značajnom dijelu ili u cjelosti, u posebno pravno lice, uz promjenu svojinske strukture ili o formiranju posebne poslovne jedinice za pružanje istih proizvoda i usluga pristupa pružaocima usluga na maloprodajnom tržištu, uključujući i sopstvene maloprodajne poslovne jedinice, kao i o svim promjenama u vezi sa namjerom prenosa i konačnom ishodu postupka razdvajanja.

(3) Operator iz stava 1 ovog člana se može obavezati da ponudi uslove za pristup svojoj mreži tokom i nakon perioda sprovođenja predloženog oblika razdvajanja, kako bi omogućio efikasan i nediskriminatoran pristup trećim licima.

(4) Ponuda iz stava 3 ovog člana treba da bude detaljna i da sadrži dovoljan nivo pojedinosti i to naročito u pogledu rokova, opsega i trajanja postupka razdvajanja, kako bi Agencija mogla da izvrši procjenu iz stava 5 ovog člana, s tim što obaveze iz ponude mogu trajati i duže od perioda za sprovođenje postupka analize tržišta iz člana 112 ovog zakona.

(5) U cilju procjene efekata namjeravanog razdvajanja iz stava 1 ovog člana na postojeće regulatorne obaveze operatora iz stava 1 ovog člana, Agencija sprovodi analizu relevantnih tržišta povezanih sa pristupnom mrežom, pri čemu uzima u obzir obaveze iz stava 3 ovog člana.

(6) Agencija će, na osnovu analize tržišta iz stava 5 ovog člana, donijeti rješenje kojim određuje, zadržava, mijenja ili ukida regulatorne obaveze, a može rješenjem odrediti obaveze u cjelosti ili djelimično obavezujućima i utvrditi period njihovog trajanja, koji može biti isti kao i period naznačen u ponudi iz stava 3 ovog člana.

(7) Nezavisno od odredbi člana 125 ovog zakona, posebnom pravnom licu i/ili posebnoj poslovnoj jedinici iz stava 1 ovog člana može se odrediti bilo koja od regulatornih obaveza iz čl. 114, 115, 116 i 119 ovog zakona ili bilo koja druga regulatorna obaveza, u skladu sa članom 113 stav 2 ovog zakona, ako ponuđene obaveze nijesu dovoljne za ostvarivanje regulatornih ciljeva.

(8) Agencija vrši nadzor nad izvršavanjem obaveza određenih rješenjem iz stava 6 ovog člana i odlučuje o njihovom eventualnom produženju.

Postupak preuzimanja obaveza

Član 124

(1) Operatori sa značajnom tržišnom snagom mogu dostaviti Agenciji ponudu o preuzimanju obaveza primjenljivih na njihove mreže u pogledu uslova pristupa i/ili uslova za zajedničko ulaganje, koja se naročito odnosi na:

1) ugovore o saradnji značajne za procjenu odgovarajućih i proporcionalnih obaveza, u skladu sa članom 113 ovog zakona;

2) zajedničko ulaganje u mreže veoma velikog kapaciteta, u skladu sa članom 121 ovog zakona ili

3) efikasan i nediskriminatoran pristup od strane trećih lica tokom i nakon perioda sprovođenja dobrovoljnog razdvajanja, u skladu sa članom 123 ovog zakona.

(2) Ponuda iz stava 1 ovog člana mora biti dovoljno detaljna, uključujući trajanje i opseg primjene, kako bi Agencija mogla izvršiti procjenu na osnovu stava 3 ovog člana, s tim što obaveze iz ponude mogu trajati i duže od perioda za sprovođenje postupka analize tržišta iz člana 112 ovog zakona.

(3) U cilju procjene ponuđenih obaveza iz stava 1 ovog člana, Agencija sprovodi javne konsultacije kako bi pribavila mišljenje svih zainteresovanih strana, a naročito trećih lica na koje mogu uticati ponuđeni uslovi, osim u slučaju kad ponuđene obaveze ne ispunjavaju jedan ili više relevantnih kriterijuma iz člana 121 st. 2 i 3 ovog zakona.

(4) Potencijalni koinvestitori ili podnosioci zahtjeva za pristup mreži mogu dati mišljenje o usklađenosti ponuđenih obaveza sa uslovima iz čl. 113, 121 i 123 ovog zakona i predložiti izmjene ponuđenih obaveza.

(5) Prilikom procjene ponuda iz stava 1 ovog člana, Agencija naročito vodi računa o tome da su:

1) obaveze ponuđene pod pravednim i razumnim uslovima;

2) ponuđene obaveze dostupne za sve učesnike na tržištu;

3) ponuđene obaveze pristupa, pored ostalog i mrežama veoma velikog kapaciteta, blagovremeno raspoložive i pod pravednim, razumnim i nediskriminatornim uslovima, uključujući i pristup mreži veoma velikog kapaciteta, prije početka pružanja povezanih maloprodajnih usluga;

4) ponuđene obaveze primjerene i omogućavaju održivu tržišnu konkurenciju na povezanim tržištima i olakšavaju zajedničku izgradnju i korišćenje mreža veoma velikog kapaciteta u interesu krajnjih korisnika.

(6) Agencija obavještava operatora sa značajnom tržišnom snagom o stavovima zainteresovanih strana i o preliminarnim zaključcima postupka javnih konsultacija iz stava 3 ovog člana i o svojoj ocjeni stepena usklađenosti ponuđenih obaveza sa ciljevima, kriterijumima i postupcima utvrđenim ovim članom i uslovima iz čl. 113, 121 i 123 ovog zakona, kao i o uslovima pod kojim se može razmotriti mogućnost da te obaveze učini obavezujućim.

(7) Operator sa značajnom tržišnom snagom može izmijeniti svoju inicijalnu ponudu iz stava 1 ovog člana u skladu sa preliminarnim zaključcima Agencije iz stava 6 ovog člana.

(8) Nezavisno od člana 121 stav 7 ovog zakona, Agencija može donijeti rješenje kojim će odrediti koje su ponuđene obaveze iz stava 1 ovog člana u cjelosti ili djelimično obavezujuće.

(9) Izuzetno od stava 8 ovog člana, Agencija rješenjem može odrediti sve ili pojedine ponuđene obaveze iz stava 1 ovog člana obavezujućim za određeni period, koji u slučaju zajedničkog ulaganja iz člana 121 ovog zakona traje najmanje sedam godina.

(10) Odredbama ovog člana ne dovodi se u pitanje primjena postupka analize tržišta u skladu sa članom 112 ovog zakona, ni određivanje regulatornih obaveza u skladu sa članom 113 ovog zakona.

(11) Prilikom donošenja rješenja iz stava 8 ovog člana, Agencija vrši ocjenu usklađenosti sa odredbama člana 113 ovog zakona, ocjenu efekata utvrđenih obaveza na razvoj tržišta, razmatra primjerenost određivanja, zadržavanja, izmjene ili ukidanja obaveza u skladu sa čl. 114 do 119 ovog zakona i sprovodi postupak javnih konsultacija.

(12) Agencija vrši nadzor nad primjenom obaveza određenih u skladu sa st. 8 i 9 ovog člana i odlučuje o produženju roka njihove primjene.

Operatori prisutni isključivo na veleprodajnom tržištu

Član 125

(1) Agencija će operatora koji nije prisutan ni na jednom maloprodajnom tržištu elektronskih komunikacionih usluga odrediti operatorom sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više veleprodajnih tržišta usluga u skladu sa članom 112 ovog zakona, ako taj operator ispunjava sljedeće uslove:

1) sva privredna društva i poslovne jedinice unutar operatora, sva privredna društva pod nadzorom istog vlasnika, a koja nijesu nužno u njegovom potpunom vlasništvu, i svaki akcionar sa učešćem koje mu omogućava pravo nadzora nad operatorom, obavljaju ili planiraju obavljati aktivnosti isključivo na veleprodajnim tržištima elektronskih komunikacionih usluga i ne obavljaju aktivnosti na bilo kojim maloprodajnim tržištima elektronskih komunikacionih usluga u cilju pružanja usluga krajnjim korisnicima;

2) operator nema ugovornu obavezu da saraduje sa operatorom koji posluje na maloprodajnom tržištu elektronskih komunikacija i pruža usluge krajnjim korisnicima na osnovu ekskluzivnog prava utvrđenog ugovorom ili ugovora za koji se smatra da sadrži ekskluzivno pravo.

(2) Agencija operatoru iz stava 1 ovog člana može odrediti samo obavezu nediskriminatornosti iz člana 115 ovog zakona, kao i obavezu pristupa i korišćenja posebnih elemenata mreže i povezane opreme iz člana 118 ovog zakona ili obavezu koja se odnosi na pravedno i razumno određivanje cijena, ako je to opravdano na osnovu analize tržišta, uzimajući u obzir i procjenu pretpostavljenog budućeg postupanja operatora sa značajnom tržišnom snagom.

(3) Operator je u obavezi da bez odlaganja obavijesti Agenciju o svakoj promjeni uslova iz stava 1 ovog člana.

(4) Agencija će preispitati obaveze određene operatoru u skladu sa ovim članom ako u bilo kojem trenutku zaključi da više nijesu ispunjeni uslovi iz stava 1 ovog člana, i ako je primjereno primijeniti odredbe čl. 112 do 119 ovog zakona.

(5) Agencija će preispitati obaveze određene operatoru u skladu sa ovim članom, ako na osnovu dokaza, koji se tiču uslova pod kojim operator nudi korisnicima svoje veleprodajne usluge, utvrdi da je konkurencija na tržištu narušena, ili će biti u budućnosti, na štetu krajnjih korisnika, što zahtijeva određivanje jedne ili više regulatornih obaveza u skladu sa čl. 114, 116, 117 i 119 ovog zakona ili njihovu izmjenu.

(6) Agencija određivanje ili preispitivanje regulatornih obaveza vrši u postupku javnih konsultacija.

Migracija sa tradicionalne infrastrukture

Član 126

(1) Operator sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više relevantnih tržišta dužan je da unaprijed i blagovremeno Agenciju obavijesti o namjeri stavljanja djelova mreže van upotrebe ili zamjene novom infrastrukturom, uključujući i tradicionalnu infrastrukturu potrebnu za rad mreže bazirane na bakru, na koju se odnose obaveze određene u skladu sa članom 113 ovog zakona.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

1) transparentan vremenski raspored i uslove stavljanja djelova mreže van upotrebe ili zamjene novom infrastrukturom;

2) primjeren rok za obavješćavanje trećih lica, na koje migracija direktno utiče, o prelaznom periodu migracije;

3) specifikaciju dostupnih zamjenskih proizvoda koji su uporedivog kvaliteta i kojima se omogućava pristup unaprijeđenoj mrežnoj infrastrukturi, ako je to potrebno za zaštitu konkurencije i prava krajnjih korisnika.

(3) Ako Agencija na osnovu podataka iz stava 2 ovog člana utvrdi da postupak migracije ne obezbjeđuje dovoljnu zaštitu tržišne konkurencije i zaštitu prava krajnjih korisnika, operatoru iz stava 1 ovog člana Agencija posebnim aktom određuje uslove za primjeren postupak migracije, koji obuhvataju transparentan vremenski raspored i uslove migracije, primjeren rok operatoru za obavješćavanje o prelaznom periodu, kao i dostupnost zamjenskih proizvoda uporedivog kvaliteta kojima se omogućava pristup unaprijeđenoj mrežnoj infrastrukturi.

(4) Agencija može u postupku javnih konsultacija ukinuti regulatorne obaveze koje se odnose na fizičku infrastrukturu, posebne elemente mreže i povezane opreme za koju postoji namjera stavljanja van upotrebe ili zamjene, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

1) operator koji je pružalac usluge pristupa utvrđuje odgovarajuće uslove za migraciju, uključujući stavljanje na raspolaganje zamjenskog pristupnog proizvoda uporedivog kvaliteta u odnosu na onaj koji je bio dostupan korišćenjem tradicionalne infrastrukture, pri čemu se operatoru koji traži pristup omogućava dolazak do istih krajnjih korisnika;

2) operator koji je pružalac usluge pristupa pridržava se uslova i postupaka o kojima je obavijestio Agenciju, odnosno koje mu je odredila Agencija, u skladu sa ovim članom.

(5) Odredbama ovog člana ne dovodi se u pitanje obaveza dostupnosti regulisanih proizvoda i usluga koji se odnose na unaprijeđenu mrežnu infrastrukturu koje je Agencija utvrdila u skladu sa čl. 112 i 113 ovog zakona.

Regulacija cijena maloprodajnih usluga

Član 127

(1) Agencija rješenjem operatoru sa značajnom tržišnom snagom može naložiti obavezu regulacije cijena maloprodajnih usluga, ako na osnovu analize tržišta utvrdi da relevantno maloprodajno tržište nije dovoljno konkurentno.

(2) Obavezu iz stava 1 ovog člana Agencija će naložiti kad se, na osnovu prethodno sprovedene analize tržišta, utvrdi da ne postoji efikasna tržišna konkurencija na relevantnom

maloprodajnom tržištu i samo ako ocijeni da se određivanjem obaveza iz čl. 114 do 119 ovog zakona ne može ostvariti efikasna tržišna konkurencija, pri čemu obaveza koju Agencija nalaže mora biti opravdana i srazmjerna aktuelnim i potencijalnim preprekama koje onemogućavaju razvoj efikasne tržišne konkurencije.

(3) Obavezama iz stava 1 ovog člana može se zabraniti:

- 1) obračunavanje previsokih cijena;
- 2) ometanje ulaska na tržište;
- 3) ograničavanje konkurencije određivanjem preniskih cijena;
- 4) davanje neopravdanih prednosti određenom krajnjem korisniku;
- 5) neosnovano vezivanje određenih usluga.

(4) Prilikom određivanja obaveza iz stava 1 ovog člana, Agencija može operatoru sa značajnom tržišnom snagom iz stava 1 ovog člana naložiti primjenu jedne od sljedećih metoda:

- 1) ograničavanja najviših maloprodajnih cijena (Price cap);
- 2) regulacije pojedinačnih cijena usluga;
- 3) troškovne orijentacije cijena;
- 4) usklađivanja cijena sa cijenama na uporedivim tržištima.

(5) Agencija nalaže obavezu primjene odgovarajućih sistema troškovnog računovodstva ako se na operatora iz stava 1 ovog člana primjenjuje regulacija maloprodajnih cijena usluga ili drugi način nadzora cijena maloprodajnih usluga, pri čemu može metodologijom utvrditi opis sistema troškovnog računovodstva i format regulatorne dokumentacije.

(6) Godišnju provjeru usklađenosti sistema troškovnog računovodstva operatora sa principima utvrđenim metodologijom Agencije obavlja ovlašćeni nezavisni revizor, čiju izjavu o usklađenosti Agencija objavljuje na svojoj internet stranici.

Regulacija usluga na osnovu međunarodnih ugovora

Član 128

(1) Agencija može, bez prethodno sprovedenog postupka analize tržišta, operatoru javnih elektronskih komunikacionih usluga odrediti maksimalne cijene i druge uslove pružanja elektronskih komunikacionih usluga, u skladu sa međunarodnim ugovorima čiji je Crna Gora potpisnik.

(2) Maksimalne cijene i bliže uslove pružanja usluga iz stava 1 ovog člana propisuje Agencija.

X. PRAVA I ZAŠTITA INTERESA KRAJNJIH KORISNIKA

Prava krajnjih korisnika

Član 129

(1) Ostvarivanje i zaštita prava krajnjih korisnika javnih elektronskih komunikacionih usluga vrši se u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita prava potrošača.

(2) Odredbe ovog poglavlja ne odnose se na preduzetnika koji pruža interpersonalnu komunikacionu uslugu koja ne zavisi od broja, osim ako pruža i druge elektronske komunikacione usluge.

(3) Operator ne smije da primjenjuje različite uslove pružanja usluga pristupa mreži ili elektronskih komunikacionih usluga prema krajnjim korisnicima zavisno od njihovog državljanstva, prebivališta ili poslovnog sjedišta krajnjeg korisnika, osim u slučaju postojanja objektivnih razloga.

(4) Mjere kojima se krajnjim korisnicima ograničava pristup uslugama ili aplikacijama ili korišćenje takvih aplikacija putem elektronskih komunikacionih mreža, izriču se u skladu sa ovim zakonom, ako su proporcionalne, neophodne i u cilju zaštite javnog interesa ili zaštite prava i interesa drugih, pri čemu se moraju poštovati prava krajnjih korisnika, naročito pravo na privatnost.

(5) Prije izricanja mjera iz stava 4 ovog člana, Agencija je dužna da omogući krajnjem korisniku da se izjasni o okolnostima slučaja.

(6) Protiv odluke Agencije kojom su izrečene mjere iz stava 4 ovog člana, krajnji korisnik može pokrenuti spor pred nadležnim sudom.

Informacije o uslovima ugovora

Član 130

(1) Operator javno dostupne elektronske komunikacione usluge, osim pružaoca usluga između mašina, dužan je da prije zaključenja ugovora sa potrošačima, odnosno krajnjim korisnicima, gdje je posebno naznačeno, pruži informacije koje naročito uključuju:

1) opis usluga koje se pružaju;

2) minimalni nivo kvaliteta usluge, u mjeri u kojoj se one nude, za usluge koje nijesu usluge pristupa internetu posebno garantovane parametre kvaliteta, a ako nije ponuđen minimalni nivo kvaliteta o tome se daje posebna izjava;

3) informacije o ukupnoj cijeni servisa uključujući i poreze ili, gdje cijenu nije moguće izračunati unarijed, način kako cijena može biti izračunata, kao i, gdje je primjenljivo, sve dodatne troškove koji mogu da proizidu iz ugovora, a ako je to moguće i informacije o aktiviranju usluge i iznosu svih periodičnih naknada ili troškova povezanih sa potrošnjom;

4) informacije o trajanju ugovora, uslovima za produženje i raskid, uključujući i informacije o mogućim naknadama za raskid ugovora, u mjeri u kojoj su ti uslovi primjenljivi, u slučaju ranijeg raskida ugovora i povraćaj troškova povezanih sa terminalnom opremom;

5) minimalni period za ostvarivanje pogodnosti iz promotivnih uslova;

6) tarifama vezanim za brojeve ili usluge koje podliježu posebnim uslovima određivanja cijene i, ako je primjenljivo, za pojedine kategorije usluga ove informacije se pružaju neposredno prije uspostavljanja poziva ili povezivanja sa pružaocem usluge;

7) naknadama povezanim sa promjenom operatora, o mogućnosti povraćaja eventualno preostalog iznosa unaprijed plaćenih usluga u slučaju promjene operatora, mehanizme naknada i povraćaja u slučaju kašnjenja i zloupotrebe promjene pružaoca usluga, kao i informacije o odgovarajućim postupcima;

8) informacije o uslovima za ograničenje potrošnje;

9) relevantne informacije o trajanju ugovora za pakete usluga i, ako je to primjenljivo, uslove raskida paketa usluga ili njegovih elemenata;

10) informaciju o sažetku ugovora;

11) informacije o mogućnostima dostavljanja računa za pružene usluge i osnovnim elementima koje račun treba da sadrži;

12) informacije o načinu plaćanja naknade i povraćaja sredstava koja se primjenjuju ako nivo kvaliteta ugovorene usluge nije zadovoljavajući, uz upućivanje na prava potrošača u skladu sa ovim zakonom ili ako operator na neodgovarajući način odgovori ili ne odgovori na bezbjedonosni incident, prijetnju, odnosno informacije o radnjama koje u tom slučaju operator može preduzeti;

13) informacije o pojedinostima proizvoda i usluga osmišljenih za krajnje korisnike sa invaliditetom;

14) informacije o načinu pokretanja postupka za rješavanje sporova;

15) informacije o mogućnosti pozivanja jedinstvenog evropskog broja 112 i drugih brojeva hitnih službi bez naknade, o mogućnostima obezbjeđivanja podataka o lokaciji pozivaoca, kao i informacije o ograničenju pristupa hitnim službama ili informacijama o lokaciji pozivaoca usljed nedostatka tehničke izvodljivosti u mjeri u kojoj se uslugom krajnjim korisnicima omogućava uspostavljanje poziva prema broju u nacionalnom ili međunarodnom planu numeracije;

16) informaciju o pravu da krajnji korisnik može da odluči o tome da li želi da njegovi lični podaci budu unijeti u imenik, kao i o vrsti takvih podataka;

17) informaciju o ličnim podacima koje treba dostaviti prije početka pružanja usluge ili prikupiti u cilju pružanja usluge;

18) informacije o mjerama koje operator može primijeniti radi održavanja bezbjednosti svojih mreža i usluga, sprečavanja zloupotreba kao i kontrole nedozvoljenog sadržaja;

(2) Osim informacija iz stava 1 ovog člana, pružaoci usluga pristupa internetu i javno dostupnih interpersonalnih usluga pružaju krajnjem korisniku i sljedeće informacije:

1) o minimalnom nivou kvaliteta ponuđene usluge, uzimajući u obzir akt Agencije iz člana 142 stav 5 ovog zakona.

2) u slučaju tarifnog plana ili planova sa unaprijed utvrđenom količinom saobraćaja, mogućnost da potrošači prenesu neiskorišćenu količinu iz prethodnog obračunskog perioda u sljedeći, ako je takva mogućnost predviđena ugovorom.

Opšti uslovi pružanja usluga

Član 131

(1) Operator javne elektronske komunikacione usluge dužan je da pruža elektronske komunikacione usluge pod utvrđenim uslovima i cijenama.

(2) Operator iz stava 1 ovog člana dužan je da objavi informacije o opštim uslovima pružanja usluga elektronskih komunikacija na jasan, sveobuhvatan i mašinski čitljiv način, kao i u formatu koji je pristupačan za krajnje korisnike sa invaliditetom.

(3) Opšti uslovi pružanja usluga moraju da sadrže informacije iz člana 130 ovog zakona.

(4) Operatoru je zabranjeno da:

1) uslovljava korišćenje jedne usluge korišćenjem druge usluge;

2) utvrđuje pravo da zadrži sredstva plaćena od krajnjeg korisnika koji je odustao od zaključenja ili izvršenja ugovora, pri čemu isto pravo nije utvrđeno za krajnjeg korisnika ako operator odustane od zaključenja ili izvršenja ugovora;

3) utvrdi pravo da visinu cijene usluge odredi u momentu pružanja ili poveća cijenu usluge bez utvrđivanja prava krajnjih korisnika na raskid ugovora ako je konačna cijena veća od prvobitno ugovorene;

4) od krajnjih korisnika svojih usluga zahtijeva da plate troškove nastale iz poziva i komunikacija, ako se utvrdi da su troškovi nastali kao posljedica nedovoljne bezbjednosti mreže;

5) obaveže krajnjeg korisnika na izvršenje svih ugovornih obaveza, bez obzira na to da li je operator ispunio svoje ugovorne obaveze;

6) uračunava krajnjim korisnicima u cijenu usluge troškova rekonstrukcije mreže.

(5) Bliže informacije koje treba da sadrže opšti uslovi pružanja usluga, kao i način i rokove za objavljivanje tih informacija kako bi se krajnjim korisnicima omogućilo da donesu odluku, propisuje Agencija.

Saglasnost i objavljivanje opštih uslova pružanja usluga

Član 132

(1) Operator je dužan da opšte uslove pružanja usluga dostavi Agenciji radi davanja saglasnosti, 30 dana prije dana njihovog objavljivanja.

(2) Agencija je dužna da, u roku od 30 dana od dana prijema opštih uslova pružanja usluga, ocijeni njihovu usklađenost sa ovim zakonom i da saglasnost za njihovo objavljivanje.

(3) Ako u roku iz stava 2 ovog člana Agencija ocijeni da opšti uslovi pružanja usluga nijesu usklađeni sa ovim zakonom, odrediće operatoru primjeren naknadni rok da taj nedostatak otkloni i da dostavi izmijenjene ili dopunjene opšte uslove pružanja usluga.

(4) Operator je dužan da opšte uslove pružanja usluga, nakon dobijanja saglasnosti iz stava 2 ovog člana, objavi na svojoj internet stranici, kao i da ih učini dostupnim, bez naknade, na zahtjev krajnjeg korisnika u elektronskoj ili štampanoj formi u svojim poslovnicama ili na drugi odgovarajući način.

(5) Operator ne može početi sa primjenom izmijenjenih opštih uslova pružanja usluga na postojeće krajnje korisnike, prije isteka roka od 30 dana od dana njihovog objavljivanja, ako su izmjene nepovoljne za korisnike, a ako su izmjene povoljnije za korisnike izmijenjeni uslovi se primjenjuju, nakon dobijanja saglasnosti Agencije, od dana objavljivanja na internet stranici operatora.

Nezavisan alat za upoređivanje ponuda

Član 133

(1) Agencija će na svojoj internet stranici omogućiti krajnjim korisnicima pristup nezavisnom alatu za poređenje i procjenu usluga pristupa internetu i javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na korišćenju brojeva i, ako je to primjenljivo, javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga koje ne zavise od broja, a koje se odnose na:

1) cijene usluga koje se pružaju u zamjenu za novčana plaćanja koja se ponavljaju ili se zasnivaju na potrošnji;

2) kvalitet pružanja usluge, ako je ponuđen minimalan kvalitet usluge ili se od operatora zahtijeva objavljivanje takvih podataka.

(2) Alat iz stava 1 ovog člana mora:

- 1) biti operativno nezavisan od pružaoca usluga iz stava 1 ovog člana;
- 2) jasno navesti vlasnika i pravno lice koje upravlja alatom;
- 3) sadržati jasne i objektivne mjere za poređenje;
- 4) upotrebljavati jednostavan i razumljiv jezik;
- 5) pružati tačne i ažurirane podatke, kao i navesti vrijeme posljednjeg ažuriranja podataka;
- 6) biti otvoren svakom operatoru usluga pristupa internetu ili javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga, tako da obuhvata sve ponude na tržištu, a ako to nije moguće, jasno navesti da ne sadrži sve postojeće ponude;
- 7) osigurati efikasan postupak za prijavu netačnih podataka;
- 8) omogućiti poređenje cijena i kvalitet pružanja ponuđenih usluga;
- 9) biti dostupan u formi koja je prilagođena krajnjim korisnicima sa invaliditetom.

(3) Agencija može, na zahtjev pružaoca nezavisnog alata za upoređivanje ponuda, provjeriti ispunjenost uslova iz stava 2 ovog člana.

Cjenovnik usluga

Član 134

(1) Operator javnih elektronskih komunikacionih usluga dužan je da, prije početka primjene, na svojoj internet stranici, objavi cjenovnik usluga koje pruža i učini ga dostupnim krajnjim korisnicima na jasan, sveobuhvatan i mašinski čitljiv način, kao i u formatu koji je pristupačan za krajnje korisnike sa invaliditetom, kao i da objavi cijene promotivnih ponuda i akcija.

(2) Cjenovnik usluga iz stava 1 ovog člana sadrži cijene pojedinih usluga, paketa usluga, dodatnih usluga, naknada za pristup, kao i način obračuna usluga.

(3) Cijene iz stava 2 ovog člana iskazuju se sa uračunatim porezom na dodatu vrijednost, s tim što se taj porez odvojeno iskazuje za svaku uslugu.

(4) Operator je dužan da cjenovnik usluga, kao i njegove izmjene, dostavi Agenciji najkasnije osam dana prije dana njegovog objavljivanja na svojoj internet stranici.

(5) Agencija na svojoj internet stranici vrši povezivanje sa internet stranicama cjenovnika usluga operatora.

(6) Operator ne smije primijeniti izmjene cjenovnika usluga na postojeće krajnje korisnike prije isteka roka od 30 dana od dana njihovog objavljivanja ako su izmjene nepovoljne za postojeće krajnje korisnike, a ako su izmjene cjenovnika usluga u korist krajnjih korisnika, te izmjene se mogu primijeniti na postojeće krajnje korisnike od dana njihovog objavljivanja.

Ugovor između operatora i krajnjeg korisnika

Član 135

(1) Međusobna prava i obaveze operatora i krajnjeg korisnika javnih elektronskih komunikacionih usluga uređuju se ugovorom koji se potpisuje svojeručno, faksimilom, odnosno na daljinu i na način i u skladu sa propisima o identifikaciji, elektronskom potpisu i ličnoj karti, a koje operator učini dostupnim uključujući elektronski potpis, napredni elektronski potpis,

kvalifikovani elektronski potpis i svojeručni potpis u digitalnoj formi ili ovjerava kvalifikovanim elektronskim pečatom.

(2) Ugovor naročito sadrži:

1) ime i adresu, odnosno naziv i sjedište operatora i krajnjeg korisnika, PIB, jedinstveni matični broj, odnosno jedinstveni identifikacioni broj;

2) broj odluke Agencije kojom je data saglasnost na ugovor;

3) rokove i uslove za priključenje korisničke terminalne opreme;

4) tehničke karakteristike terminalne opreme koju operator nudi krajnjem korisniku i detaljno uputstvo za korišćenje te opreme, na crnogorskom jeziku;

5) usluge, koje naročito obuhvataju:

– mogućnost pozivanja hitnih službi i mogućnost obezbjeđivanja podataka o lokaciji pozivaoca, kao i ograničenja koja se odnose na hitne službe,

– informacije o uslovima koji ograničavaju pristup i/ili korišćenje usluga ili aplikacija, u skladu sa zakonom,

– minimalne ponuđene nivoe kvaliteta usluga, u skladu sa propisom Agencije o parametrima kvaliteta usluga,

– informacije o postupcima koje operator primjenjuje za mjerenje i upravljanje saobraćajem radi izbjegavanja zagušenja u mreži, kao i informacije o načinu na koji ti postupci mogu uticati na kvalitet usluga,

– ponuđene tipove usluga održavanja i usluga podrške krajnjim korisnicima koje operator pruža, kao i načine stupanja u kontakt sa tim službama,

– ograničenja operatora u korišćenju terminalne opreme;

6) cijenu i način tarifiranja usluga u trenutku zaključenja ugovora;

7) za usluge pristupa internetu:

– jasno i razumljivo objašnjenje o minimalnoj, uobičajeno dostupnoj, maksimalnoj i reklamiranoj brzini prenosa podataka kod usluge pristupa internetu u slučaju fiksnih mreža ili o procijenjenoj maksimalnoj i reklamiranoj brzini prenosa podataka kod usluge pristupa internetu u slučaju mobilnih mreža,

– informacije o tome kako bi mjere upravljanja saobraćajem koje taj pružalac usluga primjenjuje mogle uticati na kvalitet usluga pristupa internetu, privatnost krajnjih korisnika i zaštitu ličnih podataka,

– jasno i razumljivo objašnjenje o tome kako svako ograničenje količine podataka, brzina i ostalih parametara kvaliteta usluge mogu u praksi uticati na usluge pristupa internetu, a posebno na korišćenje sadržaja, aplikacija i usluga,

– informaciju o tome koliko bi znatna odstupanja od reklamiranih brzina prenosa podataka mogla uticati na ostvarivanje prava krajnjih korisnika,

– jasno i razumljivo objašnjenje o tome kako bilo koje usluge za koje krajnji korisnik stupa u pretplatnički odnos mogu u praksi uticati na usluge pristupa internetu koje se pružaju tom krajnjem korisniku,

– jasno i razumljivo objašnjenje o pravnim sredstvima dostupnim krajnjim korisnicima u slučaju svakog odstupanja, do kojeg dolazi stalno ili koje se često ponavlja, u pogledu brzine pristupa internetu ili drugih parametara kvaliteta usluge;

8) način obavještanja o cijenama i načinu tarifiranja usluga, troškovima održavanja, kao i o ponuđenim načinima plaćanja i razlike u troškovima zbog načina plaćanja;

9) način obavještanja o računu za pružene usluge;

10) mogućnost seobe i privremenog isključenja pretplatničke terminalne opreme;

11) mjere koje će se primjenjivati u slučaju neplaćanja usluga, zloupotrebe poziva prema hitnim službama, uznemiravanja drugih krajnjih korisnika i narušavanja bezbjednosti elektronske komunikacione mreže;

12) način refundiranja sredstava korisniku za usluge koje nijesu izvršene u skladu sa ugovorenim kvalitetom i ponuđenim uslovima;

13) način rješavanja sporova;

14) način obavještanja korisnika o pristupanju izmjenama uslova utvrđenih u ugovoru i način ostvarivanja prava korisnika na raskid ugovora;

15) mogućnost izmjene i ukidanja korisničkog paketa za koji je zaključen ugovor uz obavezu operatora da krajnjem korisniku ponudi drugi paket sličnih karakteristika ili povoljniji paket;

16) vrijeme trajanja pretplatničkog ugovora, uslove za njegovo produženje, izmjene ili raskid, a naročito:

– minimalni period na koji se ugovor zaključuje, radi korišćenja povoljnosti promotivnih ponuda,

– naknade koje se plaćaju u slučaju raskida ugovora prije isteka minimalnog perioda trajanja ugovora, uključujući i naknadu za terminalnu opremu;

17) zabranu krajnjem korisniku da obavlja djelatnost elektronskih komunikacija, odnosno da uslugu koja mu se pruža po osnovu pretplatničkog ugovora proširi na druge korisnike;

18) prava i obaveze koje se odnose na unos i brisanje ličnih podataka krajnjeg korisnika u imenik operatora;

19) vrstu mjera koje operator može preduzeti kao odgovor na bezbjednosne incidente i incidente koji ugrožavaju bezbjednost mreže ili predstavljaju prijetnju za bezbjednost mreže.

(3) Obrazac ugovora, prije nego što se krajnji korisnik obaveže pretplatničkim ugovorom ili bilo kojom drugom odgovarajućom ponudom od strane operatora, pruža se krajnjem korisniku na jasan i razumljiv način, u dokumentu ili na trajnom mediju koji je operator krajnjem korisniku stavio na raspolaganje za lako preuzimanje, pri čemu je operator dužan da ukaže krajnjem korisniku na dostupnost tog dokumenta i važnost njegovog preuzimanja za potrebe dokumentovanja, pretraživanja i umnožavanja u istom, nepromijenjenom obliku.

(4) Vodeći računa o pristupačnosti proizvoda i usluga, operator je dužan da obrazac ugovora iz stava 3 ovog člana, na zahtjev, obezbijedi na način dostupan krajnjim korisnicima sa invaliditetom.

(5) Odredbe ovog člana ne odnose se na ugovore zaključene u postupku javnih nabavki.

Sažetak ugovora

Član 136

(1) Sažetak ugovora dostavlja se krajnjim korisnicima na propisanom obrascu, prije zaključenja ugovora, uključujući sve načine zaključenja ugovora, pa i ugovora na daljinu.

(2) Ako iz objektivnih tehničkih razloga nije moguće dostavljanje sažetka ugovora na način iz stava 1 ovog člana, on se dostavlja čim ti razlozi prestanu i to bez odlaganja, a ugovor stupa na snagu kad krajnji korisnik pisanim ili elektronskim putem potvrdi svoju saglasnost nakon prijema sažetka ugovora.

(3) Sažetak ugovora sadrži sve glavne informacije iz člana 135 ovog zakona, a najmanje:

1) naziv, adresu i kontakt podatke operatora javne elektronske komunikacione usluge i, ako se razlikuju, kontakt podatke za eventualne žalbe;

2) osnovne karakteristike svake pružene usluge koja se pruža samostalno ili u paketu, kao i karakteristike terminalne opreme;

3) cijene aktiviranja elektronske komunikacione usluge i odgovarajući iznos svih naknada koje se ponavljaju i naknada povezanih sa potrošnjom, ako se usluga pruža u zamjenu za direktno plaćanje;

4) trajanje ugovora i uslove za njegovo produženje i raskid;

5) mjere u kojoj su proizvodi i usluge osmišljeni za krajnje korisnike sa invaliditetom.

(4) Osim informacija iz stav 3 ovog člana, sažetak ugovora za uslugu fiksnog pristupa internetu sadrži minimalnu, uobičajeno dostupnu, maksimalnu i reklamiranu brzinu prenosa podataka, a za uslugu mobilnog pristupa internetu procijenjenu maksimalnu brzinu prenosa podataka i reklamiranu brzinu prenosa podataka, kao i informacije o dostupnim pravnim sredstvima u slučaju svake razlike, do koje dolazi stalno ili redovno, između stvarno pružene usluge pristupa internetu u pogledu brzine ili drugih parametara kvaliteta usluge.

(5) Obrazac iz stava 1 ovog člana propisuje Agencija.

Trajanje ugovora i obaveze u slučaju raskida

Član 137

(1) Ugovor zaključen na određeno vrijeme ne može biti zaključen na period duži od dvije godine.

(2) Operator je dužan da ponudi i ugovore u trajanju od godinu dana i ugovore na neodređeno vrijeme bez minimalnog trajanja, a da informacije o najboljim tarifama krajnjim korisnicima pruži neposredno prije isteka minimalnog perioda na koji je ugovor zaključen, a informacije o svim tarifama najmanje jednom godišnje.

(3) Odredbe st. 1 i 2 ovog člana ne primjenjuju se na trajanje ugovora o plaćanju u ratama kad je krajnji korisnik u zasebnom ugovoru pristao na plaćanje u ratama isključivo za postavljanje fizičke veze.

(4) Ugovor o plaćanju u ratama za postavljanje fizičke veze ne uključuje terminalnu opremu.

(5) Operator ne smije ograničiti pravo krajnjeg korisnika na promjenu operatora uslovima za raskid ugovora.

(6) U slučaju automatskog produženja ugovora zaključenog na određeno vrijeme, krajnji korisnik ima pravo na raskid ugovora u bilo kojem trenutku, bez bilo kakvih troškova.

(7) Operator je dužan da prije automatskog produženja ugovora, jasno i blagovremeno, na trajnom mediju, obavijesti krajnje korisnike o prestanku ugovorne obaveze i o načinima za raskid ugovora.

(8) Automatsko produženje ugovora sa novim minimalnim periodom važenja nije dozvoljeno.

(9) Ugovorom se utvrđuje da je krajnji korisnik, koji raskine ugovor prije isteka perioda na koji je ugovor zaključen, dužan da plati mjesečnu naknadu za preostali period na koji je ugovor zaključen ili naknadu u visini popusta na proizvode i usluge koje je ostvario, ako je plaćanje te naknade povoljnije za krajnjeg korisnika, osim u slučaju kad operator nije u mogućnosti da ispuni ugovorne obaveze, kao i u slučaju iz stava 10 ovog člana.

(10) Krajnji korisnici imaju pravo da raskinu ugovor bez dodatnih troškova nakon obavještenja o jednostranim promjenama ugovornih uslova koje je predložio operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga koje nijesu interpersonalne komunikacione usluge koje ne zavise od broja, osim ako su predložene promjene isključivo u korist krajnjeg korisnika ili su isključivo administrativne prirode i ne utiču negativno na krajnjeg korisnika ili su propisane zakonom kojim se uređuje zaštita prava potrošača.

(11) Krajnji korisnik može otkazati ugovor u roku iz stava 13 ovog člana, bez plaćanja naknade iz stava 9 ovog člana i bez primjene ugovorenog otkaznog roka.

(12) Operator na jasan i razumljiv način obavještava krajnje korisnike, pisanim ili elektronskim putem, najmanje 30 dana ranije o svakoj jednostranoj promjeni ugovorenih uslova i istovremeno o pravu krajnjih korisnika na raskid ugovora prije isteka perioda na koji je zaključen ugovor bez obaveze plaćanja troškova u vezi sa raskidom ako ne prihvataju nove uslove, na trajnom mediju.

(13) Pravo na raskid ugovora može se ostvariti u roku do 90 dana nakon prijema obavještenja iz stava 12 ovog člana.

(14) Operator je dužan da vodi evidenciju o dostavljenim obavještenjima iz stava 12 ovog člana, koja sadrži ime i prezime krajnjeg korisnika, korisnički broj, kao i vrijeme dostavljanja obavještenja.

(15) Svako značajno odstupanje, koje je trajno ili se često ponavlja, između konkretnih radnih karakteristika elektronske komunikacione usluge, koja nije usluga pristupa internetu niti interpersonalna komunikaciona usluga koja ne zavisi od broja i radnih karakteristika navedenih u ugovoru smatra se osnovom za aktiviranje pravnih sredstava koja su krajnjem korisniku dostupna u skladu sa važećim propisima, uključujući i pravo na besplatan raskid ugovora.

(16) Kad krajnji korisnik ima pravo da raskine ugovor prije isteka ugovorenog perioda, ne plaća nikakvu naknadu, osim naknade za zadržanu subvencionisanu terminalnu opremu.

(17) Ako krajnji korisnik zadržava ugovorenu terminalnu opremu koja je u vlasništvu operatora javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga, iznos nastale naknade ne smije preći njenu vrijednost u trenutku zaključivanja ugovora, a koja odgovara iznosu umanjenom za vrijednost korišćene opreme u skladu sa propisima kojima se uređuju metode izračunavanja i dopuštene stope amortizacije.

(18) Operator je dužan da u trenutku zaključivanja ugovora ukloni, bez naknade, sva ograničenja u vezi sa upotrebom terminalne opreme u mrežama drugih operatora, osim u slučaju unaprijed plaćenih usluga.

(19) Operator je dužan da, na zahtjev krajnjeg korisnika unaprijed plaćenih usluga, nakon jedne godine od kupovine terminalne opreme i uz prilaganje računa, omogući upotrebu te opreme u mrežama drugih operatora, u roku od 5 pet dana od dana podnošenja zahtjeva.

(20) Bliži sadržaj obavještenja iz stava 12 ovog člana propisuje Agencija.

Ponude u paketu

Član 138

(1) Krajnji korisnik koji koristi paket usluga ili paket usluga i terminalne opreme, koji sadrži najmanje uslugu pristupa internetu ili javno dostupnu interpersonalnu komunikacionu uslugu zasnovanu na broju, ima pravo da raskine ugovor zbog promjene ugovorenih uslova u skladu sa članom 137 st. 9 i 12 ovog zakona u slučaju bilo koje promjene elementa paketa.

(2) Ugovaranjem dodatne usluge ili terminalne opreme, koju pruža ili distribuira isti pružalac usluga pristupa internetu ili javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na broju sa kojim krajnji korisnik već ima zaključen ugovor, ne produžava se početno trajanje ugovora kojem se te usluge ili terminalna oprema dodaju, osim ako potrošač izričito pristane na to prilikom ugovaranja dodatne usluge ili terminalne opreme

Saglasnost Agencije na ugovore

Član 139

(1) Operator je dužan da na ugovor za svaku od usluga elektronskih komunikacija koje su u ponudi operatora, prije početka pružanja usluga, pribavi saglasnost Agencije.

(2) Operator ne može sa krajnjim korisnikom zaključiti ugovor za koji nije pribavljena saglasnost iz stava 1 ovog člana.

(3) Agencija je dužna da, u roku od 30 trideset dana od dana prijema ugovora, ocijeni usklađenost ugovora sa ovim zakonom.

(4) U zahtjevu za davanje saglasnosti operator navodi datum početka primjene ugovora, a taj datum se navodi i u aktu kojim Agencija daje saglasnost na ugovor.

Jednak pristup i izbor za krajnje korisnike sa invaliditetom

Član 140

(1) Operatori javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga moraju krajnjim korisnicima sa invaliditetom obezbijediti pristup elektronskim komunikacionim uslugama, kao i osnovnim informacijama o uslovima ugovora iz člana 130 ovog zakona, koje su jednake uslugama dostupnim većini krajnjih korisnika, uključujući pripadajuće podatke koji se pružaju krajnjim korisnicima na osnovu člana 130 stav 2 ovog zakona.

(2) Operatori javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga moraju u okviru objektivnih tehničkih mogućnosti:

1) obezbijediti krajnjim korisnicima sa invaliditetom pristup svim pozivnim brojevima hitnih službi, kao i dostupnost odgovarajuće terminalne opreme;

2) redovno obavještavati krajnje korisnike sa invaliditetom o svim pojedinostima usluga koje su namijenjene toj grupi krajnjih korisnika.

(3) Agencija može odlukom odrediti operatorima javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga preduzimanje odgovarajućih mjera u svrhu ispunjavanja obaveza iz st. 1 i 2 ovog člana i od njih zatražiti dostavljanje podataka o preduzetim mjerama.

(4) Prilikom preduzimanja mjera iz stava 3 ovog člana, operatori javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga dužni su da postupaju u skladu sa standardima, normama i tehničkim specifikacijama iz člana 10 ovog zakona.

(5) Dodatne zahtjeve u vezi sa obezbjeđenjem jednakog pristupa i izbora za krajnje korisnike sa invaliditetom propisuje Agencija.

Priključenje terminalne opreme

Član 141

(1) Operator je dužan da obezbijedi da terminalna oprema koju nudi krajnjim korisnicima ispunjava uslove propisane zakonom.

(2) Operator je dužan da omogući krajnjem korisniku priključenje terminalne opreme, ako oprema ispunjava uslove propisane zakonom.

(3) Krajnji korisnik ne smije da na javnu elektronsku komunikacionu mrežu priključi terminalnu opremu koja ne ispunjava uslove zaštite i bezbjednosti korisnika i drugih lica i zaštite životne sredine, i ako se njenom upotrebom ne omogućava efikasna upotreba radio-frekvencijskog spektra, odnosno ako izaziva štetne interferencije i ako ne ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom, kao i zakonom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti.

(4) Saobraznost terminalne opreme koju operator ustupa na korišćenje ili prodaje krajnjem korisniku kontoliše tržišna inspekcija.

(5) Operator je dužan da krajnjim korisnicima koji su lica sa invaliditetom, u okviru objektivnih tehničkih mogućnosti, obezbijedi prioritet kod ostvarivanja pristupa mreži, kao i kod otklanjanja kvarova.

(6) Operator je dužan da, u slučaju neovlašćenog otuđenja ili zloupotrebe terminalne opreme krajnjeg korisnika, omogući korisniku provjeru identiteta međunarodne mobilne opreme (IMEI broj) i da, na zahtjev krajnjeg korisnika, onemogući korišćenje te opreme u njegovoj mreži.

Kvalitet usluga

Član 142

(1) Agencija može narediti operatorima usluga pristupa internetu i javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga da za krajnje korisnike redovno objavljuju sveobuhvatne, uporedive, pouzdane, krajnjim korisnicima prilagođene i ažurirane podatke o kvalitetu usluge, u mjeri u kojoj se barem pojedini elementi mreže nalaze pod njihovim nadzorom, direktno ili na osnovu ugovora o nivou usluge, kao i podatke o preduzetim mjerama radi obezbjeđivanja jednakog pristupa za krajnje korisnike sa invaliditetom.

(2) Podatke iz stava 1 ovog člana operatori su dužni, prije objavljivanja, da dostave Agenciji.

(3) Agencija je ovlašćena da odredi minimalni kvalitet pružanja usluga operatoru usluga pristupa internetu i javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga i operatoru javne elektronske komunikacione mreže.

(4) Agencija može narediti operatorima da obavijeste krajnje korisnike o slučajevima kad kvalitet usluga koje pružaju zavisi od spoljnih faktora, kao što su kontrola prenosa signala ili mrežna povezanost.

(5) Parametre kvaliteta usluge koje treba mjeriti, primjenljive metode mjerenja, sadržaj, oblik i način objavljivanja podataka, uključujući moguće procedure sertifikacije kvaliteta usluge, propisuje Agencija, uzimajući u obzir smjernice BEREC-a u najvećoj mogućoj mjeri.

Otvoreni pristup internetu

Član 143

(1) Pružalac usluge pristupa internetu dužan je da svojim krajnjim korisnicima omogući pristup informacijama i sadržaju i njihovu distribuciju, kao i upotrebu aplikacija, usluga i terminalne opreme po svom izboru, nezavisno od lokacije krajnjeg korisnika ili pružaoca usluge pristupa internetu, porijeklu ili odredištu informacije, sadržaja, aplikacije ili usluge.

(2) Prilikom pružanja usluge pristupa internetu, pružalac usluge je dužan da sa cjelokupnim saobraćajem postupa bez diskriminacije, na transparentan način i bez ograničavanja ili ometanja nezavisno od pošiljaoca i primaoca sadržaja kojem se pristupa ili koji se distribuira, aplikacijama ili uslugama koje se upotrebljavaju ili pružaju ili terminalnoj opremi koja se upotrebljava.

(3) Obaveze iz st. 1 i 2 ovog člana ne sprečavaju pružaoca usluga pristupa internetu da sprovodi redovne mjere za upravljanje saobraćajem koje moraju biti transparentne, nediskriminatorne, proporcionalne, ograničenog trajanja i ne smiju biti zasnovane na poslovnim interesima, već na objektivnim zahtjevima u vezi sa tehničkim kvalitetom usluga.

(4) Pružaoci usluga pristupa internetu ne smiju sprovoditi dodatne mjere upravljanja saobraćajem, osim mjera iz stava 3 ovog člana, a naročito ne smiju blokirati, usporavati, mijenjati, ograničavati, ometati, degradirati ili diskriminisati određene sadržaje, aplikacije ili usluge ili određene njihove kategorije, osim ako je potrebno i samo onoliko dugo koliko je neophodno, radi:

1) poštovanja važećih propisa, uključujući sudske odluke ili odluke nadležnih organa kojima su dodjeljena odgovarajuća ovlaštenja;

2) očuvanja bezbjednosti mreže, usluga koje se pružaju putem te mreže i terminalne opreme krajnjih korisnika;

3) ublažavanja učinaka privremenog zagušenja mreže, pod uslovom da se sa istim kategorijama saobraćaja jednako postupa.

(5) Bliže način ispunjavanja obaveza pružalaca usluga pristupa internetu vezanih za otvoreni pristup internetu propisuje Agencija.

Ograničenje i kontrola potrošnje

Član 144

(1) Operator je dužan da, na zahtjev krajnjeg korisnika, omogući jednostavno i besplatno ograničenje potrošnje za obračunski period, a naročito je dužan da, prije dostizanja bilo kakvog ograničenja potrošnje ili kad je usluga u potpunosti iskorišćena, o tome bez odlaganja obavijesti krajnjeg korisnika.

(2) Operator je dužan da, na zahtjev krajnjeg korisnika, omogući besplatnu zabranu odlaznih poziva prema određenom broju ili grupi brojeva, odnosno zabranu slanja ili primanja poruka na određene ili sa određenih vrsta brojeva.

(3) Operator je dužan da krajnjim korisnicima dostavlja besplatna obavještenja putem telefonskog poziva ili kratkih tekstualnih poruka (u daljem tekstu: SMS poruke), ako dođe do potrošnje koja je veća od prosječnog iznosa potrošnje za prethodna tri mjeseca i da vodi evidenciju o dostavljenim obavještenjima.

(4) Operator je dužan da, na zahtjev, krajnjem korisniku dostavi stanje trenutne potrošnje.

(5) Ako se usluge koje pruža operator obračunavaju na osnovu vremenskog perioda ili potrošene količine saobraćaja, operatori krajnjim korisnicima obezbjeđuju mogućnost praćenja i

kontrole korišćenja svake usluge ponaosob, kao i pristup blagovremenim informacijama o nivou potrošnje usluga iz tarifnog plana.

(6) Operator je dužan da obezbijedi krajnjim korisnicima uslugu pristupa javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži i korišćenje javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga na pre-paid osnovi.

Usluga roditeljske kontrole

Član 145

(1) Operator je dužan da, ako postoje tehničke mogućnosti, na zahtjev krajnjeg korisnika pruži uslugu roditeljske kontrole, kojom se omogućava:

- 1) zabrana pristupa određenim sadržajima;
- 2) zabrana upućivanja poziva i slanje elektronskih poruka na određene brojeve;
- 3) upućivanje poziva i slanje elektronskih poruka samo na određene brojeve;
- 4) kontrola potrošnje iz člana 144 ovog zakona.

(2) Usluga roditeljske kontrole iz stava 1 ovog člana mora biti omogućena na svim tarifnim paketima u ponudi operatora, u skladu sa tehničkim mogućnostima.

Usluge sa dodatom vrijednošću

Član 146

(1) Pružalac usluga sa dodatom vrijednošću dužan je da unaprijed objavi detaljan opis i cijenu ukupne usluge, odnosno svih njenih sastavnih dijelova, uslove pružanja usluge i adresu za dostavljanje prigovora.

(2) Bliži način ispunjavanja obaveza operatora koji prenosi usluge sa dodatom vrijednošću i pružaoca usluge sa dodatom vrijednošću, naročito u pogledu oglašavanja usluga, uslova početka i prestanka pružanja usluga sa dodatom vrijednošću krajnjem korisniku, načina obračuna i naplate usluga, načina obrade podataka o ličnosti, podataka o saobraćaju i podataka o lokaciji, kontrole nedozvoljenog sadržaja i rješavanja prigovora, propisuje Agencija, naročito vodeći računa o zaštiti interesa krajnjih korisnika.

Preusmjeravanje poziva

Član 147

(1) Operator je dužan da, na zahtjev, krajnjem korisniku omogući jednostavno i besplatno uspostavljanje usluge preusmjeravanja poziva na bilo koji broj u sopstvenoj mreži ili mreži drugog operatora u Crnoj Gori.

(2) Operatori javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga moraju omogućiti svakom krajnjem korisniku jednostavnu i besplatnu zabranu automatskog preusmjeravanja poziva prema korisničkom terminalnom uređaju, koje je izvršila treća strana.

Obračun javnih elektronskih komunikacionih usluga

Član 148

(1) Operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga dužan je da, radi tačnog obračuna pružene usluge, tačno registruje podatke o pruženoj usluzi.

(2) Provjera tačnosti registrovanih podataka vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje sistem mjernih jedinica i postupci ocjenjivanja usaglašenosti mjerila sa propisanim zahtjevima.

(3) Za mjerenje obima pruženih javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga operator koristi mjerne jedinice u skladu sa zakonom kojim se uređuje sistem mjernih jedinica i postupci ocjenjivanja usaglašenosti mjerila sa propisanim zahtjevima.

(4) Operator je dužan da u ponudu usluga uključi najmanje jedan paket u kojem će se za obračun pruženih usluga koristiti ostvareni obim saobraćaja i da za obračun obima ostvarenog poziva koristi jedinični vremenski interval jedna sekunda (1s), a za obračun količine prenešenih podataka obračunsku jedinicu jedan kilobajt (1kB).

(5) Odredba stava 4 ovog člana ne isključuje mogućnost operatora da u ponudu usluga uključi i pakete sa drugačijim obračunom ostvarenog obima saobraćaja.

(6) Cijene u okviru paketa iz stava 4 ovog člana ne mogu biti veće od cijena u okviru najkorišćenijeg paketa i usklađuju se jednom godišnje.

(7) Pružena usluga obračunava se isključivo po jednom osnovu i u skladu sa cijenama iz objavljenog cjenovnika usluga.

Zadržavanje broja

Član 149

(1) Krajnji korisnik javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na korišćenju broja ima pravo da zadrži svoj broj prilikom:

1) geografske promjene terminalne tačke mreže u okviru iste mrežne grupe, ako postoji tehnička mogućnost priključenja na mrežu;

2) promjene usluge.

(2) Pravo iz stava 1 ovog člana ostvaruje se na zahtjev krajnjeg korisnika.

Imenik operatora i informacije

Član 150

(1) Operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga dužan je da pribavi pisanu ili elektronsku saglasnost krajnjeg korisnika javno dostupnih usluga govornih komunikacija da njegovi lični podaci budu unijeti u imenik operatora, kao i da uspostavi, objavi i ažurira imenik krajnjih korisnika javno dostupnih usluga govornih komunikacija.

(2) Operator je dužan da krajnjim korisnicima obezbijedi, bez naknade, informacije o: obimu i svrsi podataka koji se unose u imenik prije njegovog objavljivanja, mogućnostima korišćenja njihovih ličnih podataka, minimalnom i maksimalnom broju podataka koji se mogu unijeti u imenik, kao i pravu na unošenje podataka prema ličnom izboru do mjere koja je u skladu sa svrhom imenika, pravu krajnjih korisnika na izmjene, dopune ili brisanje njihovih ličnih podataka iz imenika.

(3) Pravna lica ne mogu zabraniti unošenje u imenik podataka koji služe za njihovu identifikaciju i komunikaciju.

(4) Operatori su dužni da podatke iz imenika učine lako dostupnim svim krajnjim korisnicima, preko javno dostupne službe informacija operatora, putem telefonskog poziva ili SMS-a.

(5) Bliži način uspostavljanja javnog imenika i službe davanja informacija o brojevima krajnjih korisnika propisuje Agencija.

Račun za pružene usluge

Član 151

(1) Operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga dužan je da izda mjesečni račun za pružene usluge elektronskih komunikacija u elektronskom obliku, o čemu blagovremeno i na pogodan način obavještava krajnjeg korisnika.

(2) Račun iz stava 1 ovog člana dostavlja se bez naknade u papirnom obliku na zahtjev krajnjeg korisnika ili ako ne postoje tehničke mogućnosti za prijem računa u elektronskom obliku.

(3) Sadržaj računa mora biti jasan, lako razumljiv i čitljiv krajnjem korisniku i sadržati jasnu naznaku dospijeca računa, kao i jasno navedene uslove i rokove za podnošenje prigovora i podatke o službi za korisnike.

(4) Račun iz stava 1 ovog člana za javno dostupne usluge govorne komunikacije na fiksnoj lokaciji obavezno sadrži sljedeće podatke: obračunski period, priključnu taksu, pretplatu, vrstu i iznos drugih jednokratnih plaćanja u obračunskom periodu koja se odnose na pružanje usluge za koju se izdaje račun, vrstu i iznos drugih mjesečnih jednokratnih ili višekratnih neperiodičnih plaćanja, broj i trajanje poziva, jediničnu cijenu obračunske jedinice, iznos, i to odvojeno za pozive u nacionalnom saobraćaju, za svaku mrežu posebno, za pozive u međunarodnom saobraćaju za svaku zonu posebno, pozive prema mobilnim javnim mrežama za svaku mrežu posebno, pozive prema brojevima usluga sa dodatom vrijednošću i pozive za prenos podataka, vrstu i iznos druge pružene usluge i ukupni iznos računa.

(5) Odredba stava 4 ovog člana primjenjuje se i na račun za druge javno dostupne elektronske komunikacione usluge u mjeri u kojoj je to primjenljivo.

(6) Na računu iz stava 1 ovog člana ne iskazuju se pozivi na besplatne telefonske brojeve, uključujući i brojeve za pozive hitnim službama.

(7) Operator je dužan da podatke iz stava 6 ovog člana dostavi nadležnim sudovima, Agenciji ili drugim nadležnim organima, na njihov zahtjev.

(8) Operator je dužan da, na zahtjev, krajnjem korisniku izda detaljnije raščlanjen račun (u daljem tekstu: listing), najmanje jednom mjesečno, bez naknade, kako bi mu se omogućilo da provjeri i kontroliše naknade za korišćenje usluga pristupa internetu i usluga govornih komunikacija, kao i da na odgovarajući način prati svoju potrošnju i izdatke, čime mu se omogućava kontrola nad svojim računima, i to unazad jednu godinu.

(9) Listing naročito sadrži, odvojeno za svaku vrstu usluge i odredišta: datum i vrijeme uspostavljanja komunikacije, izvor i odredište komunikacije (pozvani i pozivajući broj), trajanje komunikacije i količinu prenesenih podataka.

(10) Operator je dužan da sa podacima iz računa iz st. 1 i 5 ovog člana postupa u skladu sa zakonima kojima se uređuje tajnost podataka, zaštita podataka o ličnosti i zaštita podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu.

Prigovor i odluka operatora po prigovoru

Član 152

(1) Krajnji korisnik ima pravo da operatoru podnese prigovor na pristup i kvalitet usluga, prigovor u vezi sa pružanjem usluga i na iznos kojim je zadužen u računu za pružene usluge, kao i zbog povrede odredaba ugovora i povrede prava u vezi sa zaštitom pristupa otvorenom internetu.

(2) Krajnji korisnik podnosi prigovor operatoru nakon utvrđivanja nepravilnosti, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana saznanja za radnju ili propust operatora, a

prigovor na račun za usluge i na kvalitet usluga u roku od 30 dana od dana prijema računa, odnosno od dana pružene usluge, u pisanoj ili elektronskoj formi.

(3) Prigovor mora sadržati činjenice i dokaze na kojima se temelji.

(4) Operator je dužan da o prigovoru iz stava 1 ovog člana odluči u roku od 15 dana od dana prijema prigovora, da krajnjem korisniku dostavi obrazloženu odluku, u pisanoj ili elektronskoj formi i da o tome vodi evidenciju.

(5) Ako operator odbije prigovor krajnjeg korisnika ili ne odluči u roku iz stava 4 ovog člana, krajnji korisnik ima pravo da se u roku od 30 dana od dana prijema odluke operatora obrati Agenciji zahtjevom za vansudsko rješavanje spora, u pisanoj ili elektronskoj formi, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.

(6) Agencija po zahtjevu iz stava 5 ovog člana donosi rješenje, protiv kojeg se može izjaviti tužba u skladu sa članom 203 stav 4 ovog zakona.

(7) Zahtjev za vansudsko rješavanje spora ne isključuje pravo krajnjeg korisnika na pokretanje postupka pred nadležnim sudom.

Postupak po prigovoru kod operatora

Član 153

(1) Operator javnih elektronskih komunikacionih usluga dužan je da upozna krajnje korisnike sa uslovima podnošenja prigovora i na drugi prikladan način, osim putem izdatog računa za pružene usluge, a naročito sa rokovima i načinom podnošenja prigovora, nazivom i sjedištem, kao i sa posebnom adresom elektronske pošte nadležne službe za rješavanje prigovora.

(2) Operator je dužan da krajnjem korisniku izda potvrdu o prijemu prigovora.

(3) U slučaju podnošenja prigovora iz člana 151 stav 1 ovog zakona, operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga mora provjeriti iznos zaduženja za pruženu uslugu ili kvalitet pružene usluge i na osnovu sprovedene administrativne i tehničke provjere potvrditi iznos zaduženja ili ga prilagoditi tačnom iznosu.

(4) U slučaju odbijanja prigovora iz stava 3 ovog člana kao neosnovanog, operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga dužan je da krajnjem korisniku izda potvrdu o izvršenoj provjeri, sa tačno i pregledno navedenim dokazima administrativne i tehničke provjere svih dijelova mreže i sistema u djelokrugu odgovornosti operatora, a za koje je provjera izvršena.

(5) Krajnji korisnik koji je podnio prigovor na iznos kojim je zadužen za pruženu uslugu, do rješenja prigovora plaća nesporni dio iznosa računa za pružene usluge ili prosječni iznos kojim je bio zadužen u periodu od najduže tri mjeseca prije perioda na koji se prigovor odnosi.

(6) U slučaju neplaćanja nespornog dijela iznosa računa za pružene usluge ili prosječnog iznosa kojim je krajnji korisnik bio zadužen u periodu od najduže tri mjeseca prije perioda na koji se odnosi prigovor, operator ima pravo da postupi u skladu sa odredbama člana 158 ovog zakona.

(7) Krajnjem korisniku iz stava 8 ovog člana koji uredno izmiruje sve sljedeće nesporne račune za pružene usluge, operator ne smije ograničiti pružanje usluge, slati opomene, niti isključiti korisničku terminalnu opremu iz elektronske komunikacione mreže u skladu sa članom 158 ovog zakona, niti započeti postupak prinudne naplate, ustupiti potraživanje do završetka postupka rješavanja prigovora, sudskog postupka, postupka rješavanja spora pred Agencijom iz člana 154 ovog zakona ili drugog vansudskog postupka rješavanja spora, osim u slučaju kad je krajnji korisnik raskinuo ugovor.

(8) Ako je operator već ograničio pružanje usluge krajnjem korisniku ili isključio korisničku terminalnu opremu iz elektronske komunikacione mreže prije nego što je od krajnjeg korisnika ili nadležnog tijela primio obavještenje o postupku rješavanja spora u skladu sa članom 154 ovog zakona ili o pokrenutom sudskom postupku ili drugom vansudskom postupku rješavanja spora, dužan je da, bez odlaganja i bez naknade, ponovo započne i nastavi sa pružanjem usluge krajnjem korisniku (ponovno uključenje), do završetka sudskog postupka, postupka rješavanja spora pred Agencijom ili drugog vansudskog postupka rješavanja spora, osim u slučaju kad je krajnji korisnik raskinuo ugovor.

(9) Krajnjem korisniku koji je podnio prigovor iz stava 3 ovog člana, operator će umanjiti iznos računa u dijelu koji se odnosi na više zaračunati iznos za pružene usluge, ako se provjerom utvrdi da je u periodu, na koji se prigovor odnosi, postojala tehnička ili druga nepravilnost, prevara ili zloupotreba za koju je utvrđeno da je uzrokovala povećano zaduženje, a ako je iznos za pružene usluge plaćen u cjelosti, krajnjem korisniku vraća se više zaračunati iznos ili se za taj iznos umanjuje račun za prvi sljedeći obračunski period.

(10) Ako se utvrdi da je operator povrijedio odredbe ugovora ili neopravdano obustavio pružanje usluga, krajnji korisnik, koji je podnio prigovor, ima pravo da raskine ugovor bez naknade, kao i pravo na povraćaj svih neopravdano naplaćenih novčanih iznosa.

Postupak pred Agencijom po zahtjevu za vansudsko rješavanje spora

Član 154

(1) Agencija odlučuje po zahtjevu iz člana 152 stav 5 ovog zakona u najkraćem mogućem roku, a najkasnije u roku od 60 dana od dana prijema zahtjeva.

(2) U postupku po zahtjevu iz stava 1 ovog člana, Agencija odlučuje na osnovu podataka, dokumentacije i izjašnjenja stranaka u postupku, po pravilu bez sprovođenja usmene rasprave, na transparentan, objektivian i nediskriminatoran način.

(3) Operator javnih elektronskih komunikacionih usluga dužan je da učestvuje u postupku po zahtjevu iz stava 1 ovog člana i da u potpunosti saraduje sa Agencijom u svrhu rješavanja spora, kao i da Agenciji dostavlja sve potrebne podatke, dokumentaciju i izjašnjenja, u skladu sa članom 204 ovog zakona.

(4) Ako se u postupku pred Agencijom utvrdi da je operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga postupio na način suprotan ovom zakonu, Agencija će operatoru odlukom narediti preduzimanje najdjelotvornijih mjera za uklanjanje utvrđenih povreda.

(5) Zastarijevanje osporenog potraživanja prekida se za vrijeme rješavanja po zahtjevu iz stava 1 ovog člana pred Agencijom, a operator za to vrijeme ne smije pokrenuti postupak prinudne naplate, niti ustupiti osporeno potraživanje.

(6) Ako krajnji korisnik, u toku postupka rješavanja po zahtjevu iz stava 1 ovog člana pred Agencijom, zbog istog činjeničnog i pravnog osnova pokrene postupak za rješavanje spora pred nadležnim sudom, postupak rješavanja spora pred Agencijom se obustavlja.

Privremeno ograničenje usluga u slučaju smetnji, redovnog održavanja ili razvoja mreže

Član 155

(1) Operator može, bez saglasnosti krajnjeg korisnika, privremeno ograničiti, odnosno prekinuti pristup svojim uslugama, kad je to potrebno radi otklanjanja smetnji, redovnog održavanja i razvoja mreže.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana operator je dužan da obavještenje o privremenom ograničenju, odnosno prekidu pristupa uslugama objavi jedan dan ranije u sredstvima javnog informisanja i dostavi Agenciji, kao i hitnim službama, ako to utiče na njihov rad, osim u slučaju hitnog otklanjanja smetnji na mreži kad obavještenje o privremenom ograničenju, odnosno prekidu pristupa uslugama dostavlja bez odlaganja u što kraćem roku.

(3) Operator je dužan da o ograničenju, odnosno prekidu pristupa uslugama dužem od šest sati neposredno obavijesti krajnje korisnike, na odgovarajući način.

(4) U slučaju ograničenja, odnosno prekida usluge iz stava 1 ovog člana operator je dužan da umanjuje mjesečnu pretplatu krajnjem korisniku, srazmjerno trajanju ograničenja, odnosno prekida usluge, ako je do prekida, odnosno ograničenja, došlo njegovom krivicom.

Zlonamjerni ili uznemiravajući pozivi

Član 156

(1) Operator javno dostupne elektronske komunikacione usluge kome krajnji korisnik u pisanom ili elektronskom obliku prijavi i opiše način, odnosno sadržinu, okvirni datum i vrijeme zlonamjernog ili uznemiravajućeg poziva, dužan je da zabilježi i sačuva podatke o identifikaciji tog dolaznog poziva ili kratke poruke, datumu i vremenu poziva ili kratke poruke ili pokušaju pozivanja.

(2) Operator javno dostupne elektronske komunikacione usluge dužan je da krajnjem korisniku iz stava 1 ovog člana izda odgovarajuću potvrdu u pisanom ili elektronskom obliku o prijavi zlonamjernih ili uznemiravajućih poziva ili kratkih poruka.

(3) Ako operator javno dostupne elektronske komunikacione usluge utvrdi da je, na osnovu prijave iz stava 1 ovog člana, zlonamjerni ili uznemiravajući poziv ili kratka poruka upućen sa broja njegovog krajnjeg korisnika, dužan je da tom krajnjem korisniku uputi upozorenje, odnosno, u slučaju ponovnog uznemiravanja, preduzme druge odgovarajuće mjere radi sprečavanja daljeg uznemiravanja.

(4) Ako operator javno dostupne elektronske komunikacione usluge utvrdi da je, na osnovu prijave iz stava 1 ovog člana, zlonamjerni ili uznemiravajući poziv ili kratka poruka upućen sa korisničkog broja u mreži drugog operatora javne elektronske komunikacione usluge, prosleđuje tom pružaocu usluge prijavu o uznemiravanju iz stava 1 ovog člana, kako bi taj pružalac usluge svom krajnjem korisniku uputio upozorenje, odnosno, u slučaju ponovnog uznemiravanja, preduzeo druge odgovarajuće mjere radi sprečavanja daljeg uznemiravanja, uključujući mjeru privremenog ili trajnog isključenja krajnjeg korisnika.

(5) Operatori javno dostupne elektronske komunikacione usluge dužni su da sarađuju radi praćenja i otkrivanja zlonamjernih ili uznemiravajućih poziva ili kratkih poruka, a naročito radi razmjene podataka o broju sa kojeg je i na koji je upućen zlonamjerni ili uznemiravajući poziv ili kratka poruka i postupanja po prosljeđenim prijavama iz stava 4 ovog člana.

Djelimično ograničavanje pružanja usluge u slučaju zloupotrebe usluge ili ugrožavanja bezbjednosti mreže

Član 157

(1) Operator može da djelimično ograniči pružanje usluge krajnjem korisniku ako utvrdi da krajnji korisnik vrši zloupotrebu usluge ili ugrožava bezbjednost mreže, odnosno ugrožava rad elektronske komunikacione mreže, uz prethodno slanje opomene krajnjem korisniku da ograniči navedene aktivnosti.

(2) Operator može da potpuno ograniči pružanje usluge, odnosno raskine ugovor, ako krajnji korisnik i pored opomene iz stava 1 ovog člana nastavi da vrši zloupotrebu usluge ili ugrožava bezbjednost mreže, odnosno ugrožava rad elektronske komunikacione mreže.

(3) Operator je dužan da, kad se u vršenju inspekcijskog nadzora u skladu sa ovim zakonom utvrdi prouzrokovanje štetne interferencije usljed korišćenja terminalne opreme od strane krajnjeg korisnika, obavijesti korisnika da je dužan da mu privremeno ograniči pružanje usluge u skladu sa odlukom Agencije donesenom nakon izvršenog nadzora.

(4) Ako se prilikom kontrole izvršenja odluke iz stava 3 ovog člana utvrdi ponovljeno korišćenje terminalne opreme koja prouzrokuje štetnu interferenciju od strane krajnjeg korisnika, operator je dužan da, po prijemu obavještenja od strane Agencije, krajnjem korisniku trajno onemogući korišćenje usluge, odnosno sa njim raskine ugovor.

Privremeno isključenje u slučaju neizmirenih dugovanja

Član 158

(1) Operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga može privremeno ograničiti uslugu ako krajnji korisnik nije izmirio dospjela dugovanja u roku od 30 dana od dana dostavljanja opomene u pisanom ili elektronskom obliku, sa naznakom privremenog isključenja u slučaju neizmirenih dugovanja i ako nije podnio prigovor iz člana 152 ovog zakona.

(2) Opomenu iz stava 1 ovog člana operator šalje krajnjem korisniku odmah po dospijeću računa i vodi evidenciju o dostavljenim opomenama.

(3) Za vrijeme trajanja privremenog ograničenja usluge iz stava 1 ovog člana krajnji korisnik ima pravo da prima dolazne pozive kad se nalazi u Crnoj Gori i ima pravo da upućuje odlazne pozive prema hitnim službama i besplatnom broju službe za korisnike svog operatora.

(4) Agencija može da naloži operatoru minimalni obim usluga koje će korisnicima biti na raspolaganju za vrijeme privremenog ograničenja.

(5) Ako krajnji korisnik ne izmiri dugovanje ni nakon isteka roka od 30 dana od dana privremenog ograničenja, operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga može trajno obustaviti pružanje usluga i jednostrano raskinuti ugovor.

(6) Ako operator ne raskine ugovor u roku od 30 dana od dana trajnog isključenja iz stava 5 ovog člana, nema pravo da nastavi sa naplatom bilo kakvih naknada po osnovu ugovora.

Interoperabilnost automobilskih i potrošačkih radio-prijemnika i potrošačke digitalne televizijske opreme

Član 159

(1) Automobilski radio-prijemnici i potrošačka digitalna televizijska oprema koja se stavlja na raspolaganje na tržište Crne Gore mora da bude usklađena sa zahtjevima za interoperabilnost propisanim ovim zakonom, pri čemu se ti zahtjevi se ne odnose na proizvode u kojima radio-prijemnik ima samo pomoćnu funkciju (npr. mobilni telefoni), niti na radio-amatersku opremu.

(2) Operator koji pruža digitalne televizijske usluge dužan je da, ako je to primjereno, obezbijedi interoperabilnost digitalne televizijske opreme koju stavlja na raspolaganje krajnjim korisnicima, kako bi se, ako je to tehnički moguće, digitalna televizijska oprema mogla ponovo upotrijebiti za pružanje digitalnih televizijskih usluga drugih operatora.

(3) Operator iz stava 2 ovog člana dužan je da krajnjem korisniku, nakon raskida ugovora, bez naknade, omogući jednostavan postupak za vraćanje digitalne televizijske opreme, osim ako

operator dokaže da je ta oprema u potpunosti interoperabilna sa uslugama drugih operatora koji pružaju digitalne televizijske usluge, uključujući i novog operatora koji pruža digitalne televizijske usluge krajnjem korisniku.

(4) Svi automobilske prijemnici, koji su ugrađeni u nova vozila kategorije M (vozila za prevoz putnika), koja se u svrhu prodaje ili iznajmljivanja stavljaju na tržište Crne Gore, treba da imaju i radio-prijemnik sa mogućnostima prijema i reprodukcije najmanje onih radijskih usluga koje se pružaju putem digitalne zemaljske radio-difuzije.

(5) Ispunjenost zahtjeva iz stava 4 ovog člana kontroliše tržišna inspekcija.

(6) Bliže tehničke zahtjeve za interoperabilnost automobilske i potrošačke digitalne televizijske opreme i uslove za prelazak na nove standarde u oblasti radio-difuzije, propisuje Agencija.

Prenosivost broja i promjena operatora

Član 160

(1) U slučaju promjene operatora, postojeći i novi operator krajnjem korisniku pružaju odgovarajuće podatke prije i tokom postupka promjene i obezbjeđuju neprekidnost usluge, osim u slučaju kad je to tehnički nemoguće.

(2) Novi operator obezbjeđuje da se, u slučaju iz stava 1 ovog člana, uključjenje usluge omogući u najkraćem mogućem roku odnosno na dan i u roku koji je izričito dogovoren sa krajnjim korisnikom, a postojeći operator nastavlja da pruža svoje usluge uz iste uslove sve dok novi operator ne uključi svoje usluge.

(3) Prekid pružanja usluga u slučaju iz stava 1 ovog člana, tokom postupka promjene operatora, ne smije trajati duže od jednog radnog dana.

(4) Operatori javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga, uključujući i usluge u mobilnoj elektronskoj komunikacionoj mreži, dužni su da svojim krajnjim korisnicima, na njihov zahtjev, omoguće da nezavisno od promjene operatora zadrže dodijeljeni broj, i to:

- 1) na određenoj lokaciji, u slučaju geografskih brojeva;
- 2) na bilo kojoj lokaciji, u slučaju negeografskih brojeva.

(5) Obaveza omogućavanja prenosivosti broja iz stava 4 ovog člana ne odnosi se na prenos brojeva između javnih komunikacionih mreža koje omogućuju usluge na fiksnoj lokaciji i mobilnih elektronskih komunikacionih mreža, kao ni na zadržavanje broja u slučaju promjene geografske lokacije krajnjeg korisnika u okviru mrežne grupe.

(6) U slučaju kad krajnji korisnik raskine ugovor, operator javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga dužan je da omogući krajnjem korisniku pravo prenosa broja iz Plana numeracije drugom operatoru, u roku od najmanje 30 dana od dana raskida ugovora, osim ako se krajnji korisnik odrekne toga prava.

(7) Ako je to tehnički moguće, operatori mogu omogućiti prenos broja na daljinu kako bi se promjena operatora olakšala krajnjim korisnicima, posebno u slučaju usluga komunikacije između mašina.

(8) Odredbe o obaveznom trajanju ugovora ne smiju predstavljati ograničenje ili prepreku za krajnjeg korisnika u slučaju zahtjeva za prenos broja u mrežu drugog operatora, uz shodnu primjenu člana 137 ovog zakona.

(9) Sve naknade koje se naplaćuju u postupku prenosa broja između operatora javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga, moraju biti troškovno orijentisane, bez bilo kakvih troškova za krajnje korisnike.

(10) Prenos broja i njegovo uključenje u mreži drugog operatora sprovode se u najkraćem mogućem roku, a krajnjem korisniku koji je sklopio ugovor o prenosu broja u mrežu drugog operatora, taj se broj u mreži drugog operatora uključuje na dan dogovoren sa krajnjim korisnikom.

(11) U slučaju da broj u postupku prenosa iz stava 10 ovog člana nije prenesen, postojeći operator dužan je da ponovo uključi broj i povezane usluge krajnjeg korisnika, sve do prenosa broja novom operatoru, a postojeći operator dužan je da pruža svoje usluge uz iste uslove do uključivanja usluga novog operatora.

(12) Prekid pružanja usluga tokom postupka prenosa iz stava 10 ovog člana ne smije trajati duže od jednog radnog dana.

(13) Postojeći i novi operator u postupcima promjene operatora i prenosa broja međusobno sarađuju u dobroj vjeri, pri čemu obezbjeđuju da tokom tih postupaka nema prekida usluga i ne smiju odlagati ni zloupotrijebiti postupke promjene operatora i prenosa broja.

(14) Odmah po završetku postupka promjene operatora, automatski se raskida ugovor krajnjeg korisnika sa postojećim operatorom, a u slučaju da krajnji korisnik ima sklopljen jedan ugovor sa postojećim operatorom za više usluga, takav ugovor automatski se raskida za usluge za koje je zatražen prenos broja ili promjena operatora, pri čemu je postojeći operator dužan da kontaktira krajnjeg korisnika i obavijesti ga o njegovim preostalim uključenim uslugama, cijenama i uslovima pod kojima se nastavlja pružanje tih usluga.

(15) Ako se postojeći i/ili novi operator koriste pristupnom mrežom ili opremom drugog operatora, taj drugi operator dužan je da obezbijedi neprekidnost usluga kako se ne bi odlagali postupci promjene operatora i prenosa broja.

(16) Postojeći operator daje krajnjim korisnicima, na njihov zahtjev, povraćaj cjelokupnog preostalog iznosa unaprijed plaćenih usluga, pri čemu može zaračunati naknadu samo ako je to utvrđeno ugovorom i ta naknada mora biti srazmjerna i primjerena stvarnim troškovima koji nastaju za postojećeg operatora prilikom isplate povraćaja.

(17) Bliži način, uslove i postupak ostvarivanja promjene operatora i usluge prenosivosti broja u fiksnoj i mobilnoj elektronskoj komunikacionoj mreži, obavještavanje i zaštitu krajnjih korisnika, pravila o naknadi koju krajnjim korisnicima plaćaju operatori u slučaju neispunjavanja obaveza utvrđenih ovim članom, kao i u slučaju odlaganja ili propuštanja rokova u postupku prenosa broja i promjene operatora ili zloupotrebe u postupku prenosa broja i promjene operatora, propisuje Agencija.

Jedinstveni evropski broj za hitne službe, drugi pozivni brojevi za pristup hitnim službama i e-poziv Član 161

(1) Operatori javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na korišćenju brojeva dužni su da omoguće svim krajnjim korisnicima pozive na jedinstveni evropski broj za hitne službe 112, SMS poruke na broj 112, tekstualnu komunikaciju u stvarnom vremenu sa brojem 112, komunikaciju putem videopoziva i e-pozive na broj 112 (u daljem tekstu: pozivi na broj 112), kao i pozive na druge pozivne brojeve za pristup hitnim službama u Crnoj Gori u skladu sa planom numeracije, i to bez naknade i bez upotrebe bilo kakvog sredstva plaćanja,

uključujući i sve javne telefonske govornice i uređaje za upućivanje e-poziva, što obuhvata i besplatno preusmjerenje tih poziva na druge pozivne brojeve koje upotrebljavaju hitne službe.

(2) Organ državne uprave nadležan za poslove civilne zaštite (u daljnjem tekstu: nadležni organ za broj 112) odlukom može narediti pristup hitnim službama putem jedinstvenog evropskog broja za hitne službe 112 iz elektronskih komunikacionih mreža koje nijesu javno dostupne, ali se njima omogućuju pozivi prema javnim elektronskim komunikacionim mrežama, i to posebno ako privredni subjekat, koji je odgovoran za tu mrežu, ne obezbjeđuje jednostavan zamjenski pristup hitnoj službi.

(3) Operatori iz stava 1 ovog člana dužni su da omoguće krajnjim korisnicima sa invaliditetom pristup hitnim službama putem njihovih komunikacionih kanala na način koji je jednak pristupu drugih krajnjih korisnika, pri čemu posebno moraju obezbijediti komunikaciju prema hitnim službama upotrebom sinhronizovanog glasa i teksta (uključujući tekstualnu komunikaciju u stvarnom vremenu), ili, ako je dostupan video poziv, upotrebom glasa, teksta (uključujući tekstualnu komunikaciju u stvarnom vremenu) i video komunikacije koja je sinhronizovana kao usluga kompletnog razgovora, pri čemu se komunikacija prenosi najprimjerenijem PSAP-u.

(4) Najprimjereniji PSAP omogućuje odgovor na komunikaciju prema hitnim službama istim komunikacionim sredstvima kojima je uspostavljena ta komunikacija, i to upotrebom sinhronizovanog glasa i teksta (uključujući tekstualnu komunikaciju u stvarnom vremenu), ili, ako je dostupan video poziv, upotrebom glasa, teksta (uključujući tekstualnu komunikaciju u stvarnom vremenu) i video komunikacije koja je sinhronizirana kao usluga kompletnog razgovora.

(5) Agencija, u saradnji sa nadležnim organom za broj 112 i hitnim službama, obezbjeđuje da operatori iz stava 1 ovog člana pružaju pristup hitnim službama putem najprimjerenijeg PSAP-a.

(6) Operatori iz stava 1 ovoga člana dužni su da nadležnom organu za broj 112 dostavljaju bez naknade sve raspoložive podatke o ostvarenim pozivima na broj 112, što posebno obuhvata podatke o imenu i prezimenu ili nazivu pozivaoca, pozivajućem broju, vremenu i trajanju poziva i lokaciji sa koje je upućen poziv na broj 112, i to odmah po prosljeđivanju tog poziva nadležnom organu za broj 112.

(7) Na zahtjev nadležnog organa za broj 112, koji se zasniva na zahtjevu službi nadležnih za sprovođenje aktivnosti traganja i spašavanja u skladu sa posebnim propisima, operatori iz stava 1 ovoga člana dužni su da nadležnom organu za broj 112 dostave i podatak o lokaciji lica za kojim je pokrenuta aktivnost traganja i spašavanja, a koje nije uputilo poziv na broj 112.

(8) Operatori iz stava 1 ovoga člana dužni su da postupaju sa pozivima na broj 112 na jednak način kao i prema drugim pozivnim brojevima za pristup hitnim službama koji se upotrebljavaju u Crnoj Gori, da obrađuju te pozive na način koji je najprimjereniji postojećem uređenju nacionalnog sistema hitnih službi i odgovorni su za ispravno usmjerenje poziva na broj 112, kao i na druge pozivne brojeve za pristup hitnim službama.

(9) Zabranjena je svaka zloupotreba poziva na broj 112, kao i na druge pozivne brojeve za pristup hitnim službama, što posebno obuhvata sve vrste zlonamjernih ili uznemiravajućih poziva.

(10) Agencija, u saradnji sa nadležnim organom za broj 112, na primjeren i javno dostupan način obavještava sve krajnje korisnike, a posebno krajnje korisnike koji putuju u države članice Evropske unije i krajnje korisnike sa invaliditetom, o svrsi, načinu upotrebe i pristupačnosti jedinstvenog evropskog broja za hitne službe 112.

(11) Operatori javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga ~~moraju onemogućiti~~ dužni su da onemoguće sprečavanje prikaza pozivajućeg broja ka brojevima hitnih službi i broju 112 bez saglasnosti krajnjih korisnika.

(12) Bliži način upotrebe jedinstvenog evropskog broja za hitne službe 112 i e-poziva, tehničke i druge zahtjeve za operatore iz stava 1 ovog člana u ispunjavanju obaveza prema nadležnom organu za broj 112, način i uslove povezivanja svih hitnih službi u jedinstveni sistem za primanje i obradu poziva u hitnim situacijama, mjere kojima se obezbjeđuje da tokom putovanja u državu članicu Evropske unije krajnji korisnici sa invaliditetom imaju pristup hitnim službama uz jednake uslove kao i drugi krajnji korisnici, po mogućnosti bez prethodne prijave, način, oblik i rokove dostavljanja podataka o ostvarenim pozivima na broj 112, kriterijume kavaliteta usluge poziva na broj 112, način i uslove sprovođenja privremenog i trajnog ograničenja pružanja usluge u slučaju utvrđene zloupotrebe poziva na broj 112 i na druge pozivne brojeve za pristup hitnim službama, propisuje organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove.

Obaveza prenosa jednog ili više radio i/ili televizijskih programa

Član 162

(1) Agencija može, na osnovu odluke regulatornog organa za audiovizuelne medijske usluge i kad je to neophodno i svrsishodno, odrediti operatoru obavezu prenosa jednog ili više radio i/ili televizijskih programa u Crnoj Gori na državnom, regionalnom ili lokalnom nivou i dopunskih usluga, kao što su usluge pristupačnosti koje omogućavaju odgovarajući pristup krajnjim korisnicima sa invaliditetom, podaci kojima se podržavaju usluge programskog umrežavanja i elektronski programski vodiči, vodeći računa o načelima srazmjernosti i transparentnosti i javnom interesu.

(2) Obaveza prenosa iz stava 1 ovog člana određuje se operatorima kad značajan broj krajnjih korisnika koristi elektronsku komunikacionu mrežu tih operatora kao osnovni način prijema radio i televizijskih programa i ako je to neophodno radi ostvarivanja jasno određenih ciljeva od javnog interesa u oblasti javnog informisanja, koje utvrđuje regulatorni organ za audiovizuelne medijske usluge u skladu sa posebnim zakonom.

(3) Agencija svakih pet godina provjerava osnovanost određivanja obaveze iz stava 1 ovog člana.

XI. ZAŠTITA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA

Bezbjednost elektronskih komunikacionih mreža i elektronskih komunikacionih usluga

Član 163

(1) Operatori javnih elektronskih komunikacionih mreža i elektronskih komunikacionih usluga dužni su da preduzimaju odgovarajuće tehničke i organizacione mjere kako bi se zaštitila bezbjednost tih mreža i usluga.

(2) Mjere iz stava 1 ovog člana određuju se u zavisnosti od opasnosti po bezbjednost elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione usluge i primjenom raspoloživih tehničkih i tehnoloških rješenja, a naročito se preduzimaju mjere koje, kad je to primjereno, uključuju kodiranje (enkripciju) i kojima se sprečava i umanjuje uticaj bezbjednosnih incidenata na krajnje korisnike i druge elektronske komunikacione mreže i usluge.

(3) Mjerama iz stava 1 ovog člana naročito se:

1) obezbjeđuje da ličnim podacima mogu pristupati samo lica ovlašćena u skladu sa zakonom;

2) štite preneseni ili sačuvani lični podaci od slučajnog ili nezakonitog uništenja, slučajnog gubitka ili izmjene, neovlašćenog ili nezakonitog čuvanja, obrade, pristupa ili razotkrivanja;

3) obezbjeđuje primjena bezbjednosne politike u odnosu na obradu ličnih podataka;

4) obezbjeđuje odgovarajući nivo sajber bezbjednosti.

(4) Operator javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga dužan je da odredi lice odgovorno za sprovođenje mjera iz stava 1 ovog člana.

(5) Operator je dužan da na godišnjem nivou, o svom trošku, sprovede reviziju mjera iz stava 1 ovog člana.

(6) Operator je dužan da sertifikovanom pravnom licu koje sprovodi reviziju iz stava 5 ovog člana, omogući pristup svim svojim podacima i sistemima.

(7) Rezultat revizije iz stava 5 ovog označava se kao povjerljiv podatak i dostavlja Agenciji i licu iz stava 4 ovog člana.

(8) Mjere iz stava 1 ovog člana, kao i način, rokove i kriterijume za sprečavanje i prijavu bezbjednosnih incidenata, propisuje Agencija, uzimajući u obzir broj korisnika na koje bezbjednosni incident utiče, trajanje bezbjednosnog incidenta, veličinu geografskog područja na koje bezbjednosni incident utiče, mjeru u kojoj bezbjednosni incident utiče na rad mreže ili pružanje usluge i nivo uticaja na privredu i društvo.

(9) Način vršenja revizije iz stava 5 ovog člana, kriterijume za provjeru bezbjednosti mreža i usluga, snabdjevača uređajima i opremom, subjekata koji vrše instalaciju i održavanje mreža i mrežnih elemenata, formu i način dostavljanja izvještaja o rezultatima revizije i način sertifikovanja pravnih lica za sprovođenje revizije, u skladu sa preporukama Evropske agencije za sajber bezbjednost (ENISA) o sertifikovanju u području sajber bezbjednosti, propisuje Agencija.

Bezbjednosni incidenti

Član 164

(1) Operatori javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga dužni su da bez odlaganja obavijeste Agenciju pisanim putem o bezbjednosnom incidentu od značajnog uticaja na rad njihovih mreža ili pružanja usluga.

(2) Agencija može obavijestiti javnost ili zahtijevati od operatora da obavijeste javnost o bezbjednosnom incidentu, ako utvrdi da je takvo obavještenje u javnom interesu.

(3) U slučaju posebne i značajne prijetnje od bezbjednosnog incidenta u javnim elektronskim komunikacionim mrežama ili uslugama, operatori iz stava 1 ovog člana obavještavaju svoje korisnike, na koje bi takva prijetnja mogla uticati, o svim mogućim mjerama zaštite ili pravnim sredstvima koja mogu da upotrijebe.

(4) Operatori o sopstvenom trošku preduzimaju odgovarajuće i hitne mjere u svrhu sprečavanja nastanka štete u slučaju bezbjednosnog incidenta i, ako je to primjereno, obavještavaju korisnike i o samoj prijetnji.

(5) Agencija i organ nadležan za zaštitu ličnih podataka, u okviru svojih nadležnosti, vrše nadzor nad mjerama koje na osnovu odredbi ovog člana sprovode operatori iz stava 1 ovog člana i mogu da predlažu preduzimanje zaštitnih mjera u skladu sa odgovarajućim nivoom bezbjednosti.

(6) Agencija, u svrhu sprovođenja odredbi ovog člana, može donositi obavezujuća uputstva, što uključuje i mogućnost nalaganja operatorima iz stava 1 ovog člana da preduzmu

dotatne mjere u cilju sprečavanja bezbjednosnih incidenata, kao i mjere za uklanjanje posljedica bezbjednosnih incidenata i rokove spovođenja tih mjera.

(7) Agencija može da traži pomoć organa koji su, u skladu sa posebnim zakonom, nadležni za zaštitu mrežnih i informacionih sistema organa državne uprave i drugih organa i subjekata od sajber prijetnji, ozbiljnih sajber prijetnji i incidenata.

(8) Agencija, po potrebi, saraduje i sa drugim organima nadležnim za bezbjednost mrežnih i informacionih sistema, organom nadležnim za zaštitu ličnih podataka i drugim nadležnim organima.

(9) Sprovođenje mjera iz člana 163 ovog zakona i mjera iz st. 4 i 5 ovog člana vrši se u skladu sa zakonima kojima se uređuje obrada i zaštita ličnih podataka i sajber bezbjednost.

Ograničavanje nabavke i upotrebe opreme određenog proizvođača

Član 165

Radi zaštite i bezbjednosti elektronskih komunikacionih mreža i usluga, Vlada može donijeti odluku o ograničavanju nabavke i upotrebe opreme određenog proizvođača, za koju se smatra da može imati štetne posljedice po nacionalnu bezbjednost, uzimajući u obzir, pored ostalog:

- 1) bezbjednost najbitnijih i osjetljivih djelova mreža;
- 2) bezbjednost same opreme ili okruženja (instaliranje, interkonekcija, itd.);
- 3) rizik miješanja treće zemlje u lanac snabdijevanja tehnologijom;
- 4) rizik glavne zavisnosti od pojedinačnog snabdjevača;
- 5) rizici po nacionalnu bezbjednost.

Obavještavanje i evidencija povreda ličnih podataka u elektronskim komunikacijama

Član 166

(1) Operator je dužan da, bez odlaganja, obavijesti Agenciju i organ nadležan za zaštitu ličnih podataka o povredi podataka o ličnosti ili povredi privatnosti korisnika.

(2) U obavještenju iz stava 1 ovog člana naročito se navodi opis posljedica nastale povrede, kao i predložene ili preduzete mjere radi otklanjanja uzroka povrede.

(3) Operator je dužan da, bez odlaganja, obavijesti korisnika ako povreda ličnih podataka može štetno uticati na lične podatke ili privatnost korisnika.

(4) Obavještenje iz stava 3 ovog člana obavezno sadrži opis prirode povrede ličnih podataka, uz upućivanje korisnika na ovlašćeno lice operatora kod kojeg se mogu dobiti bliži podaci, kao i predlog mjera za ublažavanje negativnih posljedica povrede ličnih podataka.

(5) Operator je dužan da vodi evidenciju povreda ličnih podataka, koja sadrži podatke o uzroku povrede ličnih podataka, posljedicama nastale povrede i preduzetim mjerama zaštite.

(6) Podaci iz evidencije iz stava 5 ovog člana mogu se koristiti samo za namjene evidentiranja povrede ličnih podataka.

Povjerljivost komunikacija

Član 167

(1) Povjerljivost komunikacija, u smislu ovog zakona, odnosi se na:

- 1) sadržinu komunikacije;

- 2) podatke o korisniku;
- 3) podatke o saobraćaju i lokacijama koje se odnose na komunikacije;
- 4) neuspješno uspostavljanje komunikacije.

(2) Zabranjeno je slušanje, prisluškivanje, ostvarivanje uvida ili čuvanje sadržaja i podataka o komunikaciji, odnosno njen prekid ili nadzor od strane drugih lica, bez pristanka korisnika te komunikacije.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, radnje iz stava 2 ovog člana mogu se preduzimati isključivo ako su neophodne, odgovarajuće i proporcionalne mjerama zaštite nacionalne bezbjednosti, odbrane, radi sprečavanja vršenja krivičnog djela, istrage, otkrivanja i krivičnog gonjenja počinitelja krivičnih djela i neovlašćene upotrebe sistema za elektronske komunikacije, u slučajevima pružanja pomoći kod potrage i spašavanja ljudi, kao i kad je to neophodno radi zaštite života i zdravlja ljudi i imovine, u skladu sa zakonom.

(4) Zabrana iz stava 2 ovog člana ne odnosi se na snimanje komunikacija i sa njima povezanih podataka o saobraćaju koji služe u svrhu dokazivanja o komercijalnim transakcijama ili drugim poslovnim komunikacijama, na izričiti zahtjev korisnika ili u okviru rada hitnih službi koje primaju pozive u nevolji, radi njihove registracije i identifikacije.

(5) Dozvoljeno je tehničko skladištenje ili pristup sadržaju ili podacima o komunikaciji, bez pristanka korisnika te komunikacije, ako je jedina svrha da se izvrši prenos podataka preko javne elektronske komunikacione mreže ili u slučaju potrebe da, na zahtjev korisnika, operator pruži tu uslugu.

(6) Korišćenje javnih elektronskih komunikacionih mreža za čuvanje i pristup podacima i informacijama uskladištenim na terminalnoj opremi korisnika dozvoljeno je pod uslovom da je korisnik, nakon upoznavanja sa namjenom obrade i čuvanja podataka, za to dao saglasnost.

(7) Korisnik čiji se lični podaci obrađuju može opozvati saglasnost iz stava 5 ovog člana u svakom trenutku.

Podaci o krajnjem korisniku

Član 168

(1) Operator je dužan da, bez odlaganja, registruje krajnje korisnike usluga fiksne telefonije i korisnike svih usluga mobilne telefonije (post-paid i pre-paid), kao i interneta.

(2) Registracija iz stava 1 ovog člana obuhvata evidentiranje sljedećih podataka o krajnjim korisnicima: ime i prezime, adresa korisnika, jedinstveni matični broj, odnosno identifikacioni broj, poreski identifikacioni broj, naziv privrednog društva koje je krajnji korisnik i njegov organizacioni oblik; jedinstveni broj, odnosno jedinstveni matični broj ili broj pasoša za fizička lica (za strane državljane) i poreski i registarski broj za pravna lica i dodijeljeni pretplatnički broj, odnosno identifikaciju (ID) krajnjeg korisnika.

(3) Na zahtjev krajnjeg korisnika operator može evidentirati i sljedeće podatke: akademski, naučni ili stručni naziv korisnika i djelatnost korisnika i druge podatke, uz naknadu, ako se time ne šteti interes trećih lica.

(4) Podatke o krajnjem korisniku operator može da koristi samo u svrhu registracije, pripreme, zaključivanja, izvršavanja, izmjene ili raskida ugovora, obračunavanja usluga i za potrebe odgovaranja na zahtjeve nadležnih državnih organa, u skladu sa zakonom.

(5) Podaci iz st. 2 i 3 ovog člana mogu se koristiti radi uspostavljanja i vođenja imenika krajnjih korisnika i u druge svrhe samo uz izričitu saglasnost krajnjeg korisnika čiji se podaci

obrađuju, uz obavezu operatora da na zahtjev korisnika izvrši ispravku njegovih ličnih podataka i pravo korisnika da opozove datu saglasnost u svakom trenutku.

(6) Operator je dužan da evidentirane podatke čuva za vrijeme trajanja ugovora i najmanje godinu dana od dana prestanka pružanja usluge.

(7) Operator je dužan da vodi i čuva evidenciju o pristupanju i korišćenju podataka korisnika, najmanje godinu dana od dana prestanka pružanja usluge, na osnovu koje se nedvosmisleno može utvrditi ko je, kad i za koju svrhu pristupao i koristio podatke o krajnjem korisniku.

(8) Način registracije korisnika usluga javnih elektronskih komunikacionih mreža propisuje Ministarstvo.

Podaci o saobraćaju

Član 169

(1) Obradene i uskladištene podatke o saobraćaju, vezane za krajnje korisnike, operator je dužan da izbriše ili izmijeni na način da se ne mogu dovesti u vezu sa određenim licem (neimenovani podaci), kad radi prenosa komunikacije nijesu više potrebni i ako ne postoji obaveza zadržavanja tih podataka iz člana 175 ovog zakona.

(2) Podaci o saobraćaju, koji služe za obračun troškova javnih elektronskih komunikacionih usluga korisnika tih usluga, kao i troškova interkonekcije, mogu se obrađivati samo do nastupanja zastarjelosti potraživanja, uz informisanje krajnjeg korisnika o namjeni i rokovima obrade podataka.

(3) Operator može, radi promocije i prodaje elektronskih komunikacionih usluga ili pružanja usluga sa dodatom vrijednošću, da obrađuje podatke u obimu i trajanju potrebnom za promociju i prodaju ili pružanje tih usluga, pod uslovom da ima prethodnu saglasnost krajnjeg korisnika na koga se ti podaci odnose.

(4) Saglasnost iz stava 3 ovog člana krajnji korisnik ima pravo da opozove u svakom trenutku.

(5) Obrada podataka o saobraćaju, u skladu sa st. 2 i 3 ovog člana, mora se ograničiti na lica koja su zaposlena i/ili imaju ovlaštenje od strane operatora koji se bavi naplaćivanjem usluga ili upravljanjem saobraćajem, pitanjima potrošača, otkrivanjem prevara, promocijom javnih elektronskih komunikacionih usluga ili pružanjem usluga sa dodatom vrijednošću i mora biti ograničena samo na ono što je neophodno u svrhe takvih aktivnosti.

(6) Za potrebe rješavanja sporova, naročito sporova u vezi interkonekcije ili naplaćivanja usluga, operatori su dužni da obavještenja o podacima o saobraćaju iz st. 1 do 4 ovog člana, u skladu sa posebnim propisima, učine dostupnim nadležnim organima.

(7) Operator je dužan da obavijesti krajnjeg korisnika o vrsti podataka o saobraćaju koji se obrađuju, kao i o trajanju obrade za namjene iz stava 2 ovog člana, a za namjene iz stava 3 ovog člana prije dobijanja saglasnosti.

Prikazivanje broja

Član 170

(1) Operator koji nudi prikazivanje pozivajućeg broja dužan je da omogući korisniku usluga, koji je uputio poziv, jednostavnu i besplatnu zabranu prikazivanja pozivajućeg broja za svaki pojedinačni poziv ili za sve pozive.

(2) Operator koji nudi prikazivanje pozivajućeg broja dužan je da omogući pozvanom krajnjem korisniku jednostavnu i besplatnu zabranu prikazivanja pozivajućeg broja kod dolaznih poziva, uz razumnu upotrebu ove mogućnosti.

(3) Operator iz stava 1 ovog člana, kod koga se pozivajući broj prikazuje prije uspostavljanja poziva, dužan je da omogući pozvanom krajnjem korisniku jednostavan način odbijanja dolaznih poziva u slučaju kad je prikazivanje pozivajućeg broja zabranio korisnik usluga koji je uputio poziv.

(4) Operator koji nudi prikazivanje broja na koji je izvršeno preusmjeravanje dužan je da omogući pozvanom krajnjem korisniku jednostavnu i besplatnu zabranu prikazivanja broja na koji je izvršeno preusmjeravanje pozivajućem korisniku usluga.

(5) Odredbe st. 1, 2 i 3 ovog člana primjenjuju se i na dolazne i odlazne pozive prema drugim državama.

(6) Operator koji nudi prikazivanje pozivajućeg i/ili broja na koji je izvršeno preusmjeravanje dužan je da, na prikladan i javno dostupan način, obavijesti javnost o uslugama i mogućnostima iz st. 1 do 4 ovog člana.

(7) Operator može da privremeno ograniči mogućnost zabrane prikazivanja pozivajućeg broja, na zahtjev krajnjeg korisnika koji traži da se uđe u trag uznemiravajućim ili zlonamjernim pozivima, pri čemu će operator podatke o identifikaciji korisnika koji poziva obraditi, uskladištiti i učiniti dostupnim, u skladu sa posebnim zakonom.

Podaci o lokaciji koji nijesu podaci o saobraćaju

Član 171

(1) Podatke o lokaciji koji nijesu podaci o saobraćaju, operator može obrađivati kad se ti podaci izmijene na način da se ne mogu dovesti u vezu sa određenim licem (neimenovani podaci) ili uz saglasnost korisnika, na način i u vremenu koje je neophodno za pružanje usluga sa dodatom vrijednošću.

(2) Odredba stava 1 ovog člana ne odnosi se na podatke o lokaciji koji se zadržavaju u skladu sa članom 176 ovog zakona.

(3) Prije dobijanja saglasnosti iz stava 1 ovog člana, operator je dužan da korisnika upozna sa vrstom podataka o lokaciji koji će biti obrađeni, a koji nijesu podaci o saobraćaju, trajanju obrade i o mogućnosti prenosa trećim licima, u svrhu pružanja usluga sa dodatom vrijednošću.

(4) Operator je dužan da omogući korisnicima da u svakom trenutku odustanu od saglasnosti za obradu podataka.

(5) Korisniku koji je dao saglasnost za obradu podataka o lokaciji, koji nijesu i podaci o saobraćaju, mora se ostaviti mogućnost da na jednostavan način i bez naknade privremeno odbije obradu tih podataka prilikom svake konekcije na komunikacionu mrežu ili svakog prenosa sadržaja.

(6) Obradu podataka o lokaciji, koji nijesu podaci o saobraćaju, mogu da vrše samo lica koja ovlasti operator i koja se nalaze u Crnoj Gori ili treće lice koje pruža usluge sa dodatom vrijednošću koje se nalazi u Crnoj Gori i mora biti ograničena na najmanju mjeru neophodnu za pružanje usluga sa dodatom vrijednošću.

Neželjene komunikacije

Član 172

(1) Upotreba automatskih govornih uređaja za pozive prema korisniku bez ljudskog posredovanja (pozivni automati), faks aparata ili elektronske pošte, uključujući SMS ili multimedijalnih poruka (u daljem tekstu: MMS poruke) za pozive prema korisniku, radi direktnog marketinga, dozvoljena je samo uz prethodno pribavljenu saglasnost korisnika.

(2) U javnim komunikacionim mrežama zabranjeno je svako lažno predstavljanje pozivajućeg broja ili pošiljaoca SMS i MMS poruke.

(3) Pravno ili fizičko lice, bez obzira na saglasnost korisnika iz stava 1 ovog člana, kontakt podatke za elektronsku poštu koje dobije od svojih kupaca može koristiti radi reklamiranja i prodaje proizvoda i usluga, pod uslovom da je kupcu omogućio da, na jednostavan način i bez naknade, da primjedbe ili odbije korišćenje svojih elektronskih kontakt podataka u te svrhe, tokom njihovog prikupljanja ili prilikom dobijanja svake poruke, u slučaju da korisnik nije prethodno odbio takvu upotrebu podataka.

(4) Nije dozvoljeno slanje elektronske pošte radi reklamiranja ili podsticanja primaoca da posjećuje internet stranice na kojima se pogrešno prikazuje ili prikriva identitet pošiljaoca ili bez tačne adrese na koju primalac može poslati zahtjev da se sa tom komunikacijom prestane.

(5) Pravno ili fizičko lice koje je od svojih kupaca prikupilo kontakt podatke za elektronsku poštu (SMS ili MMS, pozivi prema korisniku u cilju marketinga) ne smije iste ustupati ili dati drugom pravnom ili fizičkom licu.

Neželjene komunikacije zloupotrebom elektronske pošte

Član 173

(1) Operator je dužan da na prikladan i javno dostupan način objavi adresu elektronske pošte za prijavu zloupotreba i da odgovori na svaki prigovor u vezi sa zloupotrebom elektronske pošte, u roku od osam dana od dana prijema tog prigovora putem elektronske pošte.

(2) Operator je dužan da ugovorom obaveže svoje krajnje korisnike na zabranu slanja neželjene elektronske pošte u skladu sa članom 172 ovog zakona i st. 1, 3, 4, 5 i 6 ovog člana, kao i na preduzimanje odgovarajućih mjera radi sprečavanja zloupotreba korisničkog naloga elektronske pošte.

(3) Kad operator primi pisanu prijavu, sa navedenim datumom i okvirnim vremenom, da je krajnji korisnik poslao neželjenu elektronsku poruku ili da je korisnički nalog elektronske pošte bio zloupotrijebljen, dužan je da utvrdi činjenično stanje i, u zavisnosti od stepena pričinjene zloupotrebe, upozori krajnjeg korisnika ili privremeno onemogućiti upotrebu korisničkog naloga elektronske pošte o čemu, bez odlaganja, obavještava krajnjeg korisnika u pisanom obliku.

(4) Ako krajnji korisnik ponavlja kršenje obaveze iz stava 2 ovog člana utvrđene ugovorom, operator ima pravo da trajno izbriše korisnički nalog elektronske pošte i raskine ugovor, u skladu sa odredbama tog ugovora i opštim uslovima pružanja usluga.

(5) Odredbe st. 2, 3 i 4 ovog člana ne primjenjuju se na krajnjeg korisnika za kojeg se utvrdi da je zloupotrebu pripadajućeg korisničkog naloga elektronske pošte prouzrokovalo treće lice, osim u slučaju kad krajnji korisnik nije postupio u skladu sa upozorenjima operatora za preduzimanje mjera zaštite.

(6) Bliže uslove i način sprečavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte, kao i izvršavanje obaveza operatora i krajnjih korisnika propisuje Agencija, u saradnji sa organom nadležnim za zaštitu ličnih podataka.

Presrijetanje komunikacija

Član 174

(1) Operator je dužan da o svom trošku obezbijedi neophodne tehničke i organizacione uslove koji omogućavaju presrijetanje komunikacija, u skladu sa članom 167 stav 3 ovog zakona, kao i da dokaze da je obezbijedio te uslove dostavi Agenciji.

(2) Operator koji vrši tehničku i programsku nadogradnju u svojoj mreži ili implementaciju novih elektronskih komunikacionih usluga koji imaju uticaj na presrijetanje komunikacija koje se vrši u skladu sa zakonom, dužan je da o toj nadogradnji ili implementaciji obavijesti organe nadležne za presrijetanje komunikacija, najmanje šest mjeseci prije nadogradnje svoje mreže, odnosno implementacije novih usluga.

(3) Organi koji vrše presrijetanje komunikacija u skladu sa zakonom, dužni su da sa podacima do kojih na taj način dođu u obavljanju poslova iz okvira svoje nadležnosti postupaju u skladu sa posebnim zakonom.

(4) Neophodne tehničke i organizacione uslove iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove i Agencije za nacionalnu bezbjednost Crne Gore.

Obaveza zadržavanja podataka

Član 175

(1) Operator je dužan da zadržava podatke o elektronskim komunikacijama iz člana 176 ovog zakona, za potrebe odbrane i nacionalne bezbjednosti, kao i radi sprečavanja vršenja krivičnog djela, istrage, otkrivanja i krivičnog gonjenja počilaca krivičnih djela i kad je to neophodno kod pružanja pomoći kod potrage i spašavanja ljudi, zaštite života i zdravlja ljudi i imovine, u skladu sa zakonom.

(2) Operator je dužan da zadrži podatke iz člana 176 ovog zakona u izvornom obliku ili kao podatke obrađene tokom rada elektronskih komunikacionih mreža i usluga.

(3) Obaveza iz stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na podatke koji otkrivaju sadržaj elektronske komunikacije.

(4) Operator je dužan da, u svojoj mreži, o svom trošku, obezbijedi neophodne tehničke i organizacione uslove koji omogućavaju nadležnim organima preuzimanje zadržanih podataka o saobraćaju i lokaciji, kao i odgovarajućih podataka potrebnih za identifikaciju i registraciju korisnika.

(5) Period zadržavanja podataka iz stava 1 ovog člana je jedna godina od dana obavljene komunikacije, osim podataka o lokaciji terminalne opreme koji se ne odnose na podatke o saobraćaju, koji se zadržavaju 15 dana od dana kad su evidentirani ili registrovani u mreži.

(6) Operator koji zadržava podatke u skladu sa stavom 1 ovog člana, dužan je da vodi evidenciju, bez navođenja ličnih podataka, o zahtjevima za korišćenje zadržanih podataka, u toku jedne kalendarske godine, kao i statističke podatke o broju ispunjenih zahtjeva za korišćenje zadržanih podataka, broju zahtjeva koji nijesu mogli biti izvršeni, odnosno broju kašnjenja prilikom dostavljanja podataka.

(7) Evidencija iz stava 6 ovog člana vodi se u pisanom ili elektronskom obliku, a naročito sadrži i informacije o:

- 1) aktu koji predstavlja pravni osnov za korišćenje zadržanih podataka;

2) vremenu koje je proteklo od dana od kad su podaci zadržani do dana kad su podaci zatraženi;

3) datumu i vremenu dostavljanja zadržanih podataka, odnosno kad su podaci učinjeni dostupnim;

4) vrsti ličnih podataka koji su dostavljeni, odnosno kad su podaci učinjeni dostupnim.

(8) Neophodne tehničke i organizacione uslove iz stava 4 ovog člana i dozvoljeno kašnjenje od prijema zahtjeva do prenosa zadržanih podataka nadležnom organu propisuje organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove.

Kategorije podataka koje treba zadržati

Član 176

(1) Obaveza zadržavanja podataka iz člana 175 ovog zakona obuhvata sljedeće vrste podataka potrebnih za:

1) praćenje i utvrđivanje izvora i odredišta komunikacije;

2) utvrđivanje lokacije opreme učesnika komunikacije;

3) utvrđivanje datuma, vremena i trajanja komunikacije;

4) utvrđivanje vrste komunikacije;

5) utvrđivanje komunikacione opreme korisnika ili opreme koja je korišćena u svrhu komunikacije, a koja je dostupna operatoru;

6) utvrđivanje lokacije kod terminalne mobilne komunikacione opreme.

(2) Obaveza zadržavanja podataka iz stava 1 ovog člana odnosi se i na podatke o neuspješnim pozivima.

(3) Neuspješan poziv u smislu stava 2 ovog člana je komunikacija u kojoj je telefonski poziv uspješno uspostavljen, ali bez javljanja pozvane strane ili je komunikaciju prekinula sama mreža usljed postojanja određenih ograničenja.

(4) Bliže kategorije podataka iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.

Sigurnost zadržanih podataka

Član 177

(1) Operator je dužan da:

1) obezbijedi da zadržani podaci budu istog kvaliteta i istog stepena sigurnosti i zaštite kao odgovarajući podaci na mreži;

2) obezbijedi odgovarajućim tehničkim i organizacionim mjerama da zadržani podaci budu zaštićeni od nezakonitog ili slučajnog uništavanja, slučajnog gubitka ili izmjene, neovlašćenog ili nezakonitog čuvanja, obrade, pristupa ili otkrivanja;

3) obezbijedi odgovarajućim tehničkim i organizacionim mjerama da zadržanim podacima mogu pristupiti isključivo lica ovlašćena od operatora;

4) zadržane podatke, osim podataka kojima je pristupljeno i koji su sačuvani, uništi na kraju propisanog perioda zadržavanja.

(2) Kontrolu nad sprovođenjem mjera iz stava 1 ovog člana vrši organ nadležan za zaštitu ličnih podataka.

XII. AGENCIJA

Status Agencije

Član 178

(1) Agencija je samostalni pravni subjekt i funkcionalno je nezavisna od državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i organa lokalne uprave, kao i od pravnih i fizičkih lica koja pružaju elektronske komunikacione mreže i/ili usluge ili povezanu opremu.

(2) Država je dužna da, u slučaju kad je u njenom vlasništvu ili pod kontrolom privredni subjekt koji se bavi pružanjem elektronske komunikacione mreže i/ili usluge ili povezane opreme osigura efikasnu strukturnu razdvojenost funkcije nezavisnog regulatornog organa od aktivnosti povezanih sa vlasništvom ili kontrolom nad tim privrednim subjektom.

(3) Agencija u vršenju regulatornih poslova ne smije da traži niti prima uputstva od organa i lica iz stava 1 ovog člana.

(4) Zabranjen je svaki oblik uticaja na rad Agencije koji bi mogao ugroziti njenu samostalnost i nezavisnost.

(5) Osnivač Agencije je država.

(6) Agencija stiče svojstvo pravnog lica upisom u Centralni registar privrednih subjekata.

Međunarodna saradnja i primjena standarda

Član 179

(1) Radi razmjene iskustava, unapređivanja rada i usklađivanja sa međunarodnim standardima, Agencija učestvuje u radu Tijela evropskih regulatora elektronskih komunikacija (BEREC), Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), Evropske konferencije poštanskih i telekomunikacionih uprava (CEPT), Grupe za planiranje radio-frekvencijskog spektra (RSPG), kao i drugih međunarodnih institucija.

(2) Agencija prilikom donošenja odluka u skladu sa zakonom u najvećoj mjeri uzima u obzir propise, smjernice, mišljenja, preporuke, zajedničke stavove, najbolju praksu i metodologije koje su donijeli Evropska komisija i BEREC.

(3) Nadležni organi državne uprave dužni su da, u postupcima zaključivanja, odnosno pristupanja međunarodnim ugovorima u oblasti elektronskih komunikacija, pribave mišljenje Agencije.

Saradnja sa drugim nadležnim organima

Član 180

Agencija, u oblasti elektronskih komunikacija, naročito saraduje sa:

- 1) Ministarstvom, u sprovođenju ovog zakona;
- 2) nezavisnim organom nadležnim za zaštitu konkurencije, podnošenjem zahtjeva za davanje mišljenja i predlaganjem i pokretanjem postupka pred tim organom u slučajevima sprečavanja, ograničavanja ili narušavanja konkurencije na tržištu, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita konkurencije na tržištu;
- 3) organom državne uprave nadležnim za zaštitu potrošača, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača;
- 4) organom državne uprave nadležnim za poslove planiranja prostora i izgradnje objekata, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata;
- 5) organom državne uprave nadležnim za poslove zaštite životne sredine, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine;

6) regulatornim organom nadležnim za oblast audiovizuelnih medijskih usluga, u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuju mediji i oblast audiovizuelnih medijskih usluga;

7) organom nadležnim za zaštitu ličnih podataka, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti;

8) organima državne uprave i organima uprave nadležnim za prevenciju, odnosno zaštitu od ugrožavanja bezbjednosti informacionih sistema, u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuju informaciona bezbjednost, zaštita kritične informatičke infrastrukture i slobodan pristup informacijama;

9) organima državne uprave nadležnim za unutrašnje poslove, informaciono društvo i sajber bezbjednost, nacionalnu bezbjednost i odbranu, u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuju unutrašnji poslovi, informaciono društvo i sajber bezbjednost, nacionalna bezbjednost i odbrana;

10) organom državne uprave nadležnim za državne puteve, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju poslovi upravljanja, izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite državnih puteva;

11) drugim nadležnim organima, u svrhu sprovođenja ovog zakona.

Nadležnost Agencije

Član 181

(1) Agencija sprovodi svoje nadležnosti u skladu sa načelima zakonitosti, nepristrasnosti, objektivnosti, ekonomičnosti, efikasnosti i javnosti rada.

(2) Agencija:

1) donosi propise i akte, planove i programe, na osnovu ovlašćenja utvrđenih ovim zakonom;

2) priprema stručne osnove za izradu propisa koje donose Vlada i Ministarstvo na osnovu ovog zakona;

3) vrši nadzor nad sprovođenjem obaveza po osnovu upisa u registar operatora i donosi odluku o zabrani pružanja elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga;

4) vrši regulaciju i nadzor cijena i opštih uslova poslovanja operatora na tržištu elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga u skladu sa ovim zakonom;

5) donosi plan numeracije i kontroliše njegovu primjenu;

6) priprema predlog plana namjene radio-frekvencijskog spektra i kontroliše njegovu primjenu;

7) donosi planove raspodjele radio-frekvencija i kontroliše njihovu primjenu;

8) upravlja radio-frekvencijskim spektrom, numeracijom i obezbjeđuje prenosivost broja između operatora;

9) preduzima mjere radi obezbjeđenja efektivnog i efikasnog korišćenja radio-frekvencija i numeracije;

10) vrši kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra;

11) podstiče racionalno korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture, radio-frekvencijskog spektra i numeracije;

12) sprovodi postupke dodjele radio-frekvencija i numeracije;

13) izdaje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija i numeracije i odlučuje o izmjeni, oduzimanju, prestanku i produženju perioda važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija i numeracije i o prenosu i iznajmljivanju prava korišćenja radio-frekvencija;

14) vrši prekograničnu koordinaciju korišćenja radio-frekvencija sa nadležnim organima drugih država;

15) vodi i održava registre i baze podataka;

16) utvrđuje visinu godišnjih naknada koje plaćaju pravna i fizička lica;

17) donosi odluke u vezi sa utvrđivanjem relevantnih tržišta, sprovođenjem analize tržišta, određivanjem i ukidanjem regulatornih obaveza operatorima sa značajnom tržišnom snagom i daje mišljenje nadležnom organu za zaštitu konkurencije u vezi sa ocjenjivanjem koncentracije, pripajanja i spajanja ili drugog oblika zajedničkog ili usklađenog djelovanja operatora;

18) sprovodi analizu relevantnih tržišta, određuje operatore sa značajnom tržišnom snagom i preduzima regulatorne mjere za sprečavanje negativnih efekata značajne tržišne snage operatora;

19) redovno objavljuje podatke o pokazateljima razvoja tržišta;

20) redovno sprovodi postupak geografskog pregleda dostupnosti;

21) donosi odluke o određivanju prava i obaveza u vezi sa geografskim pregledom dostupnosti i procjenom dostupnosti širokopojasnih mreža u budućnosti, uključujući i mreže veoma velikog kapaciteta;

22) nadzire razvoj tržišta i tržišne konkurencije u vezi sa otvorenim pristupom internetu;

23) prati razvoj univerzalne usluge, upravlja prikupljanjem naknada za finansiranje univerzalne usluge, određuje operatora univerzalne usluge, utvrđuje postojanje neopravdanog finansijskog opterećenja za operatora univerzalne usluge i obračunava neto trošak obaveze pružanja univerzalne usluge;

24) rješava sporove između operatora na tržištu elektronskih komunikacionih mreža i usluga;

25) rješava po zahtjevu krajnjih korisnika za vansudsko rješavanje spora, razmatra inicijative i utvrđuje postupak zaštite interesa i prava korisnika;

26) utvrđuje tehničke uslove za dodjelu prava za pružanje usluga emitovanja i/ili distribucije radijskih i televizijskih programa, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast audiovizuelnih medijskih usluga;

27) zaključuje ugovore iz oblasti elektronskih komunikacija na bilateralnom ili multilateralnom nivou, na osnovu dobijenog ovlašćenja;

28) vrši inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;

29) vrši nadzor nad izvršavanjem obaveza operatora u vanrednim situacijama;

30) saraduje sa nadležnim organima, organizacijama i institucijama u Crnoj Gori, kao i sa regulatornim organima drugih država, a u okviru svojih nadležnosti učestvuje i u radu upravnih i radnih tijela nadležnih evropskih i međunarodnih organizacija i institucija u oblasti elektronskih komunikacija i upravljanja ograničenim resursima;

31) ispituje tržište i javno mnjenje i sprovodi javne konsultacije;

32) priređuje javna savjetovanja i stručne skupove, kao i sprovodi istraživanja tržišta i javnog mnjenja u vezi sa pojedinim pitanjima iz oblasti elektronskih komunikacija;

33) propisuje, analizira i nadzire tehničke i organizacione mjere za zaštitu bezbjednosti elektronskih komunikacionih mreža i usluga;

34) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom.

(3) Agencija može, prilikom donošenja odluka, angažovati stručna lica za pripremu odgovarajućih mišljenja, analiza i sl.

Organi Agencije

Član 182

Organi Agencije su Savjet i direktor.

Nadležnosti Savjeta

Član 183

Savjet:

- 1) donosi statut Agencije;
- 2) donosi podzakonske akte u skladu sa ovim zakonom;
- 3) donosi planove raspodjele radio-frekvencija;
- 4) donosi plan adresiranja i plan numeracije;
- 5) donosi godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj Agencije;
- 6) donosi godišnji plan rada i finansijski plan Agencije;
- 7) imenuje i razrješava direktora;
- 8) imenuje nezavisnog revizora finansijskih izvještaja Agencije;
- 9) dostavlja Skupštini Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština) godišnji izvještaj o radu i godišnji finansijski izvještaj Agencije;
- 10) donosi poslovnik;
- 11) donosi odluke o visini naknada koju plaćaju fizička i pravna lica;
- 12) obavlja druge poslove, u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje poštanska djelatnost i statutom Agencije.

Članovi Savjeta

Član 184

(1) Savjet ima pet članova, od kojih je jedan predsjednik, koji svoju funkciju u Savjetu obavljaju profesionalno.

(2) Za člana Savjeta može biti imenovano lice koje je crnogorski državljanin sa prebivalištem u Crnoj Gori i koje, pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa u skladu sa zakonom, ispunjava i sljedeće uslove:

1) ima VIII nivo kvalifikacije obrazovanja (240 kredita CSPK-a) i završen studijski program u oblasti elektrotehnike, poštanskog saobraćaja, ekonomije ili prava;

2) ima najmanje dvanaest godina radnog iskustva u oblasti elektronskih komunikacija i/ili poštanske djelatnosti.

(3) Za svoj rad Savjet odgovara Skupštini.

Imenovanje i mandat članova Savjeta

Član 185

(1) Članove i predsjednika Savjeta imenuje Skupština, vodeći računa o rodnoj ravnopravnosti.

(2) Predlog za imenovanje članova Savjeta Skupštini podnosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), nakon sprovedenog postupka po javnom pozivu za imenovanje članova Savjeta (u daljem tekstu: javni poziv).

(3) Mandat članova Savjeta traje pet godina.

(4) Isto lice može biti imenovano za člana Savjeta najviše dva puta, računajući i mandat u svojstvu predsjednika Savjeta.

Sprečavanje sukoba interesa

Član 186

Predsjednik i članovi Savjeta ne mogu biti:

1) poslanici i odbornici;

2) lica koja bira, imenuje ili postavlja Predsjednik Crne Gore, Skupština, Vlada ili skupština jedinice lokalne samouprave;

3) funkcioneri političkih stranaka (predsjednici stranaka, članovi predsjedništava, njihovi zamjenici, članovi izvršnih i glavnih odbora, kao i drugi stranački funkcioneri);

4) lica koja su bračni ili vanbračni supružnici, partneri u zajednici života lica istog pola lica iz tač. 1 do 3 ovog stava ili su sa njima u krvnom srodstvu u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji do drugog stepena, srodnici po tazbini do prvog stepena, usvojlac i usvojenik;

5) članovi organa upravljanja, vlasnici, akcionari ili vlasnici udjela, kao i lica koja su u radnom odnosu ili obavljaju druge poslove u pravnim licima na koja se primjenjuje ovaj zakon ili zakon kojim je uređena oblast poštanske djelatnosti.

Javni poziv za članove Savjeta

Član 187

(1) Javni poziv objavljuje posebna komisija (u daljem tekstu: Komisija), koju obrazuje Vlada.

(2) Komisija objavljuje javni poziv najkasnije 180 dana prije isteka mandata članu Savjeta, odnosno neposredno po razrješenju člana Savjeta.

(3) Javni poziv objavljuje se u najmanje jednom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji Crne Gore i naročito sadrži uslove i kriterijume za izbor kandidata za članove Savjeta, kao i spisak potrebne dokumentacije.

(4) Uz dokumentaciju iz stava 3 ovog člana, kandidat obavezno dostavlja i pisanu izjavu o nepostojanju sukoba interesa u smislu člana 186 ovog zakona, odnosno izjavu kojom se, u slučaju imenovanja za predsjednika ili člana Savjeta, obavezuje da će, u roku od 30 dana od dana imenovanja, otkloniti razloge eventualnog sukoba interesa.

Komisija

Član 188

(1) Komisiju čine:

1) jedan predstavnik organa državne uprave nadležnog za poslove elektronskih komunikacija;

- 2) jedan predstavnik Agencije;
- 3) dva predstavnika akademske zajednice;
- 4) jedan predstavnik civilnog sektora koji se bavi pitanjima zaštite potrošača.

(2) Komisija provjerava da li kandidati za članove Savjeta ispunjavaju uslove za imenovanje, obavlja intervju sa kandidatima koji te uslove ispunjavaju i dostavlja Vladi rang listu kandidata za imenovanje za članove Savjeta, na kojoj treba jasno da naznači koji kandidati ispunjavaju uslove da budu imenovani za predsjednika Savjeta.

(3) U slučaju kad svi prijavljeni kandidati za članove Savjeta ispunjavaju uslove iz člana 183 st. 2 i 3 ovog zakona, prilikom utvrđivanja rang liste kandidata koji ispunjavaju uslove za imenovanje za članove Savjeta, Komisija uzima u obzir sljedeće kriterijume:

- 1) dužinu i vrstu radnog iskustva;
- 2) posebne specijalizacije iz oblasti elektronskih komunikacija ili poštanske djelatnosti;
- 3) aktivno znanje stranih jezika.

(4) Komisija je dužna da u roku od 30 dana od dana isteka javnog poziva dostavi Vladi obrazloženi predlog rang liste kandidata za predsjednika i članove Savjeta Agencije.

(5) Vlada u roku od 30 dana od dana prijema predloga iz stava 4 ovog člana dostavlja Skupštini predlog za imenovanje predsjednika i članova Savjeta, sa rang listom.

Integritet i nezavisnost članova Savjeta

Član 189

(1) Članovi Savjeta dužni su da postupaju na način kojim ne umanjuju lični ugled ili ugled Agencije niti dovode u pitanje samostalnost i nezavisnost u obavljanju svojih dužnosti, odnosno samostalnost i nezavisnost Agencije.

(2) Članovi Savjeta dužni su da postupaju savjesno, nepristrasno, transparentno i u skladu sa etičkim načelima i pravilima struke, kao i da svoje dužnosti obavljaju u skladu sa zakonom.

Prestanak mandata člana Savjeta

Član 190

(1) Članu Savjeta mandat prestaje:

- 1) istekom vremena na koje je imenovan;
- 2) podnošenjem pisane ostavke Skupštini;
- 3) razrješenjem.

(2) Član Savjeta kome je prestao mandat nastavlja sa obavljanjem funkcije člana Savjeta do imenovanja novog člana Savjeta u skladu sa ovim zakonom, osim u slučajevima iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana.

Razrješenje članova Savjeta

Član 191

(1) Skupština će razriješiti predsjednika ili člana Savjeta, prije isteka mandata, ako:

1) je pravosnažno osuđen za krivično djelo na kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci, u periodu dok traju pravne posljedice osude ili ako je osuđen za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije;

2) ne izvršava ili nesavjesno, neblagovremeno ili nemarno obavlja svoju dužnost;

- 3) svojim ponašanjem i radom dovede u pitanje nezavisnost i ugled Agencije;
  - 4) je pravosnažnom odlukom lišen poslovne sposobnosti;
  - 5) se utvrdi da je nastao sukob interesa u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje sukoba javnog i privatnog interesa;
  - 6) se utvrdi da je prilikom podnošenja prijave na javni poziv za imenovanje predsjednika ili člana Savjeta dao netačne podatke ili je propustio da pruži podatke o okolnostima bitnim za imenovanje.
- (2) Predlog za razrješenje predsjednika ili člana Savjeta Skupštini podnosi Vlada.
  - (3) Vlada je dužna da, prije podnošenja predloga iz stava 2 ovog člana, utvrdi sve relevantne okolnosti, kao i da omogući predsjedniku ili članu Savjeta čije razrješenje predlaže da se izjasni o tim okolnostima.
  - (4) Odluka o razrješenju, sa obrazloženjem, objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“.
  - (5) Protiv odluke iz stava 4 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Rad Savjeta

Član 192

- (1) Savjet odlučuje na sjednicama.
- (2) Predsjednik Savjeta saziva sjednice Savjeta, predsjedava radom Savjeta, potpisuje odluke i druga akta koja donosi Savjet Agencije, a u njegovom odsustvu zamjenjuje ga član Savjeta koga izabere Savjet.
- (3) Savjet odlučuje većinom glasova od ukupnog broja članova Savjeta.
- (4) Bliži način rada Savjeta uređuje se poslovníkom Savjeta.

Nadležnosti direktora

Član 193

- (1) Direktor obavlja svoju funkciju u Agenciji profesionalno.
- (2) Direktor:
  - 1) predstavlja i zastupa Agenciju;
  - 2) odgovara za zakonitost rada Agencije i organizuje rad stručnih službi Agencije;
  - 3) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u Agenciji;
  - 4) predlaže Savjetu godišnji plan rada i finansijski plan, izvještaj o radu i finansijski izvještaj i druge opšte i pojedinačne akte;
  - 5) izvršava odluke Savjeta;
  - 6) stara se o obezbjeđivanju javnosti rada Agencije;
  - 7) vrši i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom Agencije.
- (2) Direktor za svoj rad odgovara Savjetu.

Imenovanje i mandat direktora

Član 194

- (1) Direktora imenuje Savjet, na osnovu javnog konkursa.
- (2) Za direktora može biti imenovano lice koje ispunjava uslove iz člana 184 stav 2 ovog zakona.

- (3) Mandat direktora traje četiri godine.
- (4) Isto lice može biti imenovano za direktora najviše dva puta.

Javni konkurs

Član 195

(1) Savjet je dužan da raspiše javni konkurs za imenovanje direktora najmanje 90 dana prije isteka mandata direktora, odnosno neposredno po njegovom razrješenju.

(2) Javni konkurs iz stava 1 ovog člana objavljuje se u najmanje jednom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji Crne Gore i naročito sadrži uslove i kriterijume za izbor kandidata za direktora, kao i spisak potrebne dokumentacije.

(3) Uz dokumentaciju iz stava 2 ovog člana, kandidat obavezno dostavlja i pisanu izjavu iz člana 187 stav 4 ovog zakona.

(4) Odluka o imenovanju izvršnog direktora objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“.

(5) Protiv odluke iz stava 4 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Prestanak mandata i razrješenje direktora

Član 196

(1) Direktor mandatu prestaje istekom vremena na koje je imenovan, podnošenjem pisane ostavke Savjetu ili razrješenjem.

(2) Na razrješenje direktora prije isteka mandata shodno se primjenjuje odredba člana 191 stav 1 ovog zakona.

(3) Odluku o razrješenju direktora donosi Savjet.

(4) Odluka iz stava 3 ovog člana, sa obrazloženjem, objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“.

(5) Protiv odluke iz stava 3 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Statut Agencije

Član 197

Agencija ima statut kojim se naročito uređuju: način obavljanja djelatnosti od javnog interesa u skladu sa zakonom, nadležnosti i djelokrug poslova organa i stručnih službi Agencije, način donošenja opštih i drugih akata, unutrašnja organizacija i druga pitanja od značaja za rad Agencije, u skladu sa zakonom.

Godišnji plan rada i finansijski plan Agencije

Član 198

(1) Godišnji plan rada Agencije sadrži podatke o ciljevima, indikatorima uspjehnosti i aktivnostima koje su potrebne za realizaciju tih ciljeva, kao i srednjoročne planove i politike Agencije.

(2) U postupku izrade godišnjeg plana rada Agencija je dužna da obavi konsultacije sa operatorima i drugim zainteresovanim subjektima na tržištu elektronskih komunikacija i poštanskih usluga.

(3) Finansijskim planom Agencije projektuju se ukupni prihodi i rashodi neophodni za realizaciju godišnjeg plana rada, uključujući i rezerve za nepredviđene izdatke, razdvojene po oblastima: regulacija i nadzor tržišta elektronskih komunikacija, regulacija i nadzor tržišta poštanskih usluga i upravljanje i nadzor korišćenja ograničenih resursa, u skladu sa aktivnostima predviđenim godišnjim planom rada.

(4) Agencija je dužna da prilikom planiranja rezerve za nepredviđene izdatke naročito uzme u obzir sudske postupke koji su pokrenuti protiv Agencije u prethodnom periodu, kao i materijalne troškove koji mogu nastati u vezi sa tim postupcima na teret Agencije.

(5) Finansijskim planom Agencije definiše se i namjena korišćenja sredstava koji predstavljaju razliku između ukupnog ostvarenog prihoda i ukupno ostvarenih rashoda u prethodnoj kalendarskoj godini.

Godišnji izvještaj o radu i godišnji finansijski izvještaj Agencije

Član 199

(1) Godišnji izvještaj o radu Agencije sadrži: prikaz izvršavanja zakona i drugih propisa i donesenih odluka; podatke o realizaciji ciljeva iz programa rada; ocjenu stanja i mjera koje su preduzete za unapređenje stanja tržišta elektronskih komunikacija.

(2) Godišnji finansijski izvještaj Agencije sadrži izvještaj o ljudskim i finansijskim resursima i načinu na koji su ti resursi raspoređeni u godini na koju se izvještaj odnosi, kao i ukupni iznos naplaćenih naknada u skladu sa zakonom i ukupni iznos administrativnih troškova Agencije.

(3) Godišnji izvještaj o radu i godišnji finansijski izvještaj Agencije, uz izvještaj nezavisnog revizora, podnose se do kraja maja tekuće za prethodnu godinu.

Finansiranje Agencije i odvojeno računovodstvo

Član 200

(1) Izvori finansiranja Agencije utvrđuju se na način kojim se obezbjeđuje stabilno i predvidljivo poslovanje Agencije, u skladu sa zakonom, a obezbjeđuju se iz prihoda od:

1) godišnje naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija;

2) godišnje naknade za korišćenje radio-frekvencija;

3) godišnje naknade za korišćenje numeracije;

4) ostalih naknada i drugih izvora, u skladu sa zakonom.

(2) Naknade iz stava 1 ovog člana, u ukupnom iznosu, pokrivaju administrativne troškove nastale prilikom vršenja poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija, upravljanja i nadzora korišćenja radio-frekvencija, odnosno numeracije, kao i posebnih obaveza propisanih ovim zakonom i drugih regulatornih poslova Agencije.

(3) Naknade iz stava 1 ovog člana moraju biti objektivne, transparentne i proporcionalne, odnosno utvrđene na način kojim se na najmanju moguću mjeru svode dodatni administrativni troškovi i pripadajuće naknade.

(4) Agencija vodi odvojeno računovodstvo za sredstva koja se koriste za obavljanje poslova u oblasti elektronskih komunikacija i prihode ostvarene po tom osnovu od sredstava koja se koriste za obavljanje poslova u oblasti poštanske djelatnosti i prihoda ostvarenih po tom osnovu, u skladu sa zakonom.

Autonomija u izvršenju budžeta

Član 201

(1) U slučaju kad su u jednoj finansijskoj godini ukupno ostvareni prihodi Agencije veći od ukupno ostvarenih rashoda, višak prihoda se izdvaja na poseban račun Agencije.

(2) Sredstva sa računa iz stava 1 ovog člana koriste se za ostvarivanje zakonom propisanih nadležnosti Agencije u narednoj kalendarskoj godini.

(3) Agencija može odlučiti da sredstva ili dio sredstava sa računa iz stava 1 ovog člana koristi za razvoj elektronskih komunikacija u Crnoj Gori.

Prava i obaveze iz radnog odnosa

Član 202

(1) Predsjednik i članovi Savjeta, direktor i zaposleni u Agenciji prava i obaveze iz radnog odnosa ostvaruju u skladu sa opštim propisima o radu i ovim zakonom.

(2) Radi obezbjeđivanja nezavisnosti u vršenju regulatornih poslova u oblasti elektronskih komunikacija i poštanskih usluga, lica iz stava 1 ovog člana imaju pravo na regulatorni dodatak.

Javnost rada Agencije

Član 203

(1) Statut i drugi opšti akti koje Agencija donosi u skladu sa ovim zakonom objavljuju se u „Službenom listu Crne Gore“ i na internet stranici Agencije.

(2) Pored akata iz stava 1 ovog člana, Agencija na svojoj internet stranici objavljuje:

1) odluke Savjeta koje se tiču regulacije tržišta elektronskih komunikacija, postupanja operatora i zaštite prava krajnjih korisnika;

2) izvode iz registara i baza podataka koje vodi u skladu sa ovim zakonom;

3) uporedne preglede kvaliteta i cijena usluga i druge podatke od interesa za zaštitu korisnika;

4) statističke podatke i druge pokazatelje razvoja tržišta elektronskih komunikacija i tržišta poštanskih usluga;

5) godišnji program rada i finansijski plan;

6) godišnji izvještaj o radu i godišnji finansijski izvještaj, sa izvještajem revizora;

7) podatke o unutrašnjoj organizaciji i kontakt podatke po organizacionim jedinicama;

8) druge podatke i informacije u vezi sa radom Agencije, u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje poštanska djelatnost i zakonom kojim se uređuje slobodan pristup informacijama, a koji su od značaja za ostvarivanje prava, obaveza i pravnih interesa građana.

Donošenje i izvršavanje odluka Agencije

Član 204

(1) Na postupak pred Agencijom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

(2) O pravima i zaštiti interesa krajnjih korisnika Agencija odlučuje najkasnije u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva.

(3) O pravima i obavezama operatora Agencija odlučuje bez odlaganja, a najkasnije u roku od 120 dana od dana pokretanja postupka.

(4) Protiv odluka Agencije može se pokrenuti upravni spor.

Prikupljanje podataka

Član 205

(1) Operator je dužan da, na zahtjev Agencije, dostavi informacije i podatke o uslugama i mrežama, tehničkim parametrima mreže, uključujući i finansijske podatke, podatke koji su određeni kao poslovna tajna, informacije o planovima za nabavku opreme, porijeklu opreme, angažovanim snabdjevačima opremom i trećim licima koja angažuje za instalaciju i održavanje opreme, kao i da izvrši druge radnje koje Agencija ocijeni potrebnim, radi utvrđivanja svih bitnih činjenica u postupku donošenja odluka Agencije.

(2) Agencija može od operatora da zahtijeva i dostavljanje podataka o razvoju budućih mreža i usluga koje bi mogle da utiču na veleprodajne usluge, a koje stavlja na raspolaganje konkurentima, kao i podatke o elektronskoj komunikacionoj mreži i povezanoj opremi, raščlanjene na lokalnom nivou i dovoljno detaljne da omoguće geografski pregled dostupnosti.

(3) Zahtjevom iz st. 1 i 2 ovog člana određuje se vrsta podataka, obrazlaže svrha njihovog prikupljanja i određuje rok u kojem je operator dužan da dostavi tražene podatke, primjereno svrsi zbog koje se dostavljanje podataka zahtijeva.

(4) Ako podaci prikupljeni na način iz st. 1 i 2 ovog člana nijesu dovoljni Agenciji u postupku donošenja odluke, Agencija može da zatraži te podatke i od drugih relevantnih subjekata aktivnih u sektoru elektronskih komunikacija ili blisko povezanim sektorima.

(5) Od operatora koji imaju značajnu tržišnu snagu na veleprodajnom tržištu, Agencija može da zahtijeva da dostave računovodstvene podatke o povezanim maloprodajnim tržištima.

(6) Pored podataka iz st. 1 i 2 ovog člana, a u svrhu sprovođenja svojih nadležnosti, Agencija od operatora može da traži i podatke u vezi opštih i posebnih obaveza po osnovu upisa u registar i prava po osnovu korišćenja ograničenih prirodnih resursa (radio-frekvencijskog spektra, numeracije), a koji su proporcionalni i objektivno opravdani svrsi.

(7) Agencija može da traži informacije od geoportala infrastrukture prostornih podataka

(8) Podaci i informacije iz st. 1, 2, 4, 5, 6 i 7 ovog člana dostavljaju se Agenciji bez odlaganja, u utvrđenim rokovima, obimu i na traženi način.

(9) Kad Agencija ocijeni da određeni podaci koji su joj dostavljeni predstavljaju poslovnu tajnu, dužna je da nadležnim organima kojima te podatke prosljeđuje ukaže na tu okolnost i obavezu postupanja prema tim podacima u skladu sa zakonom.

Zahtjevi i informacije u pogledu opšteg ovlašćenja, prava korišćenja i posebnih obaveza

Član 206

(1) Pored podataka iz člana 205 ovog zakona, Agencija je ovlašćena da od operatora zahtijeva i druge podatke u vezi opštih i posebnih obaveza po osnovu upisa u registar, prava korišćenja ograničenih resursa i posebnih obaveza.

(2) Zahtjev za dostavljanje drugih podataka, u smislu stava 1 ovog člana, mora biti objektivno opravdan i proporcionalan svrsi u koju se ti podaci traže.

(3) Podatke iz stava 1 ovog člana Agencija može da traži naročito u svrhe:

- 1) sistemske ili pojedinačne provjere usklađenosti sa zakonom;
- 2) objavljivanja uporednih pregleda kvaliteta i cijene usluga u interesu potrošača;
- 3) izrade izvještaja ili studija;
- 4) sprovođenja analize tržišta, uključujući podatke o silaznim (eng. downstream) ili maloprodajnim tržištima povezanim s tržištima koja su predmet analize tržišta;

5) osiguranja efikasnog korišćenja i obezbjeđivanja efektivnog upravljanja radio frekvencijskim spektrom i numeričkim resursima;

6) procjene budućeg razvoja mreže ili usluga koji bi mogao da utiče na veleprodajne usluge stavljene na raspolaganje konkurentima, teritorijalnu pokrivenost, povezivanje dostupno krajnjim korisnicima ili određivanje područja na osnovu člana 18 ovog zakona;

7) sprovođenja geografskog pregleda dostupnosti;

8) odgovaranja na osnovne zahtjeve za informacijama koje je upitio BEREC ili druge međunarodne institucije i organizacije.

(4) U slučaju korišćenja radio-frekvencija, podaci iz stava 1 ovog člana odnose se posebno na efektivno i efikasno korišćenje radio-frekvencijskog spektra, kao i na poštovanje obaveza u pogledu pokrivenosti i kvaliteta usluge koja je povezana sa pravom korišćenja radio-frekvencija i njihovom verifikacijom.

Postupanje sa podacima koji predstavljaju poslovnu tajnu

Član 207

(1) Predsjednik i članovi Savjeta, direktor i zaposleni u stručnoj službi Agencije, kao i druga pravna i fizička lica kojima je Agencija povjerila obavljanje određenih poslova, dužni su da sa podacima koji predstavljaju poslovnu tajnu, bez obzira na način pribavljanja tih podataka, postupaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita poslovne tajne, za vrijeme i nakon prestanka obavljanja dužnosti ili radnog odnosa u Agenciji, sve dok je podatak utvrđen poslovnom tajnom ili dok se odlukom vlasnika tog podatka ne oslobode obaveze čuvanja poslovne tajne.

(2) Poslovnom tajnom u smislu ovog zakona smatra se:

- 1) podatak koji je određen poslovnom tajnom u skladu sa posebnim zakonom
- 2) podatak koji je vlasnik podatka odredio poslovnom tajnom, uz obrazloženje koje je prihvatila Agencija;
- 3) podatak koji je određen poslovnom tajnom u skladu sa opštim aktom Agencije.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, neće se smatrati poslovnom tajnom podaci koji su bili javno dostupni ili koji se objavljuju u skladu sa zakonom ili na osnovu odluke vlasnika tih podataka.

(4) Ako podaci i dokumentacija koji se dostavljaju Agenciji sadrže poslovnu tajnu, operator, kao i odgovarajući nadležni organ moraju naznačiti, uz valjano obrazloženje, koji se podatak smatra poslovnom tajnom i dostaviti i primjerak dokumentacije iz kojeg je takav podatak isključen ili je na drugi odgovarajući način onemogućen uvid u taj podatak, kako bi Agencija tu dokumentaciju mogla da objavi na svojoj internet stranici.

(5) U slučaju kad operator, odnosno nadležni organ samo naznači koji se podaci smatraju poslovnom tajnom, a ne dostavi primjerak dokumentacije na način iz stava 4 ovog člana, Agencija će odrediti rok u kojem je operator, odnosno nadležni organ dužan da dostavi traženi primjerak dokumentacije.

(6) Ako operator, odnosno nadležni organ ne postupi u skladu sa stavom 5 ovog člana, Agencija će smatrati da dostavljena dokumentacija ne sadrži poslovnu tajnu.

Javne konsultacije

Član 208

(1) U pripremi akata koji mogu imati značajan uticaj na tržište elektronskih komunikacija i poštanskih usluga, odnosno upravljanje ograničenim resursima, kao i u pripremi odluke iz člana 201 stav 3 ovog zakona, Agencija sprovodi javne konsultacije.

(2) Javne konsultacije za akte kojima se vrši određivanje opštih uslova za obavljanje djelatnosti elektronskih komunikacija, određivanje i analiza tržišta koja mogu biti predmet prethodne regulacije, određivanje operatora sa značajnom tržišnom snagom i utvrđivanje njihovih obaveza i uređuju odnosi u vezi sa zajedničkim korišćenjem elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, pristupom i interkonekcijom, kao i za akte kojima se utvrđuju opšti uslovi korišćenja ograničenih resursa, u skladu sa ovim zakonom, traju najmanje 30 dana.

(3) Javne konsultacije u pripremi drugih akata traju najmanje 15 dana.

(4) Izvještaj o sprovedenoj javnoj konsultaciji uz obrazloženje stavova Agencije objavljuje se na internet stranici Agencije.

(5) Bliži način vođenja javnih konsultacija propisuje Savjet Agencije.

Konsultacije sa zainteresovanim stranama

Član 209

(1) Prilikom sprovođenja javnih konsultacija, kad je to primjenljivo, Agencija uzima u obzir stavove krajnjih korisnika, naročito korisnika sa invaliditetom, proizvođača i operatora, u vezi sa pitanjima koja se odnose na prava krajnjih korisnika, uključujući jednak pristup i mogućnost izbora za krajnje korisnike sa invaliditetom, posebno u slučajevima kad postoji značajan uticaj na tržište.

(2) Agencija je dužna da uspostavi mehanizam konsultacija pristupačan krajnjim korisnicima sa invaliditetom.

(3) Zainteresovane strane mogu, u saradnji sa Agencijom, a u svrhu poboljšanja kvaliteta pružanja elektronskih komunikacionih usluga, razviti mehanizme koji obuhvataju potrošače, udruženja potrošača i operatore tih usluga, a koji mogu uključivati izradu i nadzor kodeksa ponašanja i operativnih načela.

(4) Agencija promovise saradnju između operatora i učesnika zainteresovanih za promovisanje zakonitog sadržaja putem elektronskih komunikacionih mreža i usluga, ne dovodeći u pitanje propise kojima se uređuje oblast kulture i medija.

(5) Saradnja iz stava 4 ovog člana može da se odnosi i na usklađivanje pružanja obavještenja o podacima od javnog interesa.

Rješavanje sporova između operatora

Član 210

(1) Agencija, na zahtjev za rješavanje spora između dva ili više operatora u vezi sa obavezama iz ovog zakona ili spora između tih operatora i drugih pravnih lica koja imaju koristi od usluga pristupa i/ili interkonekcije na osnovu ovog zakona, pokreće postupak za rješavanje spora.

(2) Agencija odlučuje u najkraćem roku o najboljem načinu za rješavanje spora i, ako ocijeni da je najefikasniji način za rješavanje spora posredovanje, obavještava učesnike u sporu o tome.

(3) Ako, u roku od četiri mjeseca od upućivanja obavještenja iz stava 2 ovog člana, spor ne bude riješen posredovanjem i ako strane u sporu ne pokrenu postupak za rješavanje spora pred sudom, Agencija na zahtjev bilo koje strane u sporu donosi obavezujuću odluku u najkraćem mogućem roku.

(4) Odluka iz stava 3 ovog člana mora biti detaljno obrazložena i objavljena u skladu sa ovim zakonom, vodeći računa o podacima koji su označeni kao poslovna tajna i zaštiti podataka o ličnosti.

(5) Obaveze koje Agencija nametne u cilju rješavanja spora moraju da budu u skladu sa odredbama ovog zakona.

(6) Strane u sporu dužne su da sarađuju sa Agencijom u svrhu rješavanja spora.

(7) Agencija može posredovati u rješavanju spora između operatora i organa državne uprave nadležnih za odbranu, nacionalnu bezbjednost i unutrašnje poslove, vodeći računa o osnovnim principima ovog zakona.

(8) Postupak rješavanja spora iz stava 1 ovog člana ne isključuje pravo bilo koje strane u sporu na pokretanje postupka pred nadležnim sudom.

XIII. REGISTRI

Registri Agencije

Član 211

(1) Agencija vodi registre u oblasti elektronskih komunikacija i to:

1) registar operatora, koji naročito sadrži podatke o nazivu, adresi, registracionom broju i djelatnosti operatora;

2) registar dodijeljenih radio-frekvencija, koji naročito sadrži podatke o nosiocu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, odobrenim radio-frekvencijama, uslovima korišćenja i lokaciji fiksnih radio stanica, geografskoj oblasti korišćenja;

3) registar numeracija, koji naročito sadrži podatke o nosiocu odobrenja za korišćenje numeracija, dodijeljenim numeracijama i periodima važenja odobrenja;

4) registar elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, koji naročito sadrži podatke o vrsti, dostupnosti, zajedničkom korišćenju i geografskoj lokaciji elektronske komunikacione infrastrukture, kao i podatke o vrsti, tehnologiji, namjeni i rasporedu povezane opreme na/u elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi.

(2) Operator je dužan da, bez odlaganja, obavijesti Agenciju o promjeni podataka koji se upisuju u registre iz stava 1 ovog člana.

(3) Bliži sadržaj i način vođenja registara iz stava 1 ovog člana propisuje Agencija.

XIV. NADZOR

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona

Član 212

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, drugih propisa i akata donijetih na osnovu ovog zakona, kao i međunarodnih ugovora iz oblasti elektronskih komunikacija čiji je potpisnik Crna Gora vrši Agencija.

Inspekcijski nadzor

Član 213

(1) Inspekcijski nadzor u oblasti elektronskih komunikacija vrši Agencija preko inspektora za elektronske komunikacije (u daljem tekstu: inspektor), koji su ovlašćeni zaposleni Agencije.

(2) Poslovi inspekcijskog nadzora vrše se u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača i zakonom kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu.

(3) Na pitanja postupka u vršenju nadzora u oblasti elektronskih komunikacija koja nijesu uređena ovim zakonom, shodno se primjenjuje zakon kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

(3) Poslovi inspekcijskog nadzora iz st. 1 i 2 ovog člana smatraju se poslovima kod kojih postoje posebni uslovi rada.

(4) Radna mjesta sa ovlašćenjima inspekcijskog nadzora i posebnim uslovima koje moraju ispunjavati lica na tim radnim mjestima utvrđuju se opštim aktom Agencije.

(5) Inspektor, prilikom inspekcijskog nadzora, svojstvo organa nadzora dokazuje službenom legitimacijom.

(6) Oblik i sadržaj službene legitimacije za obavljanje poslova inspekcijskog nadzora propisuje nadležni organ Agencije.

Odgovornost i obaveze inspektora

Član 214

(1) U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor je naročito obavezan da razmotri inicijative za pokretanje postupka inspekcijskog nadzora pokrenute od strane ovlašćenih zaposlenih u Agenciji i drugih lica i o tome obavijesti podnosioca inicijative.

(2) Inspektor u obavljanju inspekcijskog nadzora preduzima ili određuje mjere ili radnje propisane ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor u skladu sa propisanim ovlašćenjima, donosi rješenje u skladu sa odredbama ovog zakona, predlaže izvršnom direktoru podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim sudom ili izdaje prekršajni nalog u skladu sa odredbama ovog zakona i zakona kojim se uređuju prekršaji.

(3) Inspektor je u obavljanju inspekcijskog nadzora odgovoran ako propusti preduzeti ili odrediti mjere ili radnje koje je prema ovom zakonu ili propisima donesenim na osnovu ovog

zakona bio obavezan preduzeti ili odrediti, ako prekorači propisana ovlaštenja, ako ne donese rješenje u skladu s odredbama ovog zakona, ako ne da predlog izvršnom direktoru radi pokretanja prekršajnog postupka pred nadležnim sudom ili ne izda prekršajni nalog u skladu s odredbama ovog zakona i zakona kojim se uređuju prekršaji, ili ne obavijesti nadležne državne organe o utvrđenim nedostacima.

(4) Inspektor je za svoj rad odgovoran izvršnom direktoru u skladu sa opštim propisima o radu i etičkim kodeksom Agencije.

Nadležnosti i ovlaštenja inspektora

Član 215

(1) Inspektor nadzire da li se djelatnost elektronskih komunikacija obavlja u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona, uključujući i usklađenost sa uslovima opšteg odobrenja ili uslovima korišćenja radio-frekvencija i numeracije.

(2) Inspektor je ovlašten da zahtijeva od fizičkih i pravnih lica, da u skladu sa članom 28 i 29 ovog zakona, dostave sve informacije potrebne za obavljanje inspeksijskog nadzora.

(3) Kada inspektor utvrdi da fizičko ili pravno lice ne ispunjava jedan ili više uslova iz opšteg odobrenja ili uslova korišćenja radio-frekvencija i numeracije ili se ne pridržava posebnih obaveza, on obavještava tog subjekta o svom nalazu i daje mu rok da se izjasni.

(4) Mjere i kazne koje nalaže i izriče inspektor moraju biti efikasne, proporcionalne i odgovarajuće. Takve kazne mogu se izricati za bilo koje kršenje ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona, čak i ako je kršenje naknadno otklonjeno.

(5) Inspektor može da donese hitne privremene mjere kako bi riješio situaciju prije donošenja konačne odluke, ako ima dokaz o kršenju, ako kršenje predstavlja neposrednu ili ozbiljnu prijetnju za javni red, javnu bezbjednost ili zdravlje ljudi, odnosno rizik od stvaranja ozbiljnih ekonomskih ili operativnih problema drugim pružaocima ili korisnicima elektronskih komunikacionih mreža ili usluga ili drugim korisnicima radio-frekvencija.

(6) Pored obaveza i ovlaštenja utvrđenih posebnim zakonom kojim se uređuje oblast inspeksijskog nadzora, inspektor je posebno ovlašten da:

- 1) uđe i pregleda poslovne prostorije, zgrade, građevine, gradilišta i zemljišta, te se koristi tehničkim sredstvima i opremom nadziranog lica u svrhu obavljanja inspeksijskog nadzora;
- 2) pregleda poslovnu dokumentaciju, opremu i druge stvari koje omogućavaju uvid u poslovanje subjekta nadzora u vezi sa primjenom ovog zakona;
- 3) uzima izjave od odgovornih lica, radi pribavljanja dokaza o činjenicama koje se ne mogu direktno utvrditi, kao i od drugih lica koja prisustvuju inspeksijskom nadzoru;
- 4) zatraži pisanim putem od subjekta nadzora tačne i potpune podatke i dokumentaciju potrebnu radi vršenja inspeksijskog nadzora;
- 5) naredi usklađivanje pružanja elektronskih komunikacionih mreža i usluga sa odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, te odluka Agencije;
- 6) vrši nadzor primjene obaveza iz opšteg odobrenja;
- 7) vrši nadzor elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme, elektronskih komunikacionih mreža i pružanja elektronskih komunikacionih usluga, te

provjerava ispunjavanje uslova utvrđenih ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovoga zakona;

- 8) vrši nadzor usklađenosti radnih parametara elemenata elektronske komunikacione mreže sa propisanim normama i standardima;
- 9) vrši nadzor usklađenosti rada elektronskih komunikacionih mreža i opreme u slučajevima vanrednih situacija, shodno propisu Vlade iz člana 61 stav 6 i člana 62 stav 2 ovog zakona;
- 10) vrši nadzor usklađenosti korišćenja radio-frekvencija i numeracije sa uslovima iz odobrenja;
- 11) utvrđuje porijeklo, lokaciju i identifikaciju nelegalnih radio emisija i izvora štetnih interferencija;
- 12) utvrđuje ispunjenost propisanih normi kvaliteta pri pružanju univerzalne usluge, kao i deklariranih parametara kvaliteta kod drugih vrsta usluga;
- 13) vrši nadzor pravilnosti primjene odobrenih, odnosno javno objavljenih cijena elektronskih komunikacionih usluga;
- 14) vrši nadzor primjene ugovora na koje je Agencija dala saglasnost;
- 15) vrši kontrolu rada operatora i bezbjednosti elektronskih komunikacionih mreža na detaljnom tehničkom nivou, posebno suštinski bitnih komponenti i/ili osjetljivih djelova elektronskih komunikacionih mreža;
- 16) vrši kontrolu bezbjednosti elektronskih komunikacionih usluga, posebno poštovanje odredbi zakona koje se tiču povjerljivosti komunikacija;
- 17) vrši kontrolu primijenjenih mjera zaštite elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i elektronskih komunikacionih usluga definisanih planovima operatora i propisom Agencije iz člana 181 ovog Zakona;
- 18) nadzire obavljanje drugih poslova u elektronskim komunikacijama, koji se obavljaju na osnovu posebnih obaveza;
- 19) vrši nadzor tehničke i druge dokumentacije (evidencije o stanju sistema, dozvola, odobrenja, atesta i sl.);
- 20) naredi otklanjanje nedostataka, ako se pri korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture, elektronskih komunikacionih mreža i druge povezane opreme ili pri pružanju elektronskih komunikacionih usluga ne primjenjuje ovaj zakon, propisi donijeti na osnovu ovog zakona, odnosno akti Agencije i propisi i standardi koji se primjenjuju u Crnoj Gori;
- 21) u slučaju ozbiljnog kršenja ili ponovljenih kršenja uslova iz opšteg odobrenja ili uslova korišćenja radio-frekvencija ili numeracije privremeno zabrani da subjekt i dalje pruža elektronske komunikacione mreže ili usluge, odnosno koristi radio-frekvencije i numeraciju;
- 22) privremeno zabrani pružanje javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga, ako se iste obavljaju bez propisane registracije i odobrenja Agencije i odredi mjere za sprječavanje daljeg protivzakonitog obavljanja djelatnosti;
- 23) privremeno zabrani radove na izgradnji elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, koji se ne izvode u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;

- 24) investitoru, vlasniku poslovnog ili stambenog prostora, odnosno skupštini etažnih vlasnika u novoizgrađenom objektu naloži da omogući pristup i/ili korišćenje postojeće fizičke infrastrukture operatorima koji su podnijeli zahtjev, radi postavljanja, održavanja i razvoja elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, pod uslovima koji se zasnivaju na principima nediskriminatornosti, proporcionalnosti i transparentnosti;
  - 25) zabrani postavljanje tehničke opreme u zaštitnoj zoni ili u radio koridoru radio-stanice, ili u zoni elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme, ako postavljanje te opreme nije u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona;
  - 26) privremeno zabrani radove ili bilo koju aktivnost čijim izvođenjem je došlo ili može doći do oštećenja ili smetnji u radu elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ili ako se radovi izvode u zaštitnoj zoni ili radio koridoru, o čemu odmah obavještava nadležnog inspektora;
  - 27) privremeno zabrani ili odloži pružanje usluga ili paketa usluga koje bi, ako se nastavi, nanijelo značajnu štetu tržišnoj konkurenciji, do ispunjenja obaveza pristupa nametnutih nakon analize tržišta sprovedene u skladu sa članom 66 ovog zakona;
  - 28) naredi korisniku radio-frekvencija da otkloni nedostatke u radu radio stanice koja ne radi u skladu sa zakonom ili odobrenjem ili istoj privremeno zabrani rad, ukoliko ometa rad druge elektronske komunikacione opreme;
  - 29) zabrani rad radio stanice koja koristi radio-frekvencije bez propisanog odobrenja i po potrebi odredi mjere da se onemogući njen rad - pečaćenjem ili privremenim oduzimanjem opreme ili dijela opreme, uz izdavanje potvrde u pisanoj formi;
  - 30) privremeno zabrani rad elektronske komunikacione opreme ili pružanje usluge u cilju pronalaženja i identifikovanja izvora nedozvoljenog, nepropisnog korišćenja radio frekvencija, ili ometanja rada druge elektronske komunikacione opreme ili pružanja usluge;
  - 31) ograniči, zabrani rad ili privremeno oduzme opremu i tehnička sredstva koja uzrokuju elektromagnetne smetnje, emituju nedozvoljena elektromagnetna zračenja, ometaju rad elektronskih komunikacionih mreža i opreme, ometaju pružanje elektronskih komunikacionih usluga;
  - 32) zabrani korišćenje radio stanice, radio opreme ili druge elektronske komunikacione opreme koja ne zadovoljava uslove utvrđene ovim zakonom, propisima donijetim na osnovu ovog zakona i posebnim propisima;
  - 33) naredi uklanjanje drugih utvrđenih nepravilnosti, nedostataka ili propusta u primjeni ovoga zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona i akata Agencije;
- (6) Inspektor svoja ovlašćenja i nadležnosti sprovodi i na osnovu podataka prikupljenih u postupcima koji se vode kod stručnih službi Agencije.
- (7) U postupku obavljanja inspekcijuskog nadzora inspektor može zatražiti asistenciju trećih lica.
- (8) U slučaju obavljanja inspekcijuskog nadzora u vezi sa izvršavanjem odluka Savjeta Agencije donesenih u skladu sa odredbama ovog zakona, inspektor je obavezan prethodno se konsultovati sa Savjetom Agencije.

(9) Inspektor je dužan da čuva tajnost svih informacija o radu operatora koje sazna u svom radu, u skladu sa ovim zakonom, kao i zakonom koji uređuje pitanja povjerljivosti i zaštite podataka, a za koje subjekat nadzora dokaže da su poslovna tajna.

(10) Pod poslovnim prostorijama u smislu ovoga člana smatraju se stambene i poslovne prostorije i drugi prostor u kojem subjekat nadzora obavlja svoju djelatnost.

(11) U obavljanju inspekcijskog nadzora inspektor može, do donošenja sudske presude, privremeno oduzeti dokumentaciju i predmete koji mogu poslužiti kao dokaz u prekršajnom postupku, te može pečatiti ili privremeno oduzeti radio stanicu, radio opremu ili drugu elektronsku komunikacionu opremu, i to u cijelosti ili samo određene dijelove te opreme, što se unosi u zapisnik o inspekcijskom pregledu, i o čemu inspektor izdaje potvrdu sa tačnim podacima o oduzetoj dokumentaciji i predmetima, ili o oduzetoj opremi ili dijelovima opreme.

(12) Ako inspektor u obavljanju inspekcijskog nadzora ili na osnovu izvještaja drugog inspektora ovlašćenog za sprovođenje inspekcijskog nadzora prema posebnom zakonu ili na osnovu izvještaja drugog nadležnog organa utvrdi povredu odredaba ovog zakona ili propisa donijetih na osnovu ovog zakona, dužan je donijeti rješenje ili preduzeti druge propisane mjere iz stava 6 ovog člana najkasnije u roku od 30 (trideset) dana od dana završetka inspekcijskog nadzora ili primanja izvještaja sa utvrđenim činjenicama presudnim za donošenje rješenja.

(13) Inspektor može predložiti izvršnom direktoru podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim sudom ili izdati prekršajni nalog, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju prekršaji, kojim može izreći novčane kazne i zaštitne mjere propisane ovim zakonom.

(14) Ako se inspektoru u obavljanju inspekcijskog nadzora pruži fizički otpor, ili ako se takav otpor može očekivati, ovlašćeno službeno lice iz organa nadležnog za policijske poslove dužno je da inspektoru, na njegov zahtjev, pruži svu potrebnu pomoć.

Obaveze subjekta nadzora

Član 216

(1) Subjekti nadzora, organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave i druga pravna lica sa javnim ovlašćenjima dužni su da inspektoru omogućе sprovođenje inspekcijskog nadzora i obezbijede uslove za njegov nesmetani rad, omogućе mu uvid i upotrebu svih potrebnih podataka i dokumentacije, upotrebu pripadajuće infrastrukture, opreme i drugih tehničkih sredstava, te na pisani zahtjev inspektora pripreme i dostave dodatne podatke i dokumentaciju potrebnu za obavljanje inspekcijskog nadzora.

(2) Subjekti nadzora dužni su, na zahtjev inspektora, privremeno prekinuti rad i poslovanje u nadziranim poslovnim prostorijama, zgradi ili građevini u toku inspekcijskog nadzora, ako inspektor ne bi mogao na drugi način obaviti inspekcijski nadzor ili utvrditi činjenično stanje.

(3) Subjekti nadzora i druga pravna lica vlasnici elektronske komunikacione opreme dužni su na sopstvenoj opremi i uređajima omogućiti nesmetan pristup i povezivanje tehničkih sredstava i opreme koju koristi inspektor.

(4) Inspektor može, i nakon obavljanja inspekcijskog nadzora, zatražiti od nadziranog lica izvršenje pojedine radnje u svrhu potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, te odrediti rok za izvršenje te radnje.

(5) Subjekt nadzora nije omogućio inspektoru sprovođenje inspekcijskog nadzora ako:

- 1) ne omogući ulazak i pregled poslovnih prostorija, zgrada, građevina, gradilišta ili zemljišta gdje se obavlja inspekcijski nadzor;
- 2) ne omogući pregled elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme, radio-stanice, radio opreme, elektronske komunikacione mreže ili druge elektronske komunikacione opreme na kojoj se obavlja inspekcijski nadzor, kao i nesmetan pristup i povezivanje tehničkih sredstava i opreme koju koristi inspektor;
- 3) ne omogući uvid u traženu dokumentaciju, isprave i podatke radi utvrđivanja činjeničnog stanja u toku obavljanja inspekcijskog nadzora ili u roku određenom u zapisniku o inspekcijskom pregledu;
- 4) ne dostavi, na pisani zahtjev inspektora, u određenom roku i formi na uvid sve podatke i dokumentaciju potrebnu za obavljanje inspekcijskog nadzora;
- 5) ne dostavi obavještenje u određenom roku o preduzetim mjerama koje je naredio inspektor radi uklanjanja utvrđenih nepravilnosti, nedostataka ili propusta;
- 6) ne izvrši radnje iz st. 2 i 3 ovog člana.

Pravna sredstva

Član 217

Protiv rješenja nadzornika nije dopuštena žalba, ali se protiv njega može pokrenuti spor pred nadležnim sudom.

XV. KAZNENE ODREDBE

Član 218

(1) Novčanom kaznom u procentu od 1% do 10% ukupnog godišnjeg prihoda za obračunsku godinu koja je prethodila godini u kojoj je napravljen prekršaj kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne postupi saglasno rješenju Agencije o određivanju obaveza pristupa i interkonekcije (člana 39 st. 2 i 4);
- 2) ne postupi po odluci Agencije o proširivanju uslova kod određivanja obaveze pristupa (člana 40 st.1, 2, 7 i 8);
- 3) ne utvrdi plan mjera kojim se obezbjeđuje bezbjednost javne elektronske komunikacione mreže i korišćenje elektronskih komunikacionih usluga u slučajevima većeg ispada mreže, ratnog i vanrednog stanja, elementarnih nepogoda, kao i drugih vanrednih situacija (član 43 stav 1);
- 4) ne primjenjuje plan mjera iz člana 43 stav 1 ovog zakona dok traju okolnosti zbog kojih su mjere preduzete (član 43 stav 2);
- 5) ne dostavi plan mjera iz člana 43 stav 1 ovog zakona na mišljenje Ministarstvu, Agenciji i organima nadležnim za odbranu i bezbjednost, zaštitu i spašavanje, u roku od tri dana od dana utvrđivanja (član 43 stav 3);
- 6) na zahtjev nadležnog organa ne prilagodi korišćenje svojih elektronskih komunikacionih mreža i opreme nastaloj situaciji ili ih ne stavi na raspolaganje ili upotrebu nadležnim organima za vrijeme vanrednih situacija (član 43 stav 4);
- 7) ne prilagodi svoju mrežu tako da u vanrednim situacijama omogući korišćenje prava prvenstva komunikacija iz određenih terminalnih tačaka mreže (član 44 stav 1);

- 8) ne postupi po odluci Vlade o korišćenju prava prvenstva komunikacija za vrijeme trajanja vanrednih situacija (član 44 stav 2);
- 9) operator sa značajnom tržišnom snagom ne postupi u skladu sa regulatornim obavezama koje mu je odredila Agencija rješenjem (član 113 st. 1 i 2);
- 10) operator sa značajnom tržišnom snagom na relevantnom tržištu ne primijeni cijene usluga završavanja govornih poziva u fiksnim i mobilnim mrežama u skladu sa propisom Evropske komisije (član 120 stav 1);
- 11) ne pridržava se rješenja Agencije o obavezi odvajanja aktivnosti povezanih sa pružanjem određenih veleprodajnih usluga pristupa u posebnu poslovnu jedinicu (član 122 stav 1);
- 12) ako posebna poslovna jedinica vertikalno integrisanog operatora iz člana 122 stav 1 ovog zakona ne pruža proizvode i usluge pristupa, pod jednakim uslovima, svim operatorima, uključujući i poslovne jedinice u okviru vertikalno integrisanog operatora (član 122 stav 2);
- 13) u svojstvu vertikalno integrisanog operatora sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više relevantnih tržišta ne dostavi obavještenje Agenciji najkasnije 90 dana prije planiranog datuma prenosa imovine ili formiranja posebne poslovne jedinice (član 123 stav 2);
- 14) ako posebno pravno lice i/ili posebna poslovna jedinica vertikalno integrisanog operatora sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više relevantnih tržišta ne postupi po rješenju Agencije (član 123 stav 7);
- 15) operator sa značajnom tržišnom snagom ne postupi po rješenju Agencije o određivanju ponuđenih obaveza obavezujućim (član 124 st. 8 i 9);
- 16) ne primijeni maksimalne cijene i druge uslove pružanja elektronskih komunikacionih usluga koje mu Agencija odredi u skladu sa međunarodnim ugovorima čiji je potpisnik Crna Gora (član 128 stav 1);
- 17) ne registruje tačno podatke o pruženoj usluzi (član 148 stav 1);
- 18) ako vrši slušanje, prisluškivanje, ostvarivanje uvida ili čuvanje sadržaja i podataka o komunikaciji, odnosno njen prekid ili nadzor, bez pristanka korisnika te komunikacije (član 167 stav 2);
- 19) koristi javnu elektronsku komunikacionu mrežu za čuvanje i pristup podacima i informacijama uskladištenim na terminalnoj opremi korisnika bez njegove saglasnosti (član 167 stav 6);
- 20) ne obezbijedi o svom trošku neophodne tehničke i organizacione uslove koji omogućavaju presrijetanje komunikacija u skladu sa članom 167 stav 3 ovog zakona i Agenciji ne dostavi dokaze da je obezbijedio te uslove (član 174 stav 1);
- 21) ne zadrži podatke o elektronskim komunikacijama iz člana 176 ovog zakona, za potrebe odbrane i nacionalne bezbjednosti, kao i radi sprečavanja vršenja krivičnog djela, istrage, otkrivanja i krivičnog gonjenja počilaca krivičnih djela i pružanja pomoći kod potrage i spašavanja ljudi, zaštite života i zdravlja ljudi i imovine (član 175 stav 1);
- 22) ne obezbijedi neophodne tehničke i organizacione uslove koji omogućavaju nadležnim organima preuzimanje zadržanih podataka o saobraćaju i lokaciji, kao i odgovarajućih podataka potrebnih za identifikaciju i registraciju korisnika (član 175 stav 4);
- 23) ne obezbijedi sigurnost zadržanih podataka (član 177 stav 1).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 600 eura do 6.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u procentu od 1% do 10% ukupnog godišnjeg prihoda za obračunsku godinu koja je prethodila godini u kojoj je izvršen prekršaj.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 2.000 eura.

(5) Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana ostvarena imovinska korist, uz novčanu kaznu, izreći će se i mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.

(6) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana pravnom licu, preduzetniku, odnosno odgovornom licu u pravnom licu može se izreći zaštitna mjera zabrane vršenja djelatnosti u trajanju do šest mjeseci.

Član 219

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 8.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne dostavi Agenciji sve podatke potrebne za geografski pregled dostupnosti elektronskih komunikacionih mreža koje mogu da obezbijede širokopolasni pristup u budućnosti uključujući i mreže veoma velikog kapaciteta na području Crne Gore, i relevantne podatke, uključujući podatke o planovima postavljanja mreža veoma velikog kapaciteta, u mjeri u kojoj su ti podaci dostupni, u primjerenom i razumnom roku (član 12 stav 7);
- 2) prilikom izgradnje ili korišćenja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture ili povezane opreme, kao i pružanja elektronskih komunikacionih usluga, ne omogući potpuni nadzor i kontrolu nad izgradnjom i korišćenjem elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture ili povezane opreme (član 15);
- 3) u blizini elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme izvodi radove, planira nove objekte, sadi sadnice ili preduzima druge radnje koje mogu oštetiti ili ometati rad elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme (član 18 stav 1);
- 4) ometa prostiranje elektromagnetnih talasa ili uzrokuje smetnje u radio komunikacijama usljed izvođenja radova, planiranja novih objekata, postavljanja tehničke opreme ili obavljanja druge radnje u zaštitnoj zoni ili radio koridoru radio-stanice (član 18 stav 2);
- 5) ne podnese Agenciji prijavu u pisanoj ili elektronskoj formi prije početka korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga, (član 28 stav 1);
- 6) operator ne podnese Agenciji prijavu u pisanoj ili elektronskoj formi u slučaju izmjene ili prestanka režima korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga (član 34 stav 1);
- 7) koristi radio-frekvencije bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija izdatog od strane Agencije (član 60 stav 1);
- 8) koristi numeraciju iz plana numeracije bez odobrenja za korišćenje numeracije izdatog od strane Agencije (član 95 stav 1);
- 9) postupa diskriminatorski prema drugim operatorima i/ili pružaocima usluga u pogledu numeracije koja se koristi za pristup njegovim uslugama (član 95 stav 9);
- 10) primjenjuje različite uslove pružanja usluga pristupa mreži ili elektronskih komunikacionih usluga prema krajnjim korisnicima zavisno od njihove nacionalnosti,

državljanstva, prebivališta ili poslovnog sjedišta , osim u slučaju postojanja objektivnih razloga (član 129 stav 3);

- 11) prije zaključenja ugovora krajnjem korisniku ne pruži sve informacije sadržane (član 130);
- 12) na svojoj internet stranici ne objavi cjenovnik usluga koje pruža i učini ga dostupnim krajnjim korisnicima na jasan, sveobuhvatan i mašinski čitljiv način, kao i u formatu koji je pristupačan za krajnje korisnike sa invaliditetom i ne objavi cijene promotivnih ponuda i akcija (član 134 stav 1);
- 13) ne dostavi sažetak ugovora krajnjem korisniku prije zaključenja ugovora (član 136 stav 1);
- 14) sažetak ugovora ne sadrži sve glavne informacije (136 stav 3);
- 15) sažetak ugovora ne sadržim minimalnu, uobičajeno dostupnu, maksimalnu i reklamiranu brzinu prenosa podataka za uslugu fiksnog pristupa internetu, procijenjenu maksimalnu brzinu prenosa podataka i reklamiranu brzinu prenosa podataka za uslugu mobilnog pristupa internetu, kao i informacije o dostupnim pravnim sredstvima u slučaju svake razlike, do koje dolazi stalno ili redovno, između stvarno pružene usluge pristupa internetu u pogledu brzine ili drugih parametara kvaliteta usluge (član 136 stav 4);
- 16) ne nudi krajnjim korisnicima ugovore u trajanju od godinu dana i ugovore na neodređeno vrijeme bez minimalnog trajanja i informacije o najboljim tarifama ne pruži krajnjim korisnicima neposredno prije isteka minimalnog perioda na koji je ugovor zaključen, a informacije o svim tarifama najmanje jednom godišnje (član 137 stav 2);
- 17) na javnu elektronsku komunikacionu mrežu priključi terminalnu opremu koja ne ispunjava uslove zaštite i bezbjednosti korisnika i drugih lica i zaštite životne sredine, i ako se njenom upotrebom ne omogućava efikasna upotreba radio-frekvencijskog spektra, odnosno ako izaziva štetne smetnje i ako ne ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom, kao i zakonom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti (član 141 stav 3);
- 18) ne objavljuje redovno sveobuhvatne, uporedive, pouzdane, krajnjim korisnicima prilagođene i ažurirane podatke o kvalitetu usluge, u mjeri u kojoj se barem pojedini elementi mreže nalaze pod njihovim nadzorom, direktno ili na osnovu ugovora o nivou usluge, kao i podatke o preduzetim mjerama radi obezbjeđenja jednakog pristupa za krajnje korisnike s invaliditetom (član 142 stav 1);
- 19) ne koristi mjerne jedinice u skladu sa zakonom kojim se uređuje sistem mjernih jedinica i postupci ocjenjivanja usaglašenosti mjeriča sa propisanim zahtjevima za mjerenje obima pruženih javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga (član 148 stav 3);
- 20) u ponudu usluga ne uključi najmanje jedan paket u kojem će se za obračun pruženih usluga koristiti ostvareni obim saobraćaja i ne koristi jedinični vremenski interval jedna sekunda (1s) za obračun obima ostvarenog poziva, a za obračun količine prenešenih binarnih podataka obračunsku jedinicu jedan kilobajt (1kB) (član 148 stav 4);
- 21) je cijena u okviru paketa iz člana 148 stav 4 ovog zakonaveća od cijena u okviru najkorišćenijeg paketa (član 148 stav 6);
- 22) ne obračunava pružene usluge isključivo po jednom osnovu i u skladu sa cijenama iz objavljenog cjenovnika usluga (član 148 stav 7);
- 23) svim krajnjim korisnicima javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na korišćenju brojeva, ne omogućujući pozive na jedinstveni evropski broj za hitne službe 112, SMS poruke na broj 112, tekstualnu komunikaciju u stvarnom vremenu sa brojem 112, kao i pozive na druge pozivne brojeve za pristup hitnim službama u Crnoj Gori, i to bez naknade i bez upotrebe bilo kakvog sredstva plaćanja, uključujući i sve javne

telefonske govornice i uređaje za upućivanje e-poziva, što obuhvata i besplatno preusmjeravanje tih poziva na druge pozivne brojeve koje upotrebljavaju hitne službe (član 161 stav 1);

- 24) ne omogući krajnjim korisnicima sa invaliditetom pristup hitnim službama putem svojih komunikacionih kanala na način koji je jednak pristupu drugih krajnjih korisnika (član 161 stav 3);
- 25) ne preduzima odgovarajuće tehničke ili organizacione mjere u cilju zaštite bezbjednosti svoje elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione usluge (član 163 stav 1);
- 26) ne odredi lice odgovorno za sprovođenje mjera iz člana 163 stav 1 ovog zakona (član 163 stav 4);
- 27) ne postupi po obavezujućem uputstvu Agencije i ne preduzme dodatne mjere u cilju sprečavanja bezbjednosnih incidenata kao i mjere za uklanjanje posljedica bezbjednosnih incidenata u određenim rokovima (član 164, stav 6);
- 28) na prikladan i javno dostupan način ne objavi adresu elektronske pošte za prijavu zloupotreba i ne odgovori na svaki prigovor u vezi sa zloupotrebom elektronske pošte, u roku od osam dana od dana prijema tog prigovora putem elektronske pošte (član 173 stav 1);
- 29) ugovorom ne obaveže svoje krajnje korisnike na zabranu slanja neželjene elektronske pošte i ne preduzime odgovarajuće mjere radi sprečavanja zloupotreba korisničkog naloga elektronske pošte (član 173 stav 2);
- 30) ne vodi evidenciju o zahtjevima za korišćenje zadržanih podataka u toku jedne kalendarske godine (član 175 st.6 i 7);
- 31) Agenciji ne dostavi tražene informacije i podatke o uslugama i mrežama, tehničkim parametrima mreže, uključujući i finansijske podatke, podatke koji su određeni kao poslovna tajna, informacije o planovima za nabavku opreme, porijeklo opreme, angažovanim snabdijevačima opremom i trećim licima koja angažuje za instalaciju i održavanje opreme, kao i ako ne izvrši druge radnje koje Agencija ocijeni potrebnim (član 205 stav 1);
- 32) ne dostavi Agenciji računovodstvene podatke o povezanim maloprodajnim tržištima (član 205 stav 5);
- 33) ne dostavi Agenciji i druge podatke u vezi opštih i posebnih obaveza po osnovu upisa u registar prava korišćenja ograničenih resursa i posebnih obaveza (član 206 stav 1).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 400 eura do 4.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 12.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.500 eura.

(5) Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana ostvarena imovinska korist, uz novčanu kaznu, izreći će se i mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.

(6) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana pravnom licu, preduzetniku, odnosno odgovornom licu u pravnom licu može se izreći zaštitna mjera zabrane vršenja delatnosti u trajanju do šest mjeseci.

Član 220

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 6.000 eura do 30.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne obavijesti Agenciju o promjeni podataka iz člana 28 stav 3 tač.1 i 2 3 ovog zakona, u roku od 15 dana od dana promjene, odnosno o promjeni podataka iz člana 28 stav 3 tačka 4 ovog zakona, najkasnije petnaest dana prije predviđenog datuma promjene (član 29 stav 6);
- 2) ne osnuje posebno pravno lice za pružanje javnih elektronskih komunikacionih mreža i/ili elektronskih komunikacionih usluga ili ne vodi odvojeno računovodstvo po djelatnostima na način da se odvojeno iskazuju prihodi i rashodi ostvareni na osnovu davanja na korišćenje elektronske komunikacione mreže i/ili elektronske komunikacione infrastrukture ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga od drugih djelatnosti (član 32 stav 2);
- 3) ne sačinjava finansijske izvještaje i ne objavljuje ih zajedno sa izvještajima o reviziji na svojoj internet stranici.(član 32 stav 3)
- 4) najkasnije do kraja marta tekuće godine ne prijavi Agenciji visinu prihoda po osnovu pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga i davanja na korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ostvarenih u prethodnoj godini (član 37 stav 1);
- 5) podatke koje su dobili prije, tokom ili nakon postupka pregovora ili nakon zaključenja ugovora o pristupu i/ili interkonekciji, ne koriste isključivo u svrhe za koje su im dostavljeni, ne vodeći računa o zaštiti povjerljivosti tih podataka i ako ih ustupaju trećim licima, što naročito obuhvata druge poslovne jedinice, podružnice ili partnere kojima bi ti podaci mogli omogućiti konkurentsku prednost na tržištu (član 38 st.11 i 12);
- 6) ne objavljuje i ne ažurira podatke koji su od interesa za obavljanje pregovora o pristupu i/ili interkonekciji na svojoj internet stranici (član 38 stav 4);
- 7) na zahtjev drugog operatora za pristup i/ili interkonekciju ne odgovori u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva (član 38 stav 6);
- 8) ne uspostavi pristup i/ili interkonekciju u roku od 45 dana od dana zaključenja ugovora (član 45 stav 9);
- 9) ne dostavi Agenciji primjerak zaključenog ugovora o pristupu i/ili interkonekciji sa operatorima u Crnoj Gori i sa operatorima u drugoj državi, radi ocjene usklađenosti sa ovim zakonom i evidentiranja (član 45 stav 10);
- 10) ako ne zaključi ugovor o pristupu i/ili interkonekciji, u skladu sa odlukom Agencije, u roku od 15 dana od dana donošenja odluke Agencije (član 38 stav 10);
- 11) u prijemu i prenosu usluga digitalne televizije ne očuva format stranica slike, ako su te usluge namijenjene za prijem na proširenom televizijskom ekranu (član 41 stav 2);
- 12) ne obezbijedi emiterima čije programe prenosi pristup aplikativnom programskom interfejsu i/ili elektronskom programskom vodiču objektivno, transparentno i pod jednakim uslovima (član 41 stav 4);
- 13) sistemi sa uslovnim pristupom uslugama digitalne televizije i radija nemaju potrebne tehničke mogućnosti koje operatorima omogućavaju potpunu kontrolu nad pruženim uslugama koje su zaštićene tim sistemima (član 42 stav 1);
- 14) ne ponudi svim emiterima čije programe prenosi, objektivno, transparentno i pod jednakim uslovima, odgovarajuće tehničke mogućnosti kojima se obezbjeđuje pristup krajnih

- korisnika njihovim programima, uz upotrebu odgovarajućeg uređaja za uslovni pristup (član 42 stav 2);
- 15) koristi sisteme uslovnog pristupa koji sprečavaju pristup krajnjih korisnika programima sa slobodnim pristupom, osim u slučaju dospjelog potraživanja od krajnjeg korisnika, koje se odnosi na usluge digitalne televizije i radija, u skladu sa opštim uslovima pružanja usluga operatora (član 42 stav 3);
  - 16) ne vodi odvojeno računovodstvo za usluge sa uslovnim pristupom (član 42 stav 4);
  - 17) elektronsku komunikacionu mrežu, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu planira, projektuje, proizvodi, gradi, održava i koristi na način da izaziva smetnje u radu drugih elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i da ne omogućava pristup i dostupnost javnih elektronskih komunikacionih usluga licima sa invaliditetom (član 10 stav 1);
  - 18) ne dostavi nosiocu pripremnih poslova na izradi i donošenju planskog dokumenta podatke o postojećim i planiranim elektronskim komunikacionim mrežama, elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi u zoni zahvata planskog dokumenta (član 11 stav 3);
  - 19) ne dostavi Agenciji, u roku od 6 mjeseci prije početka izgradnje, pisano obavještenje o početku izgradnje, lokaciji izgradnje i tehničkim karakteristikama planirane elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ili njihovih elemenata (član 14 stav 5 tačka 1);
  - 20) ne dostavi Agenciji, u roku od sedam dana od dana početka korišćenja, pisano obavještenje o početku korišćenja i tehničkim karakteristikama elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, (član 14 stav 5 tačka 2);
  - 21) prilikom izgradnje ili rekonstrukcije zgrade namijenjene za stanovanje i/ili obavljanje djelatnostine izgradi elektronsku komunikacionu infrastrukturu za postavljanje pristupne elektronske komunikacione mreže veoma velikog kapaciteta do granice urbanističke parcele, kao i ako ne izgradi i postavi pristupnu tačku i fizičku infrastrukturu u zgradi prilagođenu mreži veoma velikog kapaciteta za potrebe te zgrade (član 17 stav 2);
  - 22) ne izgradi i zajednički antenski sistem za prijem zemaljskih radio i televizijskih programa, ne izvede vertikalno i horizontalno kabliranje od pristupne tačke do svake pojedine stambene ili poslovne jedinice, kao i ne postavi svu drugu potrebnu opremu za priključenje svih stambenih ili poslovnih jedinica koje se nalaze u zgradi na pristupnu elektronsku komunikacionu mrežu veoma velikog kapaciteta (član 17 stav 4);
  - 23) elektronsku komunikacionu mrežu veoma velikog kapaciteta, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu, kao i pristupnu tačku u u zgradi namijenjenoj z stanovanje ili obavljanje djelatnosti ne gradi na način koji omogućava jednostavan prilaz, zamjenu, unapređenje i korišćenje svim operatorima i etažnim vlasnicima u zgradi, slobodan izbor operatora i pristup zgradi pod jednakim uslovima svim operatorima (član 17, stav 1);
  - 24) ne omogući pod uslovima koji se zasnivaju na principima nediskriminatornosti, proporcionalnosti i transparentnosti pristup i/ili korišćenje postojeće fizičke infrastrukture operatorima koji su podnijeli zahtjev, radi postavljanja, održavanja i razvoja elektronskih komunikacionih mreža veoma velikog kapaciteta, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme (član 17 stav 5);

- 25) izradi projekat zaštite i/ili izmještanja elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i za projekat ne pribavi saglasnost vlasnika (član 19 stav 1 tačka 1);
- 26) ne obavijesti vlasnika elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, najmanje 30 dana prije roka predviđenog za početak radova i ne obezbijedi mu pristup radi nadzora nad izvođenjem radova (član 19 stav 1 tačka 2);
- 27) ne obezbijedi zaštitu i/ili izmještanje elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme o svom trošku (član 19 stav 1 tačka 3);
- 28) ne dostavi Agenciji obavještenje o planiranoj izgradnji 15 dana prije početka izrade projekta (član 20 stav 2);
- 29) prilikom izgradnje elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme na dobrima od opšteg interesa i nepokretnostima iz člana 22 stav 1 ovog zakona, ne sprovede mjere zaštite elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme od oštećenja do kojih bi moglo da dođe redovnim korišćenjem tih dobara, odnosno nepokretnosti (član 22 stav 11);
- 30) koristi kolokaciju, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i drugu povezanu opremu drugog operatora bez zaključenog ugovora iz člana 25 stav 2 ovog zakona (član 25 stav 3);
- 31) ne dostavi Agenciji, u roku od 30 dana od dana puštanja u rad, podatke o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji postojeće elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže (član 26 stav 1);
- 32) ne ažurira i ne dostavlja Agenciji, u roku od šest mjeseci prije početka izgradnje elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže podatke o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji planirane elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme i elemenata mreže (član 26 stav 2);
- 33) operator sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više relevantnih tržišta ne obavijesti Agenciju unaprijed i blagovremeno o namjeri stavljanja dijelova mreže van upotrebe ili zamjene novom infrastrukturom, uključujući i tradicionalnu infrastrukturu potrebnu za rad mreže bazirane na bakru (član 126 stav 1);
- 34) ne realizuje priključak u roku utvrđenom propisom Agencije, kod postojanja opravdanog zahtjeva iz člana 44 stav 5 ovog zakona (član 44 stav 6);
- 35) univerzalni imenik, odnosno baza podataka univerzalne službe informacija ne obuhvata najmanje sljedeće podatke o krajnjim korisnicima koji su dali saglasnost za objavljivanje tih podataka: ime i prezime, odnosno naziv privrednog subjekta i njegov organizacioni oblik, adresu, odnosno sjedište korisnika i dodijeljeni korisnički broj (član 46 stav 1);
- 36) ne obavijesti Agenciju o namjeri izdvajanja svoje pristupne mreže, bez obzira na vrstu, u cjelini ili značajnom dijelu u posebno pravno lice, uz promjenu svojinske strukture, radi procjene efekata namjeravanog izdvajanja na pružanje pristupa na fiksnoj lokaciji i na pružanje javno dostupnih telefonskih usluga (član 49 stav 1);
- 37) ne određuje cijene univerzalne usluge u jednakom iznosu za sve korisnike na teritoriji Crne Gore (član 50 stav 1);
- 38) ne ponudi cjenovne opcije ili pakete za socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom (član 50 stav 2);
- 39) ne dostavlja Agenciji kvartalno podatke o izmjerenim parametrima kvaliteta usluga, podatke o promjeni kvaliteta univerzalne usluge u roku od 30 dana od dana nastupanja te

- promjene i najmanje jednom godišnje ne objavljuje ažurirane podatke o kvalitetu tih usluga na svojoj internet stranici (član 52 stav 1);
- 40) ako prenese ili iznajmi pravo korišćenja radio-frekvencija drugom pravnom ili fizičkom licu, bez zajedničkog zahtjeva nosioca odobrenja i lica na koje se prenosi ili kome se iznajmljuje pravo korišćenja radio-frekvencija i bez saglasnosti i pod uslovima koje utvrdi Agencija (član 83 stav 1);
  - 41) lice kome je iznajmljeno pravo korišćenja radio-frekvencija ne koristi radio-frekvencije u skladu sa uslovima propisanim odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija izdatim prvobitnom korisniku i aktom Agencije (član 83 stav 7);
  - 42) slobodno proizvodi, uvozi, stavlja u promet i koristi u Crnoj Gori radio opremu koja ne obezbjeđuje zaštitu zdravlja i sigurnosti lica i domaćih životinja i zaštitu imovine, ne obezbjeđuje sigurnosne zahtjeve u skladu sa zakonom, ali bez primjene naponskih ograničenja, ne obezbjeđuje nivo elektromagnetne kompatibilnosti u skladu sa zakonom, ne upotrebljava efikasno radio-frekvencijski spektar, radi izbjegavanja štetnih interferencija i ne obezbjeđuje ispunjenost uslova u skladu sa propisom kojim se uređuje radio oprema (član 90, stav 1);
  - 43) ne vodi evidenciju o numeraciji koju koristi ili je dao na korišćenje i podatke iz evidencije ne dostavlja Agenciji na njen zahtjev (član 99 stav 1 tačka 5);
  - 44) ne pruža informacije o telefonskim brojevima korisnika (član 99 stav 1 tačka 6);
  - 45) ne postupa po zahtjevu korisnika za prenosivost broja (član 99 stav 1 tačka 8);
  - 46) prenese, odnosno ustupi pravo na korišćenje numeracije drugom operatoru ili privrednom subjektu bez saglasnosti Agencije (član 100 stav 1);
  - 47) ne dostavi, bez naknade, na zahtjev organa nadležnog za jedinstveni evropski broj za pozive u hitnim slučajevima '112', javna upozorenja krajnjim korisnicima o neposrednim ili nadolazećim opasnostima putem sistema upozoravanja javnosti (član 105, stav 1);
  - 48) ne blokira pristup krajnjim korisnicima, brojevima ili uslugama, na zahtjev Agencije, ako je od strane nadležnih organa prijavljena prevara ili zloupotreba ili ako je to potrebno radi zaštite opšteg interesa ili zaštite prava i sloboda drugih (član 107 stav 4);
  - 49) ne pruža elektronske komunikacione usluge pod utvrđenim uslovima i cijenama (član 131 stav 1);
  - 50) uslovljava korišćenje jedne usluge korišćenjem druge usluge, utvrđuje pravo da zadrži sredstva plaćena od krajnjeg korisnika koji je odustao od zaključenja ili izvršenja ugovora, pri čemu isto pravo nije utvrđeno za krajnjeg korisnika ako operator odustane od zaključenja ili izvršenja ugovora, ako utvrdi pravo da visinu cijene usluge odredi u momentu pružanja ili poveća cijenu usluge bez utvrđivanja prava krajnjih korisnika na raskid ugovora ako je konačna cijena veća od prvobitno ugovorene, zahtijeva od krajnjih korisnika svojih usluga da plate troškove nastale iz poziva i komunikacija, ako se utvrdi da su troškovi nastali kao posljedica nedovoljne bezbjednosti mreže, ako obaveže krajnjeg korisnika na izvršenje svih ugovornih obaveza i ako uračunava krajnjim korisnicima u cijenu usluge troškove rekonstrukcije mreže (član 131 stav 4);
  - 51) ne objavi opšte uslove pružanja usluga na svojoj internet stranici i ne ih učini dostupnim, bez naknade, na zahtjev krajnjeg korisnika u elektronskoj ili štampanoj formi u svojim poslovnica ili na drugi odgovarajući način, nakon dobijanja saglasnosti iz člana 132 stav 2 ovog zakona (član 132 stav 4);

- 52) započne sa primjenom izmijenjenih opštih uslova pružanja usluga koji su nepovoljniji za postojeće krajnje korisnike prije isteka roka od 30 dana od dana njihovog objavljivanja (član 132 stav 5);
- 53) ugovor sa krajnjim korisnikom ne sadrži propisane elemente (član 135 stav 2);
- 54) ne obezbijedi obrazac ugovora, na zahtjev, na način dostupan krajnjim korisnicima sa invaliditetom (135 stav 4);
- 55) zaključi ugovor na određeno vrijeme na period duži od dvije godine (član 137 stav 1);
- 56) ne obavijesti krajnjeg korisnika, najmanje 30 dana ranije o svakoj jednostranoj promjeni ugovorenih uslova, na trajnom mediju pisanim ili elektronskim putem (član 137 stav 12);
- 57) ne pribavi saglasnost Agencije na ugovor za svaku od usluga elektronskih komunikacija koje su u ponudi operatora prije početka pružanja usluga (član 139 stav 2);
- 58) zaključi sa krajnjim korisnikom ugovor za koji nije pribavljena saglasnost Agencije (član 139 stav 2);
- 59) ne obezbijedi krajnjim korisnicima sa invaliditetom, u okviru objektivnih tehničkih mogućnosti, pristup svim pozivnim brojevima hitnih službi, kao i dostupnost odgovarajuće terminalne opreme (član 140 stav 2 tačka 1);
- 60) ne omogući krajnjem korisniku provjeru identiteta međunarodne mobilne opreme (IMEI broj) i ne onemogući korišćenje terminalne opreme krajnjeg korisnika u svojoj mreži, u slučaju neovlašćenog otuđenja ili zloupotrebe terminalne opreme krajnjeg korisnika (član 1410 stav 6);
- 61) ne dostavi Agenciji, prije objavljivanja, podatke iz člana 142 stav 1 ovog zakona (član 142 stav 2);
- 62) ne omogući korišćenje javnih elektronskih komunikacionih usluga, u skladu sa parametrima minimalnog kvaliteta utvrđenog propisom Agencije (član 142 stav 3);
- 63) ne omogući krajnjim korisnicima, na njihov zahtjev, ako postoje tehničke mogućnosti, zabranu pristupa određenim sadržajima, zabranu upućivanja poziva i slanje elektronskih poruka na određene brojeve, upućivanje poziva i slanje elektronskih poruka samo na određene brojeve i kontrolu potrošnje (član 145 stav 1);
- 64) unaprijed ne objavi detaljan opis i cijenu ukupne usluge, odnosno svih njenih sastavnih djelova, uslove pružanja usluge i adresu za dostavljanje prigovora (član 146 stav 1);
- 65) ne izda, na zahtjev krajnjeg korisnika, detaljnije raščlanjen račun, najmanje jednom mjesečno (član 151 stav 8);
- 66) ne obavijesti Agenciju, bez odlaganja, pisanim putem o bezbjednosnom incidentu od značajnog uticaja na rad njegovih mreža ili pružanje njegovih usluga (član 164 stav 1);
- 67) ne obavijesti svoje korisnike u slučaju posebne i značajne prijetnje od bezbjednosnog incidenta u javnim elektronskim komunikacionim mrežama ili uslugama, na koje bi takva prijetnja mogla uticati, o svim mogućim mjerama zaštite ili pravnim sredstvima koja mogu da upotrijebe (član 164 stav 3);
- 68) ne obavijesti Agenciju i organ nadležan za zaštitu ličnih podataka, bez odlaganja, o povredi podataka o ličnosti ili povredi privatnosti korisnika (član 166 stav 1);
- 69) ne obavijesti korisnika, bez odlaganja, ako povreda ličnih podataka može štetno uticati na lične podatke ili privatnost korisnika (član 166 stav 3);
- 70) ne registruje, bez odlaganja, krajnje korisnike usluga fiksne telefonije i korisnike svih usluga mobilne telefonije (post-paid i pre-paid), kao i interneta (član 168 stav 1);
- 71) ne koristi podatke o krajnjem korisniku u propisane svrhe (član 168 st. 4 i 5);

72) ne čuva evidentirane podatke za vrijeme trajanja ugovora i najmanje godinu dana od dana prestanka pružanja usluge (član 168 stav 6);

73) ne obavijesti najmanje šest mjeseci prije nadogradnje svoje mreže, odnosno implementacije novih usluga organe nadležne za presrijetanje komunikacija o tehničkoj i programskoj nadogradnji u svojoj mreži ili implementaciji novih elektronskih komunikacionih usluga, koji imaju uticaj na zakonito presrijetanje komunikacija (član 174 stav 2).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 3.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 800 eura do 8.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.500 eura.

(5) Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana ostvarena imovinska korist, uz novčanu kaznu, izreći će se i mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.

Član 221

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 4.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne daje podatke o fiksnim i mobilnim (post-paid i pre-paid) telefonskim brojevima svih korisnika koji su dali saglasnost za objavljivanje tih podataka i to po korisničkom broju ili vlasniku broja (član 46 stav 2);
- 2) ne dostavi podatke iz člana 46 stav 1 ovog zakona operatoru univerzalnog imenika, odnosno univerzalne službe informacija u roku od sedam sedam dana od dana obezbjeđivanja priključka (član 46 stav 3);
- 3) ne ažurira najmanje jednom u sedam dana podatke u univerzalnom imeniku (član 46 stav 4);
- 4) naplaćuje uslugu objavljivanja podataka o krajnjim korisnicima (član 46 stav 7);
- 5) ne obezbijedi tehničke mogućnosti korisniku, odnosno ne omogući posebne tarifne režime za kategorije socijalno ugroženih lica i lica sa invaliditetom koji omogućavaju uvid u cijenu i kontrolu potrošnje usluge (član 51 stav 1);
- 6) ne donese opšte uslove pružanja usluga i ne iskaže odvojeno na računu cijene pojedinih univerzalnih usluga, ne obezbijedi raščlanjivanje računa, ne izvrši po zahtjevu korisnika besplatnu blokadu odlaznih poziva prema određenom broju ili vrsti brojeva (član 51 stav 2);
- 7) ne prijavi Agenciji tehničke parametre korišćenja odobrenih radio-frekvencija na svakoj pojedinačnoj lokaciji (član 77 stav 1);
- 8) počne sa korišćenjem odobrenih radio-frekvencija ili izmijeni prijavljene tehničke parametre korišćenja odobrenih radio-frekvencija na pojedinačnoj lokaciji prije isteka roka od 15 dana od dana podnošenja prijave iz člana 77 stav 1 ovog zakona, osim ako prije istega tog roka od Agencije ne dobije obrazloženo obavještenje da prijavljeni parametri nijesu u skladu sa zakonom, planom namjene, planom raspodjele ili odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija (član 77 stav 3);
- 9) se ne pridržava važećih uslova opšteg ovlašćenja i/ili ako nema prethodno dat pristanak krajnjeg korisnika u slučajevima kad javnosti dozvoli pristup svojim mrežama, putem

lokalnih radio mreža koje se mogu nalaziti u prostorijama krajnjeg korisnika (član 92 stav 4);

- 10) jednostrano ograniči ili spriječava krajnje korisnike da, po sopstvenom izboru, pristupaju lokalnoj radio mreži koje pružaju treća lica ili drugim krajnjim korisnicima ne dozvoli recipročno ili šire pristupanje mrežama takvih pružalaca putem lokalnih radio mreža, pored ostalog i na osnovu objedinjavanja lokalnih radio mreža različitih krajnjih korisnika koji se čine javno dostupnim (član 92 stav 5);
- 11) postavi bežične pristupne tačke kratkog dometa koje nijesu u skladu sa propisanim fizičkim i tehničkim karakteristikama bez urbanističkih ili drugih pojedinačnih i prethodnih dozvola od strane za to nadležnog organa (član 93 stav 1);
- 12) postavi bežičnu pristupnu tačku kratkog dometa na zgradi ili lokaciji arhitektonske, istorijske, prirodne ili kulturne vrijednosti koje su zaštićene u skladu sa važećim propisima ili, prema potrebi, iz razloga javne bezbjednosti, bez prethodno dobijene dozvole od nadležnog organa (član 93 stav 2);
- 13) ne omogući korisnicima pozive prema brojevima iz numeričkog opsega 116 (član 106 stav 4);
- 14) ne omogući korišćenje standardnog međunarodnog pristupnog koda 00 prilikom uspostavljanja međunarodnih poziva (član 107 stav 1);
- 15) ne omogući korisnicima pristup svim brojevima koji se koriste u Evropskoj uniji, bez obzira na tehnologiju i uređaje koje koristi operator, uključujući i brojeve iz nacionalnih planova numeracije i univerzalne međunarodne brojeve besplatnih telefonskih usluga (UIFN) (član 107 stav 2 tačka 2);
- 16) ne postupa na isti način sa svim pozivima prema brojevima i od brojeva iz evropskog numeričkog telefonskog prostora (ETNS) po cijenama koje su uporedive sa cijenama koje se primjenjuju na pozive prema državama članicama Evropske unije (član 107 stav 3);
- 17) ne objavi informacije o opštim uslovima pružanja usluga elektronskih komunikacija na jasan, sveobuhvatan i mašinski čitljiv način kao i u formatu koji je pristupačan za krajnje korisnike sa invaliditetom (član 131 stav 2);
- 18) ne dostavi Agenciji opšte uslove pružanja usluga, radi davanja saglasnosti, 30 dana prije dana njihovog objavljivanja (član 132 stav 1);
- 19) cjenovnik usluga ne sadrži cijene pojedinih usluga, paketa usluga, dodatnih usluga, naknada za pristup, kao i način obračuna usluga (član 134 stav 2);
- 20) cijene iz člana 134 stav 2 nijesu iskazane sa uračunatim porezom da dodatu vrijednost (član 134 stav 3);
- 21) ne dostavi Agenciji cjenovnik usluga, kao i njegove izmjene najmanje osam dana prije njegovog objavljivanja na svojoj internet stranici (član 134 stav 4);
- 22) primijeni izmjene cjenovnika na postojeće krajnje korisnike prije isteka roka od 30 dana od dana njihovog objavljivanja (član 134 stav 6);
- 23) ne obezbijedi krajnjim korisnicima sa invaliditetom pristup elektronskim komunikacionim uslugama, kao i osnovnim informacijama o uslovima ugovora iz člana 130 ovog zakona, koje su jednake uslugama dostupnim većini krajnjih korisnika (član 140 stav 1);
- 24) ne obezbijedi krajnjim korisnicima koji su lica sa invaliditetom, u okviru objektivnih tehničkih mogućnosti, prioritet kod ostvarivanja pristupa mreži, kao i kod otklanjanja kvarova (član 141 stav 5);
- 25) ne omogući svojim krajnjim korisnicima pristup informacijama i sadržaju i njihovu distribuciju, kao i upotrebu aplikacija, usluga i terminalne opreme po svom izboru,

- nezavisno od lokacije krajnjeg korisnika ili pružaoca usluge pristupa internetu, porijeklu ili odredištu informacije, sadržaja, aplikacije ili usluge (član 143 stav 1);
- 26) postupa sa cjelokupnim saobraćajem diskriminatorno, netransparentno i sa ograničavanjem ili ometanjem, nezavisno od pošiljaoca i primaoca sadržaja, kojem se pristupa ili koji se distribuira, aplikacijama ili uslugama koje se upotrebljavaju ili pružaju, ili terminalnoj opremi koja se upotrebljava (član 143 stav 2);
  - 27) sprovodi dodatne mjere upravljanja saobraćajem, osim mjera iz člana 143 stav 3 ovog zakona, a naročito ako blokira, usporava, mijenja, ograničava, ometa, degradira ili diskriminiše određene sadržaje, aplikacije ili usluge ili određene njihove kategorije, osim ako je potrebno i samo onoliko dugo koliko je neophodno (član 143 stav 4);
  - 28) ne obezbijedi krajnjim korisnicima uslugu pristupa javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži i korišćenje javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga na pre-paid osnovi (član 144 stav 6);
  - 29) ne izda mjesečni račun za pružene usluge (član 151 stav 1);
  - 30) račun za pružene javno dostupne usluge govorne komunikacije na fiksnoj lokaciji ne sadrži propisane podatke (član 151, stav 4);
  - 31) račun za druge javno dostupne elektronske komunikacione usluge ne sadrži podatke iz člana 151 stav 4 ovog zakona u mjeri u kojoj je to primjenjivo (član 151, stav 5);
  - 32) sa podacima iz računa iz člana 151, st. 4 i 9 ovog zakona, ne postupa u skladu sa zakonima kojima se uređuje tajnost podataka, zaštita podataka o ličnosti i zaštita podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu (član 151 stav 10);
  - 33) ograniči pružanje usluge krajnjem korisniku iz člana 153 stav 8 ovog zakona, koji uredno izmiruje sve sljedeće nesporne račune za pružene usluge, , šalje mu opomene , isključi korisničku terminalnu opremu iz elektronske komunikacione mreže u skladu s članom 156 ovoga zakona, započne postupak prinudne naplate, ustupi potraživanje do završetka postupka rješavanja prigovora, sudskog postupka, postupka rješavanja spora pred Agencijom iz člana 154 ovog zakona ili drugog vansudskog postupka rješavanja spora, osim u slučaju kad je krajnji korisnik raskinuo ugovor (član 153, stav 7);
  - 34) operator, u slučaju da je već ograničio pružanje usluge krajnjem korisniku ili isključio korisničku terminalnu opremu iz elektronske komunikacione mreže prije nego što je od krajnjeg korisnika ili nadležnog tijela primio obavještenje o postupku rješavanja spora u skladu sa članom 154 ovog zakona ili o pokrenutom sudskom postupku ili drugom vansudskom postupku rješavanja spora, bez odlaganja i bez naknade ponovo ne započne i ne nastavi sa pružanjem usluge krajnjem korisniku (ponovno uključanje), do završetka sudskog postupka, postupka rješavanja spora pred Agencijom ili drugog vansudskog postupka rješavanja spora, osim u slučaju kada je krajnji korisnik raskinuo ugovor (član 153, stav 8);
  - 35) ne objavi obavještenje o privremenom ograničenju, odnosno prekidu pristupa uslugama jedan dan ranije u sredstvima javnog informisanja i to obavještenje ne dostavi Agenciji i hitnim službama, ako to utiče na njihov rad, osim u slučaju hitnog otklanjanja smetnji na mreži (član 155 stav 2);
  - 36) ne obavijesti neposredno, na odgovarajući način, krajnje korisnike o ograničenju odnosno prekidu pristupa uslugama dužem od šest sati (član 155 stav 3);
  - 37) ne obezbijedi, ako je to primjereno, interoperabilnost digitalne televizijske opreme koju stavlja na raspolaganje krajnjim korisnicima (član 159 stav 2);

- 38) ne omogući krajnjem korisniku, nakon raskida ugovora, bez naknade, jednostavan postupak za vraćanje digitalne televizijske opreme (član 159 stav 3);
- 39) ne vodi evidenciju povreda ličnih podataka, koja sadrži podatke o uzroku povrede ličnih podataka, posljedicama nastale povrede i preduzetim mjerama zaštite (166, stav 5);
- 40) ne vodi i ne čuva evidenciju o pristupanju i korišćenju podataka korisnika, najmanje godinu dana od dana prestanka pružanja usluge, na osnovu koje se nedvosmisleno može utvrditi ko je, kad i za koju svrhu pristupao i koristio podatke o krajnjem korisniku, (član 168 stav 7);
- 41) ne izbriše ili ne izmijeni obrađene i uskladištene podatke o saobraćaju na način da se ne mogu dovesti u vezu sa određenim licem (neimenovani podaci) (član 169 stav 1);
- 42) obrađuje podatke o saobraćaju koji služe za obračun troškova javnih elektronskih komunikacionih usluga korisnika tih usluga, kao i troškova interkonekcije, nakon nastupanja zastarjelosti potraživanja (član 169 stav 2);
- 43) ne obrađuje podatke radi promocije i prodaje elektronskih komunikacionih usluga ili pružanja usluga sa dodatom vrijednošću samo u obimu i trajanju potrebnom za promociju i prodaju ili pružanje tih usluga i bez prethodne saglasnosti korisnika na koga se ti podaci odnose (član 169, stav 3);
- 44) ne ograniči obradu podataka o saobraćaju na lica koja su zaposlena i/ili imaju ovlaštenje od strane operatora koji se bavi naplaćivanjem usluga ili upravljanjem saobraćajem, pitanjima potrošača, otkrivanjem prevara, promocijom javnih elektronskih komunikacionih usluga ili pružanjem usluga sa dodatom vrijednošću (član 169 stav 5);
- 45) ne obavijesti krajnjeg korisnika o vrsti podataka o saobraćaju koji se obrađuju, kao i o trajanju obrade za namjene iz člana 169 stav 2 ovog zakona, a za namjene iz člana 169 stav 3 ovog zakona, prije dobijanja saglasnosti (član 169 stav 7);
- 46) obrađuje podatke o lokaciji, koji nijesu podaci o saobraćaju, na način da se mogu dovesti u vezu sa određenim licem (neimenovani podaci) ili ako nije dobio saglasnost korisnika (član 171 stav 1);
- 47) ne upozna korisnika sa vrstom podataka o lokaciji koji će biti obrađeni, a koji nijesu podaci o saobraćaju, trajanju obrade i o mogućnostima prenosa trećim licima, u svrhu pružanja usluga sa dodatom vrijednošću (član 171 stav 3);
- 48) ne omogući korisniku da u svakom trenutku odustane od saglasnosti za obradu podataka (član 171 stav 4);
- 49) obradu podataka o lokaciji, koji nijesu podaci o saobraćaju, vrše lica bez ovlaštenja, lica koje se ne nalaze u Crnoj Gori ili treća lica koja pružaju usluge sa dodatom vrijednošću (stav 171 stav 6);
- 50) upotrijebi automatski govorni uređaj za pozive prema korisniku bez ljudskog posredovanja (pozivni automati), faks aparat ili elektronsku poštu, uključujući SMS ili MMS za pozive prema korisniku, radi direktnog marketinga, bez prethodno pribavljene saglasnosti korisnika (član 172 stav 1);
- 51) ne omogući kupcu da, na jednostavan način i bez naknade, da primjedbe ili odbije korišćenje svojih elektronskih kontakt podataka, u slučaju da korisnik nije prethodno odbio takvu upotrebu podataka (član 172 stav 3);
- 52) dozvoli slanje elektronske pošte radi reklamiranja ili podsticanja primaoca da posjećuje internet stranice na kojima se pogrešno prikazuje ili prikriva identitet pošiljaoca ili bez tačne adrese na koju primalac može poslati zahtjev da se sa tom komunikacijom prestane (član 172 stav 4);

- 53) ustupi ili da kontakt podatke za elektronsku poštu svojih kupaca drugom pravnom ili fizičkom licu (član 172, stav 5);
- 54) ne postupa po prijavi u vezi zlonamjernih ili uznemiravajućih poziva na način propisan članom 175 ovog zakona (član 175);
- 55) ne postupa u skladu sa članom 176 ovog zakona u pogledu djelimičnog organičavanja pružanja usluge krajnjem korisniku u slučaju zloupotrebe usluge ili ugrožavanja bezbjednosti i integriteta mreže (član 176);
- 56) ne obezbijedi krajnjem korisniku, za vrijeme trajanja privremenog ograničenja usluge, da prima dolazne pozive kad se nalazi u Crnoj Gori i da upućuje odlazne pozive prema hitnim službama i besplatnom broju službe za korisnike svog operatora (član 177 stav 3);

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 2.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 600 eura do 6.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 100 eura do 1000 eura.

(5) Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana ostvarena imovinska korist, uz novčanu kaznu, izreći će se i mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.

Član 222

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) izradi, proizvede, uveze, stavi u promet, proda, da u zakup ili posjeduje nedozvoljene uređaje i softvere koji omogućavaju pristup zaštićenoj usluzi za komercijalne svrhe (član 42 stav 5);
- 2) instalira, održava ili vrši zamjenu uređaja i softvera iz člana 42 stav 5 ovog zakona za komercijalne svrhe (član 42 stav 6);
- 3) obavlja komercijalne komunikacije u svrhu reklamiranja, nuđenja i stavljanja u promet uređaja i softvera iz člana 42 stav 5 ovog zakona (član 42 stav 7);
- 4) ne vodi odvojeno računovodstvo na način da odvojeno iskaže prihode i troškove nastale pružanjem univerzalne usluge od prihoda i troškova ostvarenih od drugih usluga (član 54 stav 3);
- 5) ne koristi radio-frekvencije na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija (član 60 stav 1);
- 6) ne koristi radio-frekvencije u skladu sa ovim zakonom, međunarodnim ugovorima čiji je potpisnik Crna Gora i odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija (član 60, stav 8);
- 7) ne koristi radio-frekvencije koje se mogu koristiti bez odobrenja u skladu sa uslovima za njihovo korišćenje, ili ne prijavi Agenciji korišćenje radio-frekvencija koje se mogu koristiti bez odobrenja, a propisom Agencije je utvrđena obaveza prijavljivanja (član 60 stav 9);
- 8) ne obavijesti Agenciju o promjeni podataka iz člana 76 stav 1 tačka 1 i stav 2 ovog zakona u roku od 15 dana od dana nastanka promjena (član 76 stav 3);
- 9) ne obezbijedi da korisnici iz drugih država mogu pristupati negeografskim brojevima u Crnoj Gori, ako je to ekonomski održivo, osim u slučaju kad je pozvani krajnji korisnik

zbog tržišnih razloga ograničio pristup pozivaocima iz određenih geografskih područja (član 107 stav 5);

- 10) ograniči uslovima za raskid ugovora pravo krajnjeg korisnika na promjenu operatora (član 137, stav 5);
- 11) ne ukloni, bez naknade, sva ograničenja u vezi s upotrebom terminalne opreme u mrežama drugih operatora u trenutku zaključivanja ugovora (član 137 stav 18);
- 12) ne omogući krajnjem korisniku priključenje terminalne opreme ako oprema ispunjava uslove propisane zakonom (član 141 stav 2);
- 13) ne omogući na zahtjev krajnjeg korisnika, jednostavno i besplatno ograničenje potrošnje za obračunski period, kao i prije dostizanja bilo kakvog ograničenja potrošnje ili kad je usluga u potpunosti iskorišćena, o tome bez odlaganja obavijesti krajnjeg korisnika (član 144 stav 2);
- 14) ne omogući, na zahtjev krajnjeg korisnikža, besplatnu zabranu odlaznih poziva prema određenom broju ili grupi brojeva, odnosno zabranu slanja ili primanja poruka na određene ili sa određenih vrsta brojeva (član 144 stav 2);
- 15) ne dostavi krajnjim korisnicima besplatna obavještenja putem telefonskog poziva ili SMS-a, ako dođe do potrošnje koja je veća od prosječnog iznosa potrošnje za prethodna tri mjeseca i ne vodi evidenciju o dostavljenim obavještenjima (član 144 stav 3);
- 16) ne dostavi, na zahtjev krajnjeg korisnika, stanje trenutne potrošnje (član 144 stav 4);
- 17) ne omogući, na zahtjev krajnjeg korisnika, jednostavno i besplatno uspostavljanje usluge preusmjeravanja poziva na bilo koji broj u sopstvenoj mreži ili mreži drugog operatora u Crnoj Gori (član 147 stav 1);
- 18) ne omogući krajnjem korisniku jednostavnu i besplatnu zabranu automatskog preusmjeravanja poziva prema korisničkom terminalnom uređaju, koje je izvršila treća strana (član 147 stav 2);
- 19) ne omogući, na zahtjev krajnjeg korisnika javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na broju, zadržavanje broja prilikom geografske promjene terminalne tačke mreže u okviru iste mrežne grupe, ako postoji tehnička mogućnost priključenja na mrežu (član 149 stav 1 tačka 1);
- 20) ne omogući, na zahtjev krajnjeg korisnika javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na broju, zadržavanje broja prilikom promjene usluge (član 149 stav 1 tačka 2);
- 21) ne pribavi pisanu ili elektronsku saglasnost krajnjeg korisnika javno dostupnih usluga govornih komunikacija da njegovi lični podaci budu unijeti u imenik operatora, kao i ne uspostavi, objavi i ažurira imenik krajnjih korisnika (član 150 stav 1);
- 22) ne obezbijedi krajnjim korisnicima, bez naknade, informacije o podacima koji se unose u imenik (član 150 stav 2);
- 23) se na računu iz člana 151 stav 1 ovog zakona iskazuju pozivi na besplatne telefonske brojeve, uključujući i brojeve za pozive hitnim službama (član 151 stav 6);
- 24) ne omogući krajnjem korisniku da podnese prigovor na pristup i kvalitet usluga, prigovor u vezi sa pružanjem usluga, i na iznos kojim je zadužen u računu za pružene usluge, kao i zbog povrede odredaba ugovora i zbog povrede prava u vezi sa zaštitom pristupa otvorenom internetu (član 152 stav 1);
- 25) ne dostavi krajnjem korisniku, u roku od 15 dana od dana prijema prigovora iz člana 152 stav 1 ovog zakona, obrazloženu odluku u pisanoj ili elektronskoj formi i o tome ne vodi evidenciju (član 152 stav 4);

- 26) prekid pružanja usluga, tokom postupka promjene operatora traje duže od jednog radnog dana (član 160 stav 3);
- 27) ne omogući svojim krajnjim korisnicima, na njihov zahtjev, da nezavisno od promjeni operatora zadrže dodijeljeni broj (član 160 stav 4);
- 28) odredbe o obaveznom trajanju ugovora predstavljaju ograničenje ili prepreku za krajnjeg korisnika, u slučaju zahtjeva za prenos broja u mrežu drugog operatora (član 160 stav 8);
- 29) naknade, koje se naplaćuju u postupku prenosa broja između operatora javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga, nijesu troškovno orijentisane i bez bilo kakvih troškova za krajnje korisnike (član 160 stav 9);
- 30) naplaćuje naknadu, u postupku prenosa broja, , koja nije troškovno orijentisana i bez bilo kakvih troškova za krajnje korisnike (član 160 stav 9);
- 31) zloupotrijebi pozive na broj 112, kao i na druge pozivne brojeve za pristup hitnim službama, što posebno obuhvata sve vrste zlonamjernih ili uznemiravajućih poziva (član 161 stav 9);
- 32) ne omogući korisniku usluga, koji je uputio poziv, jednostavnu i besplatnu zabranu prikazivanja pozivajućeg broja za svaki pojedinačni poziv ili za sve pozive (član 170 stav 1);
- 33) ne omogući pozvanom krajnjem korisniku jednostavnu i besplatnu zabranu prikazivanja pozivajućeg broja kod dolaznih poziva, uz razumnu upotrebu ove mogućnosti (član 170 stav 2);
- 34) ne omogući pozvanom krajnjem korisniku jednostavan način odbijanja dolaznih poziva u slučaju kad je prikazivanje pozivajućeg broja zabranio korisnik usluga koji je uputio poziv (član 170 stav 3);
- 35) ne omogući pozvanom krajnjem korisniku jednostavnu i besplatnu zabranu prikazivanja broja na koji je izvršeno preusmjerenje pozivajućem krajnjem korisniku usluga (član 170 stav 4);
- 36) ne obavijesti javnost, na prikladan i javno dostupan način, o uslugama i mogućnostima iz člana 170 st. 1 do 4 ovog zakona (član 170 stav 6);

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.500 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 5.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 50 eura do 500 eura.

(5) Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana ostvarena imovinska korist, uz novčanu kaznu, izreći će se i mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.

(6) Za počinjeni prekršaj iz stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana, učiniocu će se izreći i zaštitna mjera oduzimanja predmeta, apredmeti koji su nastali činjenjem tog uništiće se.

(7) Pravnom ili fizičkom licu, odnosno preduzetniku koji obavlja drugu samostalnu djelatnost, a koji prekršaje iz stava 1 ovog člana izvrši u obavljanju djelatnosti, može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti ili djelova djelatnosti u trajanju od šest mjeseci, ako je izvršeni prekršaj naročito težak, zbog načina izvršenja, posljedica djela, prihoda počinioca prekršaja ili drugih okolnosti izvršenog prekršaja, koje ga čine naročito teškim.

Zastarjelost pokretanja prekršajnog postupka

Član 223

(1) Prekršajni postupak po prekršajima iz ovog zakona ne može se pokrenuti ako proteknu tri godine od dana kada je prekršaj izvršen.

(2) Zastarjelost gonjenja nastaje u svakom slučaju kad protekne šest godina od dana kada je prekršaj izvršen.

XVI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Donošenje propisa

Član 224

(1) Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi donijeti na osnovu Zakona o elektronskim komunikacijama („Službeni list CG“, br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Terminalne tačke mreže

Član 225

Vlada će odrediti terminalne tačke mreže i grupe korisnika koji u vanrednim situacijama imaju pravo na terminalnu tačku mreže sa pravom prvenstva iz člana 44 stav 3 ovog zakona i dostaviti ih operatorima u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Usklađivanje Statuta Agencije

Član 226

Statut Agencije uskladiće se sa ovim zakonom u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Usklađivanje poslovanja

Član 227

Operatori su dužni da usklade svoje poslovanje sa ovim zakonom u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Važenje odobrenja

Član 228

(1) Odobrenja za korišćenje radio-frekvencija i odobrenja za korišćenje numeracija izdata u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Službeni list CG“, br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), važe do isteka perioda na koji su izdata.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, Agencija će nosiocima odobrenja za korišćenje radio-frekvencija iz opsega 694-790 MHz, 3400-3800 MHz i 24,25-27,5 GHz koji na dan stupanja na snagu ovog zakona posjeduju važeća odobrenja, na njihov zahtjev, produžiti period važenja tih odobrenja za dodatnih pet godina bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja, u cilju omogućavanja ukupnog perioda važenja odobrenja od 20 godina koji se smatra adekvatnim za povrat investicije u razvoj mreže.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, nosioci odobrenja dužni su da plate jednokratnu naknadu čiji iznos utvrđuje Ministarstvo.

(4) Zahtjev iz stava 2 ovog člana može se podnijeti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Operatori univerzalnog servisa

Član 229

Rješenja Agencije o određivanju operatora univerzalnog servisa donesena u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Službeni list CG“, br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), važe do isteka perioda na koji su izdata, odnosno do donošenja novih rješenja o određivanju operatora univerzalne usluge.

Operatori sa značajnom tržišnom snagom

Član 230

Rješenja Agencije o određivanju operatora sa značajnom tržišnom snagom donesena u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Službeni list CG“, br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), važe do donošenja rješenja o određivanju operatora sa značajnom tržišnom snagom u skladu sa ovim zakonom.

Započeti postupci

Član 231

Postupci započeti u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Službeni list CG“, br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), okončaće se po tom zakonu.

Nastavak rada Agencije i organi Agencije

Član 232

(1) Agencija nastavlja sa radom u skladu sa ovim zakonom.

(2) Članovi Savjeta Agencije imenovani u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Službeni list CG“, br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19) nastavljaju sa radom kao članovi Savjeta do isteka mandata.

(3) Izvršni direktor Agencije imenovan u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Službeni list CG“, br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19) nastavlja sa radom kao direktor Agencije do isteka mandata.

Prestanak važenja

Član 233

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o elektronskim komunikacijama („Službeni list CG“, br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19).

Stupanje na snagu

Član 234

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore.“

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA
IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI
O NACRTU ZAKONA O ELEKTRONSKIM KOMUNIKACIJAMA

Vrijeme trajanja javne rasprave: od 24.01.2024. godine do 25.02.20124. godine.

Javna rasprava o Nacrtu Zakona o elektronskim komunikacijama počela je 24.01.2024.godine, objavljivanjem javnog poziva na internet stranici Ministarstva ekonomskog razvoja www.gov.me/mek i portalu e-Uprave www.euprava.me i trajala je trideset dana.

Ovlašćeni predstavnici Ministarstva koji su učestvovali u javnoj raspravi: Ministar ekonomskog razvoja, državni sekretar u Ministarstvu ekonomskog razvoja i predstavnici Direktorata za elektronske komunikacije, poštansku djelatnost i radio-spektar.

Okrugli sto povodom javne rasprave o Nacrtu Zakona o elektronskim komunikacijama za sve zainteresovane subjekte održan je 15. februara 2024. godine s početkom u 9 časova, u Privrednoj komori Crne Gore, u cilju usaglašavanja regulatornog okvira u oblasti elektronskih komunikacija sa EU regulativom čime će se izvršiti transponovanje Direktive 2018/1972/EU o Evropskom elektronskom komunikacionom zakoniku u pravni poredak Crne Gore, kao i prenošenje dijela EU Direktive 2014/61 čime se uređuje način funkcionisanja fizičke infrastrukture prilagođene mrežama velikih brzina. Pozdravne riječi uputio je ministar ekonomskog razvoja i potpredsjednik Vlade Crne Gore Nik Gjeloshaj, pojasnivši razloge donošenja novog zakona, nakon čega je počela diskusija.

Okruglom stolu su prisustvovali i predstavnici Ministarstva ekonomskog razvoja, Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Uprave za inspekcijske poslove, Agencije za elektronske medije, Uprave za saobraćaj, predstavnici operatora elektronskih komunikacija i eksperti iz oblasti elektronskih komunikacija.

U toku trajanja okruglog stola, odgovore na primjedbe, sugestije i komentare su davali članovi Radne grupe za izradu Nacrta Zakona o elektronskim komunikacijama - predstavnici Ministarstva ekonomskog razvoja i Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

Nakon završene javne rasprave, Ministarstvo ekonomskog razvoja je razmotrilo sve pristigle primjedbe, predloge i sugestije i nakon toga sačinilo Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi koji se objavljuje na internet stranici Ministarstva i portalu e-Uprave.

Slijedi Tabela sa primjedbama/predlozima/sugestijama i odgovorima obrađivača propisa sa obrazloženjima odgovora.

TABELA SA PRIMJEDBAMA/PREDLOZIMA/SUGESTIJAMA I ODGOVORIMA OBRAĐIVAČA PROPISA SA OBRAZLOŽENJIMA ODGOVORA

Redni broj	Institucija/Lice	Komentar	Odgovor
1.	Zoran Marković	<p>Primjedba/predlog/sugestija 1:</p> <p><i>„Predloženim Nacrtom ZEK EKIP se prepoznaje kao državni organ , zajedno sa Ministarstvom za ekonomski razvoj, koji ce se baviti razvojem el.komunikacione infrastrukture.</i></p> <p><i>Clanom 51 se definise procedura pracenja izrade i usvajanja planskih dokumenata ciji je inicijator Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine. Na koji nacin tj kroz koji institut ce se primjenjivati ovaj clan ZEK-a ako se ima u vidu dosadasnja praksa kao i cinjenica da je Zakon o planiranju prostora I izgradnji objekta iz 2017.g . i dalje na snazi? „</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1:</p> <p><i>„Od 2008g, i tada usvojenih Izmjena Zakona o planiranju prostora I izgradnji objekta, niko se sistemski nije bavio razvojem elek.kom.infrastrukture_u CG. Sve je kulminiralo usvajanjem Zakona o planiranju prostora I izgradnji objekta 2017 , kojim se totalno marginalizuje, maltene eliminise , ova oblast iz krovnog zakona za izgradnju objekata.</i></p> <p><i>Cinjenica je da u Drzavnoj komisiji za revizju planskih dokumenta ne postoji clan za oblast el.komunikacija.</i></p> <p><i>Takodje eliminisan je i institut “Telekomunikaciona saglasnost” cime se eliminise jedini nacin kontrole primjene ZEK u procesu izgradnje objekata.</i></p> <p><i>U dijelu komunalnog opremanja ne postoji “telekomunikacioni tj. el.komunikacioni prikljucak “.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 2:</p> <p><i>„Clanom 54 su definisane obaveze investitora prilikom izgradnje zgrade u dijelu el.kom.infrastrukture. Na koji nacin I kroz koji institut ce se vrsiti kontrola njegove primjene?“</i></p>	<p>Odgovor na komentare 1,2 i 3:</p> <p>Rješenja predložena u Nacrtu Zakona su uvrštena radi prevazilaženja barijera za razvoj elektronskih komunikacionih mreža i usluga.</p>

		<p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2:</p> <p><i>„Neophodne izmjene tj usaglasavanje ZEK-a sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekta (npr. član 58)“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 3:</p> <p><i>“Clanom 56 se definise Zaštita i/ili izmještanje elektronskih komunikacionih mreža.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3:</p> <p><i>“Neophodno je usaglasiti stavove 1 i 3 sa članom 35 Zakona o putevima”</i></p>	
2.	Dejan Jovanović	<p>Primjedba/predlog/sugestija 1:</p> <p><i>„U ČL6 treba naznačiti da je Ministarstvo nadležno da : „po potrebi Agenciji daje javno dostupne smjernice za sprovođenje utvrđenih načela i ciljeva politike razvoja elektronskih komunikacija , pri čemu tim smjernicama, koje se moraju objaviti na javno dostupan način, ne smije utjecati na donošenje odluka Agencije u pojedinim slučajevima“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1:</p> <p><i>„Ovo se mora navesti kako bi se shvatila suština opsega nezvisnosti Agencije i njene uloga u sprovođenju državne politike kroz . Ovakva odredba je u skladu sa EU okvirom i doslovice postoji u hrvatskom ZEKu (koji je vjerovatno korišćen kao osnov za crnogorski ZEK)“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 2:</p> <p><i>„U čl 10.10) precizirati da Agencija :</i></p>	<p>Primjedba 1 se ne prihvata. Nadležnosti Vlade, Ministarstva i Agencije su jasno definisane Predlogom novog Zakona i u skladu sa EU Direktive.</p> <p>Primjedba 2 se ne prihvata. Nadležnosti Agencije po pitanju poslova kontrole i monitoringa RF spektra su propisane u članu 126, a</p>

		<p><i>“vriši kontrolu radiofrekvencijskog spektra i obavljanje mjerenja, ispitivanja i utvrđivanja uzroka smetnja u radiofrekvencijskom spektru, tehničke preglede i radijska mjerenja, a posebno proračun i mjerenje vrijednosti elektromagnetskog polja”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2:</p> <p><i>„Treba eksplicitno navesti šta obuhvata monitoring elektromagnetnog spektra kojeg vrši Agencija i u njega uvrstiti monitoring elektromagnetnog polja (kao što je npr. navedeno u hrvatskom ZEKu)</i></p> <p><i>Agencija trenutno ne radi mjerenje snage elektromagnetnog polja (tzv zračenja) na frekvencijama čiji je monitoring u njenoj nadležnosti . Način sadašnje organizacije mjerenja zračenja baznih stanica je često nefokusiran i iniciran sumnjičavoću stanovništva.</i></p> <p><i>S druge strane, Agencija ima najveći kredibilitet, sveobuhvatnu bazu podataka ,kao i osoblje, softverske alate i opremu, a rutinirano radi terenski monitoring i inspekcije , pa u svoje aktivnosti lako može uključiti i monitoring el.mag polja. Za stručne poslove, Agencija može angažovati i treća lica.</i></p> <p><i>Shodno proračunima i rezultatima sistematičnog monitoring e.m. polja i potrebama širenja mreža, Agencija u svojim odobrenjima za korićenje frekvencija treba da daje (čl 116.3) , tehničke i operativne uslove za rad opreme, koje tokom eksploatacije kontroliše I po potrebi koriguje . Navedeno je osobito važno zbog izazova (posebno Javnog mnjenja) koje na ovom polju donosi razvoj 5G mreža.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 3:</p> <p><i>„U članu 12 modifikavati stavove (2) i (7) kao bi se otvorila mogućnost da se članovi Savjeta mogu upošljavati I honorarno „</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3:</p> <p><i>„Iz opisa zaduženja Savjeta, dosadašnjih zakonskih rješenja i prakse rada Savjeta Agencije se vidi da poslovi u Savjetu (za čije potrebe rade stručne službe Agencije na čelu sa Izvršnim Direktorom) ne zahtijevaju stalno angažovanje. Kako je u elektronskim komunikacijama teško naći kvalitetan regulatorni kadar koji je</i></p>	<p>mjerenje vrijednosti EM polja su u nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine.</p> <p>Primjedba 3 se ne prihvata. RG smatra da je predloženo rješenje najefikasnije u cilju sprovođenja nadležnosti Agencije.</p>
--	--	---	--

		<p><i>spreman prekinuti svoju karijeru zarad mandata u Savjetu, ne treba uskraćivati mogućnost honorarnog rada jer se time nepotrebno smanjuje broj najkvalitenijih kandidata na Konkursu. „</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 4:</p> <p><i>„U čl 13.1.1 : Brisati nadležnost Predsjednika Savjeta da odgovara za zakonitost rada Agencije . U čl 13.7 . -Bristi nadležnost Savjeta da imenuje revizora finansijskog izvještaja . -Trebna navesti ko odgovara za finansijske obaveze Agencije po osnovu odštetnih zahtjeva koji se mogu ispostaviti Agenciji (obzirom da je Agencija neprofitna) „</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 4:</p> <p><i>„Za zakonitost rada treba da odgovara Izvršni direktor Agencije (ubaciti u Čl 19) , a reviziju fin. izvještja treba da sprovodi DRI. Ovakva rješenja su efikasna i uobičajena kod drugih nezavisnih regulatornih agencija u CG U slučaju pogrešnih regulatornih odluka koje uzrokuju štetu treba se naznačiti na koji način se ta šteta nadoknadjuje .“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 5:</p> <p><i>„ Član 14 modifikovati na način :</i></p> <p><i>(1)Članove Savjeta imenuje Skupština, na predlog Vlade koji je obrazložen rang-listom učesnika javnog konkursa. Za Predsjednika Savjeta se imenuje prvorangirani član Savjeta</i></p> <p><i>(2) Javni konkurs iz stava 1 ovog člana sadrži neohodne uslove, kao i kriterijume i načine bodovanja pri rangiranju članova Savjeta</i></p> <p><i>(4) Članovi Savjeta imenuju se na period 4 (četiri) godina i mogu biti imenovani najviše dva puta</i></p> <p><i>Član 15 modifikovati na sledeći način (isključiti odredbe o vrednovanju dodatnih stranih jezika i rodnoj ravnopravnosti :</i></p>	<p>Primjedba 4 u dijelu koji se tiče člana 13.1.1 se prihvata.</p> <p>Primjedba 4 u dijelu koji se tiče člana 13.7 se ne prihvata.</p> <p>Primjedba 5 se ne prihvata. Postupak izbora je regulisan na način da se sprovodi javni konkurs što je propisano EECC i dodatno podrazumijeva dvostepenost.</p>
--	--	--	---

		<p>(2) Za kandidate koji u potpunosti ispunjavaju opšte i posebne uslove iz stava 1 ovog člana, u postupku rangiranja , boduju se sljedeći kriterijumi: dužina i vrsta radnog iskustva, posebne specijalizacije iz oblasti elektronskih komunikacija ili poštanske djelatnosti</p> <p>Čl 15 dopuniti odredbama kojim se definiše sastav komisije za sprovođenje Javnog konkursa, kako bi se obezbijedila njena stručnost I objektivnost“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 5:</p> <p><i>„-Predvidljiv (u konkursu naveden) sistem bodovanje po kojem će kompetenta I objektivna komisija sprovesti rangiranje, ključni je preduslov objektivnog izbora kandidata a samim tim njihove nezavisnosti i digniteta, što je uslov privlačenja kvalitetnih kandidata na konkurs . Dosadašnja praksa u CG je pokazala oštepoznate mane izostanka postupka rangiranja kandidata.</i></p> <p><i>-Racionalni način bodovanja obezbjeđuje da prvorangirani opravdano i zasluženo bude predsjednik Savjeta.</i></p> <p><i>- Rangiranje i ograničenje broja mandata je zlatni standard kadriranja funkcionera javne uprave , a takva rješenje se koriste i za druge nezavisne regulatorne agencije u CG .</i></p> <p><i>- Ukoliko se znanje engleskog zahtijeva kao neophodan uslov, znanja ostalih jezika je nepotrebno bodovati (obzirom na potrebu pri međunarodnim aktivnostima i upotrebi literature)</i></p> <p><i>-Poštovanje opštih preporuka kadriranja donosioca odluka u državnim organima (uključujući i rodnu ravnoravnost) je regulisno drugim opštim aktima, pa se ne treba posebno navoditi u ZEKu.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 6:</p> <p><i>„Član 22.3 uskladiti sa konačnom državnom politikom uticaja na lične dohodke u nezavisnim regulatornim agencijama .“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 6:</p>	<p>Primjedba 6 se ne prihvata.</p> <p>RG smatra da je predloženo rješenje u skladu sa odredbama EECC i ta rješenja obezbjeđuju nezavisnost Agencije i jačanje i zadržavanje stručnog kadra čime se daje doprinos ispunjavanju mjerila za</p>
--	--	---	---

		<p><i>„Ukoliko Agencija treba da samostalno određuje lične dohotke (kako bi trebalo biti) , onda je regulatorni dodatak nepotreban, a ukoliko treba lične dohotke u Agenciji vezani za naknade državnih službenika/namještenika (uz korekciju pomoću regulatornog dodatka) , onda visinu regulatornog dodatka ne smije samostalno propisivati Agencija.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 7: <u>„Čl 25 promijeniti na način :</u> <u>“Ako se godišnjim obračunom prihoda i rashoda Agencije utvrdi da su ukupno ostvareni prihodi Agencije veći od ukupno ostvarenih rashoda, višak prihoda se koristi za ispunjenje zakonskih obaveza vezanih za funkciju Agencije u narednoj kalendarskoj godini”“</u></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 7:</p> <p><i>„-Agencija je neprofitna i prihode ostvaruje isključivo iz AKONTATIVNIH naknada za predviđene regulatorne poslove. Zbog toga višak prihoda može nastati ili zbog precijenjenih regulatornih naknada ili zbog neobavljenih poslova , tako da se taj višak MORA ili vratiti ili koristiti u sledećoj godini za propuštene poslove iz prethodnog perioda - budžet Agencije ne smije trošiti za poslove koji prevazilaze njene zakonske nadležnosti (pa samim tim ni u „ razvoj elektronskih komunikacija““</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 8:</p> <p><i>„Čl 43.(2) bristi Čl 43.(5) promijeniti, na način da se naknade plaćaju kvartalno</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 8:</p> <p><i>-Granica u vidu % prihoda operatora može biti izgovor za previsoko planirne/nepotrebne tršokove ili prepreka za planirne incidentne aktivnosti Agencije, što nepovoljno utiče na efiksnost Agencije. Stavom (3) se obezbeđuje sve potrebno, pa je stav (2) nepotreban -Obzirom da se sve regulatorne naknade kontativne , a troškovi Agencije su uglavnom na mjesečnom nivou , kvartalne AKONTATIVNE uplate naknada bi pokrivala trškove rada Agencije , a smanjile teret opertorima „</i></p>	<p>zatvaranje pregovaračkog poglavlja 10.</p> <p>Primjedba 7 se ne prihvata. Predložena primjedba je već sadržana a ostavljena je i mogućnost da se dio sredstava koristi za razvoj sektora elektronskih komunikacija na osnovu odluke koju bi Agencija donijela u postupku javnih konsultacija.</p> <p>Primjedba 8 se ne prihvata. Zakonom je propisana maksimalna vrijednost procenta, pri čemu RG napominje da Savjet Agencije utvrđuje za svaku godinu iznos ovog procenta na osnovu planiranih troškova za sprovođenje poslova regulacije i nadzora trzista i ukupnih prihoda svih operatora. Odredba precizno definise godisnje naknade. Kvartalno plaćanje nije prihvatljivo zbog kontinuiteta redovnog funkcionisanja Agencije, u skladu sa</p>
--	--	---	---

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 9: <i>„Čl 54 treba preurediti kako bi se odgovornost za izgradnju elektronskih komunikacionih mreža unutar privatnih objekata, po etapama izgradnje, snose lica koju investitor plaća i koje tu odgovornost po zakonu imaju u određenim etapama izgradnje objekta (projektant, revizor, nadzorni organ)“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 9: <i>„Tehnički propisi definišu karakteristike elektronskih komunikacionih mreža i infrastrukture u privatnim objektima. Poštovanje ovih propisa pri projektovanju je zakonska obaveza projektanta i revizora, dok je zakonska obaveza Nadzornog organa da se izgradnja objekta (uključujući i e.k mrežu) sprovede po projektu, a inspekcija da sve iskontroliše. Dakle, investitor koji prijavi gradnju objekta ne treba da ima odgovornost za izgradnju e.k, mreže u tom objektu. „</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 10: <i>Čl 82.(1) brisati</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 10: <i>„.: Nametanju regulatornih obaveza operatorima po osnovu međunarodnih ugovora (za regulaciju prekograničnih tržišta) mora se sprovesti kroz postupak koji je adekvatan postupku za nacionalna tržišta. Ovo podrazumijeva konsultativni proces kakav je npr. vođen u EU pri regulaciji cijena roaminga. Pogledati Čl. 57 hrvatskog ZEKa“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 11: <i>„Ubaciti poseban član koji govori o sadržaju, strukturi i formi Izvještaja o radu Agencije koji korenspondira Planu rada, i čijim se uporedjenjem ocjenjuje efikasnost rada Agencije, kao i metode za obezbjedjenje efikasnosti koje se primjenjuju po razmatranju Izvještaja U čl 5, Čl22 i Čl23 Potrebno je navesti način kako se opravdava, procjenjuje i odobrava visina regulatornog dodatka, kako bi se ostvarila svrha regulatornog</i></p>	<p>zakonima Crne Gore (np: Zakon o javnim nabavkama)</p> <p>Primjedba 9 ne prihvata. Primjedba se ne prihvata jer je odgovornost u ovim fazama jasno propisana drugim zakonima.</p> <p>Primjedba 10 se ne prihvata. U cilju sprovođenja obaveza preuzetih potpisivanjem ugovora sa međunarodnim partnerima, a uzimajući u obzir dosadašnju praksu, smatramo da je predloženo rješenje najefikasnije.</p> <p>Primjedba 11 se ne prihvata. Predloženim rješenjem u Nacrtu novog Zakona je predviđeno da Savjet Agencije donosi plan rada i izvještaj o radu, a predloženim rješenjem bi se uticalo na nezavisnost Agencije.</p>
--	--	---	--

*dodatka(sprečavanje odliva kadrova) i ostvarilo uskladjenje sa politikom zarada u javnom sektoru
Uvesti odredbe koje visinu plata uprave , kao i zahtijevani regulatorni dodatak (u finansijskom planu) vezuju za ocijenu efikasnosti u Izvještaju o radu Agencije za prethodnu godinu
U članu 18 navesti neefikasnost kao razlog za obrazloženo razrješenje svih članova Savjeta“*

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 11:

*„Ukoliko se želi potpuna nezavisnost u radu Agencije, uz legitimno zadržavanje nadzora Parlamenta nad efikasnošću obavljanja njenih zakonskih funkcija, mora se Zakonom propisati struktura i tijesna veza između Plana i Izvještaja , kako bi se jasno mogla ocijeniti efikasnost Agencije u sprovođenju tih funkcija i preduzimati predvidive mjere (od strane Vlada i Parlamenta) cilju njihovog obezbjeđivanja .
Da bi se ovo sprovelo Plan mora da bude koncizan i da navodi odvojene programske aktivnosti zajedničkih poslova za sve oblasti, a posebno aktivnosti za svaku od oblasti , sa odvojenim budžetskim stavkama i indikatorima uspjeha.*

Izvještaj o radu mora da da strukturom i obimom odgovara Planu za taj period, što znači da mora da ima prikaz programskih ciljeva, njihovog ostvarenja kroz posebne aktivnosti, težinskog faktora i planiranih sredstava (što se navodi u Planu) i potrošenih sredstava za svaku aktivnost i ocjenu stepena njene ispunjenosti, iz čega se može ocijeniti ukupna efikasnost Agencije. Na osnovu neispunjenih aktivnosti trebaju se prenijeti sredstva u budžet za sledeću godinu. Potrošena sredstva koja su navedena u Izvještju o radu trebaju da odgovaraju onima navedenim u Finansijskom izvještaju kojeg treba da reviduje DRI.

Izvještaj o radu treba da ima prikaz o osipanju stručnog kadra, sa analizom uzroka koji bi ukazala na visinu regulatornog dodatka koju treba da odobri Vlada , na predlog Agencije

Vlada, treba da na osnovu ZEKa propiše metodologiju kvantitativne ocjene efikasnosti Agencije , te da na osnovu stepena ocjene efikasnosti predloži nagrade (visinu regulatornog dodatka), predloži ili kazne (smanjenje plata ili prestanak funkcija članova Savjeta). Ocjena efikasnosti ispod minimalne treba biti razlog zbog kojeg kolektivno razrješavaju svih 5 članova Savjeta.

		<p>Na ovaj način bi se ostvarilo neohodno finansiranje Agencije , I legitiman uticaj Vlade na efikasno sprovođenje državne politike u opsegu nadležnosti svih organa javne uprave . „</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 12:</p> <p>„Zakon je preobiman, i nefleksibilan , jer nepotrebno detaljno propisuje odredbe koje su mogle biti propisane aktima Vlade i Agencije donesnim u skladu sa ovim zakonom. „</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 12:</p> <p>„Zakon sadrži mnoge odredbe koje su mogle i trebale biti predmet akata i pravilnika Vlade ili Agencije, koji bi se sačinjavali po aktuelnim aktima EU, u mjeri i dinamikom potrebe njihovog sprovođenja. Ovakva forma bi omogućila da Zakon bude prijemčiv širem auditorijumu , ta da se pomoću podzakonskih akata po potrebi lako i brzo modularno prilagoditi zahtjevima EU okviru, aktuelnim tehnološkim i promjenama državne urave , bez potreba čestih izmjena ili donošenja novog Zakona .“</p>	<p>Primjedba 12 se ne prihvata. Zakon je usklađen sa EU Direktivama i drugim relevantnim aktima.</p>
3.	Uprava za saobraćaj	<p>Primjedba/predlog/sugestija 1:</p> <p>“Član 35 – Saradnja sa drugim nadležnim organima</p> <p>– stav (1) dopuniti tačkom koja treba da glasi: “organom državne uprave nadležnim za poslove upravljanja, razvoja, gradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite državnih puteva Crne Gore.””</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 2:</p> <p>“Član 55 – Radovi u zoni elektronskih komunikacionih mreža</p> <p>– stav (1) dopuniti tekstem: “, izuzev ako se elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikaciona infrastruktura i povezana oprema, nalazi u, na i ispod objekata od javnog interesa.””</p>	<p>Primjedba 1 se prihvata.</p> <p>Primjedba 2 se prihvata.</p>

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 3:</p> <p><i>“Član 56 – Zaštita i/ili izmještanje elektronskih komunikacionih mreža</i></p> <p><i>– dodaje se novi stav, koji glasi: “Odredbe iz stava (1) se ne odnose na investitora izgradnje i/ili rekonstrukcije državnih puteva, koji sa vlasnikom elektronskih komunikacionih mreža, zaključuje posebne sporazume kojima se regulišu prava i obaveze pri izmještanju elektronskih komunikacionih mreža.””</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 4:</p> <p><i>“Član 57 – Izgradnja u pojasu saobraćajne infrastrukture</i></p> <p><i>– dodaje se novi stav, koji glasi: “Prilikom planiranja izgradnje i rekonstrukcije državnih puteva, koridor za elektronsku komunikacionu mrežu, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu, predvidjeti izvan građevinske linije državnog puta.””</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 5:</p> <p><i>“Član 58 – Pravo službenosti – dodaje se novi stav, koji glasi: “Organ nadležan za upravljanje, razvoj, gradnju, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu državnih puteva, na zahtjev iz stava (1), donosi odluku shodno odredbama zakona o putevima, koje regulišu ovu oblast.””</i></p> <p>Jedinstveno obrazloženje primjedbi/predloga/sugestija 1-5:</p> <p><i>„ Uprava za saobraćaj je organ državne uprave koji, shodno odredbama zakona kojim se uređuju pravni položaj, način upravljanja, finansiranja i izgradnje javnih puteva, održavanje, zaštita, nadzor kao i druga pitanja od značaja za puteve, vrši poslove koji se odnose na upravljanje, razvoj, gradnju, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu državnih puteva Crne Gore, koji poslovi se, između ostalog, odnose na izdavanje saobraćajno-tehničkih uslova za izradu tehničke dokumentacije i saglasnosti na postavljanje linijskih infrastrukturnih objekata na putu i zaštitnom pojasu javnog puta (željeznička infrastruktura, elektroenergetski vodovi, naftovodi, gasovodi, elektronski komunikacioni vodovi, vodovodna i kanalizaciona infrastruktura, vodovi niskog napona za osvetljenje i drugo); izdavanje saobraćajno-tehničkih uslova i saglasnosti za prekope, potkopavanja ili druge</i></p>	<p>Primjedba 3 se djelimično prihvata.</p> <p>Radna grupa će propisati novi član koji će bliže urediti ovo pitanje u skladu sa Sporazumom koji je davalac ovog komentara imao potpisan sa jednim od operatora.</p> <p>Primjedba 4 se djelimično prihvata. Dodat je novi član 56a u Predlogu zakona.</p> <p>Primjedba 5 se ne prihvata.</p> <p>Pravo službenosti se reguliše Zakonom o imovinsko pravnim odnosima. Predložene odredbe nijesu suprotne tome zakonu.</p>
--	--	---	--

		<p>radove na putu; kao i saglasnosti za zakup putnog zemljišta i drugog zemljišta koje pripada javnom putu.</p> <p>Shodno navedenom, a imajući u vidu obim telekomunikacione infrastrukture položene u putnom pojasu, zaštitnom pojasu ili u trupu državnih puteva, namjera Uprave za saobraćaj je da se dodatno uredi postupak izgradnje/izmještanja i zaštite elektronskih komunikacionih mreža, u odnosu na izgradnju/rekonstrukciju i zaštitu državnih puteva, prevashodno cijeneći javni interes kako putne, tako i elektronske komunikacione infrastrukture.“</p>	
4.	Agencija za nacionalnu bezbjednost	<p><u>Primjedba/predlog/sugestija:</u></p> <p>„Predlažemo da se tekst Nacrta, u članu 191 stav 7 tačka 1 izmjeni na način da evidencija sadrži informaciju samo o pravnom osnovu za korišćenje zadržanih podataka, ovo tim prije jer je nadležni organ koji ostvaruje pristup zadržanim podacima dužan da postupa u skladu sa zakonima kojima se lex specialis uređuje njihov rad.“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije:</p> <p>„Član 191 stav 7 tačka 1 Nacrta ovog zakona, u dijelu koji propisuje da je obavezni element evidencija koje vode operatori i nadležni organi sudski akt kao pravni osnov za korišćenje zadržanih podataka, smatramo da isti nije u saglasnosti sa Zakonom o Agenciji za nacionalnu bezbjednost.</p> <p>Naime, član 15 stav 9 Zakona o ANB propisuje da su „Operatori i pružaoci usluga elektronskih komunikacija, kao i poštanski operatori dužni da Agenciji omogućće i garantuju uslove za vršenje nadzora iz člana 9 stav 1 tačka 4 podtačka a, b i d, koji je odobrio predsjednik Vrhovnog suda Crne Gore, odnosno sudija koji ga zamjenjuje, kao i nadzora iz člana 9 stav 1 tačka 4 podtačka c, koji je odobrio direktor Agencije, u skladu sa zakonom“.</p>	Primjedba se prihvata.

5.	M-TEL	<p><u>Primjedbe/predlozi/sugestije:</u></p> <p><i>„ Član 28 Nacrta zakona, smatramo da su ovlaštenja EKIP-a za prikupljanje i pristup podacima operatora suviše široko postavljena. ("U cilju vršenja zakonorn propisane djelatnosti Agencije, operatori su dužni da, na zahtjev, u formi i u roku koji odredi Agencija, dostave sve tražene informacije i podatke o uslugama i tehničkim parametrima mreže, uključujući i finansijske podatke, podatke koji su određeni kao poslovna tajna, kao i do omoguće neposredan uvid u potrebne podatke i dokumentaciju; neposredan uvid u poslovne prostorije, pripadajuću infrastrukturu, opremu i druga tehnička sredstva za obavljanje djelatnosti elektronskih komunikacionih mreža i usluga, u poslovne knjige, baze podataka i drugu dokumentaciju, kao i da obave druge radnje koje Agencija ocijeni potrebnim, radi utvrđivanja svih bitnih činjenica u postupku donošenja odluke.").</i></p> <p><i>U članu 57 Nacrta zakona, koji se odnosi na radove u zoni elektronskih komunikacionih mreža, predlažemo dopunu u smislu utvrđivanja nadležnosti inspektora za elektronske komunikacije da izvijesti nadležnog građevinskog ili inspektora za puteve u slučaju izvođenja radova ili građenja u zoni elektronske komunikacione mreže (slično rješenje postoji u hrvatskom zakonu).</i></p> <p><i>Član 150 Nacrta zakona (Opšti uslovi pružanja usluga), potrebno je precizirati pojedine izraze (kao što je "mašinski čitljiv način"), kao i usaglasiti stav 3 i 4 koji su kontradiktorni. Takođe, u odredbama koje se odnose na bezuslovni raskid ugovora (član 156, stav 7), potrebno je dodatno precizirati promjene koje su van uticaja i ingerencija operatora (kao što je povećanje PDV-a), u smislu da u slučaju promjene cijena izazvanih takvom okolnošću, na koju operator nema, niti može imati uticaj, korisnik ne može bezuslovno raskinuti ugovor. Iako je i komentar radne grupe bio da povećanje cijena zbog povećanja PDV-a ne može biti osnov za bezuslovni raskid, smatramo da to treba u zakonu jasno navesti, operatori su kroz radnu grupu kao komentar u tekstu Nacrta zakona predložili način dopune.</i></p> <p><i>Član 163, stav 4 Nacrta zakona ("Operator je dužan da, na zahtjev, krajnjem korisniku dostavi stanje trenutne potrošnje"), neophodno je naglasiti da se odnosi isključivo na potrošnju nacionalnom saobraćaju, budući da trenutno stanje potrošnje u roamingu ne možemo uvijek dati, jer zavisimo od roaming partnera.</i></p>	<p>Primjedba na član 28 se ne prihvata. RG smatra da je jasno propisano u kom obimu i za koje potrebe Agencija može tražiti podatke od operatora.</p> <p>Primjedba na član 57 se ne prihvata. RG smatra da su nadležnosti jasno propisane.</p> <p>Primjedba za član 150 se djelimično prihvata u dijelu definicije za „mašinski čitljiv način“. U ostalom dijelu se ne prihvata jer Zakon o elektronskim komunikacijama reguliše elektronske komunikacije a ne PDV.</p> <p>Primjedba na član 163 se ne prihvata. Predmetno rješenje izjednačava status post paid i pre paid korisnika.</p>
----	-------	--	--

		<p>Član 181 Nacrta zakona (bezbjednost elektronskih komunikacionih mreža i usluga), stav 9 definiše obaveznu godišnju reviziju bezbjednosti elektronskih komunikacionih mreža ("Pravilnikom iz stava 6 ovoga člana propisuje se i obaveza sprovođenja godišnje revizije mjera bezbjednosti mreža i usluga operotora iz stava 1 ovog člana, te kriterijumi i način sertifikovanja pravnih lica koje je za sprovođenje te revizije ovlastila Agencija, u skladu s preporukama ENISA-e o sertifikovanju u području sajber sigurnosti"). Predlažemo da se odredba dopuni način da operatori koji posjeduju relevantni ISO setifikat (27001) ne budu u obavezi da ovu reviziju sprovode.</p> <p>Član 185 (podaci o saobraćaju) potrebno je precizirati definiciju neimenovanih podatka.</p> <p>U članu 189 Nacrta zakona (neželjene komunikacije zloupotrebom elektronske pošte), potrebno je jasno definisati za koje vrste sajtova se može tražiti blokiranje, odredba je previše široko postavljena.</p> <p>Član 191 (obaveza zadržavanja podataka), smtaramo da obavezu čuvanja Internet podataka, treba vratiti na šest mjeseci."</p>	<p>Primjedba na član 181 se ne prihvata. U cilju bezbjednosti smatramo da je svrsishodnije sprovesti postupak revizije na godišnjem nivou radi provjere usklađenosti sa postojećim prijetnjama.</p> <p>Primjedba na član 185 se ne prihvata iz razloga što je bliže pojašnjenje dato u stavu 1 ovog člana.</p> <p>Primjedba na član 189 se ne prihvata. Uslovi blokiranja su bliže propisani članom 162.</p> <p>Primjedba na član 191 se ne prihvata. Smatramo da je rok od godinu dana primjereniji.</p>
6.	RADIO-DIFUZNI CENTAR CRNE GORE	<p><u>Primjedba/predlog/sugestija:</u></p> <p>“vrši regulaciju i nadzor cijena i opštih uslova poslovanja operatora na tržištu elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga”</p> <p>Predlog Radio-difuznog centra:</p> <p>“vrši regulaciju i nadzor cijena i opštih uslova poslovanja operatora na tržištu elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga, <u>u skladu sa ovim zakonom</u>”</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije:</p>	<p>Primjedba se prihvata.</p>

		<p>„Regulisanje ni nadzor cijena od strane Agencije za elektronske komunikacije se u konkretnom slučaju odnosi na operatora sa značajnom tržišnom snagom.</p> <p>S obzirom na navedeno, te činjenicu da je odredba člana 10 stav 1 tačka 4 nacrtu Zakona o elektronskim komunikacijama, koja se odnosi na nadležnost Agencije, postavljena uopšteno, to je neophodno istu precizirati na predloženi način. „</p>	
7.	INŽENJERSKA KOMORA CRNE GORE	<p>Primjedba/predlog/sugestija 1:</p> <p>„ II NADLEŽNOSTI U OBLASTI ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I ORGANIZACIJA NEZAVISNOG REGULATORNOG ORGANA Nadležnosti Ministarstva Član 6 Glasi:</p> <p>Ministarstvo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) utvrđuje godišnje programe i/ili akcione planove za sprovođenje politike; 2) prati sprovođenje utvrđene politike razvoja elektronskih komunikacija; 3) koordinira aktivnosti kojima se podstiče razvoj elektronskih komunikacija; <p>.....</p> <p>Primjedba 1: Dodaje se:</p> <p>4. donosi propise koji uređuju izgradnju infrastrukture, utvrđuju osnovne zahtjeve za elektronsku komunikacionu infrastrukturu i elektronsku komunikacionu mrežu i opremu u toku građenja i upotrebe, i predstavljaju implementaciju STANDARDA iz ove oblasti ..... dalje kao u nacrtu.“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1:</p> <p>„Smatramo da je neophodno utvrditi koje propise donosi Ministarstvo, a koje Agencija.“</p>	<p>Primjedba 1 se ne prihvata.</p> <p>Donošenje podzakonskih propisa u vezi sa ovom problematikom propisano je da donosi Agencija (član 53 stav 10, član 54 stav 9, 57 stav 4). Standardi su regulisani članom 50. Agencija će u postupku donošenja pravilnika iz člana 53, 54 i 57, ukoliko bude potrebno, referisati i na standarde koji se primjenjuju.</p>

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 2:</p> <p><i>„Nadležnosti Agencije Član 10</i></p> <p><i>Primjedba 2: u stavu 1 se dodaje bliža odrednica pa on glasi :</i></p> <p><i>1) donosi propise kojima se uređuje tržište, akte, planove i programe, na osnovu ovlašćenja utvrđenih ovim zakonom .</i></p> <p><i>Stav 28 glasi:</i></p> <p><i>28) vrši inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 3:</p> <p><i>„Primjedba 3: Trebalo da stoji u nadležnostima Ministarstva.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2-3:</p> <p><i>„Pitanje je sukoba interesa, ako Inspekcija kao dio Agencije vrši nadzor nad primjenom Zakona. Inspekcija treba biti u Ministarstvu ili u zajedničkom Inspekcijskom organu (Uprava), ali svakako dio državne uprave sa Inspektorima kao državnim službenicima sa posebnim ovlašćenjima za vođenje upravnog postupka, u skladu sa ZUP, Zakonom o inspekcijskom nadzoru, ovim zakonom i podzakonskim aktima, kao i drugim zakonima i propisima koji regulišu izgradnju infrastrukture, zaštita ljudi i imovine i dr.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 4:</p> <p><i>„Donošenje i izvršavanje odluka Agencije Član 31 Stav 7 glasi:</i></p>	<p>Primjedba 2 i 3 se ne prihvataju.</p> <p>RG smatra da su nadležnosti Vlade, Ministarstva i Agencije jasno propisani. Dosadašnja praksa je pokazala da je u cilju efikasnog sprovođenja Zakona dobro da inspekcija bude kod Agencije, što je slučaj i kod NRA drugih država, ali i pojedinih sektora u Crnoj Gori. Ovo rješenje je propisano člano 29 stav 1 EECC:</p> <p>Primjedba 4 se ne prihvata.</p> <p>U slučaju kršenja odredbi ovog zakona, inspektor za elektronske komunikacije ima mogućnost da izda prekršajni nalog sa minimalnim iznosom propisane kazne, a ako se prekršaj ponavlja može predložiti izvršnom direktoru da pokrene</p>
--	--	--	--

		<p>7) U slučaju nepostupanja po izvršnoj odluci Agencije iz st. 3 i 4. ovoga člana inspektor elektronskih komunikacija može izdati prekršajni nalog ili predložiti podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka izvršnom direktoru Agencije.</p> <p>Primjedba 4 (sugestija):</p> <p>Izvršenje rješenja inspektora se vrši u skladu sa ZUP-om i ZoIN, ali pristup da „može“ izdavati prekršajni nalog nije u skladu sa ovim zakonima -eventualno bi mogla da ide prijava za postupanje suprotno propisima, kao inicijativa za vršenje inspeksijskog nadzora i preduzimanje mjera u skladu sa zakonom.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 5:</p> <p>„V ELEKTRONSKA KOMUNIKACIONA INFRASTRUKTURA I POVEZANA OPREMA, MREŽE I USLUGE Obezbjedivanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga Član 50 Stav 2 glasi: (2) Elektronska komunikaciona mreža, elektronska komunikaciona infrastruktura i povezana oprema planira se, projektuje, proizvodi, gradi, održava i koristi u skladu sa crnogorskim standardima, Primjedba 5: Trebalo bi dodati u nastavku : koji se implementiraju kroz tehničke propise, koje donosi Ministarstvo.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 6:</p> <p>“Planiranje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme Član 51 Primjedba 6 (sugestija): Ovdje treba definisati: ko donosi planove i kako se obezbjeđuje međusobna usklađenost ove infrastrukture i saobraćajnica, elektroenergetske i termoenergetske infrastrukture, sistema za zaštitu i td....., “</p>	<p>prekršajni postupak za propisivanje kazne u iznosu većem od minimalnog.</p> <p>Primjedba 5 se ne prihvata. Agencija će u postupku donošenja pravilnika iz člana 53, 54 i 57, ukoliko bude potrebno, referisati i na standarde koji se primjenjuju.</p> <p>Primjedba 6 se ne prihvata. Donošenje podzakonskih propisa u vezi sa ovom problematikom propisano je da donosi Agencija (član 53 stav 10, član 54 stav 9, 57 stav 4). Standardi su regulisani članom 50. Agencija će u postupku donošenja pravilnika iz člana 53, 54 i 57, ukoliko bude potrebno, referisati i na standarde koji se primjenjuju.</p>
--	--	--	---

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 7:</p> <p><i>“Primjedba 7, nakon prethodnog definisanja slijedi stav: Planovi se donose u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i mora kompletna infrastruktura (planirana) biti unesena u detaljne urbanističke planove, kao i planove višeg reda kada je u pitanju regionalna infrastruktura.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 8:</p> <p><i>„Izgradnja i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža</i></p> <p><i>Član 53</i> <i>Primjedba 8: unijeti stav 1 koji glasi:</i></p> <p><i>1. Izgradnja (projektovanje, revizija, građenje, nadzor, utvrđivanje kvaliteta usaglašenosti sa projektom i propisima i puštanje u rad) EK infrastrukture se vrši po Zakonu i propisima koji važe za izgradnju objekata .</i> <i>Uslove za projektovanje izdaje nadležni državni organ za izgradnju objekata, saglasno urbanističkim i drugim planovima-osnovni zahtjevi (ovim putem se obezbjeđuje usaglašenost sa ostalom infrastrukturom i drugim objektima), a uz obezbjeđenje tehničkih uslova za projektovanje (ostali osnovni zahtjevi) koje izdaje Ministarstvo u saglasnosti sa Agencijom, u skladu sa zakonom i propisima.</i> <i>Slijede stavovi 2 i 3:</i></p> <p><i>2. Osnovni zahtjevi za elektronsku komunikacionu infrastrukturu i elektronsku komunikacionu mrežu i opremu u toku građenja i upotrebe, odnose se na sljedeće:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) zaštitu u slučaju požara;</i> <i>2) bezbjednost i pristupačnost pri upotrebi;</i> <i>3) održivo korišćenje energije.</i> <p><i>3.Ostale osnovne zahtjeve koji se odnose na mehaničku otpornost i stabilnost, zaštitu zdravlja ljudi i životne sredine, zaštitu od buke i ekonomično korišćenje energije u skladu sa specifičnom prirodom pojedine elektronske komunikacione infrastrukture, elektronske komunikacione mreže i opreme kao i djelatnošću elektronskih komunikacija, „</i></p>	<p>Primjedba 7 se ne prihvata. Jasno je definisano predloženim odredbama.</p> <p>Primjedba 8 se ne prihvata. Rješenja predložena u Nacrtu Zakona smatramo efikasnim za prevazilaženja barijera za razvoj elektronskih mreža i usluga.</p>
--	--	---	---

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 9:</p> <p><i>„Primjedba 9. 4) Nadzor nad izgradnjom vrši, saglasno Zakonu o građenju objekata, stručni nadzor, shodno projektu i revidovanom projektu, odnosno odgovara za tehnički prijem ukoliko ga ima.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 10:</p> <p><i>„Elektronska komunikaciona mreža u zgradi namijenjenoj za stanovanje i/ili obavljanje djelatnosti Član 54 Stav 1 glasi: (1) Prilikom izgradnje ili rekonstrukcije zgrade namijenjene za stanovanje i/ili obavljanje djelatnosti, investitor je dužan da izgradi elektronsku komunikacionu mrežu veoma velikog kapaciteta, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu, pristupnu tačku i odgovarajuće priključke na javne elektronske komunikacione mreže, isključivo za tu zgradu, shodno namjeni zgrade i projektnoj dokumentaciji. Primjedba 10: Dodati: Projektna dokumentacija za objekte mora sadržati projekat EK mreže, a uslovi za projekte se izdaju po proceduri predviđenoj u čl.53.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 11:</p> <p><i>„VIII UNIVERZALNA USLUGA Obaveza pružanja univerzalne usluge Primjedba 11 (sugestija): Poglavlje VIII nacrtu zakona tretira Univerzalnu uslugu, odnosno obavezu pružanja univerzalne usluge od strane operatera. Iako operateri kao i Agencija promovišu informaciju da je 99% urbane teritorije Crne Gore pokriveno signalom, realnost je drugačija. Najveći dio ruralne teritorije Crne Gore, a koja je posljednjih godina atraktivna turistička destinacija, nije pokrivena signalom mobilne telefonije, te s</i></p>	<p>Primjedba 9 se ne prihvata. Ovo pitanje je propisano drugim zakonom koji reguliše predmetnu oblast.</p> <p>Primjedba 10 se ne prihvata. Stavom 9 člana 54 je propisano da Agencija propisuje bliže tehničke i druge uslove za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u zgradama. Agencija daje saglasnost na glavni projekat u postupku njegove revizije za elektronsku komunikacionu mrežu, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu u zgradi.</p> <p>Primjedba 11 se ne prihvata. Navodi u primjedbi nijesu tačni jer su pogrešno interpretirani podaci u vezi pokrivenosti. Traba znati razliku između pokrivenosti teritorije i stanovništva. Implementacija i finansiranje univerzalne usluge su jasno propisane, a sve u skladu sa EECC-om, te ne stoje tendenciozne konstatacije da „Agencija nije uložila dovoljno napora da iznađe način da obaveže operatore da određeni</p>
--	--	--	---

		<p><i>toga ne postoji mogućnost korišćenja univerzalnog servisa. Ovdje se prije svega misli na teritoriju Prokletija, Durmitora, Sinjajevine, Kučkih i Vasojevićkih planina itd. Osim mogućnosti korišćenja univerzalnog servisa za stalno naseljeno stanovništvo, odnosno građane koji tokom ljeta borave na ovim teritorijama, neophodno je da se omogući i turistima upotreba hitnog broja 112 o čijem značaju nije potrebno posebno govoriti.</i></p> <p><i>Agencija nije uložila dovoljno napora da iznadje način da obaveže operatere da određeni procenat svojeg prihoda odvajaju na godišnjem nivou i da svake godine ulažu u proširenje mreže. Zato predlažemo da se u zakon unese odredba kojom bi se operateri obavezali da određeni procenat prihoda svake godine odvoje za pružanje usluge univerzalnog servisa. Takodje da se svake godine , do kraja marta mjeseca dostavi Agenciji plan radova za narednu godinu , na odobrenje. Podnošenje zahtjeva od građana je prihvatljivo ali građani nisu upućeni u ovu mogućnost kao svoje pravo jer ni Agencija nije uradila ništa na promociji tih prava.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 12:</p> <p><i>„XIII INSPEKCIJSKI NADZOR Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona</i></p> <p><i>Član 194 Glasi: Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, drugih propisa i akata donijetih na osnovu ovog zakona, te međunarodnih ugovora i sporazuma iz oblasti elektronskih komunikacija koji obavezuju državu Crnu Goru vrši Agencija.</i></p> <p><i>Primjedba 12: Umjesto Agencija treba da stoji Ministarstvo“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 13:</p> <p><i>„XIII INSPEKCIJSKI NADZOR Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona Član 194 Glasi:</i></p>	<p>procenat svojeg prihoda odvajaju na godišnjem nivou i da svake godine ulažu u proširenje mreže“.</p> <p>Primjedba 12 se ne prihvata. Vidjeti komentar uz primjedbe 2 i 3.</p> <p>Primjedba 13 se ne prihvata. Vidjeti komentar uz primjedbe 2 i 3.</p>
--	--	---	---

		<p><i>Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, drugih propisa i akata donijetih na osnovu ovog zakona, te međunarodnih ugovora i sporazuma iz oblasti elektronskih komunikacija koji obavezuju državu Crnu Goru vrši Agencija.</i></p> <p><i>Primjedba 13 (sugestije):</i> <i>Inspekcijski nadzor -sporan pristup... od ovakvog rješenja se odustalo i vraćeno na inspekcijski nadzor po zajedničkom pristupu za inspekcijski nadzor. Potrebno je voditi računa o jedinstvenom pristupu kako se normativno uređuje inspekcijski nadzor na nivou Crne Gore</i> <i>Ovaj dio je potrebno usaglasiti sa Zakonom o inspekcijskom nadzoru i ZUP-u, odnosno posebno voditi računa o načelima inspekcijskog nadzora, načinu i postupku vršenja inspekcijskog nadzora, obavezama i ovlašćenjima inspektora i drugim pitanjima od značaja za vršenje inspekcijskog nadzora, što uređuje Zakono o inspekcijskom nadzoru.</i> <i>Dosta odredbi odudara od navedenih načela i time su neprihvatljivi.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 14:</p> <p><i>„Pravna sredstva</i> <i>Član 198</i> <i>Glasi:</i> <i>Protiv rješenja inspektora nije dopuštena žalba, ali se protiv njega može pokrenuti spor pred nadležnim sudom.</i> <i>Primjedba 14:</i> <i>Ovakvo rješenje nije prihvatljivo – ne vidimo razloge da se izbjegava dvostepenost. I ovo ukazuje na obavezu da inspekcijski nadzor vrši Ministarstvo. Poseban je problem zaštita korisnika usluga i ostvarivanje njihovih prava. Upućivanje na sudsku zaštitu je samo po sebi teško ostvariva, a poseban problem je spora procedura za zaštitu prava, a u ovim postupcima su obično hitna pitanja. Takvih sudskih postupaka nema!“</i></p>	<p>Primjedba 14 se ne prihvata. Nije u pitanju načelo dvostepenosti jer se odluka inspektora u svakom slučaju može preispitati pred nadležnim sudom, već je u pitanju obezbjeđivanje pune nezavisnosti inspektora u donošenju svojih odluka koje će donositi u skladu sa ovim zakonom.</p>
--	--	--	--

8.	MILADIN MILIĆ	<p>Primjedba/predlog/sugestija 1:</p> <p><i>“U članu 15 nacrtu Zakona o elektronskim komunikacijama je navedeno: Za predsjednika i člana Savjeta može biti imenovano lice koje je crnogorski državljanin, sa prebivalištem u Crnoj Gori koji, pored opštih, ispunjava i sljedeće posebne uslove:</i></p> <p style="padding-left: 40px;"><i>1. posjeduje kvalifikaciju visokog obrazovanja iz oblasti elektrotehnike, poštanskog saobraćaja, ekonomije ili prava;</i></p> <p><i>Mišljenja smo da bi zakonopisac trebalo da odredi stepen iz nacionalnog okvira kvalifikacija osim ako nije intencija da za ove funkcije može biti imenovano lice koje ima VI stepen iz nacionalnog okvira kvalifikacija, kako je predmetnom formulacijom omogućeno.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 2:</p> <p><i>“U članu 15 nacrtu Zakona o elektronskim komunikacijama je navedeno: Za predsjednika i člana Savjeta može biti imenovano lice koje je crnogorski državljanin, sa prebivalištem u Crnoj Gori koji, pored opštih, ispunjava i sljedeće posebne uslove:</i></p> <p><i>4. predsjednik i članovi Savjeta moraju imati aktivno znanje engleskog jezika.</i></p> <p><i>Smatramo da ovu alineju 4 stava 15 nacrtu Zakona o elektronskim komunikacijama treba brisati s obzirom da se radi o diskriminaciji s obzirom da dugo obrazovni sistem Crne Gore posebno na sjeveru Crne Gore nije imao obavezan engleski jezik već su se učili drugi strani jezici pa imamo ogroman broj stručnjaka posebno iz oblasti poštanskog saobraćaja koji aktivno znaju neki drugi jezik. Ovi stručnjaci iz oblasti pošte bi bili nepravedno eliminisani uz ovaj uslov. Uz to treba napomenuti da se u ITU Međunarodnoj uniji za telekomunikacije zvanično upotrebljava 6 jezika, a da se u EU koriste tri jezika (njemački, francuski, engleski). Uz to u drugom stavu člana 15 je navedeno "Za kandidate koji u potpunosti ispunjavaju opšte i posebne uslove iz stava 1 ovog člana, u postupku konačnog predlaganja, uzimaju se u obzir i sljedeći kriterijumi: dužina i vrsta radnog iskustva, posebne specijalizacije iz oblasti elektronskih komunikacija ili poštanske djelatnosti i poznavanje stranih</i></p>	<p>Primjedba 1 se prihvata. U predmetnom stavu ce se propisati obim od 240 ECTS bodova.</p> <p>Primjedba 2 se prihvata.</p>
----	---------------	--	---

		<p>jezika, pa je to sasvim dovoljno da bude kao kriterijum za izbor ovih funkcija u domenu poznavanja jezika. Ne treba postavljati uslove kojima se sužava izbor posebno imajući u vidu specifičnosti Crne Gore, posebno što se postavljaju kvalitativni kriterijumi.”</p>	
9.	KOMENTARI OPERATORA	<p>Primjedba/predlog/sugestija 1:</p> <p>“na član 4 Znacjenje izraza</p> <p><i>U članu 4 posije tacke 34 dodati novu tacku 35 koja glasi: 35) mašinski čitljiv način predstavlja podatke i/ili informacije date u bilo kom formatu kojim se krajnjem korisniku omogućava njihovo otvaranje i pregledanje putem računarske aplikacije bez gubljenja semantičkog značenja;”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1.</p> <p>“Cijenimo da treba da postoji ova definicija, i da se postavi u što širem smislu kako se ne bi postavljalo pitanje da li je neki konkretan format dokumenta mašinski čitljiv ili ne, već da to bude bilo koji format koji je u nekoj trenutnoj opštoj upotrebi. Pored toga, smatramo da je bolje da stoji termin "računarske aplikacije" kako bi se znalo da mašinski čitljiv način predstavlja otvaranje dokumenta putem računara, jer se pod mašinski eventualno može podrazumijevati otvaranje dokumenta putem tableta ili mobilnog telefona, a ovi uređaji ne moraju uvijek posjedovati softversku podršku za čitanje većine formata .”</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 2:</p> <p>“na član 4 znacjenje izraza tačka 41 „neuspješan poziv,, Odredbu izmijeniti na način da glasi "neuspješan poziv je komunikacija u kojoj je telefonski poziv uspješno uspostavljen, ali bez javljanja pozvane strane ili je komunikaciju prekinula sama mreža usled postojanja određenih ograničenja”</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2:</p> <p>“Smatarmo da izmjena doprinosi jasnoci norme I uanpredjivanju teksat Zakona”</p>	<p>Primjedba 1 se prihvata.</p> <p>Primjedba 2 se prihvata.</p>

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 3: <i>“predlaze se izmjena člana 10 stav 1 tacka 4) na način da se rijeci „regulaciju i “brisu. “</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3: <i>“Rijec „regulaciju,, brisati jer je taj izraz bi značio da je Agencija nadležna da regulise, uređuje tj nameće cijene (za one cijene koje regulise operatoru sa znacajnom trzisnom snagom postoji posebno poglavlje i tamo je detaljno razradjeno) a ovo bi znacilo da Agencija I nadležna da obavlja regulaciju svih cijena I svim opertorima tj namece cijene ,odredjuje najvece cijene itd. Smatramo da to nije mogla biti namjera autora Nacrta zakona a tako se moze protumaciti predmetna odredba. Stoga treba ili izabrati termin koji odgovara onome sto jeste nadležnost Agencije a to je da kontrolise usladjenost cijena I njihove promjene sa Zakonom ili ostaviti samo termin nadzor . “</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 4: <i>“odnosi se na član 10 stav 1 tačka 25: Nejasno je sta se podrazumijeva pod „utvrđuje postupak zastite interesa I prava korisnika,,”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 4:</p>	<p>Primjedba 3 se ne prihvata. Regulacija cijena ne podrazumijeva samo primjenu načela troškovne orijentisanosti u cilju spriječavanja zloupotrebe statusa operatora sa značajnom tržišnom snagom, već i regulaciju cijena sa ciljem podsticanja fer konkurencije, ograničavanja antikongkurentskih aktivnosti, regulaciju cijena univerzalnih usluga, cijena roaminga. Predlog ovog zakona predviđa i regulatorne mjere koje se odnose na operatore koji nemaju status operatora sa značajnom tržišnom snagom, poput obaveze simetričnog pristupa fizičkoj infrastrukturi po fer, razumnim i nediskriminatornim cijenama. Na kraju, regulacija cijena podrazumijeva i davanje smjernica operatorima kako bi krajnji korisnici dobili precizne informacije o cijenama, da opetori svojom praksom ne bi izlazili izvan okvira tumačenja Suda EU i Komisije.</p> <p>Primjedba 4 se ne prihvata. Bliže je pojašnjenon članom 33 ovog zakona a u skladu je sa članom 24 EECC-a.</p>
--	--	---	---

		<p><i>“postupak zaštite interesa korisnika utvrđen je ovim Zakon I zakonom o zaštiti potrošača pa nije jasno koja je to dodatni postupak koji Agencija utvrđuje”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 5:</p> <p><i>“predlaze se da se razmotri brisanje dijela odredbe člana 28 stav (1) koji glasi „kao i da obave druge radnje koje Agencija ocijeni potrebnim, radi utvrđivanja svih bitnih činjenica u postupku donošenja odluke.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 5:</p> <p><i>“Ovako definisano ovlaštenje Agencije tj obaveze operatora je presiroko a moralo bi biti jasno definisano šta sve konkretno može da obuhvati jer je smisao propisa da bude jasan a subjekat koji je obavezan da ga primijeni mora imati jasnu predstavu o svojim obavezama.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 6:</p> <p><i>“predlaze se da se preformuliše odredba člana 28 stav (11) tako da glasi „Svaki zahtjev Agencije za podacima i informacijama mora biti srazmjern svrsi za koju se podaci traže i mora sadržati pravni osnov, predmet, svrhu zahtjeva, nivo detalja podataka, obim podataka koji se traže i primjeren rok za dostavljanje podataka, dok je podatke Agenciji potrebno dostaviti bez odlaganja i u skladu sa utvrđenim rokovima i nivoom detalja.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 6:</p> <p><i>“Predloženim stavom 11 ne predviđaju se precizne obaveze Agencije u smislu nivoa neophodnih informacija koje treba zahtjev za dostavljanje podataka da sadrži, te predložimo izmjenu stava na način kako je to predviđeno u hrvatskom Zakon o elektrničkim komunikacijama, koji je u skladu sa direktivom EECC.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 7:</p> <p><i>“predlaze se da se preformuliše odredba člana 38 st 3 tacka 4) tako da glasi „4) ograničenja u vezi s prenosom nezakonitih sadržaja u skladu sa propisima iz</i></p>	<p>Primjedba 5 se ne prihvata. Poštujući načela transparentnosti i proporcionalnosti predloženo rješenje će doprinijeti kvalitetu donošenja odluka Agencije na osnovu kvalitetno utvrđenog činjeničnog stanja.</p> <p>Primjedba 6 se ne prihvata. Odredba iz nacрта ovog zakona je u skladu sa EECC-om.</p> <p>Primjedba 7 se ne prihvata. Nije u skladu sa pravno tehničkim pravilima za izradu propisa.</p>
--	--	---	--

		<p>oblasti elektronske trgovine i ograničenje u vezi sa prenosom štetnih sadržaja u skladu sa propisima iz oblasti elektronskih medija””</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 7:</p> <p><i>“ovaj stav je nepotpun iz razloga što ne propisuje u skladu sa kojim pravilima će se primjenjivati ova ograničenja. Naime, generalno članom 38 se transponuju pravila predviđena Prilogom I EECC., ali ovaj član nije do kraja završen zato što Prilog I EECC, kao i Prilog I hrvatskog Zakona o elektroničkim komunikacijama sadrže upućujuće norme u kojima je jasno propisano u skladu sa kojim tačno pravilima se primjenjuju ovi uslovi, zbog čega je potrebno izvršiti potpuno usklađivanje ovog člana. “</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 8:</p> <p><i>“ predlaze se izmjena člana 43 stav 2 umjesto 1,5 % da se definise niži iznos maksimalnog procenta na osnovu koga se utvrđuje naknada za regulaciju i nadzor tržišta koju operatori plaćaju Agenciji na godišnjem nivou. “</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 8:</p> <p><i>“Godinama operatori ukazuju na Zakonom definisan previsok maksimalni procenat ukupnog prihoda operatora po osnovu pružanja relevantnih usluga koji se primjenjuje za određivanje iznosa naknada za regulaciju i nadzor tržišta. Tačno je da Agencija godinama unazad utvrđuje ovu naknadu u visini od oko 0.9%. Uporedna praksa (npr. Srbija i Hrvatska) ne predviđaju ovoliko visok procenat, čak je značajno niži (u Hrvatskoj za 2023.godinu je iznosio 0,45%, a u Srbiji je procenat ograničen na maksimalnih 0.5%). Zato se postavlja pitanje: Da li je od strane Ministarstva vršena bilo kakva analiza o opravdanosti ovoliko postavljenog procenta i kojim konkretno kriterijumima se ovaj organ vodio kada je odlučio da ostavi procenat naknade na istom nivou.</i></p> <p><i>Pored toga, i sami naziv "godišnja naknada za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta" je uopštena, jer je Agencija i osnovana u cilju vršenja ovih poslova, pa se</i></p>	<p>Primjedba 8 se ne prihvata.</p> <p>Postojeći iznos regulatorne naknade je i postojećim Zakonom bio utvrđen u iznosu do 1,5%, a shodno finansijskim planovima Agencije, koje je odobravalala Skupština Crne Gore, taj procenat je uglavnom iznosio ispod 1%. Upoređivanje sa zemljama koje su navedene apsolutno ne znači ništa jer zavisi od veličine tržišta, obaveza koje regulator ima u tim zemljama, ali i iznosima naknada koje se plaćaju za korišćenje radio-frekvencija, numeracija i adresa.</p>
--	--	---	--

		<p><i>ne može zaključiti koji konkretno troškovi će biti pokriveni naplatom ove naknade i u konačnom kako će uopšte ti troškovi biti određeni, što je čini netransparentnom. Sve navedeno je u suprotnosti sa članom 16 EECC kojim se između ostalog propisuje da sve administrativne pristojbe pokrivaju u ukupnom iznosu samo administrativne troškove nastale prilikom upravljanja kontrole i provedbe režima općeg ovlaštenja kao i da se nameću pojedinačnim poduzetnicima na objektivan, transparentan i proporcionalan način kojim se na najmanju mjeru svode dodatni administrativni troškovi i pripadajuće pristojbe”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 9:</p> <p><i>“predlaze se dopuna odredbe člana 44 stav 1 koja bi definisala da ovi prihodi obuhvataju samo jedan dio prihoda od pružanja AVM usluga na zahtjev i distribucije AVM sadržaja. Ostavljamo Radnoj grupi u kojoj su predstavnici obje Agencije da definise model utrdjivanja predmetnog dijela prihoda”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 9:</p> <p><i>“Dopuna se predlaze jer se prihodi od pružanja AVM usluga na zahtjev i distribucije AVM sadržaja prijavljuju drugom regulatoru tj Agenciji za elektronske medije na osnovu kojih se utvrđuje godišnja naknada koju operatori placaju Agenciji za elektronske medije. Razmijemo da Agencija za elektronske komunikacije I postansku djelatnost u svojoj nadležnosti ima obaveze koje se ticu regulacije I ovih usluga te da ovi prihodi ne mogu u potpunosti biti isključeni iz osnovice za obracun regulatorne naknade koja se placa Agenciji za elektronske komunikacije ali treba naci odgovarajuću mjera na koji nacin da se to definise a da operatori ne placaju regulatornu naknadu dvjema agencijama po osnovu iste usluge koja bi se obracunala na kompletne prihode od relevantne usluge.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 10:</p> <p><i>“predlaze se da se odredba člana 45 stav (7) preformulise tako da glasi</i></p> <p><i>„(7) Na zahtjev drugog operatora za pristup i/ili interkonekciju, operator je dužan da odgovori u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva u suprotnom smatraće se da je zahtjev odbijen,..”</i></p>	<p>Primjedba 9 se ne prihvata.. Nesporno je da Agencija ima troškove povodom regulacije pružanja AVM usluga (kompletan postupak oko zaštite korisnika sprovodi Agencija) koje mora pokriti i može pokriti jedino iz prihoda iz te usluge.</p> <p>Primjedba 10 se djelimično prihvata. Rok od koga teče postupak se odnosi na dan prijema zahtjeva.</p>
--	--	---	--

		<p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 10:</p> <p><i>“Neophodno je preformulisati kako bi se regulisala situacija koja je u praksi moguća) i riječ „prijema,, zamijenila riječju „podnošenja,, .”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 11:</p> <p><i>“predlaže se da se odredba člana 45 stav (9) izmijeni na način da se nakon riječi „dana ” tekst koji glasi „zaključenja ugovora iz stava (11)ovog člana” zamijeni tekstom koji glasi „podnošenja zahtjeva iz stava (7) ovog člana”. ”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 11:</p> <p><i>“Ovako kako je sada dato u Nacrtu zakona nije saglasno sa stavom 11 člana 45 kojem se navodi da operator ima pravo da se obrati Agenciji u roku od 45 dana od dana podnošenja zahtjeva, pa se ova dva stava ne mogu dovesti u vezu. Pretpostavljamo da je i namjera obradivača da se interkonekcija uspostavi što prije, zbog čega se i predlaže izmijena tekst na predložen način.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 12:</p> <p><i>“predlaze se da se briše dio odredbe člana 45 stav (10) koji glasi „radi ocjene usklađenosti sa ovim zakonom”. ”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 12:</p> <p><i>“Iako smatramo da Agencija treba da provjerava ove vrste ugovora, ali predloženom normom usklađenost se cijeni tek nakon što ugovor o interkonekciji bude zaključen, bez preciziranja što se dešava u situaciji ako Agencija ocijeni da dostavljeni ugovor nije u skladu sa Zakonom, što dovodi do pravne nesigurnosti u pogledu primjene samog ugovora. Ukoliko se ipak odluči da norma ostane kako je sada u Nacrtu zakona , smatramo da je potrebno ovu normu dodatno razraditi upogledu postupka i rokova donošenja odluke Agencije.”</i></p>	<p>Primjedba 11 se djelimično prihvata. Rok od koga teče postupak se odnosi na dan prijema zahtjeva.</p> <p>Primjedba 12 se djelimično prihvata. Ostaće dio odredbe koji se odnosi na evidentiranje ovih ugovora.</p>
--	--	--	---

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 13:</p> <p><i>“predlaze se predlaze se da se u odredbi člana 45 stav (11)poslije riječi „, zahtjeva”dodaju riječi „, iz stava 7 ovog člana.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 13:</p> <p><i>“Promjena doprinosi poboljsanju kompletnog člana 45 i dovođenju u vezu tj usaglašavanju stava (11) sa prethodnim stavovima. “</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 14:</p> <p><i>“predlaze se dopuna odredbe člana 53 na način da se nakon stava 1 doda novi stav (2)koji glasi „(2) Agencija, u cilju osiguranja inovacija i/ili poboljšanja mreže i usluga na tržištu elektronskih komunikacija u Crnoj Gori, a na obrazloženi predlog operatora, može dozvoliti njegovu povezanost,pod komercijalnim uslovima, sa tehničkim i organizacionim integrisanim rješenjima operatora koji posluju van Crne Gore.””</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 14:</p> <p><i>“Razvoj elektronskih komunikacija ima nesporan uticaj na ekonomske promjene i razvoj društva. Postao je sve važniji alat za razvoj, pružajući pristup informacijama za nauku, tehnologiju i inovacije, podstičući i unapređujući regionalnu i međunarodnu saradnju i razmjenu znanja. Stoga cijenimo da bi se novim zakonom ovom sektoru trebalo biti omogućeno da brže i jednostavnije tržištu ponudi inovativna rješenja i napredne usluge kakve imaju gradjani EU. Operatorima treba biti omogućeno održivo investiranje u mreže i usluge i mogućnost da angažuju IT stručnjake tj otvaraju „visokoplaćena,, radna mjesta a to bi u krajnjem bio cilj koji Crna Gora želi da zadrži tu kategoriju poslova. Tehnološki trend poslednjih godina je vezan za takozvane servise u oblaku („cloud services”), ili drugim riječima optimizaciju serverske infrastukture koju je moguće po potrebi angažovati. Stoga treba imati jasno zakonsko određenje da operatori mogu koristiti uređaje i opremu koja neminovno ne mora biti u našoj zemlji.Operatori ce na taj način biti u mogućnosti da, optimizacijom troškova vezanih za investiranje u opremu i održavanje iste, preusmjere sredstva u</i></p>	<p>Primjedba 13 se prihvata.</p> <p>Primjedba 14 se djelimično prihvata. Član 53 će biti izmijenjen i dopunjen.</p>
--	--	--	---

	<p><i>zapošljavanje kadrova koji će se baviti razvojem digitalnih servisa za građane i privredu u Crnoj Gori. Smatramo da bi ovaj pristup bio “win-win” za sve:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>povecao broj zaposlenih na visokoplateznim pozicijama kod operatora</i> ▪ <i>omogućio razvoj novih digitalnih usluga i proizvoda za crnogorsko trziste a koji, sa svoje strane,</i> ▪ <i>smanjuju troskove poslovanja privrednim subjektima sto se reflektuje i na</i> ▪ <i>korisnike kroz nize cijene servisa i usluga</i> <p><i>Dopuna člana Zakona bi dakle operatorima omogućila da primjera radi koriste IT rjesenja koja se mogu nalaziti u public cloudu ili podrzavala SW kao servis model u raznim segmentima (primjera radi u segmentu upravljanja odnosima s korisnicima I dr).Budući da public cloud rjesenja uglavnom imaju model „koliko koristis toliko placas,, operatorima je važno da mogu platiti samo resurse koji se stvarno koriste I time ostvariti znacajne ustede resursa vezano za nabavku i postavljanje dodatne opreme.</i></p> <p><i>Ako se prisjetimo argumenata koji su se u razlicitim prilikama koristili tokom skoro 15 godina da bi se operatorima osporila ova mogucnost osporila jedan od njih je bila nemogucnost potpunog strucnog (inspekcijskog)nadzora mislimo da se stvari znacajno mijenjaju i da to pitanje vise ne može biti sporno jer udaljeni nadzor itekako moguć . Primjera radi Agencija je ovih dana vec usaglasila s operatorima mobilne mreze novi udaljeni metod nadzora i to kompletne mreze. Argumenti zaštite ličnih podataka i podataka koji se tiču državne i nacionalne bezbjednosti takodje ne stoje jer su standardi sigurnosti koje su operatori implementirali i unapredjuju ih konstantno veoma visoki i i podsjeticemo prilikom provjera od strane nadležnih drzavnih organa nije ni zakljuceno drugacije. Sto se tice potencijalog odliva „pametnih poslova,, taj aspekt smo vec obradili u ovim komentarima i smatramo da to ne bi mogao biti razlog da se opeartorima ne omoguci koriscenje opreme koja je smjestena van teritorije CG.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 15:</p> <p><i>“predlaze se da se u kaznenim odredbama doda stav koji se tice krsenja odredbe člana 54 stav (4)”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 15:</p>	<p>Primjedba 15 se prihvata.</p> <p>Primjedba 16 se ne prihvata.</p>
--	---	--

		<p><i>“Trebalo ispraviti propust pa i za ovu odredbu propisati kaznu za prekršaj kao sto je propisana za stavove 1,2 ,3 i 5 istog člana.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 16:</p> <p><i>“ predlaze se dopuna odredbe člana 54 stav 5 na način da se nakon tačke na kraju stava doda tekst „ U smislu ovog Zakona izgrađenom zgradom se smatra objekat u kojem je useljen makar jedan poslovni ili stambeni prostor”. ”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 16:</p> <p><i>“U praksi je čest slučaj da je sporno što se smatra izgrađenim objektom i pored činjenice da se poslovni ili stambeni prostor već koristi odnosno da je već useljen. U tom slučaju investitori i pored toga što je objekat useljen pojedinim operatorima odbijaju da dozvole pristup objektu pod izgovorom da isti nema upotrebnu dozvolu, zbog čega je potrebno definisati što se smatra izgrađenim objektom. Razumijemo da bi obradivac Nacrta zakona mogao smatrati da je ova dopuna nepotrebna jer je ovo pitanje detaljno uređeno i postoje kaznene odredbe predviđene za kršenje, ali zbog prakse kojoj smo svjedočili sa sigurnošću možemo tvrditi da je nazalost dopuna neophodna. “</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 17:</p> <p><i>“predlaze se da se preformuliše odredba člana 54 stav (6) na način da glasi “Ako investitor, vlasnik poslovnog ili stambenog prostora, odnosno skupština etažnih vlasnika u izgrađenoj zgradi iz stava 3 ovog člana ne omogući pristup zgradi u roku od 8 dana od dana upućivanja zahtjeva od strane operatora, operator ima pravo da podnese zahtjev za rješavanje spora Agenciji.””</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 17:</p> <p><i>“Imajući u vidu da se predmetnom normom žele spriječiti razne zloupotrebe koje postoje u praksi i da se omogući pravo svim operatorima da pod jednakim uslovima imaju pristup zgradi, nejasno je iz kog razloga se želi predvidjeti nepotrebno dug rok od 30 dana i to za davanje saglasnosti za pristup zgradi. Smatramo da duh</i></p>	<p>Ovo pitanje je detaljno uređeno Zakonom i propisana je kaznena odredba.</p> <p>Primjedba 17 se ne prihvata. Navedeni rok od 30 dana smatramo primjerenim rokom za organizaciju skupštine etažnih vlasnika na kojoj bi se razmatrao zahtjev operatora za pristup zgradi i donijela odluka.</p> <p>Primjedba 18 se ne prihvata.</p>
--	--	--	--

		<p><i>norme ne treba da bude da se daje saglasnost, već da krajnji korisnik u što kraćem roku dobije pristup usluzi operatora za kojeg se opredijelio.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 18:</p> <p><i>“ u vezi sa odredbama člana 56 ne odnosi se na konkretan tekst odredbe ovog Nacrta yakona vec ukazuje na potrebu dopune člana Zakona o putevima kako bi dva zakona bila usaglasena u ovoj materiji (bilo kroz završne odredbe ili obrazloženje Zakona kojim se ukayuje na potrebu iniciranja dopune odredbe 35 st 4 Zakona o putevima koja glasi „Lica iz stava 2 ovog člana, dužna su da kod rekonstrukcije ili izvođenja drugih radova na javnom putu o svom trošku, a prilikom izgradnje javnog puta o trošku investitora izgradnje javnog puta, izmjestite objekte, postrojenja, uređaje, instalacije i vodove ili ih prilagode nastalim promjenama,dopuni na način da se nakon tačke doda sljedeći tekst, ako posebnim zakonom nije drugačije utvrđeno,, .”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 18:</p> <p><i>“Potrebno usaglasiti relevantne odredbe dva zakona koje definisu potpuno istu materiju.Potrebno je imati u vidu da operatori plaćaju naknadu za posatvljanje infrastrukture u ptrupu puta i putnom pojasu i pored toga plaćaju godišnju nkandu za korisčenja puta tako da ne trebaju biti obavezani da plate troskove izmjestanja kada su infrastruktru izgradili u skladu sa zakonom tj imaju potrebne dozvole.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 19:</p> <p><i>“predlaze se da se preformuliše odredba člana 82 stav 2 tako da glasi „, Agencija može,bez prethodno sprovedenog postupka analize tržišta rješenjem odrediti maksimalne cijene usluga rominga u mobilnim mrežama u skladu sa potpisanim međunarodnim sporazumima koje Crna Gora zaključi sa drugim državama.” “</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 19:</p> <p><i>“U postojećem Zakonu o elektronskim komunikacijama ova nadležnost Agencije se odnosila samo na usluge rominga, pa je nejasno zbog čega se ova norma proširuje i na ostale usluge kada to nije predviđeno direktivom EECC. U Zakonu o elektronskim komunikacijama Republike Srbije jasno se propisuje nadležnost</i></p>	<p>Ovo nije primjedba na tekst Nacrta ovog zakona.</p> <p>Primjedba 19 se ne prihvata. Međunarodni ugovori mogu da tretiraju i druge usluge a ne samo pitanje rominga.</p>
--	--	--	---

	<p>Agencije za uređivanje usluge rominga i ista nije proširena na ostale usluge već samo na roaming. Na kraju moramo dodati da nijesmo bili saglasni ni dopunom sada važećeg Zakona kada je dodata ova odredba a tek ova intencija je neprihvatljiva jer postaje negativna praksa kao što je neprihvatljivo sto ovaj Nacrt Zakona kroz nekoliko članova već uvodi regulaciju cijena u više segmenata koji ne pretpostavljaju prethodnu analizu tržišta.”</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 20:</p> <p>“predlaze se brisanje odredbe stava (2) člana 83 “</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 20:</p> <p>“ Univerzalni servis je tehnoloski neutralan servis na fiksnoj lokaciji pa nije jasno sta podrazumijeva cjenovna pristupacnost usluga koje nijesu na fiksnoj lokaciji.</p> <p>Univerzalni servis po svojoj prirodi jeste servis kojim se omogucava potpuna socijalna i privredna ukljucenost krajnjih korisnika a do iskljucenosti moze doci zbog lokacije na kojoj oni imaju prebivaliste ili obavljaju privrednu djelatnost a sama lokacija po prirodi nije komercijalna za operatora.</p> <p>Ako dobro razumijemo rayloge ya uvođenje ove odredbe koju nema važeći Zakon namjerava se omogućiti Agenciji da uređuje i cijene usluga mobilne mreže i to samo operatoru koji je USO ali se taj operator odredjen da tu uslugu pruza samo na fiksnoj lokaciji. Stanovnici Crne Gore koji smatraju da trpe iskljucenost iz drustva taj problem mogu riješiti zahtjevom tj realizacijom priključka na fiksnoj lokaciji a US usluga podrazumijeva ponude za redovne korisnike , korisnike lica s invaliditetom i socijalno ugrožena lica. Ova intencija obradjivača Nacrta nije prihvatljiva jer bi time usluga Univerzalnog servisa narušavala konkurentnost na tržištu tj Univerzalni servis bi postao konkurencija komercijalnim uslugama mobilne mreže. Ovo vidimo kao neprihavljiv i neutemeljen vid regulacije cijena a kako smo čec naveli takva intencija regulacije cijena se vec namjerava uvesti kroz druge odredbe ovog Nacrta zakona . Očekujemo da se ove primjedbe operatora koje se tiču regulacije cijena detaljno razmotre, sagledaju moguće posljedice takve regulacije a vjerujemo da ce to rezultirati odustajanjem od tih neprimjerenih namjera.”</p>	<p>Primjedba 20 se ne prihvata.</p> <p>Predloženi stav u Nacrtu zakona je usaglašen sa EECC-om.</p> <p>Primjedba 21 se ne prihvata.</p> <p>Smatramo da je odredba jasna.</p>
--	---	--

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 21:</p> <p><i>“predlaže se da se u okviru Značenja izraza definiše pojam „sistema upozoravanja javnosti“ koji se navodi u članu 144 stav 1.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 21:</p> <p><i>“U članu 144 stav 1 predviđa se obaveza operatorima da dostavljaju javna upozorenja krajnjim korisnicima o neposrednim ili nadolazećim opasnostima putem sistema upozoravanja javnosti. Imajući u vidu da nije jasno što se podrazumijeva pod sistemom upozoravanja javnosti, isti je potrebno definisati jer nije jasno na koji sistem se misli.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 22:</p> <p><i>“predlaže se da se preformuliše odredba člana 148 stav 3 tako da glasi: Operator može, ako je to objektivno opravdano iz razloga koji se odnose na državljanstvo, mjesto prebivališta ili osnivanja krajnjeg korisnika, uvesti različite zahtjeve ili opšte uslove na pristup mrežama ili uslugama, odnosno za korišćenje takvih mreža ili usluga za te korisnike poput ostavljanja depozita i sl.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 22:</p> <p><i>“Operatori ne mogu ponuditi iste uslove i benefite domaćem korisniku (za kojeg je moguća prinudna naplata u slučaju da ne izmiruje svoja dugovanja) i za strane državljanke za koje ne postoji mogućnost prinudne naplate i obezbjeđenja u slučaju da ne izmiruju svoje obaveze. Zbog toga može nastati direktna šteta za operatore jer je to veliki prostor za zloupotrebe. Poznato je da u Crnoj Gori boravi veliki broj strarnih državljana koji imaju privremene dozvole boravka najčešće na 6 mjeseci a mogu zahtijevati primjera radi zaključenje ugovora na 24 mjeseca koji se odnosi na za servis i uređaj, dok operator nema, niti može imati informaciju o tome da li će mu dozvola biti produžena. Nismo sigurni da li je formulacija " osim u slučaju objektivnih razloga" dovoljna da smatramo da su operatori zaštićeni.”</i></p>	<p>Primjedba 22 se ne prihvata.</p> <p>Smatramo da je odredba jasna.</p> <p>Primjedba 23 se ne prihvata.</p> <p>U vezi sa komentaram na član 149 primjedba se ne prihvata jer je isto propisano u Prilogu I EECC-a</p>
--	--	---	---

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 23:</p> <p><i>“predlaže se da se čl. 149, 150, 151 i 154 preformulišu na način koji je u skladu sa čl. 102 i 103 EECC i prilogom VIII i IX ove direktive.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 23:</p> <p><i>“ Članovima 149, 150, 151 i 154 u zakon se transponuju čl.102 i 103 direktive EECC, kao i prilog VIII i IX ove direktive. Smatramo da u ovim članovima se nije postigla svrha predviđena EECC iz više razloga. Prije svega, čl.102 i Prilogom VIII se predviđaju informacije koje se moraju dati korisniku prije zaključenja ugovora i u pomenutom članu se jasno navodi da ove informacije postaju sastavni dio ugovora, kao i način na koji se dostavljaju korisniku. U čl.149 se nabrajaju sve ove informacije bez navođenja kako se one dostavljaju korisniku, niti stoje da su ove informacije sastavni dio ugovora kao što predviđa EECC pa se u čl.154 nabrajaju obavezni elementi ugovora, gdje se u većoj mjeri opet ove informacije iz čl.149 ponavljaju, što predstavlja nepotrebno prenormiranje, upravo iz razloga što su po direktivi informacije sastavni dio ugovora i ne moraju se ponavljati. Nadalje, članom 103 EECC predviđa se Transparentnost, upoređivanje ponuda i objava informacija za pružaoce usluga pristupa internetu ili javno dostupnih interpersonalnih komunikacijskih usluga, dok se Prilogom IX koji razrađuje član 103 propisuje koje sve informacije moraju javno biti objavljene kao uslovi poslovanja, i to ne samo od strane operatora, već i od strane regulatornog organa. Suprotno ovome, u čl.150 st. 3 teksta nacrtu (kojim je rađen po uzoru na čl.103 i Prilog EECC, ali nije transponovan adekvatno) predviđa se da opšti uslovi moraju sadržati opet informacije iz čl.149 (a koje informacije prema EECC predstavljaju sastavni dio ugovora , a ne uslova poslovanja) pa je nejasno zbog čega se ovi obavezni elementi ovoliko proširuju kada direktiva EECC to ne zhtijeva, te da je čl.154 već predviđeno da ugovor mora sadržati sve ove informacije. Pored toga, nacrtom se predviđaju obavezni elementi opštih uslova za sve usluge koje operator pruža, što se iz citiranih normi direktive ne propisuje, već samo za usluge pristupa internetu ili javno dostupnih interpersonalnih komunikacijskih usluga. Takođe je sporno da se čl.150 stav 4 propiše da će Agencija propisati bliže relevantne informacije koje treba da sadrže opšti uslovi poslovanja i pored već predviđenih normi u tom dijelu. Zbog svega navedenog, predlažemo da se svi ovi članovi opet</i></p>	<p>odjeljak C stav 3 i 4. U vezi sa komentarom na član 150 smatramo da je jasno propisano. U vezi predlog za dopunu člana 154 predloženo rješenje bi predstavljalo kršenje načela nediskriminatornosti.</p> <p>Primjedba 24 se ne prihvata.</p>
--	--	--	--

		<p><i>razmotre i da se njihov tekst predvidi kako je to urađeno u čl.140 i 142 hrvatskog ZEK-a ili u čl.126 i 127 SRB zakona.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 24:</p> <p><i>“ U članu 149 stav 1 tačka 17 predlaže se brisanje riječi: „sprječavanja zloupotreba kao i kontrole nedozvoljenog sadržaja.“”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 24:</p> <p><i>“Obaveza obavješćavanja korisnika ne postoji u EECC (ne može se dovesti u vezu sa nekim od obavez iz Priloga I EECC) niti je poznaje hrvatski Zakon o elektroničkim komunikacijama. Pored toga, ovim se prilično neprecizno proširuju obaveze operatoru jer se u predloženoj normi ne navodi u odnosu na šta se sprječavaju zloupotrebe, dok se pod kontrolom nedozvoljenog sadržaja vjerovatno mislilo na sprječavanje pristupa nedozvoljenom sadržaju što se obrađuje posebnim propisima.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 25:</p> <p><i>“ U članu 150 stav 4 poslije riječi: „opšti uslovi poslovanja“ dodati riječi: „usluga pristupa internetu ili javno dostupnih interpersonalnih komunikacijskih usluga.“”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 25:</p> <p><i>“ Prilogom IX EECC se propisuje da nadležno tijelo , odlučuje o tome koje su informacije relevantne da ih objavljuju pružaoci usluga pristupa internetu ili javno dostupnih interpersonalnih komunikacijskih usluga, kao i koje informacije treba objavljivati nadležno tijelo, ako je to relevantno u koordinaciji s nacionalnim regulatornim tijelom, kako bi osiguralo da se odluka krajnjih korisnika o odabiru može temeljiti na informacijama. Dakle, jasno je da se ova obaveza objavljivanja relevantnih informacija odnosi samo na pomenute usluge, a ne na sve usluge kako se predloženom normom predviđa. Pored toga, direktiva propisuje</i></p>	<p>U vezi sa komentarom na član 149 primjedba se ne prihvata jer je isto propisano u Prilogu I EECC-a odjeljak C stav 3 i 4. U vezi sa komentarom na član 150 smatramo da je jasno propisano. U vezi predlog za dopunu člana 154 predloženo rješenje bi predstavljalo kršenje načela nediskriminatornosti.</p> <p>Primjedba 25 se ne prihvata.</p> <p>U vezi sa komentarom na član 149 primjedba se ne prihvata jer je isto propisano u Prilogu I EECC-a odjeljak C stav 3 i 4. U vezi sa komentarom na član 150 smatramo da je jasno propisano. U vezi predlog za dopunu člana 154 predloženo rješenje bi predstavljalo kršenje načela nediskriminatornosti.</p> <p>Primjedba 26 se ne prihvata.</p>
--	--	---	---

		<p><i>i obavezu za nadležno tijelo da objavljuje ove informacije kako bi se osiguralo da krajnji korisnici donesu odluku na osnovu ovih informacija, što je ovdje izostalo.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 26:</p> <p><i>“U članu 151 stav 3 predlaže se brisanje riječi: „Agencija može odlukom izmijeniti, dopuniti ili ukinuti pojedin odredbe opštih uslova.“”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 26:</p> <p><i>“Ukoliko je Agencija dala saglasnost na OU i u zakonu se ništa nije mijenjalo, ne vidimo opravdanost da Agencija svojevrijedno mijenja, dopunjava ili ukida odredbe koje su bile važeće do tog trenutka i u skladu sa istim zakonom. Ako se ovom rečenicom misli na činjenicu da Agencija kada joj se dostavi predlog OU na misljenje, može jednostrano da mijenja, dopunjava ili briše neku odredbu i takvi OU postanu obavezujući onda ne vidimo čemu smisao da traženja mišljenja.</i></p> <p><i>Takođe Agencija u posebnom postupku cijeni usklađenost opštih uslova o čemu donosi odluku, pa je nejasno zbog čega se Agenciji daje ovakvo ovlašćenje, a zbog čega se i predlaže brisanje označenog teksta.</i></p> <p><i>Nadalje, iz navedene rečenice ne može se zaključiti da li Agencija može mijenjati odredbe Opštih .uslova na koje je već prethodno dala saglasnost ili samo odredbe poslednje dostavljenog predloga, što unosi pravnu nesigurnost jer se norma može tumačiti i na ovaj način. Mišlejnja smo da u slučaju da je Agencija prethodno dala saglasnost na određene norme, u tom slučaju iste se ne mogu mijenjati, osim u sluaju da Agencija poništi odluku kojom je prethodno data ta saglasnost, što bi trebalo onda ovdje i propisati. “</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 27:</p> <p><i>“U članu 155 stav 1 poslije riječi: „Sažetak ugovora“ dodati riječi: „na trajnom mediju“”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 27:</p> <p><i>“Prdloženom dopunom vrši se preciziranje načina dostavljanja sažetka ugovora.sazetak ugovora treba biti dostavljen na taajnom mediju koji podrayumijev</i></p>	<p>Ovakvo rješenje postoji i u hrvatskom Zakonu o elektroničkim komunikacijama.</p> <p>Primjedba 27 se ne prihvata.</p> <p>Članom 102 EECC-a propisano je da pružaoci usluga za usluge za koje postoje obaveze sažetka ugovora popunjavaju obrazac sažetka ugovora o traženim informacija i besplatno dostavljaju sažetak ugovora potrošačima prije zaključivanja ugovora, uključujući i ugovore na daljinu. Takođe da je</p>
--	--	---	--

		<p><i>veliki broj načina da se korisniku ucini dostupnim taj dokument i pribavi njegova saglasnost. Ovo stoga da se ne bi razumjelo da je u pitanju potpisivanje Sazetka ko jedini vid davanja saglasnosti na isti. Korisnik moze dati saglasnost i elektronskim putem na vise nacina .bitno je samo da se sve to može sačuvati sto je i propisani za trajni medij. Ukoliko to ne bi bio slucaj novi Zakon bi uveo i drugi dokument koje korisnik potpisuje pored ugovora sto je suvisno.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 28:</p> <p><i>“predlažemo izmjenu stava 2 člana 156 na način da glasi:</i></p> <p><i>“(2) Operator je dužan da ponudi i ugovore u trajanju od godinu dana i ugovore na neodređeno vrijeme bez minimalnog trajanja, a da informacije o najboljim tarifama za pojedinačnog krajnjeg korisnika mu se pruže neposredno prije isteka minimalnog perioda na koji je ugovor zaključen ” “</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 28:</p> <p><i>“Predlažemo dopunu teksta na način da posle umjesto "najboljim tarifama krajnjim korisnicima pruži" koriguje tekst na način da glasi "najboljim tarifama za pojedinačnog krajnjeg korisnika mu se pruže". Ovim se želi izbjeći obaveza da sve korisnike obavještavamo o istom paketu (najprodavanijem u tom trenutku ili paketu koji se ocijeni da je najbolji po nekom drugom kriterijumu) ali nije najbolji za korisnika koji ima drugačije korisničke navike i potrebe (korsiti manje ili više</i></p>	<p>sažetak ugovora sastavni dio ugovora i ne mijnjaju se isključivo ako su se obje strane o tome saglasile. Takođe članom 101 EECC-a je propisano da države članice neće zadržavati ili uvoditi u svoje nacionalno zakonodavstvo odredbe o zaštiti kajnjih korisnika koje odstupaju od člana 102 uključujući više ili manje stroge odredbe. Sve što važi za ugovor važi i za sažetak ugovora.</p> <p>Primjedba 28 se ne prihvata.</p> <p>Predloženo rješenje je u skladu sa članom 105 stav 3 EECC-a.</p>
--	--	---	--

		<p><i>interneta, govornog saobraćaja i sms-a). Ovom izmjenom smatramo da korisnik realno i dobija šta mu je potrebno a ne samo puku informaciju o nečemu što nije predmet njegovog interesovanja.</i></p> <p><i>Predlažemo brisanje zadnjeg dijela ovog stava jer ne daje nikakvu vrijednost korisniku koji je pod ugovornom obavezom na npr 24 mjeseca a koji mora da čeka još godinu dana da bi mogao da mijenja paket. Pri čemu do proteka tih godinu dana velika je mogućnost da se uvedu nove tarife. Smatramo da obavještenjem korisnika neposredno prije isteka ugovora on stiče sve potrebne informacije koje on relano ima potrebu da dobije.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 29:</p> <p><i>“U članu 156 stav 8 predlaže se brisanje riječi: „pisano ili elektronski.“”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 29:</p> <p><i>“Trajni medij uključuje i pojmove „pisano,, i „elektronski,, zbog čega je suvišno stavljati navedene pojmove.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 30:</p> <p><i>“U članu 156 stav 8 predlaže se riječi: „u roku od 90 dana“, zamijeniti sa riječima: „u roku od 30 dana“”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 30:</p> <p><i>“Iako predloženi rok nije suprotan EECC predlažemo da se vrati postojeći rok od 30 dana jer ovim se stvara veliki prostor za zloupotrebu. Ovakav vremenski raspon je pretpostavljamo dat kako bi zemlje članice mogle uzeti u obzir sve okolnosti koje bi mogle uticati na to da korisnik ima dovoljno vremena da ostvari pravo na raskid ako se uzmu u obzir sve specifičnosti zemlje . Pored toga, predloženim rješenjem se ne određuje tačan rok, već se koristi odrednica "do" što znači da ovaj rok može biti i kraći. Da li operator sam određuje rok? Ako pak Agencija cijeni da li je neki rok odgovarajući, na osnovu kojih kriterijuma će to raditi, dok bi se i ova nadležnost</i></p>	<p>Primjedba 29 se ne prihvata.</p> <p>Smatramo da je odredba jasna.</p> <p>Primjedba 30 se ne prihvata.</p> <p>Predloženi rok u tekstu Nacrta zakona je u skladu sa EECC-om. Vidjeti član 105 tačka 4 stav 2 EECC-a.</p> <p>Primjedba 31 se ne prihvata.</p>
--	--	--	--

		<p><i>morala izričito i propisati. Napominjemo da ni veće zemlje kao što su Hrvatska i Srbija nisu propisale ovaj rok od 90 dana već kraći. “</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 31:</p> <p><i>“U članu 156 stav 8 predlaže se brisanje teksta: „Operator je dužan da vodi evidenciju o dostavljenim obavještenjima iz ovog člana, koja obuhvata ime i prezime krajnjeg korisnika, korisnički broj, kao i vrijeme dostavljanja obavještenja.“”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 31:</p> <p><i>“Ovo je nova obaveza koju ne poznaje ni EECC niti Hrvatski Zakon o elektroničkim komunikacijama, a može nepotrebno opteretiti operatora koji ne pružaju usluge mobilne telefonije, pa obavještenja ne mogu slati putem SMS-a ili sličnim putem korisnicima koji npr. Ne primaju obavještenja mailom niti račune, već se ista moraju slati putem pošte. U ovom slučaju bi naročito bilo opterećujuće voditi evidenciju o vremenu dostavljanja obavještenja, jer se ova informacija u slučaju upućivanja obavještenja pisanim putem ne nalazi u posjedu operatora već pošte. Takođe nije ni preciziran roko do kojeg je potrebno čuvati ovu dokumentaciju, što opet predstavlja administrativno opterećenje.</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 32:</p> <p><i>“Tekst člana 158 zamijeniti sa tekстом:</i></p> <p><i>1) Operator može odbiti zahtjev za zaključenje ugovora u slučaju kada procijeni da krajnji korisnik neće biti u mogućnosti, ili nema namjeru podmiriti svoja buduća ili već dospjela dugovanja za korištene usluge. Operator je obvezan prihvatiti zahtjev za zaključenje ugovora ako krajnji korisnik pruži, po posebnom zahtjevu operatora odgovarajuće osiguranje za plaćanje usluga što uključuje, ali ne ograničava se na:</i></p> <p><i>1. osiguranje avansa dovoljnog za pokriće računa za korišćenje usluge (avans koji je krajnji korisnik osigurao operatoru koristit će se za naplatu računa za korištene usluge),</i></p>	<p>Neophodno je da se sačuva obavještenje radi dokazivanja da je operator ispunio obavezu obavješćavanja jer od tog trenutka počinje teći rok u kojem korisnik ima pravo na raskid.</p> <p>Primjedba 32 se ne prihvata.</p> <p>Predloženo rješenje nije u skladu sa propisima iz oblasti zaštite podataka o личности.</p>
--	--	--	--

		<p>2. osiguranje bankovne garancije ili nekog drugog operatoru prihvatljivog instrumenta osiguranja plaćanja,</p> <p>3. prihvatanje mjesečnog ograničenja korištenja usluga određenog od strane operatora</p> <p>4. ako je moguće, prihvatanje korištenja usluge prema uslovima za krajnje korisnike koji unaprijed plaćaju korištenje usluge.</p> <p>(2) Operator može odbiti zaključenje ugovora ukoliko je zahtjev podnesen od strane pravnog lica u čijoj se vlasničkoj strukturi nalaze osobe (osnivač, vlasnik i/ili osoba ovlaštena za zastupanje) za koje operator procijeni da nemaju namjeru podmiriti svoja buduća ili već dospjela dugovanja za korištenje usluge, odnosno da neće biti u mogućnosti podmiriti svoja buduća dugovanja.”</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 32:</p> <p>“Predloženi tekst člana 158 u odnosu na raniji predlog operatora je poboljšan i predstavlja adekvatan način zaštiti interese operatora. Napominjemo da sličan član imaju hrvatski i srbijanski zakon, tako da shodno dosadašnjoj praksi i činjenici i da su uporedna zakonodavstva prepoznala ovaj problem, smatramo neophodnim da se to definiše i u našem novom zakonu. “</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 33:</p> <p>“U članu 159 stav 1 poslije riječi: „većini krajnjih korisnika“ dodati riječi: „operatora od kojeg se traži pristup elektronskim komunikacionim uslugama“”</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 33:</p> <p>“Iz predložene norme se ne može zaključiti da li je operator koji nema tehničkih mogućnosti da na određenoj lokaciji pruža svoje usluge dužan iste pružiti licu sa invaliditetom koje to traži, ako su slične usuge dostupne od strane drugih operatora? S toga, bilo koje dodatno preciziranje obaveza u ovom dijelu bi imalo značajan uticaj na njihovo planiranje i izvršenje. Ukoliko ovaj predlog bude odbijen, molimo za pojašnjenje od strane Ministarstva kao autora propisa na koji način će se tumačiti ova norma. “</p>	<p>Primjedba 33 se ne prihvata.</p> <p>Smatramo da je odredba jasno propisana i da se podrazumijeva da se odnosi na operatora od kojeg se traži pristup.</p> <p>Primjedba 34 se ne prihvata.</p> <p>Pravilo je da operator mora obezbijediti priključenje opreme koja</p>
--	--	--	---

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 34:</p> <p><i>“U členu 160 poslije riječi: „Operator je dužan“ dodati riječi: „ukoliko postoje tehničke i tehnološke mogućnosti“.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 34:</p> <p><i>“Operatori ne mogu biti odgovorni za kompatibilnost i integraciju uređaja, jer pod terminalnom opremom potpadaju i ruteri i risiveri, koji zahtjevaju integraciju da bi mogli da rade na pojedinačnom sistemu operatora zbog čega se predlaže navedena dopuna.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 35:</p> <p><i>“ U členu 162 stav 4 tačka 1 poslije riječi: „kojima su dodijeljena“ dodati riječi: „zakonska“.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 35:</p> <p><i>“Članom 3 Uredbe (EU) 2015/2120 podstav 3 tačka a) je propisano da se ne smiju sprovoditi mjere upravljanja saobraćajem a posebno ne smiju primjenivati mjere blokiranja, usporavanja, ometanja, ograničavanje sadržaja aplikacija ili usluga osim samo onoliko koliko je neophodno radi poštovanja zakonodavnih akata EU ili nacionalnog zakonodavstva koje je u skladu sa pravom Unije ili poštovanja mjera koje su u skladu s pravom Unije, a kojima se izvršavaju takvi zakonodavni akti Unije ili nacionalno zakonodavstvo, uključujući sudske naloge ili naloge tijela javne vlasti kojima su dodijeljene odgovarajuća ovlaštenja. Dakle, u označenom tekstu nedostaje to da se mjere mogu primjenjivati samo na osnovu pravila koja su data isključivo na osnovu zakona. “</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 36:</p> <p><i>“predlaže se brisanje člana 164.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 36:</p> <p><i>“Ovakvu ili slicnu odredbu ne sadrzi ni EECC niti hrvatski Zakon pa predložemo da se odredba brise jer ovako kako je definisano može značiti da operator radi neka</i></p>	<p>ispunjava zakonske propise za stavljanje na tržište u Crnoj Gori, ana operatora je teret dokazivanja da ne postoje tehničke i tehnološke mogućnosti.</p> <p>Primjedba 35 se ne prihvata.</p> <p>Zakoni u Crnoj Gori se moraju poštovati bez obzira da li su usklađeni sa EU propisima ili ne, i ne mogu se ostavljati na slobodnu procjenu subjekata na koji se zakon odnosi da li su odredbe tog zakona u skladu sa EU propisima ili ne.</p> <p>Primjedba 36 se ne prihvata.</p> <p>Predloženo rješenje je povoljno za potrošače, naročito ranjive grupe.</p>
--	--	--	---

		<p><i>podesavanja na mrezi za sva ova ogracenja ili da koristi rjesenja trece strane za koja moramo reci da nijesu unificirana pa da bi se sve ovo obezbijedilo odnosno da bi operatori mogli ponuditi sva moguca rjesenja zahtijevalo bi velike investicije.</i></p> <p><i>To ne bi bilo prihvatljivo narocito sto korisnik ovo moze obezbijediti i sam jer u praksi ovo funkcionise tako sto korisnik za neki vid kontrole radi podesavanja na svom uredjaju a za druge koristi usluge trece strane, aktivira aplikaciju itd.</i></p> <p><i>Ako se ipak insistira da se u zakonu nadje odredba koja se tice roditeljske kontrole onda predlazemo da se definise na sljedeci nacin:</i></p> <p><i>„ Operator je dužan da na svoj web stranici ucini dostupnim informacije na koji način krajnji korisnik može vrsiti roditeljsku kontrolu kojom se omogućava:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• zabrana pristupa određenim sadržajima;</i> <i>• zabrana upućivanja poziva i slanje elektronskih poruka na određene brojeve;</i> <i>• upućivanja poziva i slanje elektronskih poruka samo na određene brojeve;“</i> <p>Primjedba/predlog/sugestija 37:</p> <p><i>“predlaže se brisanje riječi: „pisanu“ u članu 169 stav 1.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 37:</p> <p><i>“Predlaže se brisanje riječi "pisanu" jer ukoliko ista ostane norma se moze tumaciti na način da je rijec o stampanom dokumentu i da saglasnost data isključivo na ovaj način se jedino smatra validnom, što predstavlja prilično veliko ograničenje, jer saglasnost data i elektronskim putem jeste valjan nacin izrazavanja volje korisnika. “</i></p>	<p>Primjedba 37 se prihvata.</p> <p>Dodato je da saglasnost može da se da i elektronski.</p> <p>Primjedba 38 se ne prihvata.</p>
--	--	---	--

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 38:</p> <p><i>“predlaže se da članu 169 stav 4 se preformuliše na način: (4) Operatori su dužni da podatke iz imenika učine lako dostupnim svim korisnicima, preko web stranice, aplikacije ili SMS-a.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 38:</p> <p><i>“Univerzalna služba informacija je ta kojoj su povjereni poslovi davanja informacija o svim brojevima korisnika u CG , dok ostali operatori ne trebaju biti obavezni sa pružaju ovu uslugu putem telefonskog poziva .”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 39:</p> <p><i>“predlaže se brisanje riječi: „pozive prema mobilnim javnim mrežama“ u članu 170 stav 4.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 39:</p> <p><i>“Smatramo da se tekst ponavlja i da su pozivi u mobilnim javnim mrežama obuhvaćeni pozivima u nacionalnom saobraćaju.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 40:</p> <p><i>“predlaže se brisanje riječi: „Agenciji ili drugim nadležnim organima na njihov zahtjev“ u članu 170 stav 6.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 40:</p> <p><i>“Pravo nadležnih sudova i Agencije da dobijaju račun u slučaju postupka pred sudom ili u slučaju prigovora korisnika ne osporavamo, ali ova odredba se odnosi na dostavu racuna korisnicima a ne dostavljanje podataka bilo kome drugom. “</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 41:</p> <p><i>“predlaže se brisanje riječi: „mirnog“ u članu 173 stav 2.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 41:</p>	<p>Smatramo da je predloženi stav od interesa za krajnjeg korisnika, potrošače prije svega.</p> <p>Primjedba 39 se ne prihvata.</p> <p>Smatramo da je predloženi stav jasno definisan.</p> <p>Primjedba 40 se ne prihvata.</p> <p>Smatramo da je predloženi stav jasno definisan.</p> <p>Primjedba 41 se prihvata.</p>
--	--	--	---

		<p><i>“Postupak mirnog rješavanja sporova u Crnoj Gori se sprovodi po pravilima iz Zakona o alternativnom rješavanju sporova (“Službeni list Crne Gore”, br. 077/20), a ovdje se ne može zaključiti o kakvom postupku se zapravo radi. Da li Agencija u ovom slučaju primjenjuje pravila o opštem upravnom postupku ili pravila o mirnom rješavanju sporova? Primjera radi u slučaju da se primjenjuju pravila iz Zakona o alternativnom rješavanju sporova odluka Agencije ne bi mogla biti obavezujuća, obzirom da je riječ o mirnom rješavanju sporova gdje se stranke dogovaraju o mogućem ishodu spora, a obavezuća odluka se donosi samo u slučaju ako su stranke izričito izjavile da prihvataju donošenje obavezujuće odluke. Takođe ukazujemo na Nacrt Zakona o Zaštiti potrošača koji je trenutno na javnoj raspravi I kojim se transponuju pravila Direktive 2013/11/EU o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova, dok je EECC propisano da bi države članice trebale uvesti pravila pomenute direktive, što bi podrazumijevalo da bi se trebalo izvršiti usklađivanje i u tom dijelu.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 42:</p> <p><i>“predlaže se brisanje teksta stava 8 člana 173.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 42:</p> <p><i>“Pravila postupka su propisana Zakonom o upravnom postupku ili Zakonom o alternativnom rješavanju sporova, te je upitno da li Agencija može propisivati postupke pored pomenutih koje je dužna kao javno pravni organ da sprovodi.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 43:</p> <p><i>“ predlaže se brisanje teksta stava 4 člana 177.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 43:</p> <p><i>“Predlaže se brisanje teksta iz razloga što je minimum obaveza već predviđeno koji minimum usluga se mora omogućiti korisniku. Shodno tome, stav 4 nije usklađen sa stavom 3, jer se st.4 Agenciji daje mogućnost da sama procjenjuje koji će to biti minimalni obim usluga, a st.3 se predviđa minimalni obim.”</i></p>	<p>Primjedba 42 se ne prihvata.</p> <p>Smatramo da je necjelishodno na postupak pred Agencijom primjenivati kompletan Zakon o upravnom postupku. Odredbe Zakona o upravnom postupku će se svakako primjenivati na sve ono što ne bude regulisano propisom Agencije. Odluka Agencije donijeta nakon ovako sprovedenog postupka će u svakom slučaju moći da se preispita kod nadležnog suda u skladu sa članom 31 EECC-a.</p> <p>Primjedba 43 se ne prihvata.</p> <p>Nije prihvatljivo da za vrijeme privremenog isključenja korisnik koji plaća punu pretplatu nema minimum usluga koje će eventualno propisati Agencija.</p>
--	--	---	--

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 44: <i>“predlaže se brisanje teksta stava 6 člana 179.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 44: <i>“Ovdje se treba imati u vidu da krajnji korisnik upotrebljava broj (ne stice vlasništvo) po osnovu sklopljenog ugovora I cinom raskida istog nema osnova da raspolaze sa istim I zahtijeva prenos u drugu mrežu, a posebno ne dodatnih 30 dana nakon raskida. “</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 45: <i>“predlaže se unošenje definicije „e-poziva“ koji se pominje u članu 180.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 45: <i>Smatarmo da je potrebno defnisiati što znači e-poziv ili dodatno pojasniti kroz član 180.</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 46: <i>“ predlaze se dopuna stava (3), tačka 4 člana 181 “</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 46: <i>“Pošto nije precizirano šta predstavlja odgovarajući nivo bezbjednosti kao i kako bi operatori mogli biti pripremljeni za ovu vrstu zahtjeva, smatramo potrebnim da se to jasno definiše neki podzakonskim aktom i da to treba navesti kroz ovu tačku. Imajući to u vidu predlažemo da ova tačka glas " 4) osigurati odgovarajući nivo sajber bezbjednosti, definisan pravilnikom iz stava 5 ovog člana, a u skladu sa rezultatima revizije iz stava 9 ovog člana, kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri spriječili bezbjednosni incidenti”</i></p>	<p>Primjedba 44 se ne prihvata. Ovo je propisano članom 106 stav 3 EECC-a.</p> <p>Primjedba 45 se prihvata.</p> <p>Primjedba 46 se ne prihvata. Revizijom će se utvrditi da li je odgovarajući nivo bezbjednosti ispunjen na osnovu situacije u datom momentu.</p> <p>Primjedba 47 se ne prihvata. Već je definisano i biće bliže propisano propisom koji će se</p>
--	--	--	--

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 47:</p> <p><i>“predlaze se dopuna stava (4) člana 181 “</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 44:</p> <p><i>“Predložemo dopunu kako bi se uskladila druga rečenica sa prvom rečenicom istog stava.</i></p> <p><i>“(4) Operatori iz stava 1 ovog člana moraju bez odlaganja obavijestiti Agenciju pisanim putem o bezbjednosnom incidentu od značajnog uticaja na rad njihovih mreža ili pružanja usluga. Agencija može obavijestiti javnost, ili zahtijevati od operatora da obavijeste javnost o bezbjednosnom incidentu koji je značajno uticao na rad njihovih mreža ili pružanja usluga, ako utvrdi da je takvo obaveštenje u javnom interesu.”“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 48:</p> <p><i>“predlaze se dopuna stava (8) člana 181 tako da glasi:</i></p> <p><i>“(8) Agencija u svrhu sprovođenja odredbi ovog člana može donositi obavezujuća uputstva, što uključuje i mogućnost nalaganja operatorima iz stava 1 ovog člana za preduzimanje mjera sprječavanja bezbjednosnih incidenata kada se utvrdi znatna prijetnja (neovlašćeni pristup, značajan gubitak podataka, ugrožavanje tajnosti komunikacija, bezbjednosti podataka o ličnosti i drugo), te mjera za uklanjanje posljedica bezbjednosnih incidenata, kao i rokove sprovođenja tih mjera. ”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 48:</p> <p><i>“</i></p> <p><i>1) Predloženom dopuna postoji u čl.157 srbijanskog Zakona o elektronskim komunikacijama, i smatramo da je potrebno i ovdje precizirati što bi se moglo smatrati značajnom prijetnjom, nego da se to ostavlja operatrima na procjenu. Pored toga, u članu 11a srbijanskog Zakna o informacionoj bezbjednosti propisuju se incidenti koji se moraju prijaviti i koji mogu imati značajan uticaj na narušavanje informacione bezbjednosti:</i></p>	<p>donijeti na osnovu stava 5 ovog člana.</p> <p>Primjedba 48 se ne prihvata.</p> <p>Kriterijumi za određivanje incidenata koji se moraju prijaviti biće propisani pravilnikom.</p>
--	--	--	--

		<p>2) <i>incidente koji dovode do prekida kontinuiteta vršenja poslova i pružanja usluga, odnosno znatnih teškoća u vršenju poslova i pružanju usluga;</i></p> <p>3) <i>incidente koji utiču na veliki broj korisnika usluga, ili traju duži vremenski period;</i></p> <p>4) <i>incidente koji dovode do prekida kontinuiteta, odnosno teškoća u vršenju poslova i pružanja usluga, koji utiču na obavljanje poslova i vršenje usluga drugih operatora IKT sistema od posebnog značaja ili utiču na javnu bezbednost;</i></p> <p>5) <i>incidente koji dovode do prekida kontinuiteta, odnosno teškoće u vršenju poslova i pružanju usluga i imaju uticaj na veći deo teritorije Republike Srbije;</i></p> <p>6) <i>incidente koji dovode do neovlašćenog pristupa zaštićenim podacima čije otkrivanje može ugroziti prava i interese onih na koje se podaci odnose;</i></p> <p>7) <i>incidente koji su nastali kao posledica incidenta u IKT sistemu iz člana 6. stav 1. tačka 3) podtačka (7) ovog zakona, kada IKT sistem od posebnog značaja u svom poslovanju koristi informacione usluge IKT sistema iz člana 6. stav 1. tačka 3) podtačka (7) ovog zakona.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 49:</p> <p><i>“predlaze se izmjena stava (12) člana 184 tako da glasi:</i></p> <p><i>„(12)Radi zaštite i bezbjednosti elektronskih komunikacionih mreža i usluga, Vlada bliže uređuje, kroz posebni podzakonski akt, instrumente za smanjenje bezbjednosnih rizika povezanih sa uvodjenjem mreža nove generacije,,”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 49:</p>	<p>Primjedba 49 se djelimično prihvata.</p> <p>Na osnovu drugih pristiglih komenatra izvršeno je unaprijeđenje ovog stava na sljedeći način:</p> <p>Radi zaštite i bezbjednosti elektronskih komunikacionih mreža i usluga, Vlada može donijeti odluku o ograničavanju nabavke i upotrebe opreme određenog proizvođača, za koju se smatra da može imati štetne posljedice po nacionalnu</p>
--	--	---	--

		<p><i>Smatramo da Vlada treba da definiše kriterijume na osnovu kojih bi mogla da ograničava upotrebu opreme određenog podizvođača i u tom smislu smo dali predlog izmijenjene formulacije.</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 50:</p> <p><i>“predlaze se izmjena stava (2) člana 184 tako da glasi:</i></p> <p><i>(2) Registracija iz stava 1 ovog člana obuhvata evidentiranje sljedećih podataka o krajnjim korisnicima: ime i prezime, jedinstveni matični broj, odnosno identifikacioni broj, broj identifikacionog dokumenta sa kojim je strani državljanin ušao ili boravi na teritoriji Crne Gore, naziv privrednog društva koje je krajnji korisnik i njegov organizacioni oblik, poreski broj (PIB) i registarski broj privrednog društva, dodijeljeni pretplatnički broj, odnosno identifikaciju (ID) krajnjeg korisnika.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 50:</p> <p><i>“Predlog izmjene je dat iz sledećih razloga:</i></p>	<p>bezbjednost uzimajući u obzir, između ostalog:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Bezbjednost najbitnijih i osjetljivih djelova mreža; 2) Bezbjednost same opreme ili okruženja (instaliranje, interkonekcija, itd.); 3) Rizik miješanja treće zemlje u lanac snadbijevanja tehnologijom; 4) Rizik glavne zavisnosti od pojedinačnog snadbjevača; 5) Rizici po nacionalnu bezbjednost. <p>Primjedba 50 se djelimično prihvata.</p> <p>Izvršeno usaglašavanje sa pojmovima iz drugih zakona.</p>
--	--	---	---

	<p><i>Kategorija "adresa" je vrsta podatka koju operatori ne mogu nikako sa sigurnošću da obezbijede jer nemaju način provjere da je dostavljena adresa ispravna. Dokle god ovaj podataka nije obavezan podatak u okviru identifikacionih dokumenata ne vidimo opravdanost da operatori isti prikupljaju. Predložili brisanje.</i></p> <p><i>Kategorija "jedinstveni identifikacioni broj" treba izmijeniti u "identifikacioni broj" jer se radi o broju definisanom Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu i smatramo da treba usaglasiti terminologiju.</i></p> <p><i>Kategorija "PIB" je isto što i "poreski broj" iz kog razloga smo predložili da se to spoji, a ne da se navodi dva puta.</i></p> <p><i>Kategorija " broj pasoša za strane državljane" je ograničavajućeg karaktera jer ako stranci mogu da uđu na teritoriji Crne Gore sa ličnom kartom ili borave na njenoj teritoriji sa dozvolom za privremeni boravak koji je izdao naš nadležni organ ne vidimo problem zašto se brojevi i tih dokumenat ne smatraju adekvatnim podatakom koji može da se registruje kod operatora. Na sajtu Ministarstva vanjskih poslova https://www.gov.me/diplomatske-misije/ambasade-i-konzulati-crne-gore-u-svijetu je jasno definisan režim za strance i smatramo da samo treba primijeniti isti princip. Predlog dat u smjeru uključivanja svih navedenih potencijalnih dokumenata.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 51:</p> <p><i>“predlaze se izmjena stava (4) člana 184 tako da glasi:</i></p> <p><i>"Podatke o krajnjem korisniku operator može da koristi u svrhe i na način koji su u skladu sa ovim zakonom i propisima iz oblasti zaštite podataka o ličnosti. ""</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 51:</p> <p><i>“Predložena norma je dosta ograničavajuća, jer ne vidimo razlog zbog kojeg bi se ovim zakonom ograničavala obrada podataka o ličnosti, kada za to postoje posebni propisi koji predviđaju uslove za zakonitu obradu podataka. U tom smislu, ukoliko ova odredba bude usvojena u ovom obliku, ista može stvoriti nedoumice i</i></p>	<p>Primjedba 51 se ne prihvata.</p> <p>Smatramo da je norma jasna.</p>
--	---	---

		<p><i>biti u koaliziji sa drugim zakonima u smislu da li se podaci mogu povjeriti trećim licima na obradu prilikom postupka prinudne naplate i sl.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 52:</p> <p><i>“predlaze se izmjena stava (4) člana 196 tako da glasi:</i></p> <p><i>(4) Mjere i kazne koje nalaže i izriče inspektor moraju biti efikasne, proporcionalne i odgovarajuće kao i suklađene sa principima koji su predviđeni u Zakonu o inspekcijском nadzoru. Takve kazne mogu se izricati za bilo koje kršenje ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona, čak i ako je kršenje naknadno otklonjeno. “</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 52:</p> <p><i>“Predlažemo navedenu dopunu jer postoje određena načela iz pomenutog Zakona kao što je npr. načelo preventivnosti i načelo oportuniteta koje smatramo da je jako bitno da se uzmu u obzir, a nisu navedeni originalnim tekstom. “</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 53:</p> <p><i>“predlaze se izmjena stava (6) tačak (2) člana 196 tako da glasi:</i></p> <p><i>2) uđe i pregleda poslovne prostorije, zgrade, građevine, gradilišta i zemljišta, te se koristi tehničkim sredstvima i opremom nadziranog lica, uz asistenciju ovlašćenog tehničkog lica subjekta nadzora, a u svrhu obavljanja inspekcijскоg nadzora;”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 53:</p> <p><i>“Predloženom normom se daje ovlašćenje insektoru da se služi tehničkom opremom, što u konkretnom može podrazumijevati i korišćenje izuzetno složenih i osjetljivih sistema operatora. Zbog toga potrebno je omogućiti da tehničko lice</i></p>	<p>Primjedba 52 se ne prihvata.</p> <p>Zakon o inspekcijском nadzoru nema načelo oportuniteta tako da nije jasno u kom smislu je data ova primjedba.</p> <p>Primjedba 53 se ne prihvata.</p> <p>Podrazumijeva se da se nadzor sprovodi uz prisustvo ovlašćenog lica subjekta nadzora.</p>
--	--	---	---

		<p><i>zaposleni kod operatora koje je stručno i posjeduje znanja za upravljanjem tim sistemom prisustvuje nadzoru i pruži asistenciju inspektor u dijelu tehničkih detalja i pravilnog korišćenja opreme.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 54:</p> <p><i>“predlaze se izmjena člana 198 tako da glasi:</i></p> <p><i>Protiv rješenja inspektora može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.”</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 54:</p> <p><i>“Zakon o inspekcijskom nadzoru predviđa pravo žalbe na rješenja inspektora, dok se na odluke suda čeka i više od dvije godine. Pored toga, smatramo da ministarstvo posjeduje usko stručna znanja za rješavanje po ovoj materiji, što bi trebalo da doprinese efikasnijem mehanizmu kontrole i spriječi u znatnoj mjeri podnošenje tužbi sudu.”</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 55:</p> <p><i>“predlaze se da se prekršajna odredba iz član 191 stav 6 i 7 prebaci iy člana 199 u drugi član primjera radi član 202 ili 203. “</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 55:</p> <p><i>“ Smatramo neadekvatnim da se za (ne)vodjenje evidencije o zahtjevima za koriscenje zadržanih podataka može izreći kazna od 1 do 10% ukupnog godišnjeg prihoda “</i></p>	<p>Primjedba 54 se ne prihvata.</p> <p>Ovakvo rješenje bi predstavljalo uticaj na nezavisnost Agencije i inspektora.</p> <p>Primjedba 55 se djelimično prihvata.</p> <p>Kaznena odredba je prenijeta u član 200.</p>
10.	JELENA BALŠIĆ	<p>Primjedba/predlog/sugestija 1:</p> <p><i>„Član 54 - Elektronska komunikaciona mreža u zgradi namijenjenoj za stanovanje i/ili obavljanje djelatnosti:</i></p> <p><i>Stav (9) treba prebaciti ispred stava (1). Takođe, stav (9) Člana 54 mora postati i stav (34) Člana 10.“</i></p>	<p>Primjedba 1 se ne prihvata.</p> <p>Smatramo da su predložena rješenja jasna.</p>

		<p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1:</p> <p><i>„Postupak davanja saglasnosti na projektnu dokumentaciju u toku revizije je prvi korak za izgradnju TK infrastrukture stambeno-poslovnih zgrada i uslov za sve naredne korake. Mora postati obaveza koja će biti dio Statuta Agencije.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 2:</p> <p><i>„Član 54 - Elektronska komunikaciona mreža u zgradi namijenjenoj za stanovanje i/ili obavljanje djelatnosti: Ulogu Agencije u ovom članu treba preciznije definisati i obavezati posebnim članom ili izmjenom statuta, odnosno sistematizacije unutar Agencije za EKIP.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2:</p> <p><i>„U važećem Zakonu o elektronskim komunikacijama postojao je član u kojem se pominjalo izdavanje saglasnosti na projektnu dokumentaciju od strane Agencije za EKIP. Međutim kancelarija za tu vrstu posla nikada nije oformljena, a na sajtu nije postojala smjernica za jasnu proceduru, odnosno nijesu se mogli pronaći obrasci za podnošenje zahtjeva za izdavanje saglasnosti od strane Revidenta.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 3:</p> <p><i>„Članovi 5, 6 i 7 Nadležnosti Vlade, Ministarstva i Agencije: Definisati jasnije Nadzor nad radom Agencije.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3:</p> <p><i>„Ovim članovima nije definisana kontrola nad radom Agencije ili njenom nesavjesnom postupanju. Čak se zabranjuje uticaj i sugestije državnih organa na istu. Agencija je nezavisni organ, ali nije definisano jasno kome se upućuju primjedbe na rad Agencije ili ko vrši praćenje izvršenja obaveza i rokova koje agencija mora da ispuni, a koji su definisani ovim Zakonom.“</i></p>	<p>Primjedba 2 se ne prihvata. Smatramo da su predložena rješenja jasna.</p> <p>Primjedba 3 se ne prihvata. Smatramo da su predložena rješenja jasna.</p>
--	--	---	---

11.	AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST	<p>Primjedba/predlog/sugestija 1:</p> <p><i>„Potrebno je u potpunosti, ukoliko ne postoje opravdani razlozi, izvršiti transponovanje Direktive (EU) 2018/1972. To u nacrtu zakona nije u potpunosti učinjeno, tj. određene odredbe direktive nijesu transponovane. Izvršiti usklađivanje i/ili izmjene drugih zakona koji su u vezi ili imaju uticaj na odredbe ovog Zakona, nezavisnost Agencije i elektronske komunikacije. Prije svega se to odnosi na: Zakon o državnoj upravi (na način da se Agencija izuzme od primjene ovog zakona), Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru (na način da se Agencije kao regulator koji se ne finansira iz budžeta Crne Gore, a u cilju obezbjeđivanja njene potpune nezavisnosti, izuzme od primjene ovog zakona), Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata (na način da se prepozna važnost elektronskih komunikacionih mreža za funkcionisanje društva u cjelini, obezbjedi kvalitetno planiranje elektronske komunikacione infrastrukture i elektronskih komunikacionih mreža, ubrza process pribavljanja dozvola za gradnju za elektronske komunikacione objekte), Zakon o putevima (na način da se planira i obezbjedi izgradnja elektronske komunikacione infrastrukture prilikom izgradnje svakog puta i njihova sigurnost prilikom redovnog održavanja ili rekonstrukcije puteva), Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti (na način da se odredbe tog zakona usklade sa članom 13 Nacrta Zakona o elektronskim komunikacijama), kao i Zakona o inspeksijskom nadzoru.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1:</p> <p><i>„S obzirom da nije data uporedna tabele iz koje bi se moglo vidjeti u koje su članove nacrta zakona transponovani određeni članovi EECC, bilo je otežano poređenje sa EECC. Između ostalog, smatramo da nijesu transponovani djelimično ili u cjelini određeni članovi EECC (npr. član 2 – nema svih definicija, član 3 – određeni stavovi nijesu implementirani, član 6, član 43, član 75, član 107, član 114 itd.). U vezi sa uspostavljanjem potpune nezavisnosti Agencije kao regulatornog tijela ukazujemo na sljedeće: Crna Gora je otvorila Poglavlje 10 – Informatičko društvo i mediji na Međuvladinoj konferenciji održanoj 31. 3. 2014. godine u Briselu. Crna Gora u okviru ovog poglavlja ima dva završna mjerila za privremeno zatvaranje poglavlja, i to:</i></p>	<p>Primjedba 1 se prihvata.</p>
-----	---	--	--

		<p>1. Crna Gora treba da uskladi zakonodavstvo s pravnom tekovinom EU u cilju obezbjeđivanja nezavisnosti regulatornog tijela za elektronske komunikacije (EKIP) i s pravnom tekovinom o audiovizuelnim medijskim uslugama i</p> <p>2. Crna Gora treba da pokaže da ima dovoljne administrativne kapacitete za sprovođenje pravne tekovine u oblastima elektronskih komunikacija i audiovizuelne politike, uključujući nezavisnost regulatora.</p> <p><i>U Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori od 8. 11. 2023. godine, za Poglavlje 10, između ostalog je navedeno sljedeće:</i></p> <p><i>“U narednoj godini, Crna Gora bi naročito trebala da:</i></p> <p><i>Uskladi nacionalno zakonodavstvo sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti elektronskih komunikacija i informacionih tehnologija, kao i audiovizuelnih medija, obezbjeđujući operativnu nezavisnost regulatora i javnog emitera”;</i></p> <p><i>Dakle, izmjene Zakona o državnoj upravi i Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru su nužne kako bi se obezbjedila potpuna nezavisnost Agencije, operativna i finansijska.</i></p> <p><i>Izmjene ostalih zakona su neophodne kako bi se obezbjedilo otklanjanje barijera koje su identifikovane u Strategiji digitalne transformacije za period 2022-2026. godine i Strategije za razvoj 5G mobilnih komunikacionih mreža u Crnoj Gori 2023-2027. koje je usvojila Vlada Crne Gore.</i></p> <p><i>U vezi sa Zakonom o inspekcijskom nadzoru u članu 2 treba navesti izuzeće.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 2:</p> <p><i>„Nacrt nije usaglašen sa dijelom Direktive 2014/61/EU, a što je bio cilj u skladu sa onim što je napisano u RIA.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2:</p> <p><i>„Dio iz Direktive 2014/61/EU, koji se odnosi na procedure izdavanja dozvola za izgradnju elektronskih komunikacionih mreža uopšte nije tretiran u nacrtu zakona, ili u nekom drugom zakonu.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 3:</p>	<p>Primjedba 2 se ne prihvata.</p> <p>Programom rada Vlade u narednom periodu će biti planirano usklađivanje Zakona o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina sa direktivama EU.</p> <p>Primjedba 3 se prihvata.</p>
--	--	---	---

		<p>„U članu 1 u trećem redu poslije riječi “održavanje i korišćenje” dodati “elektronskih komunikacionih mreža” i te riječi u odgovarajućem padežu, u zavisnosti od sadržaja, dodati na svim mjestima u nacrtu Zakona će se nabrajaju, mreže, infrastruktura, usluge ...“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3:</p> <p>„Po važnosti za pružanje elektronskih komunikacionih usluga i njihovu regulaciju elektronske komunikacione mreže su na prvom mjestu. „</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 4:</p> <p>„U članu 3 stav 2 nakon riječi Agencija dodati riječi “i drugi nadležni organi” i umjesto riječi “obezbjeđuje” treba napisati “doprinosi”.“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 4:</p> <p>„Usaglasiti sa članom 3, stav 1 EECC.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 5:</p> <p>„U članu 3 stav 4 u potpunosti uskladiti sa članom 3 stav 4 EECC.“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 5:</p> <p>„U članu 3 stav 4 nacrtu Zakona naveden je znatno veći obim načela nego u EECC, ali i pored toga nijesu obuhvaćene neke iz EECC.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 6:</p> <p>„U članu 4 “Značenje izraza” date definicije (precizirati određene) i poređati po abecednom redu. Takođe bi trebalo navesti definicije kao što su: “elektronska komunikaciona infrastruktura”, “pružanje elektronskih komunikacionih mreža” itd. Tačku 16 treba preformulisati da glasi: “Harmonizovani radio-frekvencijski spektar je radio-frekvencijski spektar za koji su na nivou Evropske unije utvrđeni harmonizovani uslovi u pogledu njegove dostupnosti i efikasnog korišćenja.”“</p>	<p>Primjedba 4 se prihvata.</p> <p>Primjedba 5 se prihvata.</p> <p>Primjedba 6 se prihvata.</p>
--	--	--	--

		<p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 6:</p> <p>„Pojedine definicije nijesu poređane po abecednom redu, npr. 3, 4, 5, 27, 28, 29...“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 7:</p> <p>„U članu 5 dodati nadležnost kojom bi se obezbijedilo sprovođenje efikasnog strukturnog razdvajanja u skladu sa članom 6 EECC, a odredba može biti slična onoj u članu 53 stav 3 Nacrta.“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 7:</p> <p>„Potreba usklađivanja sa članom 6 EECC-a.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 8:</p> <p>„U članu 6 na kraju alineje 1) dodati riječi “sprovođenje politike razvoja elektronskih komunikacija” Poslije alineje 7) dodati novu alineju koja bi glasila: “sa nadležnim organima državne uprave, organima lokalne samouprave i Agencijom koordinira aktivnosti u vezi sprovođenja aktivnosti za povećanje bezbjednosti javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga i efikasnijeg sprovođenja procedura i pribaljanja dozvola za gradnju elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture;““</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 8:</p> <p>„Potrebno je definisati da se politika odnosi na sektor elektronskih komunikacija. U dosadašnjem razvoju elektronskih komunikacionih mreža i elektronskih komunikacionih usluga kao prepreke se pojavljuju česta oštećenja elektronske komunikacione infrastrukture, elektronskih komunikacionih mreža, kao i spora i neujednačena procedura za pribavljanje dozvola za gradnju. Najefikasnije rješenje je da kao koordinator aktivnosti na prevazilaženju ovih problema bude resorno Ministarstvo.“</p>	<p>Primjedba 7 se prihvata.</p> <p>Primjedba 8 se prihvata.</p>
--	--	--	---

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 9:</p> <p>„U članu 7 stav 4 izmjeniti da glasi: “Agencija u izvršavanju svojih ovlaštenja postupa nepristrasno, objektivno, transparentno, proporcionalno i nediskriminatorno.”“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 9:</p> <p>„Uskladiti ovu odredbu sa članom 3 stav 4 EECC“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 10:</p> <p>„U članu 8: Stav 2: Nakon riječi “Skupština Crne Gore” dodati “(u daljem tekstu Skupština)”. U stavu 10 navesti pune nazive međunarodnih institucija i tijela sa kojima Agencija treba da sarađuje tako da stav 10 glasi: “(10) Agencija učestvuje u radu Tijela evropskih regulatora elektronskih komunikacija (BEREC), Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), Evropske konferencije poštanskih i telekomunikacionih uprava (CEPT), Grupe za planiranje radio-frekvencijskog spektra (RSPG) i drugih međunarodnih institucija u skladu sa svojim statusom u njima.” U stavu 11 prije rijeci “BEREC” dodati riječi “Evropska komisija i”“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 10:</p> <p>„Izmjeniti u cilju pojašnjenja.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 11:</p> <p>„U članu 10 stav 1, tačka 4, na kraju dodati riječi “u skladu sa ovim zakonom”. Dodati novu tačku 33 (posle tačke 32): “Propisuje, analizira i nadzire tehničke i organizacione mjere za zaštitu bezbjednosti elektronskih komunikacionih mreža i usluga”“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 11:</p> <p>„Ako se ne navede u skladu sa ovim zakonom moglo bi se protumačiti da Agencija može regulisati cijene za sve usluge.“</p>	<p>Primjedba 9 se prihvata.</p> <p>Primjedba 10 se prihvata.</p> <p>Primjedba 11 se prihvata.</p>
--	--	---	--

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 12:</p> <p><i>„U članu 12:</i> - <i>stav 1 izmjeniti tako da glasi:</i> <i>“(1) Savjet ima pet članova, od kojih je jedan Predsjednik.”</i> - <i>Stav 3 izmjeniti tako da glasi:</i> <i>“(3) Predsjednik Savjeta saziva sjednice, predsjedava radom Savjeta, potpisuje odluke i druga akta koje donese Savjet Agencije, a u njegovom odsustvu zamjenjuje ga član Savjeta koga izabere Savjet.”</i> <i>U daljem tekstu riječi Predsjednik i članovi Savjeta zamjeniti sa riječju “Savjet”, u zavisnosti od sadržaja.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 12: <i>„Savjet je kolektivni organ upravljanja i kao takvog ga treba tretirati kroz čitav Zakon.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 13:</p> <p><i>„U članu 13:</i> - <i>Brisati tačku 1 u stavu 1.</i> - <i>U stavu 4 dodati da se na internet stranici objavljuje i finansijski izvještaj.</i> - <i>Na kraju stava 7 dodati riječi: “i vršenje revizije finansijskih iskaza/izvještaja”.</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 13:</p> <p><i>„Savjet je kolektivni organ i u donošenju odluka odlučuje glasanjem, tako da bi, u principu, Predsjednik Savjeta, prema rješenju iz nacrtu Zakona, mogao biti odgovoran za neku odluku za koju nije glasao. Takođe Izvršni direktor ima nadležnosti u skladu sa ovim Zakonom i drugim zakonima pa stoga Predsjednik Savjeta ne može u potpunosti odgovarati za zakonitost rada Agencije. Ovo pitanje ne treba tretirati u ovom Zakon već će svaki organ Agencije odgovarati za ispunjenje svojih nadležnosti i donošenje odluka iz oblasti za koje je nadležan i njihovu zakonitost.</i> <i>Prema EECC-u član 8 stav 2 obaveza nacionalnog regulatornog tijela je između ostalog i objava izvještaja, od kojih je Finansijski izvještaj od izuzetne važnosti. Zakonom o reviziju su takođe definisani neki uslovi za izbor revizora.“</i></p>	<p>Primjedba 12 se prihvata.</p> <p>Primjedba 13 se djelimično prihvata.</p>
--	--	--	--

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 14:</p> <p><i>„U članu 14 iz stava 1 brisati riječi “vodeći računa o rodnoj ravnopravnosti”.</i> <i>U članu 14, stav 4 poslije riječi biti dodati riječi “imenovani najviše dva mandata”.</i>“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 14:</p> <p><i>„Smatramo da je to opšte načelo kojeg se Skupština svakako pridržava, a i da za izbor Savjeta ne treba da postoji nijedan ključ osim stručnosti kandidata i pripadnosti određenim strukama (najmanje po jedan iz oblasti elektrotehnike, prava i ekonomije).</i> <i>Smatramo i da precizno treba propisati normu da predsjednik i član Savjeta mogu biti imenovani najviše dva puta u Savjetu bez obzira da li su prethodno bili menovani na mjesto Predsjednika ili člana Savjeta.</i>“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 15:</p> <p><i>„Član 17, na kraju dodati riječi “osim u slučaju iz člana 14 stav 5”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 15:</p> <p><i>„Ovako definisan član 17 je u saglasnosti sa članom 14 stav 5. „</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 16:</p> <p><i>„U članu 19:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>U stavu 2 dodati kao broj 1 alineju: “predstavlja i zastupa Agenciju;”</i> - <i>Ostale alineje prenumerisati u skladu sa prethodnim,</i> - <i>Postojeća alineja 4 postaje alineja 5 i glasi:</i> <i>“podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim sudom u slučaju kršenja odredbi ovog zakona i zakona kojim se reguliše izgradnja elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina”;</i> - <i>Postojeća alineja 9 postaje alineja 10 i glasi “donosi akt o organizaciji i sistematizaciju radnih mjesta u Agenciji;”“</i> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 16:</p>	<p>Primjedba 14 se ne prihvata u dijelu koji se tice 14 stav 1. Mora se voditi računa o rodnoj ravnopravnosti.</p> <p>Primjedba 14 se prihvata u dijelu koji se tice 14 stav 4 se prihvata.</p> <p>Primjedba 15 se prihvata.</p> <p>Primjedba 16 se prihvata.</p>
--	--	--	---

		<p><i>„Potrebno je definisati predstavljanje i zastupanje Agencije zbog: potpisivanja i slanja dopisa, vršenja novčanih transakcija, zastupanja pred sudom, predstavljanja u javnosti i međunarodnim institucijama i dr. Imajući u vidu dosadašnje stavove Suda za prekršaje potrebno je preciznije definisati nadležnost Izvršnog direktora u slučaju podnošenja prekršajnog postupka.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 17: <i>„U članu 20, stav 4 poslije riječi biti dodati riječi “imenovan najviše dva mandata”.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 17: <i>„Da bude usaglašeno sa članom 14, stav 4“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 18: <i>„U članu 23 iz stave 3 izbrisati riječi sa kraja stava: “i licima odgovornim za realizaciju”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 18: <i>„Navođenje lica odgovornih za realizaciju u dokumentu koji se javno objavljuje nije najbolje rješenje. Izvršioce poslova treba navesti u dokumentu Operativni plan za realizaciju Programa rada koji će biti akt internog karaktera.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 19: <i>„U članu 25 u stavu 1 izbrisati obavezu izdvajanja viška sredstava na poseban račun, a u skladu sa tim izvršiti izmjene i u stavu 2.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 19: <i>„Za izdvajanje viška sredstava na poseban račun nema realne potrebe.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 20: <i>„U članu 26 u stav 2 alineju 1 izmjeniti na način da glasi: “odluke Savjeta koje se odnose na regulaciju tržišta elektronskih komunikacija”.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 20: <i>„Za navedeni obim objave dokumenata nema realne potrebe.“</i></p>	<p>Primjedba 17 se prihvata.</p> <p>Primjedba 18 se prihvata.</p> <p>Primjedba 19 se ne prihvata. Nije u skladu sa EECC.</p> <p>Primjedba 20 se ne prihvata. Ova odredba je pozitivna sa aspekta javnosti rada Agencije.</p>
--	--	---	--

	<p>Primjedba/predlog/sugestija 21: <i>„U članu 28 u stav 1 dodati i mogućnost da Agencija od operatora može da traži da obezbjede detaljne i ažurirane informacije o njihovim planovima za nabavku opreme, porijeklu opreme, angažovanim snadbjevačima opremom i trećim stranama koje angažuju za instalaciju i održavanje opreme.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 21: <i>„Agenciji treba omogućiti ovu mogućnost u skladu sa preporučenim strateškim mjerama iz EU paketa instrumenata o mjerama smanjenja rizika za sajber bezbjednost u 5G mrežama.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 22: <i>„Član 29, stav 1, tačka 7 dodati na kraju riječi “dostupnosti elektronskih komunikacionih mreža i usluga”.</i> <i>Član 29, dodati novi stav 2 koji glasi:</i> <i>“(2) Kada se radi o pravu korišćenja radio-frekvencija, podaci iz stava 1 ovog člana odnose se posebno na efektivno i efikasno korišćenje radio-frekvencijskog spektra, kao i na poštovanje bilo koje od obaveza u pogledu pokrivenosti i kvaliteta usluge koja je povezana sa pravom korišćenja radio-frekvencija i njihovu verifikaciju.”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 22: Dopuniti radi preciznosti navedenih odredbi.</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 23: <i>„U članu 31 stav 7 treba izmjeniti na način da Izvršni direktor može da podnese zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka i samostalno, bez predloga inspektora.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 23: <i>„U slučaju da operator krši odredbe Zakona o elektronskim komunikacijama ili ne postupa po odlukama Agencije nije uvijek neophodno da se sprovodi inspekcijski nadzor, ako već postoji dovoljno utvrđenih činjenica da operator ili drugi subjekata ne poštuje Zakon, mogućnost podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka samostalno treba omogućiti i izvršnom direktoru, kao što je to u članu 19.“</i></p>	<p>Primjedba 21 se prihvata.</p> <p>Primjedba 22 se prihvata.</p> <p>Primjedba 23 se ne prihvata. U suprotnosti sa sistemskim zakonima.</p>
--	---	---

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 24: <i>„U članu 35 treba dodati saradnju sa organom državne uprave nadležnim za državne puteve, kao i alineju 10, koja bi glasila: “drugim nadležnim organima u svrhu sprovođenja ovog zakona, ”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 24: <i>„Trebalo bi dati upućujuću odredbu za saradnju i sa ovim državnim organom u cilju obezbjeđenja izgradnje elektronske komunikacione infrastrukture i mreža prilikom izgradnje saobraćajnica i obezbjeđenja njihove sigurnosti prilikom redovnog održavanja i rekonstrukcije.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 25 : <i>„Član 37, stav 1 preciznije napisati“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 25: <i>„Član 37 napraviti jasnijim na način da se precizno definiše procedura prijave, upis u registar i izdavanje odgovarajuće potvrde/akta operatoru. „</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 26: <i>„Član 38, promijeniti naslov tako da glasi: “Opšte i posebne obaveze po osnovu opšteg odobrenja” i u cijelom članu zamijeniti riječ “uslovi” sa terminom “obaveze” U Članu 38, temin U članu 38 navedene obaveze koje se mogu dati uz opšte ovlašćenje treba dodatno uskladiti sa Prilogom I iz EECC“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 26: <i>„U Prilogu I EECC navedene su obaveze/uslovi u djelovima A, B, C, D i E i djelimično se razlikuju od onih navedenih u zakonu posebno u načinu prepoznavanja uz koju djelatnost se može dati određeni set uslova i pozivanja na način kako se ta obaveza realizuje (pozivanje na akt EU).“</i></p>	<p>Primjedba 24 se prihvata.</p> <p>Primjedba 25 se ne prihvata. Jasno je napisano.</p> <p>Primjedba 26 se prihvata.</p>
--	--	---	--

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 27: <i>„Član 39, promijeniti naslov tako da glasi: “Prava po osnovu opšteg odobrenja” Član 39, stav 1, dodati tačku 5, koja glasi: “na ostvarivanje prava službenosti u skladu sa odredbama ovog zakona.”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 27: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 28: <i>„Preformulisati naslov poglavlja V na način da glasi Elektronske komunikacione mreže, infrastruktura i povezana oprema i usluge“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 28: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 29: <i>„U članu 51 stav 4 preformulisati, tako da glasi: “Organ nadležan za donošenje planskog dokumenta, uzimajući u obzir i podatke iz stava 2 ovog člana, obavezan je da u planskom dokumentu planira elektronsku komunikacionu mrežu, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i drugu povezanu opremu, na način kojim se podstiče razvoj elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione infrastrukture.”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 29: <i>„Zbog potpunosti ovog stava.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 30: <i>„Član 53, brisati stavove 4, 5, 6 i 7. Ili kao minimum u stavu 6 brisati riječi “a na predlog Agencije”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 30:</p>	<p>Primjedba 27 se prihvata.</p> <p>Primjedba 28 se prihvata.</p> <p>Primjedba 29 se prihvata.</p> <p>Primjedba 30 se prihvata.</p>
--	--	--	--

		<p>“Agencija daje saglasnost na glavni projekat u postupku njegove revizije za građenje infrastrukture iz stava 1 ovog člana.”“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 33:</p> <p>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrta zakona.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 34:</p> <p>„Predlažemo da se član koji se odnosi na Pravo službenosti dodatno unaprijedi.“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 34:</p> <p>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrta zakona, a predlog dopune je dat u Prilogu 1 ovog dokumenta.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 35:</p> <p>„Član 61, stav 3 preformulisati tako da glasi: “(3) Operator je dužan da plan mjera za narednu godinu iz stava 1 ovog člana dostavi na mišljenje Ministarstvu, Agenciji, organima nadležnim za odbranu i bezbjednost, zaštitu i spašavanje, do kraja oktobra tekuće godine.” Član 61, stav 6 preformulisati tako da glasi: “Bliže uslove za izradu plana mjera iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.”“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 35:</p> <p>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrta zakona“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 36:</p> <p>„U članu 62: - stav 3 se mijenja i glasi: “(3) Terminalne tačke mreže i grupe korisnika koji u vanrednim situacijama imaju pravo na terminalnu tačku mreže sa pravom prvenstva određuje Vlada i dostavlja ih operatorima u roku 3 mjeseca od dana stupanja ovog zakona na snagu, a zatim po potrebi ažurira.” - nakon stave 3 dodaje se novi stav koji glasi: “Operator je dužan da najmanje jednom godišnje izvrši testiranje funkcionisanja komunikacija sa pravom prvenstva sa dostavljenim terminalnim tačkama iz stave</p>	<p>Primjedba 34 se prihvata.</p> <p>Primjedba 35 se prihvata.</p> <p>Primjedba 36 se prihvata.</p>
--	--	--	---

		<p>3 i izvještaj o tome dostavi Ministarstvu, Agenciji, organima nadležnim za odbranu i bezbjednost, zaštitu i spašavanje u roku sedam dana od sprovođenja testiranja.”“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 36: <i>„Potrebno je blagovremeno definisati terminalne tačke sa prvenstvom pristupa i periodično testirati njihovu funkcionalnost kako bi sistem aza vanredne situacije bio spreman u slučaju dešavanja istih.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 37: <i>„Član 74 stav 1 treba definisati na način da ova obaveza važi za sve operatore koji pružaju uslugu terminacije poziva.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 37: <i>„Da bi se štedjeli resursi Agencije i eliminisala obaveza Agencije da sprovodi analize tržišta na relevantnim tržištima terminacije poziva, koja po definiciji pokaže da je svaki operator SMP za terminaciju poziva u svojoj mreži realno je na predloženi način definisati ovu odredbu.““</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 38: <i>„Članove 83 i 84 treba objediniti zbog ponavljanja određenih stavova. Potrebno je izvršiti i dodatne korekcije u članovima 85, 90 i 92.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 38: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona. Predloženi tekst dostavljamo u Prilogu 2 ovih komentara. „</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 39: <i>„Član 87, stav 6 izvršiti preformulaciju tako da glasi: “Ako u postupku po javnom konkursu Agencija ne može da odredi operatora univerzalne usluge, Agencija će rješenjem odrediti jednog ili više operatora uzimajući u obzir kriterijume iz stava 5, primjenom načela efikasnosti, objektivnosti i transparentnosti.” Član 87, stav 8 izvršiti preformulaciju tako da glasi: “Bliže kriterijume za izbor operatora za pružanje univerzalne usluge propisuje Agencija.”“</i></p>	<p>Primjedba 37 se prihvata.</p> <p>Primjedba 38 se prihvata.</p> <p>Primjedba 39 se prihvata.</p>
--	--	---	---

		<p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 39: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 40: <i>„Član 89, stav 1 postojeći rok od 60 dana, zamijeniti sa rokom od 90 dana.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 40: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 41: <i>„U članu 93 stava 3 definisati rok u kojem Agencija treba da donese odluku. Predlog je da to bude u roku 3 mjeseca, osim u slučaju sprovođenja dodatnih postupak a kada može biti 5 mjeseci.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 41: <i>„Kako bi se omogućilo nesmetano pružanje univerzalne usluge potrebno je u razumnom roku operatoru univerzalne usluge platiti opravdani neto trošak i u tom cilju je potrebno uvesti odgovarajući rok za donošenje odluke.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 42: <i>„Član 96, stav 3 da se preformuliše, tako da glasi: “(3) Pri strateškom planiranju, koordinaciji i harmonizaciji korišćenja radio-frekvencijskog spektra Agencija sarađuje sa državama članicama Evropske unije (EU), uzimajući u obzir, između ostalog i, ekonomske, sigurnosne, zdravstvene, aspekte javnog interesa, slobode izražavanja, kulturne, naučne, socijalne i tehničke aspekte politika Evropske unije, kao i interese različitih vrsta korisnika radio-frekvencijskog spektra i u najvećoj mogućoj mjeri teži harmonizaciji u pogledu namjene, regulatornih i tehničkih uslova korišćenja, načina dodjele i vremenske dostupnosti za korišćenje i dodjelu radio-frekvencija za odgovarajuće primjene sa državama članicama Evropske unije (EU), shodno interesima Crne Gore.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 42: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona.“</i></p>	<p>Primjedba 40 se prihvata.</p> <p>Primjedba 41 se ne prihvata. Opšti rok od 120 dana je utvrđen u članu 31.</p> <p>Primjedba 42 se prihvata.</p>
--	--	---	--

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 43:</p> <p><i>„Član 100 da se preformuliše I dopuni tako da glasi: Korišćenje radio-frekvencija Član 100 (1) Radio-frekvencije se koriste na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, osim radio-frekvencija iz stava 2 ovog člana, koje se mogu koristiti bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija. (2) Radio-frekvencije koje se mogu koristiti bez odobrenja i uslovi za njihovo korišćenje, kao i radio-frekvencije čije se korišćenje bez odobrenja prijavljuje Agenciji, utvrđuju se propisom Agencije. (3) Fizička i pravna lica, osim u slučajevima iz stava 2, 4 i 6 ovog člana, za korišćenje radio-frekvencija dužna su pribaviti odobrenje za korišćenje radio-frekvencija. (4) Korisnik radio-frekvencija za koje je propisom iz stava 2 ovog člana utvrđena obaveza prijave korišćenja obavezan je da prije početka korišćenja tih radio-frekvencija Agenciji prijavi njihovo korišćenje na propisani način. (5) Fizička i pravna lica dužna su da radio-frekvencije koriste u skladu sa uslovima propisanim ovim zakonom, podzakonskim aktima donešenim na osnovu ovoga zakona, odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija i međunarodnim sporazumima čiji je potpisnik Crna Gora. (6) Organ državne uprave nadležan za poslove odbrane može bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija da koristi radio-frekvencije koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene u svrhu vojne upotrebe. (7) Bliže podatke o korišćenju radio-frekvencija iz stava 6 ovog člana organ državne uprave nadležan za poslove odbrane obavezan je da dostavi Agenciji, u roku od tri dana od dana prijema pisanog zahtjeva. (8) Organi državne uprave nadležni za odbranu, nacionalnu bezbjednost i unutrašnje poslove mogu bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija da koriste radio-frekvencije koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene u svrhu civilne i zajedničke civilno/vojne upotrebe, samo ako je Agencija, na osnovu prethodno podnesene prijave, utvrdila da takvo korišćenje radio-frekvencija neće izazvati štetnu interferenciju prema sistemima drugih korisnika;</i></p>	<p>Primjedba 43 se prihvata.</p>
--	--	--	---

		<p><i>(9) Organi državne uprave iz stava 8 ovog člana dužni su da pri korišćenju radio-frekvencija preduzimaju djelotvorne mjere za sprječavanje štetne interferencije prema sistemima drugih korisnika.</i></p> <p><i>(10) Način prijavljivanja korišćenja radio-frekvencija bez odobrenja iz stava 2 i 8 ovog člana propisuje Agencija.”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 43: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 44:</p> <p>„Poslije člana 100, dodati nova 2 člana koja glase:</p> <p>“Usaglašena dodjela radio-frekvencija Član 101a (1) Agencija može, u skladu sa ineteresima Crne Gore, izdati odobrenje za korišćenje radio-frekvencija bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja, u cilju usaglašavanja sa zajedničkom dodjelom na nivou Evropske unije, ako je korišćenje radio-frekvencija harmonizovano, uslovi za pristup spektru i procedure dodjele usaglašeni, a subjekti kojima se dodjeljuju radio-frekvencije odabrani u skladu s međunarodnim sporazumima i pravom Evropske unije. (2) U slučaju iz stava 1 ovog člana Agencija neće nametati dodatne uslove, niti sprovođiti postupke kojima bi se ograničila, izmijenila ili odložila ispravna implementacija zajedničke dodjele tih frekvencija, uz uslov da su prethodno zadovoljeni uslovi korišćenja radio-frekvencija propisani ovim zakonom.</p> <p><i>Zajednička dodjela radio-frekvencija Član 101b (1) Agencija može sarađivati sa nadležnim tijelima drugih država, a posebno država članica Evropske unije, na utvrđivanju zajedničkih aspekata postupka dodjele radio-frekvencija i, kada je to primjereno, u saradnji sa nadležnim tijelom druge države sprovesti zajednički postupak dodjele radio-frekvencija, u skladu s iskazanim interesovanjem zainteresovanih subjekata. (2) Prilikom utvrđivanja elemenata zajedničkog postupka dodjele radio-frekvencija iz stava 1 ovoga člana, Agencija može uzeti u obzir sljedeće aspekte:</i></p>	<p>Primjedba 44 se prihvata.</p>
--	--	--	---

	<p>1) pokretanje i sprovođenje postupka dodjele radio-frekvencija u skladu sa zajednički dogovorenim vremenskim okvirom;</p> <p>2) određivanje zajedničkih uslova i procedura za izbor nosilaca i dodjelu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, kada je to primjereno;</p> <p>3) određivanje zajedničkih ili uporedivih uslova korišćenja radio-frekvencija kojima se, između ostalog, korisnicima omogućava dodjela sličnih frekvencijskih blokova, kada je to primjereno;</p> <p>4) mogućnost uključivanja drugih država u zajednički postupak dodjele radio-frekvencija u bilo kom trenutku prije završetka toga postupka.</p> <p>(3) Ako Agencija odluči da ne učestvuje u zajedničkom postupku dodjele radio-frekvencija, uprkos iskazanom interesovanju zainteresovanih subjekata, obavezna je da ih obavijesti o razlozima svoje odluke.”“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 44:</p> <p>„Usaglašavanje sa EECC član 36 i 37.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 45:</p> <p>„Član 115, stav 3 treba preformulisati tako da glasi: “(3) Nosilac odobrenja za korišćenje radio-frekvencija iz stava 1 ovog člana može da počne sa korišćenjem odobrenih radio-frekvencija ili izmijeni prijavljene tehničke parametre korišćenja odobrenih radio-frekvencija na pojedinačnoj lokaciji najranije 15 (petnaest) dana od dana podnošenja prijave iz stava 1 ovog člana, osim ako prije isteka toga roka od Agencije ne dobije obrazloženo obavještenje da prijavljeni parametri nijesu u skladu sa zakonom, planom namjene, planom raspodjele ili odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija.” U stavu 2 brisati riječi “u skladu sa propisima kojima se uređuje elektronsko poslovanje” (isti komentar član 102)“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 45:</p> <p>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 46:</p> <p>„Član 122, dodati novi stav 2 koji glasi:</p>	<p>Primjedba 45 se prihvata.</p> <p>Primjedba 46 se prihvata.</p>
--	--	---

		<p><i>“(2) Na postupak izmjene odobrenja za korišćenja radio-frekvencija za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža primjenjuju se i odredbe člana 41 ovog zakona.”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 46: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrta zakona.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 47: <i>„Član 123, dodati novi stav 2 koji glasi: “(2) Na postupak oduzimanja odobrenja za korišćenja radio-frekvencija za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža primjenjuju se i odredbe člana 41 ovog zakona.”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 47: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrta zakona.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 48: <i>„Član 127, stavove 5 i 6 spojiti u jedan, tako da glasi: “(5) Nosilac odobrenja za korišćenje radio-frekvencija dužan je da u budžet Crne Gore plaća godišnju naknadu za pokrivanje troškova administriranja radio-frekvencijskog spektra u visini 10% godišnje naknade za korišćenje radio-frekvencija iz stava 1 ovog člana.”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 48: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrta zakona.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 49: <i>„Član 128, stav 1 poslije alineje 3 dodaje se nova alineja 4, tako da glasi: “4) korisnici radio-frekvencija na plovilima ili vazduhoplovima, za radio-frekvencije koje se koriste u slučaju opasnosti i za potrebe bezbjednosti pomorskog, odnosno vazdušnog saobraćaja;”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 49: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrta zakona.“</i></p>	<p>Primjedba 47 se prihvata.</p> <p>Primjedba 48 se prihvata.</p> <p>Primjedba 49 se prihvata.</p>
--	--	--	---

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 50: <i>„U X poglavlju, usaglasiti termin koji se odnosi na numeraciju (brojeve i adrese)“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 50: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 51: <i>„Član 148, stav 3 umjesto riječi “koje se odnose na” treba da stoji “prema korisnicima zavisno od njihove”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 51: <i>Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona.</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 52: <i>„U članu 149 stava 1 treba dodati kao prvu alineju sledeće: “opis usluga koje se pružaju/koriste”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 52: <i>„Opis usluga koje su predmet ugovora treba navesti na početku.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 53: <i>„Član 156, poslije stava 2 dodati novi stav koji glasi: “odredbe stave 1 i 2 ovog člana ne primjenjuju se na trajanje ugovora o plaćanju u ratama kada je krajnji korisnik u zasebnom ugovoru pristao na plaćanje u ratama isključivo za postavljanje fizičke veze. Ugovor o plaćanju u ratama za postavljanje fizičke vezene uključuje terminalnu opremu (član 105 stav 1 EECC)”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 53: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 54: <i>„Dodati novi član posle člana 156, koji glasi: “Ponude u paketu Krajnji korisnik koji koristi paket usluga ili paket usluga i terminalne opreme, koji najmanje sadrži uslugu pristupa internetu ili javno dostupnu interpersonalnu</i></p>	<p>Primjedba 50 se prihvata.</p> <p>Primjedba 51 se prihvata.</p> <p>Primjedba 52 se prihvata.</p> <p>Primjedba 53 se prihvata.</p> <p>Primjedba 54 se prihvata.</p>
--	--	--	---

		<p><i>komunikacionu uslugu zasnovanu na broju, ima pravo da raskine ugovor zbog promjene ugovorenih uslova u skladu sa članom 156 stav 7 i 9 ovog zakona u slučaju bilo koje promjene elementa paketa.</i></p> <p><i>Ugovaranjem dodatne usluge ili terminalne opreme, koju pruža ili distribuira isti pružalac usluga pristupa internetu ili javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na broju sa kojim krajnji korisnik već ima zaključen ugovor, ne produžava se početno trajanje ugovora kojem se takve usluge ili terminalna oprema dodaju, osim ako potrošač izričito pristane na to prilikom ugovaranja dodatne usluge ili terminalne opreme.”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 54: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrta zakona.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 55: <i>„Član 157, stav 3, umjesto roka od 15 dana treba da stoji do 30 dana.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 55: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrta zakona.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 56: <i>„Umjesto postojećeg člana 158 staviti sljedeći tekst:</i> <i>Član 158</i> <i>Ponude u paketu</i> <i>Krajnji korisnik koji koristi paket usluga ili paket usluga i terminalne opreme, koji najmanje sadrži uslugu pristupa internetu ili javno dostupnu interpersonalnu komunikacionu uslugu zasnovanu na broju, ima pravo da raskine ugovor zbog promjene ugovorenih uslova u skladu sa članom 156 stav 7 i 9 ovog zakona u slučaju bilo koje promjene elementa paketa.</i> <i>Ugovaranjem dodatne usluge ili terminalne opreme, koju pruža ili distribuira isti pružalac usluga pristupa internetu ili javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na broju sa kojim krajnji korisnik već ima zaključen ugovor, ne produžava se početno trajanje ugovora kojem se takve usluge ili terminalna oprema dodaju, osim ako potrošač izričito pristane na to prilikom ugovaranja dodatne usluge ili terminalne opreme.</i></p>	<p>Primjedba 55 se prihvata.</p> <p>Primjedba 56 se prihvata.</p>
--	--	--	---

	<p><i>Predlažemo da se zamijene mjesta i da ovo bude član 157, a da član 158 bude saglasnost Agencije na ugovore.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 56: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona vezano za transponovanje člana 107 Direktive.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 57: <i>„Član 171, stav 4, brisati riječi: “u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 57: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 58: <i>„U članu 181 stav 5 brisati riječ “pravilnikom”.</i> <i>U članu 181 stav 8 brisati riječi “kada se utvrdi znatna prijetnja”.</i> <i>U članu 181 postojeći stav 9 razdvojiti na dva stava koji bi glasili:</i> <i>9) Operator je dužan da na godišnjem nivou, i o svom trošku sprovede, reviziju mjera bezbjednosti svojih elektronskih komunikacionih mreža i usluga koje pruža.</i></p> <p><i>Nakon kojeg se dodaje novi stav</i> <i>10) Agencija, propisom iz stava 5 ovoga člana propisuje način vršenja revizije, kriterijume za provjeru vršenja bezbjednosti mreža i usluga, snadbijevača uređajima i opremom, subjekata koji vrše instalaciju I održavanje mreža I mrežnih elemenata, formu i način dostavljanja izvještaja o rezultatima revizije i način sertifikovanja pravnih lica koje je za sprovođenje te revizije ovlastila Agencija, u skladu s preporukama ENISA-e o sertifikovanju u području sajber sigurnosti. Prilagoditi numeraciju narednih stavova i pozivanja na određene stavove.</i> <i>Stav 12 nastaviti sa riječima:</i> <i>“ uzimajući u obzir, između ostalog:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Bezbjednost najbitnijih i osjetljivih djelova mreža;</i> - <i>Bezbjednost same opreme ili okruženja (instaliranje, interkonekcija, itd.);</i> - <i>Rizik miješanja treće zemlje u lanac snadbijevanja tehnologijom;</i> - <i>Rizik glavne zavisnosti od pojedinačnog snadbijevača,</i> 	<p>Primjedba 57 se ne prihvata. Shodno članu 132a Zakona o zaštiti potrošača, vansudsko rješavanje potrošačkih sporova može da vodi tijelo za vansudsko rješavanje. U cilju otpočinjanja vansudskog rješavanja potrošačkih sporova, tijelo za rješavanje sporova podnosi Ministarstvu ekonomskog razvoja zahtjev za dobijanje ovlaštenja i uključivanje u listu ovlašćenih tijela za rješavanje sporova.</p> <p>Primjedba 58 se prihvata.</p>
--	--	--

		<p>- Rizici po nacionalnu bezbjednost.”“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 58: „Zakonom je potrebno jasno definisati obavezu godišnje revizije i obavezu snošenja njenih troškova od strane operatora i način vršenja revizije bezbjednosti mreža i usluga i mogućnost ograničenjem korišćenja opreme pojedinih proizvođača u skladu da preporukama ENISA i EU paketom instrumenata o mjerama smanjenja rizika sajber bezbjednosti u 5G mrežama.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 59: „Član 183, stav 2, poslije riječi “prisluškiivanje” dodati riječi “ostvarivanje uvida”“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 59: „Dodatno unaprijeđenje teksta nacrta zakona.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 60: „Član 184, nakon stave 6, dodati novi stav tako da glasi: “Operator je dužan da vodi i čuva evidenciju o pristupanju i korišćenju podataka korisnika, najmanje godinu dana od dana prestanka pružanja usluge, na osnovu koje se nedvosmisleno može utvrditi ko je, kada i za koju svrhu pristupao i koristio podatke o krajnjem korisniku, izuzev za potrebe nadležnih državnih organa.”“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 60: „Dodatno unaprijeđenje teksta nacrta zakona.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 61: „Potrebno je izvršiti i dodatne korekcije u članovima 195, 196 i 197, te dodati novi član 195a. Postojeće članove treba zamijeniti novim. U članu 196 razmotriti da li tačke 25 i 26 u stavu 6 mogu da se objedine ili da se tačka 25 ukloni.“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 61: „Dodatno unaprijeđenje teksta nacrta zakona. Predloženi tekst dostavljamo u Prilogu 3 komentara. „</p>	<p>Primjedba 59 se prihvata.</p> <p>Primjedba 60 se prihvata.</p> <p>Primjedba 61 se prihvata.</p>
--	--	---	---

		<p>Primjedba/predlog/sugestija 62: <i>„Član 199, stav 1 poslije riječi “prekršaj” unijeti riječi “koji predstavlja ozbiljno kršenje Zakona”“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 62: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 63: <i>„Član 199 do 203 koji se odnose na kaznene odredbe treba dodatno obraditi u smislu dodavanja novih kaznenih odredbi, razmatranja kategorija i određenih prekršaja u pojedinim kategorijama, te ređanja prekršajnih normi po redosljedu članova“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 63: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona. Predložene promjene dostavljamo u Prilogu 4 ovih komentara.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 64: <i>„Član 209, stavove 4 i 5 brisati“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 64: <i>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona radi očuvanja nezavisnost Agencije, stabilnosti, predvidivosti i kontinuiteta poslovanja Agencije, a i ova dva stava su u koliziji sa stavom 2 istog člana.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 65: <i>„U Prelaznim i završnim odredbama treba dodati član kojim bi se definisale pojedine odredbe iz zakona koje se stavljaju van snage danom stupanja na snagu ovog zakona (tj. dredbe zakona koje se odnose na izuzimanje Agencije iz primjene tih zakona u cilju postizanja potpune nezavisnosti Agencije na šta je ukazivala i Evropska Komisija), a koje se odnose na izuzeće Agencije iz Zakona o državnoj upravi te odredbi Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru, Zakona o inspeksijskom nadzoru, te drugih zakona u cilju efikasnog sprovođenja strategija donijetih od strane Vlade Crne Gore.“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 65:</p>	<p>Primjedba 62 se prihvata.</p> <p>Primjedba 63 se prihvata.</p> <p>Primjedba 64 se prihvata.</p> <p>Primjedba 65 se prihvata.</p>
--	--	---	---

		<p>„Dodatno unaprijeđenje teksta nacrtu zakona radi očuvanja nezavisnost Agencije i ispunjavanja 1 mjerila za privremeno zatvranje pregovaračkog poglavlja 10, te efikasnog sprovođenja strateških dokumenata i ubrzavanje razvoja digitalne ekonomije i vještina u našoj državi.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 66: „Imajući u vidu izmjene koje je Sekretarijat za zakonodavstvo napravio prilikom donošenja važećeg Zakona o elektronskim komunikacijama, odnosno da je došlo do pada u kvalitetu izvornog teksta, predlažemo da sastancima sa predstavnicima Sekretarijata za zakonodavstvo prisustvuju i predstavnici Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 66: „Imajući u vidu specifičnost Nacrta zakona i kompleksnost EECC-a, u cilju dobijanja pozitivne ocjene od strane Evropske Komisije kao i sveobuhvatne i kvalitetne sprovodivosti Zakona nakon njegovog donošenja od strane Skupštine Crne Gore, predlažemo ovu mjeru u cilju postizanja što boljeg kvaliteta predloga teksta Nacrta zakona.“</p>	<p>Primjedba 66 se prihvata.</p>
12.	GORADN ĐUROVIĆ MEDIA CENTAR	<p>Primjedba/predlog/sugestija 1: „U članu 5 stav 1 briše se tačka 3.“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1: „Brisanjem tačke “3)razmatra izvještaj o radu i finansijski izvještaj Agencije;” ukida se nadležnost Vlade Crne Gore koja može biti zloupotrijebljena zarad političkog pritiska na rad Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Media centar sugestijama u vezi sa ovim nacrtom zakona zastupa koncept u kojem je uloga Vlade svedena na minimum a iz razloga jačanja samostalnosti Agencije. Razmatranjem izvještaja o radu i finansijskih izvještaja Agencije, može se stvoriti mogućnost da uslijed negativnih ocjena od strane Vlade bude stvoren pritisak prema Skupštini Crne Gore da kao osnivač utiče na samostalno donošenje odluka Agencije u okviru svojih nadležnosti. Ove nadležnost Vlade bi stvorila mogućnost neprimjerenog političkog uticaja na rad Agencije što direktno urušava samostalnost i nezavisnost ove institucije i potpuno je suprotno Direktivi 2018/1972/EU o Evropskom elektronskom</p>	<p>Primjedba 1 se ne prihvata. Smatramo da predloženo rješenje ne utiče na nezavisnost Agencije jer Vlada samo razmatra, a ne usvaja Izvještaj o radu i Finansijski izvještaj Agencije, sto je u skladu sa članom 8 EECC.</p>

		<p><i>komunikacionom zakoniku. Direktiva EU jasno propisuje da nacionalna regulatorna tijela moraju biti nezavisna u svom radu.“</i></p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 2:</p> <p>„U članu 13 stav 4 briše se riječ “Vlada”“</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2:</p> <p>„Ovaj predlog je na tragu prethodnog koji smanjuje uticaj Vlade na rad Agencije. Dovoljno je da Savjet Agencije jednom godišnje dostavlja na razmatranje izvještaj o radu Skupštini Crne Gore ali ne i Vladi.“</p> <p>Primjedba/predlog/sugestija 3:</p> <p>„Članovi 14, 15, 16, 17 i 18 u nacrtu zakona mijenjaju se dodaju se novi članovi 14-31 koji glase:</p> <p>Član 14 <i>Član Savjeta Agencije može biti lice koje je državljanin Crne Gore, sa prebivalištem u Crnoj Gori, koje ima najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i deset godina radnog iskustva u VII1 nivou kvalifikacije obrazovanja u oblastima koje su od značaja za obavljanje djelatnosti Agencije (elektrotehnika, poštanski saobraćaja, ekonomije, pravo, mediji i dr.).</i></p> <p><i>Mandat člana Savjeta Agencije traje pet godina i mogu biti ponovo imenovani.</i></p> <p><i>Sprečavanje sukoba interesa</i> Član 15 <i>Članovi Savjeta Agencije ne mogu biti:</i></p>	<p>Primjedba 2 se ne prihvata. Smatramo da predloženo rješenje doprinosi transparentnosti rada Agencije i sprečava se koncentracija moći kod odlučivanja i ne ugrožava nezavisnost Agencije, što je u skladu sa najboljom praksom koja je prepoznata i od ITU ICT Regulatory Tracker-a kojima se prate i ocjenjuju performanse regulatora na novou država članica ITU.</p> <p>Primjedba 3 ne prihvata. RG smatra da rješenja predložena u nacrtu Zakona obezbjeđuju transparentan izbor članova Savjeta, na osnovu javnog konkursa, kao i slučajeve i postupak njihovog razrješenja. Sprečavanje sukoba interesa je jasno propisano upućivanjem odredbi ovog zakona na zakon kojim se uređuje sprečavanje sukoba javnog i privatnog interesa.</p>
--	--	--	---

		<p>1) <i>poslanici i odbornici, za vrijeme obavljanja funkcije i najmanje tri godine od prestanka funkcije;</i></p> <p>2) <i>članovi Vlade, Predsjednik Crne Gore ili predsjednik jedinice lokalne samouprave, u toku trajanja mandata i najmanje tri godine od prestanka funkcije;</i></p> <p>3) <i>lica koja bira, imenuje ili postavlja Predsjednik, Skupština Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština) ili Vlada, u toku trajanja mandata;</i></p> <p>4) <i>funkcioneri političkih stranaka (predsjednici stranaka, članovi predsjedništava, njihovi zamjenici, članovi izvršnih i glavnih odbora, kao i drugi stranački funkcioneri) za vrijeme obavljanja funkcije i najmanje tri godine od prestanka funkcije;</i></p> <p>5) <i>lica koja su vlasnici udjela, akcionari, članovi organa upravljanja, članovi nadzornih organa u pravnim licima čiji nadzor vrši Agencija;</i></p> <p>6) <i>lica koja su pravosnažno osuđena za krivična djela protiv službene dužnosti, krivično djelo prevare, krađe ili drugo krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje javne funkcije, bez obzira na izrečenu sankciju, ili su pravosnažno osuđena za neko drugo krivično djelo na kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci, u periodu dok traju posljedice osude i</i></p> <p><i>Ako se član Savjeta Agencije nalazi u sukobu interesa u vezi sa odlučivanjem o određenom pitanju iz nadležnosti Savjeta Agencije, dužan je da o tome obavijesti ostale članove Savjeta Agencije radi izuzeća iz rasprave i odlučivanja o tom pitanju.</i></p> <p><i>Ako se utvrdi da je član Savjeta Agencije učestvovao u radu Savjeta Agencije uz postojanje sukoba interesa, ostali članovi Savjeta Agencije dužni su da preispitaju odluke u čijem donošenju je učestvovao taj član, koje mogu poništiti.</i></p> <p><i>Pitanje sukoba interesa članova Savjeta Agencije bliže se uređuje statutom Agencije.</i></p> <p><i>Imenovanje članova Savjeta Agencije</i></p> <p>Član 16</p> <p><i>Članove Savjeta Agencije imenuje Skupština Crne Gore, u skladu sa ovim zakonom.</i></p> <p><i>Protiv odluke iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti spor pred nadležnim sudom.</i></p> <p><i>Ovlašćeni predlagači</i></p> <p>Član 17</p>	
--	--	--	--

	<p><i>Kandidate za članove Savjeta Agencije predlažu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>Univerziteti, dva člana;</i> 2) <i>Inženjerska komora, dva člana;</i> 3) <i>nevladine organizacije koje se bave medijima, zaštitom potrošača, zaštitom ljudskih prava i sloboda, jednog člana;</i> <p><i>Lice koje je predloženo za člana Savjeta Agencije ne mora biti iz reda ovlašćenog predlagača.</i></p> <p><i>Predlagači iz stava 1 ovog člana mogu predložiti kandidata za člana Savjeta Agencije zajedno ili odvojeno.</i></p> <p><i>Kandidate za članove Savjeta Agencije predlažu nadležni organi upravljanja predlagača iz stava 1 ovog člana.</i></p> <p><i>Sadržaj predloga za imenovanje člana Savjeta Agencije</i></p> <p><i>Član 18</i></p> <p><i>Predlog za imenovanje člana Savjeta Agencije sadrži: ime i prezime, adresu prebivališta i kratku biografiju predloženog kandidata i mora biti potpisan i ovjeren od strane ovlašćenog predlagača, odnosno ovlašćenih predlagača.</i></p> <p><i>Predlog iz stava 1 ovog člana podnosi se na obrascu koji utvrđuje radno tijelo Skupštine nadležno za imenovanja (u daljem tekstu: radno tijelo Skupštine).</i></p> <p><i>Uz predlog iz stava 1 ovog člana dostavlja se:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>dokaz da je predloženi kandidat državljanin Crne Gore i da ima prebivalište u Crnoj Gori;</i> 2) <i>dokaz o nivou kvalifikacije obrazovanja predloženog kandidata;</i> 3) <i>dokaz o radnom iskustvu; i</i> 4) <i>izjava predloženog kandidata o prihvatanju kandidature i da ne postoji smetnja iz člana 15 ovog zakona za njegovo imenovanje za člana Savjeta Agencije.</i> <p><i>Pored dokaza iz stava 3 ovog člana, nevladine organizacije kao predlagači dužne su da dostave:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>dokaz o upisu u registar nevladinih organizacija;</i> 2) <i>osnivački akt i statut, koji su dostavljeni organu državne uprave nadležnom za registraciju nevladinih organizacija; i</i> 3) <i>izvještaje o radu na obrascu koji utvrđuje radno tijelo Skupštine i finansijske izvještaje za prethodne tri godine.</i> 	
--	--	--

		<p><i>Predlog za imenovanje člana Savjeta Agencije koji nije podnjet u skladu sa st. 1 do 4 ovog člana neće se razmatrati.</i></p> <p><i>Nevladina organizacija kao ovlašćeni predlagač</i> <i>Član 19</i> <i>Nevladina organizacija može biti predlagač kandidata za člana Savjeta Agencije ako ispunjava sljedeće uslove:</i></p> <p><i>1) u osnivačkom aktu i statutu, kao osnovne ciljeve i zadatke djelovanja, ima pitanja iz oblasti iz člana 17 stav 1 tač. 3 ovog zakona i kontinuirano se bavi tim pitanjima u prethodne tri godine prije objavljivanja javnog poziva za predlaganje kandidata za članove Savjeta Agencije;</i></p> <p><i>2) u prethodne tri godine prije objavljivanja javnog poziva za predlaganje kandidata za članove Savjeta Agencije, najmanje 3.000 eura tokom jedne kalendarske godine bilo je utrošeno za realizaciju aktivnosti u oblasti u kojoj se predlaže kandidat za člana Savjeta.</i></p> <p><i>Ista nevladina organizacija može predložiti jednog kandidata za člana Savjeta Agencije.</i></p> <p><i>Nezavisnost člana Savjeta Agencije</i> <i>Član 20</i> <i>Članovi Savjeta Agencije ne predstavljaju institucije ili organizacije koje su ih predložile, već svoju dužnost obavljaju samostalno, nezavisno i po sopstvenom znanju i savjesti, radi ostvarivanja interesa javnosti, u skladu sa zakonom, statutom i drugim opštim aktima Agencije.</i></p> <p><i>Niko nema pravo da na bilo koji način utiče na rad člana Savjeta Agencije, niti je član Savjeta Agencije dužan da traži ili se pridržava bilo čijih instrukcija u vezi sa svojim radom, osim odluka nadležnog državnog organa i suda.</i></p> <p><i>Pokretanje postupka imenovanja člana Savjeta Agencije</i> <i>Član 21</i> <i>Postupak imenovanja člana Savjeta Agencije pokreće predsjednik Skupštine objavljivanjem javnog poziva ovlašćenim predlagačima, najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata članu Savjetu Agencije.</i></p>	
--	--	---	--

		<p><i>Javni poziv</i> <i>Član 22</i> <i>Javni poziv objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“, na internet stranici Skupštine i najmanje jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji Crne Gore.</i></p> <p><i>Sadržaj javnog poziva</i> <i>Član 23</i> <i>Javni poziv sadrži:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) ovlašćene predlagače iz člana 17 stav 1 ovog zakona i broj predloga koji mogu podnijeti;</i> <i>2) uslove koje mora da ispunjava kandidat za člana Savjeta Agencije;</i> <i>3) uslove koje moraju da ispunjavaju nevladine organizacije kao ovlašćeni predlagači;</i> <i>4) dokumentaciju koja se obavezno dostavlja uz predlog za imenovanje člana Savjeta Agencije;</i> <i>5) naziv i adresu organa kojem se podnose predlozi za imenovanje člana Savjeta Agencije; i</i> <i>6) način podnošenja i rok za podnošenje predloga za imenovanje člana Savjeta Agencije.</i> <p><i>Rok za podnošenje predloga za imenovanje članova Savjeta Agencije</i> <i>Član 24</i> <i>Predlozi za imenovanje članova Savjeta Agencije podnose se u roku od 45 dana od dana objavljivanja javnog poziva.</i></p> <p><i>Predlog liste kandidata za članove Savjeta Agencije</i> <i>Član 25</i> <i>Radno tijelo Skupštine dužno je da, u roku od 15 dana od dana isteka roka za podnošenje predloga za imenovanje članova Savjeta Agencije, objavi listu blagovremenih i potpunih predloga kandidata za članove Savjeta Agencije, na način na koji je objavljen javni poziv.</i> <i>Radno tijelo Skupštine dužno je da, u roku od 15 dana od dana isteka roka za podnošenje predloga za imenovanje članova Savjeta Agencije, utvrdi predlog liste kandidata za članove Savjeta Agencije po ovlašćenim predlagačima.</i></p>	
--	--	--	--

		<p><i>Ako predlagači iz određene kategorije iz člana 17 stav 1 tač. 1 i 3 podnesu više odvojenih prijedloga, u predlog liste iz stava 2 ovog člana uvrstiće se kandidat koji ima podršku najvećeg broja ovlašćenih predlagača koji ispunjavaju uslove utvrđene ovim zakonom.</i></p> <p><i>Izuzetno od stava 3 ovog člana, u slučaju kad dva ili više kandidata imaju podršku istog broja ovlašćenih predlagača, u predlog liste iz stava 2 ovog člana uvrstiće se kandidat koji:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) ima duže radno iskustvo u potrebnom nivou kvalifikacije obrazovanja, iz oblasti koje su od značaja za obavljanje djelatnosti Agencije;</i> <i>2) ima kvalifikaciju potrebnog nivoa obrazovanja iz oblasti od značaja za rad Savjeta (elektrotehnike, prava, ekonomije) a koja nije zastupljena kod drugih kandidata za člana Savjeta;</i> <i>3) je pripadnik manje zastupljenog pola, u cilju ostvarivanja principa rodne ravnopravnosti;</i> <p><i>U slučaju iz stava 4 ovog člana, ispunjenost propisanih uslova ocjenjuje se prema utvrđenom redosljedu.</i></p> <p><i>Ako predlog liste za imenovanje Savjeta Agencije nije kompletan, postupak će se ponoviti za imenovanje članova Savjeta Agencije iz kategorije predlagača čiji predlozi nijesu utvrđeni.</i></p> <p><i>U slučaju iz stava 5 ovog člana, predsjednik Skupštine dužan je da, u roku od 15 dana od dana utvrđivanja predloga liste, objavi ponovni javni poziv ovlašćenim predlagačima čiji predlozi nijesu utvrđeni.</i></p> <p><i>Predlog liste iz stava 2 ovog člana, sa obrazloženjem i izvještajem o sprovedenom postupku za imenovanje članova Savjeta, dostavlja se Skupštini na razmatranje i odlučivanje.</i></p> <p><i>Odlučivanje o predlogu liste kandidata za članove Savjeta Agencije</i></p> <p><i>Član 26</i></p> <p><i>Skupština je dužna da, u roku od 60 dana od dana dostavljanja predloga liste i izvještaja iz člana 25 ovog zakona, donese odluku o imenovanju članova Savjeta Agencije.</i></p> <p><i>Odlukom iz stava 1 ovog člana Skupština istovremeno odlučuje o svim predloženim kandidatima za članove Savjeta Agencije.</i></p> <p><i>Odluka iz stava 1 ovog člana, sa obrazloženjem, objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“ i na internet stranici Skupštine.</i></p>	
--	--	---	--

		<p><i>Protiv odluke iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti spor pred nadležnim sudom.</i></p> <p><i>Prestanak mandata člana Savjeta Agencije</i> <i>Član 27</i> <i>Članu Savjeta Agencije mandat prestaje:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) istekom vremena na koje je imenovan;</i> <i>2) razrješenjem; i</i> <i>3) podnošenjem pisane ostavke Skupštini.</i> <p><i>Član Savjeta Agencije koji podnese ostavku dužan je da o tome obavijesti Skupštinu, Savjet Agencije i ovlašćenog predlagača u roku od osam dana od dana podnošenja ostavke.</i></p> <p><i>Skupština će razriješiti člana Savjeta Agencije, ako:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) se utvrdi da je prilikom imenovanja dao netačne podatke o sebi ili je propustio da iznese podatke i okolnosti koji su bitni za imenovanje;</i> <i>2) ne prisustvuje sjednicama Savjeta Agencije u periodu dužem od šest mjeseci;</i> <i>3) je u toku trajanja mandata nastupila neka od okolnosti iz člana 15 ovog zakona;</i> <i>4) je pravosnažno osuđen za krivično djelo na kaznu zatvora u trajanju dužem od 6 (šest mjeseci), u periodu dok traju pravne posljedice osude ili ako je osuđen za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije;</i> <i>5) ne izvršava ili nesavjesno, neblagovremeno ili nemarno obavlja svoju dužnost;</i> <i>6) je pravosnažnom odlukom lišen poslovne sposobnosti</i> <i>7) zbog bolesti, na osnovu odgovarajuće medicinske dokumentacije, nije u mogućnosti da obavlja dužnost člana Savjeta Agencije u periodu dužem od šest mjeseci.</i> <p><i>Postupak razrješenja člana Savjeta Agencije</i> <i>Član 28</i> <i>Postupak razrješenja člana Savjeta Agencije pokreće radno tijelo Skupštine, podnošenjem obrazloženog predloga Skupštini.</i> <i>Prije podnošenja predloga iz stava 1 ovog člana, radno tijelo Skupštine dužno je da utvrdi sve relevantne okolnosti na kojima zasniva predlog, kao i da članu Savjeta Agencije čije razrješenje predlaže omogući da se izjasni o tim okolnostima.</i> <i>Odluku o razrješenju člana Savjeta Agencije donosi Skupština.</i></p>	
--	--	--	--

		<p><i>Odluka iz stava 3 ovog člana, sa obrazloženjem, objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“ i na internet stranici Skupštine. Protiv odluke iz stava 3 ovog člana može se pokrenuti spor pred nadležnim sudom.</i></p> <p><i>Suspenzija člana Savjeta Agencije</i> <i>Član 29</i> <i>Savjet Agencije može, dvotrećinskom većinom od ukupnog broja članova, donijeti odluku da do donošenja odluke iz člana 28 stav 3 ovog zakona, suspenduje člana Savjeta Agencije protiv kojeg je podnijet predlog za razrješenje.</i></p> <p><i>Imenovanje novog člana Savjeta Agencije</i> <i>Član 30</i> <i>U slučaju prestanka mandata prije isteka vremena na koje je član Savjeta Agencije imenovan, predsjednik Skupštine dužan je da, u roku od 15 dana od dana prestanka mandata člana Savjeta Agencije, objavi javni poziv za predlaganje kandidata za novog člana Savjeta Agencije. Na imenovanje člana Savjeta Agencije iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na imenovanje članova Savjeta Agencije. Mandat novoimenovanog člana Savjeta Agencije traje do isteka mandata člana Savjeta Agencije umjesto kojeg je imenovan. Član Savjeta Agencije koji je, u skladu sa članom 27 stav 3 tač. 1 i 2 ovog zakona, razriješen prije isteka mandata ne može biti ponovo imenovan za člana Savjeta Agencije.</i></p> <p><i>Rad Savjeta Agencije</i> <i>Član 31</i> <i>Savjet Agencije radi na sjednicama. Sjednice Savjeta Agencije održavaju se po potrebi, a najmanje jednom mjesečno. Sjednica Savjeta Agencije se obavezno saziva na zahtjev najmanje tri člana Savjeta Agencije ili direktora Agencije. Savjet Agencije odluke donosi većinom glasova od ukupnog broja članova, ako ovim zakonom nije drukčije određeno. Sjednice Savjeta Agencije otvorene su za javnost, osim ako Savjet Agencije većinom glasova od ukupnog broja članova drukčije ne odluči.</i></p>	
--	--	--	--

Direktor Agencije ima pravo da učestvuje na sjednici Savjeta Agencije, bez prava odlučivanja.

Učešće drugih lica u radu Savjeta Agencije uređuje se poslovníkom Savjeta Agencije.

Zapisnik sa sjednica Savjeta Agencije objavljuje se na internet stranici Agencije u roku od pet radnih dana nakon usvajanja.“

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3:

„Predloženi koncept imenovanja članova Savjeta Agencije je sličan konceptu koji je zastupljen u nacrtu Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama. Predlažemo da Vlada bude potpuno isključena iz procesa imenovanja članova Savjeta kako bi se osigurala što veća samostalnost u radu ključnog upravljačkog organa. EU je više puta ukazala na potrebu osiguranja samostalnosti Agencije a sugestije Media centra su upravo na toj liniji.

Predlažemo da se umjesto selekcije kandidata za Savjet Agencije od strane Vlade kompletan proces prepusti Skupštini Crne Gore. U konceptu koji predlažemo umjesto samostalnog prijavljivanja kandidata na konkursu, uvodimo kategorije ovlaštenih predlagača. Prednost ovog modela je što se smanjuje uticaj političkih partija na izbor članova Savjeta jer poslanici mogu glasati samo o cjelovitoj listi kandidata o kojima zapravo odlučuju nadležni organi ovlaštenih predlagača.

Predlažemo da se kao ovlašteni predlagači uvedu univerziteti, Inženjerska komora i nevladine organizacije iz oblasti medija, zaštite potrošača i zaštite ljudskih prava. Na ovaj način se može doći do zastupljenosti stručnih lica iz oblasti koje su važne za rad Agencije (elektrotehnika, pravo, ekonomija). Inženjerska komora će predložiti stručna lica iz oblasti elektrotehnike dok će univerziteti i NVO predložiti lica stručna u oblasti prava i ekonomije. Sa druge strane nadležni organi ovlaštenih predlagača kandiduju svoje predstavnike (koji ne moraju da budu iz reda predlagača) na čiji izbor, ukoliko su ispunjeni formalni propisani uslovi, kasnije ne mogu uticati poslanici na sjednici Administrativnog odbora kao ni na plenarnoj sjednici, jer se poslanici izjašnjavaju o cjelovitoj listi sa svih 5 kandidata. Ovim se smanjuje uticaj političkih partija na imenovanje članova Savjeta čime se povećava stepen samostalnosti ključnog upravljačkog organa.

Predlagač zakona ima vrlo jednostavan izbor: ili će zadržati predložena rješenja u nacrtu i omogućiti uticaj Vlade i poslanika na rad Agencije ili će prihvatiti naš

		<p><i>predlog i povećati stepen samostalnosti ove institucije, na čemu insistira i Evropska komisija.</i></p> <p><i>U vezi sa ovlaštenim predlagačima iz NVO treba napomenuti da su oblasti djelovanja predložene zato jer i sam nacrt zakona u članu 3 stav 2 propisuje:</i></p> <p><i>“(2) Agencija u okviru svojih nadležnosti obezbjeđuje sprovođenje politika koje imaju za cilj podsticanje slobode izražavanja i informisanja kulturne i jezičke raznolikosti kao i medijskog pluralizma.”</i></p> <p><i>Ovo je razlog za naš predlog da se, između ostalih predlagača, omogući i da NVO aktivne u oblasti medija predlože člana Savjeta. Takođe, propisanim kriterijumima za predlagače iz NVO osigurava se da samo oni sa dokazivim aktivizmom mogu učestvovati u procesu imenovanja dok se manje aktivnim i neaktivnim organizacijama onemogućava učešće u procesu.</i></p> <p><i>Druge dvije kategorije ovlaštenih predlagača iz reda NVO, oblast zaštite potrošača i zaštite ljudskih prava, su dio našeg predloga u susret obavezi ispunjavanja obaveza Crne Gore u procesu pristupanja EU.</i></p> <p><i>Naime, Akt o digitalnim servisima (EU) 2022/2065 (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2065) počeo da se primjenjuje od 17. februara 2024. godine. Ovaj pravni akt predviđa da države članice (što se odnosi i na države koje pristupaju EU) moraju osigurati zaštitu od „nezakonitih sadržaja” koji se šire putem interneta i posredika u pružanju usluga. “Nezakoniti sadržaj” u ovom Aktu predstavlja svaku “informaciju koja, sama po sebi ili u vezi s određenom aktivnošću, uključujući prodaju proizvoda ili pružanje usluga, nije u skladu s pravom Unije ili pravom bilo koje države članice koje je u skladu s pravom Unije, nezavisno o samom sadržaju ili prirodi tog prava;” U “nezakonite sadržaje” spada npr. i nezakonito reklamiranje i prodaja proizvoda/usluga posredstvom interneta i “vrlo velikih internetskih platformi” (npr. Meta i dr.). Takođe, poseban akcenat se pomenutim pravnim aktom EU stavlja na zaštitu maloljetnika, sprečavanje širenja govora mržnje, diskriminaciju ugroženih kategorija (osoba sa invaliditetom, LGBT...), kao korisnika interneta. Države članice (kao i države kandidati) određuju jedno ili više nadležnih tijela (institucija) da budu odgovorna za nadzor pružaoca usluga posredovanja i izvršavanja ovog pravnog akta. Nadležno tijelo postaje „koordinator za digitalne usluge u državi pružanja usluga”. Koordinator za digitalne usluge odgovoran je za sva pitanja povezana s nadzorom i izvršavanjem ovog pravnog akta u dotičnoj državi. Na nivou EU fomira se na osnovu ovog pravnog akta Evropski Odbor za digitalne servise u kojem participira po jedan “koordinatori za digitalne usluge” iz svake države članice, kako bi se</i></p>	
--	--	--	--

		<p>širenje “nezakonitog sadržaja” suzbijalo na teritoriji cijele EU (i država koje proistupaju EU) na što efikasniji način. U obavljanju svojih zadataka i izvršavanju svojih ovlaštenja u skladu sa ovim pravnim aktom “koordinatori za digitalne usluge” djeluju potpuno samostalno. Moraju biti slobodni od bilo kojeg spoljnog uticaja, bilo direktnog ili indirektnog, te ne smiju tražiti niti primati uputstva od bilo kojeg drugog javnog tijela ili bilo koje privatne strane. U našem sistemu jedino tijelo/institucija koja je u ovom trenutku nadležna za elektronske komunikacije je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i za očekivati je da upravo Agencija bude “koordinator za digitalne usluge” koja će imati značajnu ulogu u zaštiti potrošača i ugroženih kategorija koji koriste internet. Zato je po našem mišljenju potrebno da se kao ovlašteni predlagači uvedu NVO iz oblasti medija, zaštite potrošača i zaštite ljudskih prava kako bi posredstvom člana Savjeta koji ima ekspertizu u nekoj od ovih oblasti uspjeli da doprinesu ostvarivanju ciljeva Agencije.</p> <p><i>U dodatku dostavljamo Akt o digitalnim servisima (EU) 2022/2065.“</i></p>	
13.	VESNA BIGOVIĆ EKOLOSKA INSPEKCIJA – INSPEKTOR ZA ZASTITU OD ZRACENJA	<p>Primjedba/predlog/sugestija:</p> <p><i>„U čl 10. Navesti da je Agencija zadužena da proračunava, predvidja i mjeri snagu električnog polja . U Zakonu navesti kako se ostvaruje saradnja sa organima za zastitu sredine“</i></p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije:</p> <p><i>„Značajan dio zračenja odnosno jačine elektromagnetnog polja koje se u praksi mjeri potiče od izvora koji rade na frekvencijama za koje uslove korišćenja propisuje Agencija za elektronske komunikacije (bazne stanice i RTV predajnici) . Očekuje se da će i broj izvora i nivo uzračenja biti značajno povećan razvojem 5G mreža. Ovaj razvoj će sigurno uzrokovati povećan broj prijava od građanstva od kojih mnoge vjerovatno neće biti opravdane , ali će ih inspekcija morati procesuirati, što će izvati veliko povećanje obima posla. S druge strane, lokacije na kojima se snage budu približavale maksimalno dozvoljenim mogu ostati neprovjerene .</i></p> <p><i>Agencija bi trebala da u okviru monitoring frekvencija radi i monitoring zračenja (odnosno mjerenje polja) i u skladu sa tim proračunava i predvidja očekivana</i></p>	<p>Primjedba se ne prihvata.</p> <p>Pitanje mjerenja EM zračenja je u nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine. Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost prilikom odlučivanja po zahtjevu za odobravanje korićenja radio-frekvencija, u skladu sa članom 103 stav 3 tačka 5 može odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija ukoliko bi odobravanje radio-frekvencija ugrožavalo život i zdravlje ljudi, životnu sredinu i nacionalnu bezbjednost.</p>

	<i>zračenja. Na osnovu ovih proračuna Agencija bi trebala da propisuje tehničke prametre za pojedine bazne stanice i lokcije , i u toku rada baznih stanica , kroz mjerenje snage polja, provjerala njihovo ispunjavanje , Tako gotovo ne bi imalo šanse da jačina polja predje dozvoljene granice ni na mjestima gdje je koncentracija baznih stanica i snaga zračenja najveća“</i>	
--	--	--

Mjesto i datum sačinjavanja izvještaja: Podgorica, 15.03.2024. godine.

Naziv organizacione jedinice Ministarstva koja je odgovorna za pripremu nacrtu zakona:

Direktorat za elektronske komunikacije, poštansku djelatnost i radio – spektar.

Nik Gjelostaj

Potpis Ministra